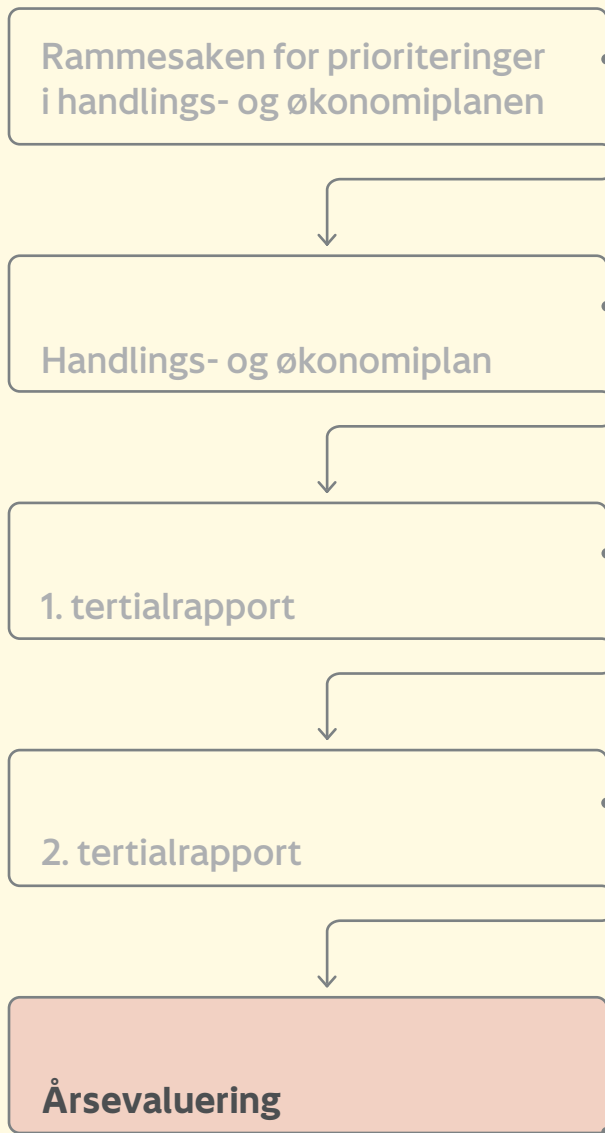

Årsevaluering 2021

– et godt sted å leve

Årshjul for Drammen kommunes styringsdokumenter

Innhold

Oppsummering	4
Aktuelle temaer i 2021	11
Økonomisk utvikling.....	25
Kommunens tjenesteområder	51
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning.....	52
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	69
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet.....	95
Hovedutvalg for tekniske tjenester.....	106
Formannskapet.....	124
Medarbeidere.....	140
Eierstyring.....	151
Vedlegg	163

Oppsummering

Pandemien

Det har også i 2021 vært krevende å drifte kommunens tjenester til innbyggerne. Men takket være ansattes ansvarsfølelse og fleksibilitet har det vært mulig å opprettholde et tilnærmet normalt tjenestetilbud på de fleste områder.

Drammen legevakt, Drammen helsehus og Medisinskfaglig virksomhet har hatt en sentral rolle i håndteringen av pandemien. Det har vært nødvendig å kanalisere betydelige ressurser i disse virksomhetene til pandemirelaterte oppgaver.

I løpet av året spredte smitten seg blant mange skoleelever, barnehagebarn og andre brukere. I tillegg ble mange ansatte smittet, og det har i perioder vært svært krevende å opprettholde ordinær bemanning. Det har tidvis vært høyt sykefravær, mange ansatte i karantene og mange endringer i driften.

Også innenfor hjemmetjenester og institusjon har man i hovedsak klart å opprettholde tjenestetilbudet. Det har vært enkelte smitteutbrudd ved institusjoner.

Ulike tjenester i Drammen kommune har tatt i bruk ny teknologi og etablert digitale møtearenaer. Dette har for eksempel gjort det mulig å opprettholde samarbeid med foreldre og foresatte, og forebyggende tjenester har hatt en utstrakt bruk av videokonsultasjoner. Også innenfor pleie og omsorg har digitale verktøy vært tatt i bruk både til samhandling og til ulike sosiale aktiviteter.

Det har vært færre tilbud om kulturarrangementer og -aktiviteter. Mange arrangementer har ikke latt seg gjennomføre, men det har til dels vært tatt i bruk gode digitale erstatningsløsninger.

Frivilligsentralene har dels vært nedstengt og dels hatt redusert drift, med færre aktiviteter. Men nytt samarbeid med frivilligheten har vokst frem, og mange enkeltpersoner og foreninger har engasjert seg for at andre skal få hjelp, for eksempel knyttet til utdeling av mat og utstyr og til å bistå kommunen i kommunikasjon med deler av minoritetsbefolkningen.

Innbyggertorgene vært helt nedstengt i perioder, og ellers har det vært praktisert redusert åpningstid. På alle bibliotek og filialer har det vært redusert aktivitet. I perioder med nasjonale tiltak var bibliotekene stengt eller hadde redusert bemannet åpningstid.

2021 var oppstartsåret for nærutvalgsordningen, men også dette arbeidet har vært preget av pandemien. På tross av dette har nærutvalgene i løpet av året holdt fire åpne møter i henhold til reglement, i tillegg til flere arbeidsgruppemøter. Nærutvalgene har også gjennomført ulike medvirkningsaktiviteter lokalt.

Deler av næringslivet har vært hardt rammet av nedstengning og smitteverntiltak. Kommunen ble tildelt i alt 51,2 millioner kroner i statlige kompensasjonstilskudd som ble fordelt til lokale virksomheter i Drammen i 2021.

Drammen kommunes merutgifter knyttet til pandemien utgjorde 280,9 millioner kroner i 2021. Kommunen har mottatt ekstra rammetilskudd fra staten på til sammen 244,5 millioner kroner som kompensasjon, og det innebærer en underdekning på 36,4 millioner kroner som ikke er finansiert av statlige midler.

Et svært godt netto driftsresultat – 307,4 millioner kroner

Drammen kommune gikk inn i 2021 med et stramt budsjett med begrenset økonomisk handlingsrom. Til tross for at det ble innarbeidet innsparingstiltak på 88,5 millioner kroner i programområdene viste kommunekassens budsjett et svakt netto driftsresultat på 33 millioner kroner. Egenfinansiering av investeringene var i stor grad vedtatt finansiert ved bruk av disposisjonsfond.

Regnskapsåret 2021 har vært et spesielt år for kommunene, med betydelige merutgifter knyttet til pandemien og ekstra overføringer fra staten. Det var stor usikkerhet knyttet til utviklingen i norsk økonomi da statsbudsjettet for 2021 ble vedtatt. For å sikre kommuneøkonomien vedtok derfor Stortinget en kraftig oppjustering av den kommunale skattøren for 2021. Ut over i året har det vist seg at norsk økonomi har klart seg langt bedre enn fryktet. I kombinasjon med den økte skattøren har dette ført til en vesentlig forbedring av kommunenes skatteinntekter.

Regnskapet viser et netto driftsresultat på 307,4 millioner kroner, tilsvarende 3,6 prosent av brutto driftsinntekter, mens revidert budsjett viser et negativt driftsresultat på 37,1 millioner kroner. Dette gir en resultatforbedring på 344,5 millioner kroner.

Det gode driftsresultatet skyldes først og fremst de store merinntektene fra skatt og rammetilskudd på

6 | Årsevaluering 2021

nesten 197 millioner kroner. Det nasjonale skatteanslaget for kommunene ble kraftig oppjustert både i revidert nasjonalbudsjett 2021 og ved fremleggelsen av statsbudsjett 2022. Kommunestyret vedtok oppjustering av årets skatteanslag med til sammen 77 millioner kroner ved behandlingene av 1. og 2. tertialrapport. Til tross for dette viser årsregnskapet en merinntekt fra skatt på 188 millioner kroner etter svært høy skatteinntang i fjorårets siste måneder.

Andre forhold som bidrar til det gode driftsresultatet er:

- Merinntekter på 11 millioner kroner fra integreringstilskudd og tilskudd til enslige mindreårige flyktninger.
- Sentrale utgifter ble 28 millioner kroner lavere enn budsjett.
- Mindreforbruk i programområdene på 27 millioner kroner, etter avsetninger mv.

Disposisjonsfondet

Regnskapet viser etter årsoppgjørdisposisjoner en netto avsetning til disposisjonsfond på 208,4 millioner kroner i 2021. Per utgangen av 2021 utgjør etter dette kommunekassens disposisjonsfond 817,2 millioner kroner, tilsvarende 9,6 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er nesten 366 millioner kroner mer enn reservekravene i kommunens økonomiske handlingsregler.

Investeringer

Drammen kommunes samlede investeringsutgifter i 2021 er rundt 934 millioner kroner, fordelt på cirka 684 millioner kroner i Drammen kommunekasse og om lag 250 millioner kroner i Drammen Eiendom KF.

Det er ikke påløpt store investeringsutgifter i 2021 til de store vedtatte prosjektene som ny bybru, nytt sykehjem og ny ungdomsskole på Åskollen.

Egenfinansiering av investeringer

I 2021 er totalt 110,2 millioner kroner av de ikke-rentable investeringene egenfinansiert, hvorav 79,2 millioner kroner er overført fra kommunekassens driftsregnskap og 30,9 millioner kroner fra salg av anleggsmidler. Dette tilsvarer en egenfinansieringsgrad for ikke-rentable investeringer på 21,2 prosent, det vil si godt over minimumskravet på 15 prosent i budsjettreglementet.

Utvikling i lånegjelden

Lånefondets gjeld økte med 269,4 millioner kroner i 2021, og var ved utgangen av året på 9 146,9 millioner kroner. Det ble tatt opp 700 millioner kroner i nye lån, og betalt 429,5 millioner kroner i avdrag.

Økonomistyring i programområdene

Det har vært en gjennomgående stram økonomistyring i programområdene i 2021. Regnskapet viser et samlet mindreforbruk for programområdene på 27 millioner kroner inkludert avsetninger til fond.

Den økonomiske situasjonen til programområdene er i hovedsak positiv. De fleste programområder er i balanse eller viser et mindreforbruk ved utgangen av året. Enkelte programområder innen hovedutvalget for helse, sosial og omsorg, er imidlertid i en krevende økonomisk situasjon og viser et negativt avvik utover det som tidligere er rapportert:

P06 Hjemmetjenester og institusjon viser ved årets slutt et merforbruk på 28,9 millioner kroner. Det tar lengre tid enn forutsatt å få resultater i samsvar med målene i prosjekt Balanse 2021.

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne har ved årets slutt et merforbruk på 5,3 millioner kroner, mens P04 Helse har et merforbruk på 4 millioner kroner.

To programområder har et noe større mindreforbruk enn tidligere rapportert:

Programområde 07 Rus og psykisk helse viser et mindreforbruk ved utgangen av året 11,9 millioner kroner, mens P14 Ledelse, styring og administrasjon har et mindreforbruk på 16,7 millioner kroner.

Viktige styringsverktøy er på plass

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2021

Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsverktøy for å sikre en langsiktig utvikling av kommunen. Kommuneplanen består av to deler:

Samfunnsdelen – som legger føringer for utviklingen av samfunnet og tjenestene

Arealdelen – som legger føringer for arealutviklingen i kommunen. Planprogrammet for arealdelen ble vedtatt i desember.

Planens innhold

Kommuneplanens samfunnsdel for Drammen mot 2040 bygger på FNs 17 bærekraftsmål som et overordnet rammeverk for planarbeidet. Kommunestyret har vedtatt at visjonen for utvikling av Drammen mot 2040 skal være «Et godt sted å leve». Kommunen skal utvikles etter denne visjonen og etter verdiene «nær, inkluderende og nytenkende».

Proessen med å utvikle planen

Kommunestyret har hatt en ledende rolle i utviklingen av planen, blant annet gjennom tre arbeidsverksteder for idéutvikling, vurderinger og prioriteringer. Planarbeidet har vært ledet av en politisk arbeidsgruppe som ved behov har bestilt faglige innspill fra administrasjon. Dette er en nytenkende og utradisjonell arbeidsform og rollefordeling mellom politikk og administrasjon.

Det har vært omfattende involvering av innbyggere og andre viktige aktører for utvikling av drammenssamfunnet både i planfasen og høringsperioden. Det har vært gjennomført dialogmøter med næringsliv og organisasjoner, åpne folkemøter og gjestebud mm. Kommunen mottok nær 900 skriftlige innspill.

Nærutvalgene bidro på ulike måter og en digital medvirkningsløsning for innbyggere ble prøvd ut, og kommunen mottok 48 høringsuttalelser.

Virkninger av planen

Kommuneplanens samfunnsdel skal fungere som en overordnet ledestjerne, der visjon og verdier, hovedmål, delmål og strategier viser overordnede retningsvalg og virkemidler for langsiktig utvikling av kommunen.

Videre arbeid med å sikre politiske rammer for og styring av løpende tjenesteutvikling skjer gjennom handlings- og økonomiplanen samt gjennom temaplaner og handlingsplaner.

Styrings- og utviklingsmodellen tar form

Kommuneplanens samfunnsdel er ledestjernen i vår vedtatte modell for styring og utvikling. Visjon og verdier, hovedmål, delmål og strategier viser overordnede retningsvalg for den langsiktige utviklingen av kommunen fram mot 2040. Derfor gir den viktige føringer for andre styrende dokumenter som arealplanen, temaplaner, spesifikke strategi- og handlingsplaner, samt den årlige handlings- og økonomiplanen. Dette bidrar til å gi en tydelig, gjennomgående og helhetlig rød tråd i vår planstruktur.

Alt dette er planer som skal politisk besluttes og som derfor må ha solid politisk eierskap og forankring, og eierskap oppnås best gjennom aktiv involvering og deltakelse. Det er derfor i 2021 lagt stor vekt på dette, særlig knyttet til den politiske medvirkningen og innbyggerinvolveringen i arbeidet med samfunnsdelen. I 2022 videreutvikles denne involverende og samskapende arbeidsformen i temaplanarbeidet og andre planprosesser.

Det er ønskelig at plandokumentene er oversiktlige, lette å forstå og enkle i bruk. Samfunnsdelen har høstet anerkjennelse og vært en suksess i så måte. Disse erfaringene videreføres nå i temaplanene og de politiske årshjulsdokumentene.

Kommunens styrings- og utviklingsmodell har fire klare ambisjoner; den skal være Forankret, Enkel, Helhetlig og Nyttig (FEHN). Så langt er det all mulig grunn til å være fornøyd med de arbeidsformene som er tatt i bruk. Dette har sikret medvirkning og forankring både blant ansatte, politikere og innbyggere. Det har også gitt enkle, lettfattelige dokumenter med en tydelig rød tråd.

Det er noe kommunen nå også høster nasjonal anerkjennelse for i en KS-rapport om samskaping i strategiske kommunale planprosesser.

Klarer vi i tiden framover å bruke den etablerte planstrukturen og det kunnskapsgrunnlaget vi skaffer oss, også til aktiv læring og utvikling i hele organisasjonen, og å prioritere ressurser i forhold til våre mål, strategier og

satsinger, vil den også oppleves som nyttig - den fjerde ambisjonen i vår styrings- og utviklingsmodell. Uansett er vi på veldig god vei, og det bidrar til å bygge både motivasjon, fellesskap og stolthet!

Klima

Drammen kommune har høye ambisjoner innen klima. Drammen skal halvere klimagassutslippene innenfor kommunens grenser innen 2030, sammenliknet med 2009-nivå. Ett av hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er: «Drammen skal bli Norges grønneste kommune - et sirkulært og klimarobust lavutslippsamfunn der det er naturlig å velge miljøvennlig».

For å nå disse målene er det utarbeidet flere styringsdokumenter:

Kommunestyret vedtok i 2021 klimastrategi 1.0, klimaregnskap og et klimabudsjett for 2022.

Klimastrategi

Kommunens første klimastrategi omhandler utslippsreduksjon og sirkulær økonomi i Drammen kommunes egen virksomhet, altså hvordan kommunen skal gå foran og feie for egen dør.

Klimabudsjett

Kommunens andre klimabudsjett er utarbeidet for økonomiplanperioden 2022–2025. Klimabudsjettet inneholder både kvantifiserbare og ikke-kvantifiserbare tiltak, men samtlige tiltak var allerede planlagt og hadde finansiering. Det skal i 2022 arbeides med flere tiltak som kan implementeres, for at klimabudsjettet skal bli en fullverdig integrert i prosessen rundt handlings- og økonomiplanarbeidet.

Klimaregnskap

Klimaregnskap for kommuner utarbeides årlig av Miljødirektoratet. Rådmannen har vært i tett dialog med Miljødirektoratet for kvalitetssikring av tallunderlag for Drammen da klimaregnskapet er et viktig kunnskapsgrunnlag for blant annet klimastrategien for drammensamfunnet. Det er også utarbeidet klimaregnskap for kommunens egen virksomhet, som utgjør kunnskapsgrunnlaget til Klimastrategi 1.0.

Ett år med nærutvalgsordningen

Nærutvalgsordningen, med et nærutvalg i hver av det ti kommunedelene er et viktig virkemiddel for å bygge et levende lokaldemokrati. Etablering av nærutvalgsordningen er nybrottsarbeid i Drammen og dette vil kreve kontinuerlig innsats for å sikre læring og utvikling.

Nærutvalgene var etablert ved inngangen til 2021 og har et helt driftsår bak seg. Også i 2021 var samfunnet preget av pandemien, med ulike restriksjoner og smitteverntiltak. Til tross for dette har alle nærutvalgene fått holdt sine fire hovedmøter, i henhold til reglementet, og flere arbeidsmøter.

I tillegg har de gjennomført ulike medvirkningsaktiviteter ute i lokalmiljøene. Nærutvalgene har tenkt kreativt, og funnet løsninger når det gjelder gjennomføring av møter, samt det å involvere og nå ut til kommunedelens innbyggere.

Nærutvalgene har kommet med innspill på at de opplever det som positivt å ha en arena der små og store saker fra lokalmiljøet kan løftes frem. I tillegg opplever innbyggerne i nærutvalgene at de får innsikt i saker med betydning for kommunedelen, og at dialogen mellom innbyggerne, de folkevalgte og kommunens administrasjon er styrket.

Rådmannen legger frem egen årsrapport og evaluering av nærutvalgene i april 2022.

Strømsø 2030 - områdesatsing

Drammen kommune gjennomførte et områdeløft for bydelen Fjell, «Fjell 2020» som ble sluttført ved utgangen av 2020. Kommunestyret har vedtatt en tilsvarende områdesatsing for Strømsø, «Strømsø 2030». Deler av Strømsø skårer dårlig på levekårsundersøkelsene, og har store utfordringer knyttet til blant annet fattigdom, arbeidsledighet, helse, støy og forurensning.

Drammen kommune har ambisjoner om at Strømsø i løpet av de kommende årene skal bli en urban, moderne,

miljø- og klimavennlig bydel. Hovedmålet i områdesatsingen Strømsø 2030 er at flere beboere i området får styrket sine levekår gjennom en varig bedring av tjenester og nærmiljøkvaliteter. Kommunestyret har som mål at det skal jobbes ut fra fire velferdspilarer: arbeid, utdanning, bolig og helse.

30. oktober 2020 ble det undertegnet en intensjonsavtale mellom staten og Drammen kommune. Avtalen går ut på at staten, kommunen og andre samarbeidspartnere skal gjøre en felles og målrettet innsats for å skape et bedre bomiljø, inkluderende lokalsamfunn og gode oppvekstvilkår for barn og unge på Strømsø. Avtalen gjelder fra 2020 til 2030.

Drammen kommune fikk over statsbudsjettet 11,6 millioner kroner til områdesatsingen på Strømsø i 2020, og 11,6 millioner kroner i 2021.

Områdesatsingen bidrar til å realisere Drammensmodellen, gjennom lokal stedsutvikling, tjenesteutvikling og medvirkning, med innbyggeren i sentrum.

I 2021 kom viktige styringsdokumenter og -strukturer for årene frem mot 2030 på plass:

- programbeskrivelsen, som utdyper innsatsområdene og målene i intensjonsavtalen med staten
- politisk styringsgruppe
- administrativ styringsgruppe
- årshjul for styringsdialog med Kommunal- og distriktsdepartementet

Det er etablert godt samarbeid både med ulike virksomheter internt i kommunen og med eksterne institusjoner og aktører, som Drammen videregående skole, Universitetet i Sørøst-Norge og Husbanken.

Digital modenhet og digital kompetanse

Drammen kommune jobber målrettet med utvikling og digitalisering for å møte innbyggernes behov, og for å forbedre og effektivisere arbeidsprosesser. Kommunen har implementert mange nye løsninger, og det jobbes for tiden med en rekke prosjekter.

Utviklingen innenfor digitalisering går svært raskt, og både finansiering og kompetanse kan være knappe ressurser dersom hver kommune skulle forsøke å gjøre alt på egen kjøp. Det er derfor viktig med felles et løft både nasjonalt og regionalt. Drammen kommune har derfor engasjert seg blant annet i DigiViken, som universitetskommune og i KS sine initiativer for digitalisering av kommunesektoren. I egen organisasjon legges det stor vekt på å løfte kunnskapen om hvordan digitalisering kan være et virkemiddel for både samfunns- og tjenesteutvikling.

Pandemien - en driver

To år med tidvise nedstengninger og vidtgående smitteverntiltak har aktualisert mulighetene som ligger i å ta i bruk ny teknologi. Drammen kommune var godt i gang med digitaliseringsarbeidet allerede før pandemien, men kravene om å holde avstand og bruk av hjemmekontor har brakt organisasjonen et betydelig skritt fremover. Dette gjelder både for samspillet internt i kommunen og for kontakten med innbyggere, brukere og næringsliv.

Svært mange har under pandemien tilegnet seg større kompetanse i bruk av digitale løsninger, og kompetanse om hvordan ny teknologi kan brukes til å utvikle enda bedre tjenester.

Ny teknologi i bruk i virksomhetene

Mestrings- og trygghetsskapende teknologi

Stilt overfor en framtid som vil gi oss en lavere andel arbeidsføre i forhold til den aldrende delen av befolkningen, er mestrings- og trygghetsskapende teknologi et sentralt redskap. Målet er at flere skal klare seg bedre selv, og helst kunne bo hjemme så lenge som mulig. Teknologien bidrar til å gjøre dette mulig.

I alt 2 600 tjenestemottakere har mottatt den nye trygghetsspakken som inneholder en moderne digital trygghetsalarm, digital lås på nøkkelboksene og tilbud om en røykvarsler som er knyttet til det nye responscenteret, som ble tatt i bruk 1. mars. Dette innebærer at en bemannet tjeneste tar imot alle varsler fra teknologien og vurderer om det er behov for bistand. Responscenteret varsler hjemmetjenesten når det er behov. Dette har ført til at hjemmetjenesten nå bare rykker ut på cirka 30 prosent av alarmene. Den nye sentralen gjør det mulig å koble til annen teknologi, som dørsensor, fallsensor og annen sensorteknologi, medisindispensere med mer.

Video i legevakt

I 2021 har prosjektet "Video i legevakt" blitt gjennomført. En videosamtale gir et bedre grunnlag for å vurdere hvilke råd og veiledning som skal gis og hva som er rett tiltak. Videosamtalen gir også sykepleier et bedre grunnlag for å vurdere hvor alvorlig en henvendelse er og hvor mye det haster. Løsningen er brukervennlig, og pasienter opplever en ekstra trygghet ved at sykepleier kan se dem. Løsningen er overført til ordinær drift ved Drammen legevakt.

Innføring av ny læreplan i grunnskolen

Nye læreplaner har vært innført under pandemien, og skolene har prioritert dette arbeidet i sin utviklingstid. Pandemien har medført at mye arbeid har foregått digitalt, og den digitale utviklingen har gått parallelt med implementering av nye læreplaner. I tillegg har skolene tatt i bruk nye arbeidsmåter i fagene, noe som har endret praksisen i klasserommene.

Samarbeid med foreldre og foresatte

Under pandemien har skoler og barnehager opparbeidet ny kunnskap og nye ferdigheter i forhold til bruk av nye digitale løsninger. Nye digitale møtearenaer og digitale verktøy har gjort det mulig for skolene og barnehagene å opprettholde samarbeid med foreldre og foresatte. De digitale løsningene har vært gode alternativ til hvordan dette arbeidet styrkes tjenestene organiserte sine tjenester før pandemien. Tjenestene vil utnytte mulighetene de digitale løsningene gir i videre utviklingsarbeid, som gode supplement til fysiske møtepunkter.

Utfordringer for kulturområdet – digitale alternativer

Det har vært færre kulturtilbud under pandemien og mange arrangementer har ikke latt seg gjennomføre, men det har til dels vært tatt i bruk gode digitale erstatningsløsninger. Blant annet har det vært gitt undervisningstilbud på Teams.

Den digitale kulturelle spaserstokken

I perioder hvor tilgangen til institusjonene var stengt grunnet smittevern, har løsningen vært å filme konserter og andre arrangementer. Dette var viktig for å sørge for at beboere ikke mistet muligheten for kulturelle opplevelser. Den kulturelle spaserstokken har levert 24 digitale konserter. Disse har blitt lagt ut egen kanal på Youtube, og i samarbeid med ansatte på de ulike institusjonene ble beboere forelagt digitale opplevelser.

Systemarbeid

Informasjonssikkerhet

Rådmannen har hatt fokus på IKT- sikkerhet og sikker drift av kommunens IKT- systemer.

Informasjonssikkerhet handler om å sikre tilstrekkelig kompetanse hos de som utfører oppgaver for virksomheten og å jobbe for en kultur som understøtter arbeidet med informasjonssikkerhet. Det ble i 2021 anskaffet et e-læringsverktøy som skal heve kompetansen og forståelsen for personvern og informasjonssikkerhet. Opplæringen vil starte opp i februar 2022 og bli jevnlig distribuert gjennom hele året.

Felles forståelse av nødvendigheten av økonomisk omstilling

Under pandemien har organisasjonen vist stor fleksibilitet og omstillingsevne. Dette har vært helt avgjørende for at Drammen kommune har kunnet opprettholde et tilnærmet normalt tjenestetilbud på de fleste områder.

Det har vært krevende, både for ledere og ansatte. Mange har fått endrede arbeidsforhold eller helt nye arbeidsoppgaver. Dette har både kommunen som organisasjon og den enkelte medarbeider stått støtt i.

Innsatsen under pandemien ga oss erfaringer som vil bli svært nyttige i tiden fremover. Drammen kommunes inntekter er lavere enn landsgjennomsnittet. Og ikke minst viser befolkningsutviklingen at antallet eldre vil øke og at det fødes færre barn enn tidligere. For Drammen kommune betyr dette en betydelig omprioritering av ressurser. Vi må bruke mer penger på helse og omsorg og mindre innenfor skoler og barnehager.

Rådmannen er glad for at kommuneorganisasjonen og de folkevalgte deler forståelsen av behovet for disse omstillingene. Vi har en krevende tid foran oss, som vil gi endrede rammebetingelser for mange av kommunens tjenester. Men erfaringene fra hvordan pandemien ble håndtert viser oss at vi kan ta tøffe tak, bare vi står sammen om utfordringene og vet hvor vi skal.

Aktuelle temaer i 2021

Fokusområder

Omstilling i omsorgssektoren

Befolkningsframskrivninger fra SSB tilsier at det i årene fremover vil være en stadig større andel av befolkningen som vil være 80 år eller eldre. Kostnadene ved å levere kommunale omsorgstjenester vil øke.

I 2020 vedtok kommunestyret første del av en helhetlig strategi for å møte behovet for bygg til helse- og omsorgsformål. Denne delen omhandlet innbyggere som er 80 år og eldre. Rådmannen har videreført arbeidet med den helhetlige strategien i 2021, og i løpet av året er det lagt frem til politisk behandling flere utredninger som beskriver utfordringsbildet og mulighetsrommet mer detaljert. Temaene har vært demensproblematikk, potensialet i de kommunale omsorgsboligene og samarbeidet mellom helse- og omsorgstjenestene og frivilligheten. Det er forventet at arbeidet med den helhetlige strategien vil bli fullført i løpet av første halvår 2022.

I et kortsiktig perspektiv legger strategien for målgruppen 80 + til grunn at det skal legges til rette for bygging av nytt sykehjem i Krokstadelva.

I 2021 er arbeidet med planlegging av Krokstad sykehjem videreført. Det er jobbet med potensialet for reduksjon av investeringskostnader, i tråd med vedtak i kommunestyret, og det er fremlagt ny sak som skisserte ulike alternativer. Arbeidet med planlegging av det nye sykehjemmet vil også pågå i 2022, og det er forventet at endelig beslutning vil bli fattet i løpet av første halvår.

I et mer langsiktig perspektiv legges det til grunn at fremtidens behov for heldøgns omsorg primært skal løses på andre måter enn ved bygging av nye sykehjem. Sykehjemstilbudet skal suppleres med omsorgsboliger i tett samspill med hjemmebasert omsorg, økt bruk av mestrings- og trygghetsskapende teknologi og økt samarbeid med frivilligheten. I Balanse 2021 er det planlagt og delvis gjennomført organisatoriske grep for å redusere kostnader. Dette vil også gjøre hjemmetjenestetilbudet mer robust. Arbeidet med å øke bruken av mestrings- og trygghetsskapende teknologi har hatt fokus i 2021.

I løpet av 2021 er sertifiseringsordningen for sykehjem som livsgledehjem vedtatt avvirket. Tiltakene som var knyttet til ordningen er videreført, men midlene som tidligere ble brukt til selve sertifiseringen brukes nå til styrking av gode aktiviteter ved kommunens sykehjem. I Drammen kommune har en egen livsgledekoordinator ansvar for at det er gode systemer og rutiner for livsgledearbeid på sykehjemmene. Denne funksjonen blir videreført for å sikre fortsatt fokus på livsgledeaktiviteter framover.

I 2021 har det også vært arbeidet med en mulig samlokalisering av nytt helsehus og legevakt ved nytt sykehus, i det som heter Drammen helsepark. Idefaserappporten, som ble vedtatt av hovedutvalget for helse, sosial og omsorg i november 2021, anbefaler at kommunen setter i gang en konseptvalgutredning for å vurdere en samlokalisering av helsehus/legevakt ved nytt sykehus og hvilke tjenester og omfang som eventuelt skal inn i lokalene i Drammen helsepark. Både kommunen og Vestre Viken har en målsetting om å utvikle nye arbeidsformer og arbeide bedre på tvers av nivåer og sammen med brukere og innbyggere. Kommunen har også samarbeid om tjenester i helsehus og legevakt med andre kommuner, samt et universitetskommunesamarbeid. Arbeidet i 2021 gir et godt utgangspunkt for videre arbeid med å finne gode løsninger.

Konsekvenser av pandemien

Det har også i 2021 vært krevende å drifte kommunens tjenester til innbyggerne. Men takket være de ansattes ansvarsfølelse og fleksibilitet har det vært mulig å opprettholde et tilnærmet normalt tjenestetilbud på de fleste områder. Ansatte, og ledere, innen helse, barnehage, skole, støttefunksjoner, kultur samt tekniske og administrative tjenester har stadig måttet forholde seg til endrede arbeidsoppgaver og rutiner. Rådmannen vil berømme hele organisasjonen for endringsvilje og endringsevne under en langvarig krise.

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning

Tjenestene under hovedutvalget for oppvekst og utdanning har hatt store utfordringer under hele pandemien. I løpet av 2021 spredte smitten seg blant mange skoleelever, barnehagebarn og andre brukere. I tillegg ble mange ansatte smittet, slik at det i perioder var svært krevende å opprettholde ordinær bemanning. Det har tidvis vært høyt sykefravær, mange ansatte i karantene og mange endringer i driften – alt avhengig av pandemiens intensitet.

Dette har satt sitt preg på opplæringen, både i barnehagene og i skolene. De som nå går i 1. eller 2. klasse har for eksempel aldri gått i tog 17. mai. Det å vaske hender og pulter er blitt en vane, og ingen elever stiller spørsmål ved hvorfor skolegården er oppdelt i lekesoner for ulike trinn. Unntakstilstanden under pandemien har blitt en akseptert normal, men både elever, ansatte og foresatte ser frem til en hverdag slik den var før pandemien.

Det har vært fokus på barns og unges beste, og skolene har tilstrebet å kunne tilby et tilnærmet ordinært tjenestetilbud store deler av året. Allikevel har to år med pandemi hatt sin innvirkning på elevene.

Rådmannen meldte i årsevalueringen for 2020 at det skulle arbeides med tiltak som kunne kompensere for den negative effekten pandemien har hatt på barn og unge. Til tross for pandemien var det sommeren 2021 mulig å gjennomføre sommerskolen. Drammen kommune mottok et ekstra tilskudd fra regjeringen til dette. Kommunen inngikk et samarbeid med frivillige lag og foreninger og lokalt næringsliv, og mer enn 2 000 barn og unge fikk delta på ulike aktiviteter i sommerferien. Det ble også tilbudt gratis aktiviteter i høstferien, og First Lego League ble gjennomført for elever på ungdomstrinnene.

Nye digitale møtearenaer og digitale verktøy har gjort det mulig å opprettholde samarbeid med foreldre og foresatte. I tillegg har skolene tatt i bruk nye arbeidsmåter i fagene, noe som har endret praksisen i klasserommene. Skolene ser fram til å jobbe videre etter de nye læreplanene i normal skoledrift.

Innenfor forebyggende tjenester har det vært utstrakt bruk av videokonsultasjoner, og med dette har man kunnet nå nye grupper av voksne innbyggere. Flexibiliteten i digitale tilbud, sammen med god tilgjengelighet, gjør det mulig for flere å delta i kurstilbud som fremmer fysisk og psykisk helse.

Under pandemien har Helsefremmende tjenester 0-100 engasjert til sammen cirka rundt 90 eksterne medarbeidere - pensjonister, studenter og andre - for å bistå i vaksinasjonsarbeidet. Faste ansatte deltok både på vaksinasjonsriggen og i smittesporing.

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg

P04 Helsetjenester har hatt ansvaret for de tjenestene som håndterer selve pandemien. Drammen legevakt, Drammen helsehus og Medisinskfaglig virksomhet har hatt en helt sentral del av dette. Dette har vært et intensivt arbeid det meste av 2021. Det har vært nødvendig å kanalisere betydelige ressurser i legevakta, medisinskfaglig virksomhet og ved helsehuset til oppgaver knyttet til håndtering av pandemien. Både ledere og ansatte har vist vilje og evne til å strekke seg langt og finne nye løsninger. Dette har vært en forutsetning for at Drammen kommune har kunnet stå støtt i en svært krevende situasjon også i 2021.

I 2021 ble det etablert en egen isolasjonsavdeling ved Drammen helsehus som har vært i beredskap gjennom hele 2021.

Prøvetakingstjenesten har hatt stor kapasitet og har foretatt flere PCR-tester enn det sentrale myndigheter har krevd. Ved teststasjonen på Sundland har det også vært utlevering av hurtigtester både til innbyggere i egen kommune, samt for innbyggere fra andre kommuner. Det har også vært tilbud om testing ved kommunens mobile teststasjon. Denne har vært plassert på strategiske steder slik at flere potensielt smittede har kunnet bli fanget opp.

Luftveisklinikken har vært operativ gjennom hele 2021 og har vært en stor avlastning for fastlegene. Den ordinære legevakten har også hatt stor økning i telefonhenvendelser og i konsultasjoner ved oppmøte på legevakten.

Smittevernrådet har vært i svært aktiv funksjon gjennom 2021. Smittevernrådet gir råd til kriseledelsen om håndtering av pandemien. Rådet er sammensatt av smitteverneverlege, kommuneoverleger, avdelingsleder smittevernkantoret og kommunikasjonssjef.

Tjenestene har hatt særlig fokus på enkeltbrukere med psykiske belastninger knyttet til nedstengninger i samfunnet på grunn av pandemien. Dette medførte reduserte muligheter til å få opplevelser utenfor hjemmet og å delta på sosiale arenaer.

Et nybygg i Lille Åsgaten i Svelvik har under pandemien vært benyttet som en alternativ karantene- og isolasjonsenhet.

Til tross for pandemien har man i hovedsak klart å opprettholde tjenestetilbudet innenfor hjemmetjenester og institusjon. Det har imidlertid vært krevende å samtidig skulle drive utviklingsarbeid og å ha fokus på effektiv drift. Det har i flere tilfeller vært behov for at ansatte bidrar på tvers av avdelinger, og mange har strukket seg langt for å holde hjulene i gang. Det har vært enkelte utbrudd av smitte ved institusjonene.

Under pandemien har det vært nødvendig å løse oppgaver på nye måter. Eksempler på dette er økt bruk av digitale verktøy til både samhandling og til sosiale aktiviteter.

Innenfor tjenestetilbudene i P07 Rus og psykisk helse har det vært gode planer for å sikre kontinuerlig drift, og svingninger i smittetall har derfor hatt relativt marginal negativ innvirkning på tjenestene. Planene har vært gjenstand for oppfølging og revisjon og har blitt aktivt benyttet som styringsdokumenter. Dette har vært viktig når det gjelder vurdering av hvordan og i hvilken grad tjenestene fortsatt kunne være tilgjengelige med forsvarlig smittevern.

Det har også i 2021 generelt vært lite smitte blant tjenestemottakere. De tilfellene som har vært har blitt godt håndtert ut fra planene som har vært lagt. Dette gjenspeiles også i at det har vært svært få tilfeller med behov for å benytte isolasjonsboligene, som ble etablert i 2020.

Tjenesten har gjennomført testing av egne brukere, i de tilfellene hvor brukerne trolig ikke ville oppsøke den ordinære teststasjonen. Dette har vært helt sentralt for å forhindre spredning i rusmiljøet.

Fra tidlig i 2021 og gjennom hele året har tjenesten bidratt aktivt med ressurser til vaksinasjonsarbeidet i Drammen kommune. Dette er gjort med både fast ansatte og innleide ressurser.

Bosetting av flyktinger har gått som planlagt også i 2021, og antall bosatte er i tråd med kommunestyrets vedtak. Takket være godt innarbeidede rutiner har dette vært mulig også i en tid som har krevd ekstraordinære tiltak i forbindelse med pandemien.

De som følges opp av Flyktingetjenesten er oftere i behov av hyppige samtaler og fysiske møter enn mange andre, men i perioder med høyt smittetrykk har det vært gjort individuelle vurderinger i hvert enkelt tilfelle. Det har likevel vært en større grad av oppfølging i 2021 enn i 2020.

Pandemien har hatt konsekvenser for tilbudet i introduksjonsprogrammet også i 2021. Arbeidsmarkedet og mulighetene for arbeidstrening/praksisplasser har vært vanskelig. Men det er allikevel flere som har fått prøvd seg i arbeidslivet i 2021. Det har fortsatt vært nødvendig å redusere antall kurs, og i perioder har det ikke vært mulig å tilby fulltidsprogram. Det har også i 2021 vært gitt statlige integreringspakker med kompensasjon til kommunen for å forlenge program for de som har hatt et mindre fullverdig tilbud.

Det er 38 færre sosialhjelpsmottakere i 2021 enn det var i 2020. Antallet innbyggere med behov for økonomisk sosialhjelp har altså holdt seg nokså stabilt under pandemien, med en svakt synkende tendens. Forklaringer til dette er primært en bred statlig tiltakspakke, med tiltak for at færrest mulig skal bli permittert eller miste jobb og stadige utvidelser av dagpengeordningen. Det har imidlertid også vært jobbet godt i NAV Drammen med samarbeid med næringslivet, med økt bruk av kvalifiseringsordningen og med fokus på arbeidsrettet aktivitet for sosialhjelpsmottakere.

Pågangen til krisesenteret og NOK Drammen har vært større i 2021 enn før pandemien. Det kan skyldes pandemien, men også navneskifte og ny nasjonal profilering. Det er spesielt enesamtaler og gruppetilbud som etterspørres.

Hovedutvalget for kultur, idrett og frivillighet

Tjenester og tilbud innenfor kultur, idrett og frivillighet har vært sterkt påvirket av pandemien. Drammen kommune har fulgt lokale og nasjonale retningslinjer og smittevernveiledere for kultur og arrangementer. Det har vært færre tilbud, mange arrangementer har ikke latt seg gjennomføre, men det har til dels vært tatt i bruk gode digitale erstatningsløsninger.

Frivilligsentralenes drift har vært påvirket av både smitteverntiltak og nedstengning. Det har blitt færre aktiviteter og møteplasser, men mer dialog med organisasjoner knyttet til utdeling av mat og utstyr, samt kommunikasjon med deler av minoritetsbefolkningen.

Under pandemien har innbyggertorgene vært nedstengt i perioder. Alle innbyggertorg har praktisert redusert åpningstid, tilpasset besøksmønsteret. Innbyggertorgene har hatt redusert pågang under pandemien.

Utvikling av knutepunkt i kommunedelene ble i 2021 satt på vent på grunn av pandemien. Rådmannen foretok imidlertid en kartlegging av status i løpet av året, og videre utvikling av knutepunkt vil ta utgangspunkt i denne.

På alle bibliotek og filialer har det vært redusert aktivitet, avhengig av smittesituasjonen. I perioder med nasjonale tiltak var bibliotekene stengt eller hadde redusert bemannet åpningstid. Når andre tjenester stengte, var bibliotekene åpne.

14 | Årsevaluering 2021

Gjennom hele året har kontaktsenteret og telefontjenesten for korona-test og vaksine vært driftet. Ved særlig stor pågang har innbyggertorg bistått.

Pandemien har vært en utfordring for tjenestetilbudet i kulturskolen og ung kultur gjennom hele året. Det har vært stengte tilbud i ung kultur og i kulturskolen. Det har vekslet mellom helt eller delvis åpent for fysisk undervisning og undervisning på Teams. Elevtilgangen til kulturskolen var god på høsten.

Periodevis nedstengning av haller har gitt redusert treningstilbud, ikke minst som følge av at Drammenshallen har blitt benyttet til vaksinasjon i lengre perioder.

Håndtering av pandemien har bidratt til økt endringskompetanse, siden tjenestene har måttet tilpasse driften etter hvordan smittetrykket i kommunen har vært til enhver tid. Det har imidlertid også vært svært krevende. Nytt samarbeid med frivilligheten har vokst frem under pandemien, og mange enkeltpersoner og foreninger har engasjert seg for at andre skal få hjelp i en vanskelig tid.

2021 var oppstartsåret for nærutvalgsordningen, men det var også et annerledes år preget av pandemien. På tross av dette har nærutvalgene fått til mye. Alle de ti nærutvalgene har fått holdt sine fire hovedmøter, i henhold til reglementet, og flere arbeidsmøter. I tillegg har de gjennomført ulike medvirkningsaktiviteter ute i lokalmiljøene. Nærutvalgene har tenkt kreativt, og funnet løsninger når det gjelder gjennomføring av møter, samt det å involvere og nå ut til kommunedelens innbyggere.

Hovedutvalget for tekniske tjenester

På grunn av reduserte kultur- og fritidstilbud under pandemien har mange flere valgt ulike aktiviteter utendørs. Dette gir også et større behov for avfallshåndtering i hele kommunen. Gaterenovasjon og renhold i parker, på badeplasser og utfartssteder ble utført hyppigere enn planlagt før pandemien inntraff. En rekke tiltak ble innført blant de ansatte for å ivareta kravet om avstand og smittevern, noe som har medført utfordringer i forhold til effektivitet, samarbeid og samhandling.

Pandemien har redusert kommunens inntekter fra parkering. Delvis nedstenging og begrenset aktivitet i byen har medført redusert parkeringsbelegg og sterk nedgang i automatinntektene. Dette har blitt kompensert med 6,9 millioner kroner.

Ansatte i kommunens parkeringsvirksomhet har i forbindelse med vaksinerings bistått med veiledning og informasjon rundt adkomst med bil ved Drammenshallen, og øvrige vaksinasjonssteder. Det ble inngått en avtale med Drammen Håndballklubb (DHK) om oppfølging av tilstedeværelse og henvisningsoppgaver ved Drammenshallen.

Under pandemien har Drammen kommune ikke innkrevd gebyr i forbindelse med behandling av søknader om skjenkebevilling. Inntektstapet var på 1,1 millioner kroner og dette er det gitt kompensasjon for.

Formannskapet

Drammen kommune har gjennom håndtering av pandemien fått testet og økt sin omstillingsevne. Mange tjenester har vært involvert, og sammen med organisasjoner og andre har kommunen kunnet takle situasjonen rundt pandemien, både med vaksinerings, testing, smittesporing og informasjon - i en tid med høyt sykefravær. Kommunen har gjort viktige erfaringer som har bidratt til oppdatering av beredskapsplanverk og økt robusthet i forhold til kriser.

Stabsmiljøene og de administrative støttetjenestene har til tross for pandemien og utstrakt bruk av hjemmekontor levert gode tjenester til kommunens ledelse og tjenesteorienterte virksomheter. Bemanningmessig har det vært en del turnover av nøkkelpersonell og virksomhetsledere, men alle har tatt ansvar og opprettholdt driften.

Pandemien har gitt oss nye forutsetninger for samarbeid, og utviklingen av organisasjonskulturen har ikke foregått slik vi så for oss. Situasjonen har lagt begrensninger på flere opplærings- og utviklingsoppgaver. Det har vært utsettelse og endringer i gjennomføring av kompetansehevede tiltak som for eksempel lederskolen. Dette er både som følge av at organisasjonen ikke har kunnet ta imot eller benytte seg av tilbud, men også fordi administrative ressurser har blitt omdisponert til pandemirelaterte oppgaver. I tillegg har prosjektet "Tiltak mot vold og trusler om vold" blitt forskjøvet.

Pandemien har krevd endring i fokus og prioriteringer. I tillegg til planlagte aktiviteter og tiltak, har tiltak og oppgaver knyttet til krisehåndtering tatt stor plass. God Informasjonsflyt og tett dialog med næringslivsaktører knyttet til utvikling og forvaltning av ulike tiltak, har vært avgjørende.

Deler av næringslivet har vært hardt rammet av pandemien og nasjonale smitteverntiltak også i 2021. Dette har rammet ulikt fra bransje til bransje. De hardest rammede bransjene har vært handel, besøks- og opplevelsesnæringene, helse, trening og velvære, reiseliv, kultur og restaurant- og utelivsbransjen.

Drammen kommune ble i fire omganger tildelt statlige midler gjennom lokal kompensasjonsordning. Det er til sammen tildelt 51,2 millioner kroner i tilskudd til lokale virksomheter i Drammen i 2021. Tilbakemeldinger viser at disse tilskuddene har vært avgjørende for mange virksomheter for å kunne overleve pandemien. Det har vært en krevende øvelse for administrasjonen å gjennomføre dette. Samtidig har pandemien bidratt til ekstra god dialog og et styrket samarbeid med næringslivsaktørene. Dette er verdifullt i videre forestående prosesser knyttet til næringsutvikling i Drammen.

Andre næringer som for eksempel dagligvarehandelen og netthandel har opplevd betydelig vekst, og flere bransjer har opplevd en relativt normal utvikling gjennom året. Mange bedrifter og bransjer har svart på utfordringene med å utvise stor evne og vilje til omstilling, gjennom blant annet økt kreativitet, produktutvikling, kompetanseheving, samarbeid og digitalisering.

Økonomiske konsekvenser av pandemien

Drammen kommunes merutgifter knyttet til beredskap og vaksinasjon i 2021 utgjorde 280,9 millioner kroner, hvorav 232 millioner kroner knyttes til beredskap og 48,9 millioner kroner til vaksinasjon.

Kommunen har mottatt ekstra rammetilskudd fra staten på til sammen 244,5 millioner kroner til koronaberedskap og vaksinasjon. Det innebærer en underdekning på 36,4 millioner kroner som ikke er finansiert av statlige midler. Ut ifra anslag om underfinansiering per 2. tertial ble det avsatt 12 millioner kroner til egenfinansiering.

Programområdene ble i 1. og 2. tertial kompensert for merutgifter til ordinær beredskap og vaksinasjon. Det har påløpt ytterligere merutgifter i 3. tertial og rådmannen har kompensert programområdene for dette i forbindelse med årsavslutningen for 2021. Som følge av underfinansieringen er kompensasjonen til programområdene for utgifter til beredskap avkortet med 9,3 millioner kroner. Kompensasjonen for utgifter til vaksinasjon er avkortet med 1,9 millioner kroner.

Programområdene er etter dette tilført totalt 269,7 millioner kroner i kompensasjon for økonomiske merbelastninger (økte utgifter og/eller reduserte inntekter) i 2021.

Klima

Drammen kommune har høye ambisjoner innen klima. Drammen skal halvere klimagassutslippene innenfor kommunens grenser innen 2030, sammenliknet med 2009-nivå. Ett av hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er: «Drammen skal bli Norges grønneste kommune - et sirkulært og klimarobust lavutslippssamfunn der det er naturlig å velge miljøvennlig».

Kommunestyret har i 2021 vedtatt klimastrategi 1.0, klimaregnskap og et klimabudsjett for 2022. Kommunen har også søkt og mottatt klimasatsmidler til klimatiltak i kommunens regi.

Klimastrategi

Kommunes første klimastrategi ble vedtatt i kommunestyret 13.12.2021, og omhandler utslippsreduksjon og sirkulær økonomi i Drammen kommunes virksomhet, altså å feie for egen dør.

Klimabudsjett

Kommunens andre klimabudsjett er utarbeidet for økonomiplanperioden 2022–2025. Klimabudsjettet inneholder både kvantifiserbare og ikke-kvantifiserbare tiltak, men samtlige tiltak var allerede planlagt og hadde finansiering. Det skal i 2022 arbeides for at flere tiltak implementeres i klimabudsjettet, og for at klimabudsjettet blir fullverdig integrert i handlings- og økonomiplanprosessen.

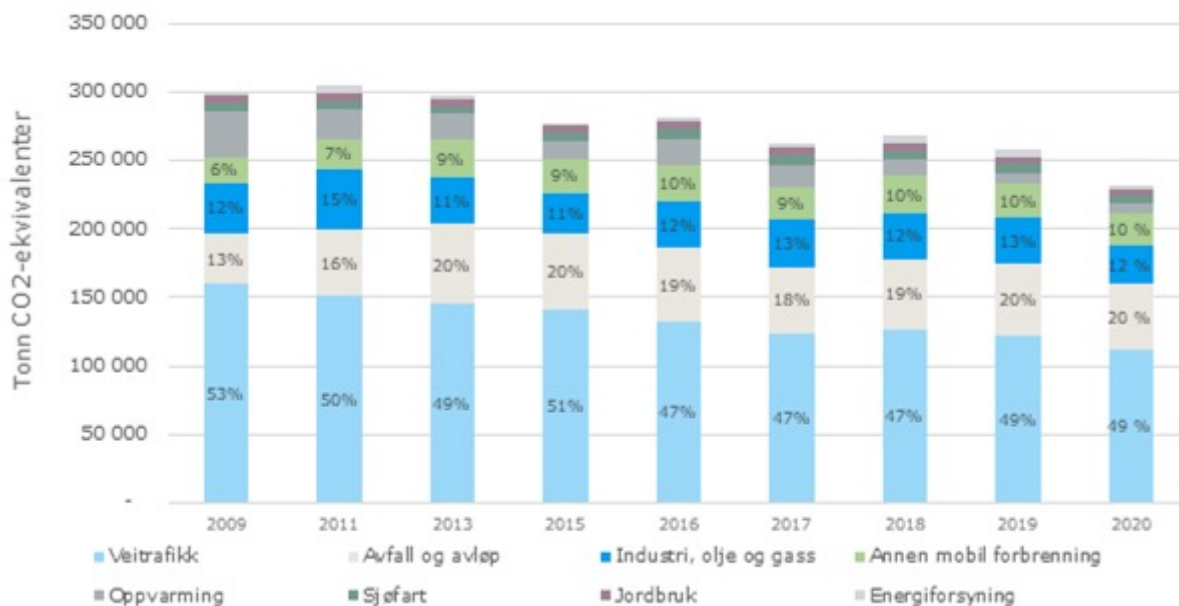
Klimaregnskap

Klimaregnskap for kommuner utarbeides årlig av Miljødirektoratet. Rådmannen har vært i tett dialog med Miljødirektoratet for kvalitetssikring av tallunderlag for Drammen da klimaregnskapet er et viktig kunnskapsgrunnlag for blant annet klimastrategien for drammensamfunnet.

Kommunen har også fått utarbeidet klimaregnskap for kommunen som virksomhet (klimakostanalyse), som utgjør kunnskapsgrunnlaget til Klimastrategi 1.0.

Gjennom Konseptvalgutredning (KVU)- Avløpsløsninger for Drammensregionen, er det utført klimagassberegninger for ulike løsninger og resultatene benyttes som beslutningsunderlag i det videre arbeidet.

Figuren under viser klimagassutslipp fordelt per sektor innenfor Drammen kommunes grense i perioden 2009-2020, nyeste tall fra Miljødirektoratet. Utslippene innenfor Drammen kommunes grense er redusert med 23 prosent i perioden 2009-2020. Reduksjonen skriver seg først og fremst fra utslipp fra oppvarming og veitrafikk. Nedgangen i utslipp fra veitrafikk skyldes særlig reduksjon i utslipp fra personbiler, grunnet innfasing av el-biler og økt bruk av ikke-fossilt drivstoff.

Ekstern finansiering av klimatiltak – Klimasats 2021

Rådmannen har aktivt arbeidet med å identifisere relevante klimatiltak og prosjekter som vil kunne kvalifisere for ekstern finansiering, både internt i kommunen og i samarbeid med eksterne aktører. Drammen kommune fikk i 2021 tilsagn på i overkant av 2 millioner kroner fra Miljødirektoratets klimasatsordning til klimatiltak innen sirkulær økonomi, utslippsfri transport og arealplanlegging.

Kartlegging av økosystemer

Drammen har i samarbeid med Tønsberg fått 1 million kroner fra Miljødirektoratets Klimasatsordning til å kartlegge og formidle blå og grønne verdier i kommunene for å sikre at arealbruksvurderinger gjøres på mest mulig informert grunnlag. Dette grunnlaget vil også brukes inn i kommuneplanens arealdel og i miljøarbeid som for eksempel naturrestaurering. Prosjektet startet formelt opp høsten 2021, og Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble valgt som kunnskapsutvikler og prosessleder. Prosjektet ser natur- og klimakrisen i sammenheng, og sikter mot å fremstille informasjon om karbonlagring, naturmangfold, klimatilpasning og friluftsliv/folkehelse i et temakart som enkelt skal kunne benyttes i kommunens arealplanlegging. Prosjektet ferdigstilles innen utgangen av april 2022.

Drammen Miljøverksted

Drammen fikk tilskudd på 350 000 kroner fra Klimasats til å gjennomføre et forprosjekt for å utrede mulighetene til å etablere et miljøverksted i bydel Strømsø, med fokus på ombruk, reparasjon og redesign. Prosjektets formål er å bidra til å redusere forbruksbaserte klimagassutslipp blant kommunens innbyggere. Høsten 2021 ansatte kommunen en prosjektleder i et seks måneders engasjement for å gjennomføre forprosjektet våren og sommeren 2022.

Klimatilpasning

Det jobbes for å få på plass et overordnet ansvar for oppfølging av klimatilpasningsarbeidet i kommunen. Det er også behov for et styrket kunnskapsgrunnlag for klimasårbarhet, og rådmannen har i 2022 søkt Miljødirektoratets klimatilpasningsordning om midler til å utarbeide en klimasårbarhetsanalyse.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsverktøy for å sikre en langsiktig utvikling av kommunen som håndterer framtidens utfordringer. Kommuneplanen består av to deler:

Samfunnsdelen – som legger føringer for utviklingen av samfunnet og tjenestene

Arealdelen – som legger føringer for arealutviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel med overordnet arealstrategi ble enstemmig vedtatt av kommunestyret 13.12.2021. Samtidig ble planprogrammet for kommuneplanens arealdel vedtatt. (Planprogrammet er planen for arbeidet med arealdelen).

Planens innhold

Kommuneplanens samfunnsdel for Drammen mot 2040 er et tydelig og kortfattet dokument. FNs 17 bærekraftsmål danner et overordnet rammeverk for planarbeidet og dermed også for samfunnsutviklingen. Kommunestyret har vedtatt at visjonen for utvikling av Drammen mot 2040 skal være «Et godt sted å leve». Kommuneplanens hovedmål, delmål og strategier angir retning for hvordan det skal arbeides med å utvikle kommunen etter visjonen og nøkkelverdiene «nær, inkluderende og nytenkende».

Proessen med å utvikle planen

Ettersom kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede politiske styringsverktøy, har kommunestyret hatt en ledende rolle i utviklingen av planen, blant annet gjennom tre arbeidsverksteder for idéutvikling, vurderinger og prioriteringer. Planarbeidet har vært ledet av en politisk arbeidsgruppe/redaksjonskomité som ved behov har bestilt faglige innspill fra rådmannens fagadministrasjon. Dette er en nytenkende og utradisjonell arbeidsform og rollefordeling mellom politikk og administrasjon.

Det har vært omfattende involvering av innbyggere og andre viktige aktører for utvikling av drammenssamfunnet både i planfasen og høringsperioden:

I fasen der planforslaget var under utvikling ble det gjennomført dialogmøter med næringslivet og større frivillige foreninger og paraplyorganisasjoner, åpne nettmøter med folkevalgte, gjestebud, podcast av og for ungdom mv. Kommunen mottok nær 900 skriftlige innspill.

I høringsfasen ble det også arrangert digitale dialogmøter og gjestebud og det ble laget filmer om planforslaget med de folkevalgte i arbeidsgruppen. Nærutvalgene bidro på ulike måter og en digital medvirkningsløsning for innbyggere ble blant annet prøvd ut. Kommunen mottok 48 høringsuttalelser. Noen av disse har ført til justering av planforslaget før endelig vedtak, mens andre blir håndtert i andre planprosesser.

Virkinger av planen

Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede politiske styringsverktøyet for utvikling av kommunens tjenester og samfunn mot 2040. Plandokumentet skal fungere som en overordnet ledestjerne, der visjon og verdier, hovedmål, delmål og strategier viser overordnede retningsvalg og virkemidler for langsiktig utvikling av kommunen.

Videre arbeid med å sikre politiske rammer for og styring av løpende tjenesteutvikling skjer gjennom handlings- og økonomiplanen samt gjennom temaplaner og handlingsplaner. Her blir kommuneplanen fulgt opp med drøfting og prioritering av konkrete satsinger og tiltak. Arbeid med å utvikle én «temaplan for kvalitet og innhold i tjenestene» for hvert av de fire hovedutvalgsområdene, parallelt, ble igangsatt i 2021.

Strømsø 2030 - områdesatsing

Hovedmålet i områdesatsingen Strømsø 2030 er at flere beboere i området får styrket sine levekår gjennom en varig bedring av tjenester og nærmiljøkvaliteter. Innsatsområdene sysselsetting, utdanning og oppvekst, bo- og nærmiljøkvaliteter og helse bygger opp under de fire målene som FHI trekker frem som viktige i planlegging av sosialt bærekraftige lokalsamfunn:

- at innbyggerne har god tillit til samfunnet og hverandre
- at de har tilgang til bolig, arbeid, utdanning og gode nærmiljø
- at de føler at de hører til
- at de opplever trygghet

Kommunen, staten og andre samarbeidspartnere gjør en felles og målrettet innsats for å skape et bedre bomiljø, inkluderende lokalsamfunn og gode oppvekstvilkår for barn og unge på Strømsø. Områdesatsingen bidrar til å realisere Drammensmodellen, gjennom lokal stedsutvikling, tjenesteutvikling og medvirkning, med innbyggeren i sentrum.

Over statsbudsjettet for 2021 fikk Strømsø 2030 bevilget totalt 11,6 millioner kroner, 10,6 millioner kroner fra Kommunal- og distriktsdepartementet og en million kroner fra Kunnskapsdepartementet (via Integrerings- og mangfoldsdirektoratet).

Dette er vi stolte av

Strømsø 2030 har allerede en bred portefølje av prosjekter, med særlig fokus på innovasjon i tjenestetilbudet til barn, unge og familier (i hovedsak ved Knutepunkt Strømsø), mestringsarenaer for ungdom, nærmiljøtiltak, utvikling av møteplasser, kunnskapsutvikling og innbyggerinvolvering. Til tross for en krevende pandemisituasjon og etableringsutfordringer for helt ny virksomhet i ny kommune har ansatte ved Knutepunkt Strømsø bidratt i og gjennomført en rekke vellykkede utviklingsprosjekter. Blant annet har 90 ungdommer hatt feriejobb, 400 besøkende har deltatt i gratis aktiviteter på Barnas dag på Strømsø, og Strømsøhagen har vært et sosialt samlingssted for lokale pallekarmdyrkere. Det vises til årsrapporten for Strømsø 2030 for 2021 for en nærmere beskrivelse av delprosjekter og måloppnåelse.

I 2021 kom viktige styringsdokumenter og -strukturer for årene frem mot 2030 på plass:

- programbeskrivelsen, som utdyper innsatsområdene og målene i intensjonsavtalen
- politisk styringsgruppe
- administrativ styringsgruppe
- årshjul for styringsdialog med Kommunal- og distriktsdepartementet

Det er etablert godt samarbeid både med ulike virksomheter internt i kommunen og med eksterne institusjoner og aktører, som Drammen videregående skole, Universitetet i Sørøst-Norge og Husbanken. Områdesatsingen bidrar til å se utvikling, initiativ og prosjekter på Strømsø i sammenheng, med særlig fokus på sosial bærekraft

Utviklings- og læringspunkter

En rekke parallelle utviklingsprosjekter på Strømsø engasjerer mange innbyggere. En del av arbeidet i oppstartfasen handler om å identifisere hva som skal inkluderes i områdesatsingen og hva som ligger utenfor.

Det er fortsatt behov for å bygge kunnskap og operasjonalisere de overordnede målene i områdesatsingen, for å kunne gjøre riktige og strategiske prioriteringer. Det er også behov for å tydeliggjøre kommunens egenandel inn i områdesatsingen. Det jobbes videre med å etablere en tettere kobling mellom områdesatsingen og relevante stabs- og fagmiljøer i kommunen.

Organisasjonsutvikling

Kommunen oppnår sine resultater gjennom alle de ansatte og det krever godt lederskap. Lederskolen for kommunens virksomhetsledere og avdelingsledere er godt i gang. Organisasjonen har lært å bruke digitale medier som en god erstatning for fysiske møter, og det har gitt mer fart i organisasjonsbyggingen.

Virkemidler som tillitsbasert ledelse og økt tverrfaglig samhandling er satt på dagsorden gjennom året, med vekt på at kommunen skal levere gode tjenester til brukere og innbyggere. Arbeidsformen har i stor grad vært preget av erfaringsutveksling og samhandling fremfor undervisning og forelesninger. Dette har gitt energi, samtidig som det sikrer at innholdet er relevant for den enkelte leder.

Gjennom en styrkebasert tilnærming er det jobbet med etablering av arbeidskultur både i medarbeidergrupper og i ledergrupper. Dette arbeidet har fått en god start innen flere tjenesteområder fra teknisk, kultur, oppvekst og HSO. Det er gode tilbakemeldinger på at arbeidet knyttes direkte til de enkelte arbeidsmiljøer og at det benyttes en styrkebasert tilnærming. Det er fortsatt mye arbeid som gjenstår i kulturarbeidet for ny kommune, og erfaringene fra de prosesser som allerede er gjennomført vil bli tatt med i det videre arbeidet.

I Drammen kommune er digitalisering et viktig virkemiddel i arbeidet med tjenesteutvikling. Stilt overfor en framtid som vil gi oss en lavere andel arbeidsføre i forhold til den aldrende delen av befolkningen, er mestrings- og trygghetsskapende teknologi et sentralt redskap. Målet er at flere skal klare seg bedre selv, og helst kunne bo hjemme så lenge som mulig. Teknologien bidrar til å gjøre dette mulig. Mestrings- og trygghetsskapende

teknologi brukes også i en rekke andre sammenhenger, både for å øke tjenestekvaliteten og organisasjonens effektivitet. For å kunne utnytte potensialet fullt ut er det behov for å øke den digitale kompetansen, både hos innbyggere og medarbeidere i kommunen. Det er også viktig å sikre rom for tilstrekkelig digital infrastruktur.

Det er etablert samarbeidsavtaler for fagbrev på jobb og medarbeidere skolerer innen sentrale temaer, som eksempelvis demens. Det gis opplæring i bruk av digitale verktøy, både for administrasjonen og eksempelvis innenfor oppveksttjenestene. I 2022 vil det bygges videre på kompetanse hos våre medarbeidere, supplert med ny kompetanse kommunen får tilgang til gjennom å rekruttere lærlinger. Det er viktig at lederne jobber strategisk med kompetanseplanlegging og utvikling, slik at Drammen kommune hele tiden bygger for morgendagen.

Halvveis inn i 2021 begynte et arbeid for å legge til rette for en mer permanent hybrid arbeidsdag for ansatte, med en kombinasjon av hjemmekontor og delvis tilstedeværelse på arbeidsplassen. Det ble høstet erfaringer utover høsten, men med større smittespredning og nytt pålegg om hjemmekontor ble arbeidet satt på vent. Evalueringen av den hybride løsningen er derfor utsatt til våren 2022.

Ytringskultur

Kommunestyret vedtok 4. mai sak om ytringskultur i Drammen kommune. Saken inneholder et sett kjøreregler for dialog mellom administrasjonen og de folkevalgte.

En god og effektiv drift av kommuneorganisasjonen forutsetter en dialog mellom politikere og administrasjonen basert på tillit og forståelse for hverandres roller og ansvar. Politikerne har behov for informasjon og kunnskap for å fatte sine beslutninger, og rådmannen har ansvaret for å legge til rette for at politikere har tilgang på den nødvendige informasjonen og kunnskapen.

I Drammen kommune er det ønskelig med en ytringskultur som legger til rette for at ansatte kan delta i samfunnsdebatten med sin kunnskap og kompetanse. Samtidig er det viktig at alle er klar over hvilken rolle man har, når man ytrer seg. Uttaler man seg på vegne av seg selv, eller på vegne av kommunen? Alle kan selvfølgelig delta i samfunnsdebatten på vegne av seg selv og bruke sin erfaring og kompetanse i den sammenhengen. Ledere kan uttale seg på vegne av kommunen om forhold innenfor eget ansvarsområde. Hvis man som leder eller kommunalt fagansvarlig uttaler seg som privatperson innenfor samme fagfelt, bør det utvises varsomhet og fremgå svært tydelig i hvilken egenskap man gjør dette.

Det er viktig å trygge både ansatte og ledere i hva som er greit og hva som ikke er greit, slik at ingen er redde for å uttale seg. Dette kan for eksempel gjøres gjennom diskusjoner om grensen mellom det lojale og det illojale. Lokaldemokratiet er avhengig av god ytringskultur og god varslingskultur.

Når folkevalgte er i kontakt med administrasjonen, er det også viktig å være tydelig på rolle. Spør man som folkevalgt, som bruker, som pårørende eller i egenskap av en annen rolle? Både for den folkevalgte selv og den ansatte i kommunen er det viktig at rollene er tydelige.

I kommunens arbeidsgiverpolitiske plattform står det blant annet: «I en kultur, der vi jobber på tvers for å levere best mulige tjenester til brukere og innbyggere, er det mulig å skape rom for utvikling. Utvikling tilsier også at det skal være lov å prøve og feile. Det må foregå i trygge rammer for brukere og innbyggere og ikke gi risiko for brudd på lover og avtaler». Praktiseringen av raushet og respekt i situasjoner der det feiles, både fra folkevalgte og ledere, er en forutsetning for en god ytrings- og varslingskultur.

Etter politisk behandling ble kjørereglene for kontakten mellom politikere og administrasjonen gjort tilgjengelig for alle ansatte. Kjørereglene blir formidlet via både digitale informasjonskanaler og i lederlinjen på personalmøter ute i virksomhetene og avdelingene.

Barnehager, skoler og forebyggende tjenester har lagt til rette for besøk av folkevalgte, i form av organiserte befaringer gjennom hovedutvalget. Ved besøkene er det lagt opp til dialog mellom folkevalgte, brukere og ansatte. Pandemien har satt noen begrensninger i 2021, men slike besøk har vært gjennomført når smittevernreglene har tiltatt dette.

I programområde 01 skole, blant virksomhetslederne, er det arbeidet med å konkretisere hva åpenhet betyr i praksis. Det er blant annet arbeidet med beskrivelser av verdien/begrepet transparens. Transparens sikrer åpenhet i prosesser og mulighet til reell påvirkning og innflytelse. Gjennom slikt verdiarbeid skapes det en trygghet for at det er lov å ytre seg både internt og i den offentlige debatten. På informasjonsmøter for lederne er det oppfordret til å arbeide med ytringskulturen i den enkelte virksomhet.

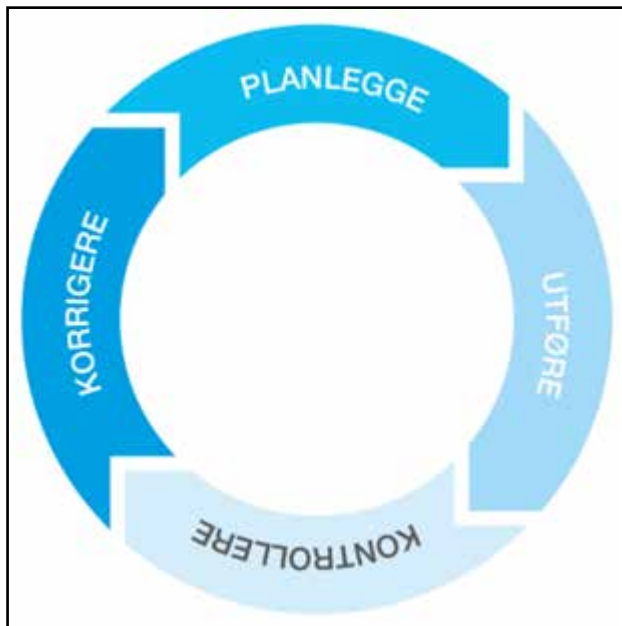
Andre steder i organisasjonen har det vært gjennomført Ytringskultur cafe, for alle ansatte. Hensikten var å ha en dialog rundt ytringskultur, på bakgrunn av saken kommunestyret hadde vedtatt. Etter en generell innledning om innholdet i saken var det satt av tid til egenrefleksjon og gruppedrøftinger om relevante problemstillinger.

Cafeene var godt besøkt og var en godt egnet arena for å belyse ulike dilemmaer ansatte kan stå over for når de bidrar i samfunnsdebatten.

Kontakten mellom politikere og administrasjon er tema i rådmannens utviklingssamtaler - for å sikre at de folkevalgtes behov for informasjon blir ivaretatt på best mulig måte, og for at de kan være trygge på at det er en god yringskultur i Drammen kommune. Praksisen vil bli evaluert årlig.

Internkontroll

Internkontroll handler om hvordan administrasjonen planlegger, utfører og kontrollerer at systemene fungerer som de skal, og at funn og ervervet kunnskap brukes for å korrigere organisasjonens arbeid og mål. Dette er en sammenhengende og gjentakende prosess som kan illustreres med en sirkel, kalt Demings sirkel.

I 2021 utarbeidet rådmannen Plan for overordnet internkontroll. Planen gav en oversikt over strategiske valg og satsingsområder for rådmannens internkontroll i 2021. Hensikten med Plan for overordnet internkontroll, var å sikre systematisk og tilpasset internkontroll i kommunen.

Rådmannens satsing for 2021 ble delt inn i tre områder: formalisering, risikovurdering og kontrollaktiviteter. Det ble, som planlagt, gjennomført arbeid innen alle områdene.

Formalisering

Kommunen skal, i henhold til kommuneloven § 25-1, dokumentere internkontrollen i den formen og det omfang som er nødvendig. Kravet innebærer blant annet at både prosesser, systemer, rutiner og prosedyrer, risikoanalyser, iverksatte tiltak og avvikshåndtering må dokumenteres på overordnet nivå og i nødvendig omfang.

Kommunens digitale verktøy for internkontroll er EQS. EQS består av dokumentarkiv for organisasjonens rutiner og retningslinjer, system for å melde og følge opp avvik, samt en nyutviklet modul for gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS).

Det har, siden kommunesammenslåingen, vært arbeidet med å få rutiner og retningslinjer inn i EQS dokumentarkiv. Fokuset på håndtering av pandemien har ført til at det ikke har vært mulig å prioritere harmoniseringsarbeidet like høyt som ønsket. Arbeidet har dermed dratt ut i tid og er fortsatt pågående. På tross av dette har alle virksomheter i dag lagt inn dokumenter i EQS og verktøyet er også tatt i bruk av Drammen Eiendom KF og Drammensbadet KF. Å ha ett verktøy for kommunens internkontroll, gjør det forutsigbart, oversiktlig og brukervennlig for ledere og medarbeidere.

Høsten 2020 gjennomførte PwC, på oppdrag fra rådmannen, en risiko- og sårbarhetsanalyse innen tema etikk, misligheter og antikorrupsjon. Rapport etter analysen forelå i februar 2021.

PwC anbefalte at kommunen i sitt videre arbeid, fokuserer på å tydeliggjøre roller og ansvar for det etiske arbeidet, styrke kompetansen innen risikoteknikk, styrke opplæring og trening og forsterke rutiner.

Rådmannen utarbeidet en 3-årig tiltaksplan, hvor man i løpet av 2021 la vekt på å sikre gode systemer og rutiner. Det har i løpet av året vært arbeidet systematisk for å øke bevisstheten og kompetansen hos ledere og medarbeidere i kommunen. Kultur er en grunnleggende forutsetning for å fremme etisk atferd. Kulturarbeid tar tid og tiltakene etter ROS-analysen ligger til grunn for videre kulturarbeid.

Risikovurderinger

Det fremgår av kommunens styrings- og utviklingsmodell, at risikobasert tilnærming skal være et av de overordnede prinsippene i kommunen. Risikobasert tilnærming skal forebygge at vesentlige feil oppstår og påse at svakheter oppdages.

Et viktig satsingsområde i 2021 var å få utviklet et verktøy for gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser. Verktøyet som ble utviklet, var en egen modul i EQS. Denne var ferdig i februar 2021 og ble gjort tilgjengelig for hele organisasjonen.

Rådmannen besluttet at felles tema for ROS-vurderinger i 2021, skulle være innen områdene personvern og informasjonssikkerhet, nærmere bestemt taushetsplikt og innen helse, miljø og sikkerhet (HMS).

Plan for overordnet internkontroll gav føringer om at det skulle gjennomføres ROS-vurderinger i hele organisasjonen samtidig. Rådmannen ser at samtidig opplæring og gjennomføring bidrar til å utforske problemstillinger i et bredere perspektiv, å tolke like tilfeller likt og til samhandling på tvers av sektorer.

I tillegg til rådmannens satsingsområder innen ROS-vurderinger var ROS-modulen tilgjengelig for vurdering innen modulens andre kategorier/temaområder. Mange virksomheter har tatt i bruk ROS-modulen også for områder som ikke er valgt ut som satsingsområder og har brukt den aktivt i sin kartlegging av risikoer.

I 2020 gjennomførte Drammen kommune en sektorovergripende ROS-analyse. I 2021 ble det bygget videre på denne ROS-analysen ved at ble foretatt en tiltakskartlegging på virksomhetsnivå. Tiltakskartleggingen ble gjennomført i EQS ROS-modul samtidig med ROS-analysene. Arbeidet er nærmere omtalt under programområde P15 samfunnssikkerhet.

Arbeidet som er gjort i organisasjonen, med å ha ta inn ROS-vurderinger som fast aktivitet i kommunens årshjul, utvikle verktøy for å gjennomføre ROS-vurderinger, gjennomføre opplæring for ledere og ressurspersoner og å følge opp ROS-vurderingene med tiltak, tilsier at kommunen er i ferd med å legge grunnlaget for en risikobasert tilnærming.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteter utformes, gjennomføres og følges opp for å se om etablert internkontroll har den effekt som er ønsket og om den etterleves. I 2021 ble arbeid med avvik valgt ut som område for kontrollaktivitet. Avvik og uønskede hendelser er viktige kilder til læring og verdifull informasjon for kommunen. Ved å gjennomgå hva som har hendt og hva som bidro til avvik eller uønsket hendelse, kan man finne læringspunkter som kan motvirke at tilvarende hendelser skjer på nytt. Registering og håndtering av avvik legger altså til rette for kontinuerlig forbedring.

Kontrollen ble utført som stikkprøvekontroll i mai og i september. Det er registret en økning i meldte avvik. Det vurderes at økningen i antall avvik ikke kommer av en økning i antall hendelser, men at flere hendelser og hendelser innen flere tema meldes. Dette er positivt.

Resultatet fra kontrollen har vært grunnlag for målrettet opplæring og veiledning til virksomhetene.

Systematisk og tilpasset internkontroll

Arbeidet med risikoanalyser utført i virksomhetene og risikokartlegging innen samfunnssikkerhet og beredskap, gir et bilde på hvordan det arbeides systematisk og tilpasset med internkontroll i kommunen. Satsingsområder planlegges og arbeidet blir gjennomført. Det foretas kontroll av arbeidet og funn blir lagt til grunn for vurdering av rådmannens videre arbeid innen internkontroll.

Forvaltningsrevisjoner og tilsyn

Kommunerevisjonen har i 2020 gjennomført tre forvaltningsrevisjoner i kommunen; personvern, brannvern og samshandlingsreformen. Rapport etter disse forelå i 2021. Det ble utarbeidet egne tiltaksplaner for oppfølgingen. Kommunes oppfølging er rapportert til kontrollutvalget.

Statsforvalteren har i løpet av 2021 gjennomført følgende tilsyn med Drammen kommune:

Område	Tema/ tittel	Resultat	Oppfølging	Status
Grunnopplæringen	Tidlig innsats	Pålegg om retting	Under oppfølging	
Grunnopplæringen	Tilsyn med lærernormen	Pålegg om retting	Avvik rettet	Avsluttet
Grunnskoleopplæring for voksne	Felles nasjonalt tilsyn for grunnskoleopplæring for voksne	Ingen vedtak om pålegg eller retting		Avsluttet
Barnehage	Barnehageloven kapittel VII, spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne	Pålegg om retting	Under oppfølging	
Sosiale tjenester	Utlendingers rett til sosiale tjenester			Avsluttet

Tilsynsrapportene er tilgjengelige på Statsforvalterens hjemmesider og i kommunens innsynsløsning.

Personvern

Personvern handler om retten til et privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger. Disse grunnleggende rettighetene springer ut av Den europeiske menneskerettskonvensjon.

I de kommende årene vil store deler av offentlig sektor digitaliseres, og Drammen kommune har et ønske om å være med i front. Det kan gi store gevinster og muligheter, men kan også føre til nye typer risiko. Blant annet kan datainnbrudd og cyber-kriminalitet få alvorlige konsekvenser for kommunens tjenesteproduksjon, og eventuelle tap av kritisk informasjon og vil kunne føre til økonomiske tap. Den enkelte innbygger kan også bli direkte rammet blant annet gjennom identitetstyveri eller utpressing. Det å kunne forstå og håndtere digital risiko er viktig for å kunne ivareta god informasjonssikkerhet og godt personvern. Det er derfor viktig at innbyggerne kan føles seg trygge på at kommunen forvalter deres data på en sikker og god måte.

De overordnede målsettingene for å sikre personvernet og personopplysningssikkerheten er;

- å skaffe seg en totaloversikt over kommunens informasjonsverdier, og avhengighetene i og mellom IKT-systemene
- å skaffe seg kjennskap, forståelse og oversikt over de viktigste risikoene
- å sikre at personvern og informasjonssikkerhet er med i alle aktuelle prosesser

Status

Drammen kommune har kommet et godt stykke på vei i arbeidet med personvern og informasjonssikkerhet. Det nye personvernombudet er godt etablert i organisasjonen og kommunen vil styrke arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern ytterligere. I tillegg er det etablert et tverrfaglig informasjonssikkerhetsråd for å øke samarbeidet både horisontalt og vertikalt i organisasjonen.

Kompetanseheving innenfor informasjonssikkerhet og personvern vil bli prioritert gjennom hele 2022. Videre vil det jobbes målrettet med en rekke tiltak som er direkte relatert til anbefalingene gitt gjennom forvaltningsrevisjon på personvern fra Viken kommunerevisjon (feb. 2021). Dette arbeidet følges også opp av kontrollutvalget.

Utviklingsprosjekter

For å oppnå størst mulig effekt av disponible ressurser og for å bidra til at kommunen lykkes med prosjektene, koordineres og styres utviklingsprosjekter gjennom en felles prosess. Forbedringsforslag fra ansatte i kommunen som treffer gitte kriterier, skal meldes inn til porteføljeprosessen. Det ble meldt inn 65 saker i 2021, mot 129 saker i 2020.

Målet om bedre og mer effektive tjenester for innbyggerne og enda høyere administrativ effektivitet, skal blant annet nås med midler som digitalisering, bruk av ny teknologi og kompetanseheving. I 2021 hadde en stor overvekt av de innmeldte forbedringsforslagene fokus på høyere administrativ effektivitet. For å sikre fokus på begge delmålene i de sakene som fortsetter som prosjekter, er balansen mellom dem tatt inn som ett av parameterne når prioriteringer foretas. .

For tiden inneholder porteføljen av utviklingsprosjekter seks saker i en forberedende fase, og ni pågående prosjekter. Balansen mellom hvilke områder av kommunen prosjektene skal bidra til å utvikle, er ett av momentene det følges med på. Tre av de pågående prosjektene ligger under hovedutvalget for oppvekst og utdanning, to under hovedutvalget for helse, sosial og omsorg og ett under hovedutvalget for tekniske tjenester. De tre siste pågående prosjektene skal ha effekt på tvers av hele organisasjonen.

Prosjektene dekker alle typer organisasjonsutvikling, som «Lokaldemokratisk verktøykasse» som skal gi kommunen metoder og verktøy for å involvere innbyggerne og sikre at deres stemme blir hørt når kommunale tjenester utvikles. Fagfornyelsen er et viktig treårig løp for å implementere ny læreplan i skolen, og bidrar på den måten til omstilling av en tjeneste som treffer svært mange av Drammens innbyggere. «Fjernavleste vannmålere» gir alle husstander i Drammen mulighet til digital vannmåleravlesning. Vann og avløp går i samme prosjekt sammen med IKT i front for å etablere en IoT-plattform for hele kommunen. Denne plattformen vil være en forutsetning for digitalisering av mange av tjenestene til kommunens innbyggere.

Samfunnsøkonomisk utvikling

Befolkningsutvikling og flytteeaktivitet

Folketallet i Drammen har i løpet av 2021 økt fra 101 859 innbyggere til 102 273 innbyggere (fra 1.1.2021 til 1.1.2022).

I løpet av 2021 ble det født 1 025 nye innbyggere i Drammen, og 806 døde. I løpet av 2021 flyttet 5 824 inn til Drammen, mens 5 605 flyttet ut. Den totale folketilveksten var på 443 innbyggere, likt fordelt på 219 i fødselsoverskudd og 219 i netto flytteeoverskudd. (kilde SSB, tabell 06913)

Dette innebærer noe lavere vekst enn SSBs framskrivning (hovedalternativ MMMM) for Drammen fra 2020 beregnet til 102 306 innbyggere per 1.1.2022.

Boligutvikling

Per 1.1.2022 var det totalt registrert 47 136 boliger i Drammen, en økning på 358 fra 1.1.2021 (tilsvarende økte boligtallet med 335 i løpet av 2020). Boligutviklingen i løpet av 2021 ga en tilvekst på 80 eneboliger, 53 tomannsboliger, 35 rekkehus og andre småhus, samt 213 blokkleiligheter. (Kilde: SSB tabell 06265)

K-3005 Drammen	Boliger (beboede og ubebodde)		
	2020	2021	2022
Enebolig	17 515	17 637	17 717
Tomannsbolig	6 514	6 547	6 600
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	6 345	6 382	6 417
Boligblokk	13 959	14 130	14 343
Bygning for bofellesskap	720	722	724
Andre bygningstyper	1 390	1 360	1 335
Total	46 443	46 778	47 136

«Andre bygningstyper» inkluderer i hovedsak boliger i garasjer, næringsbygninger og andre bygningstyper som ikke er boligbygninger.

Arbeidsledighet

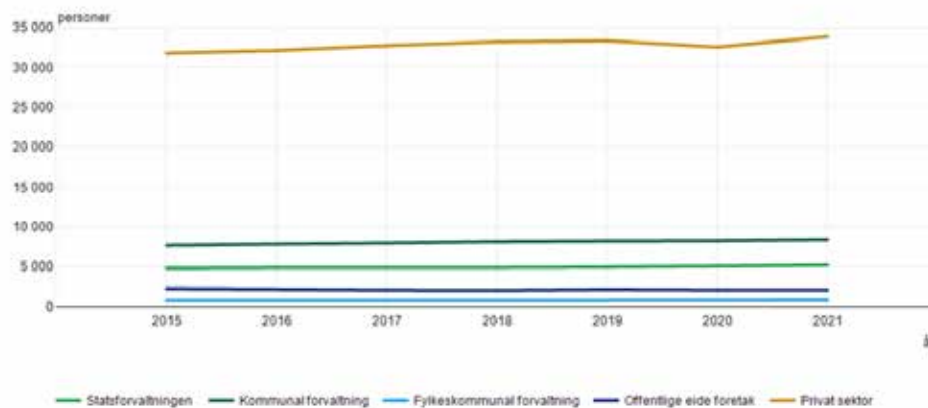
Antallet sysselsatte, bosatt i Drammen 4. kvartal er i 2021 høyere enn foregående år, økningen har vært størst i privat sektor (kilde SSB, tabell 13472)

Sysselsatte personer etter bosted

	2018	2019	2020	2021
Sum alle sektorer	49 270	49 672	48 995	50 639

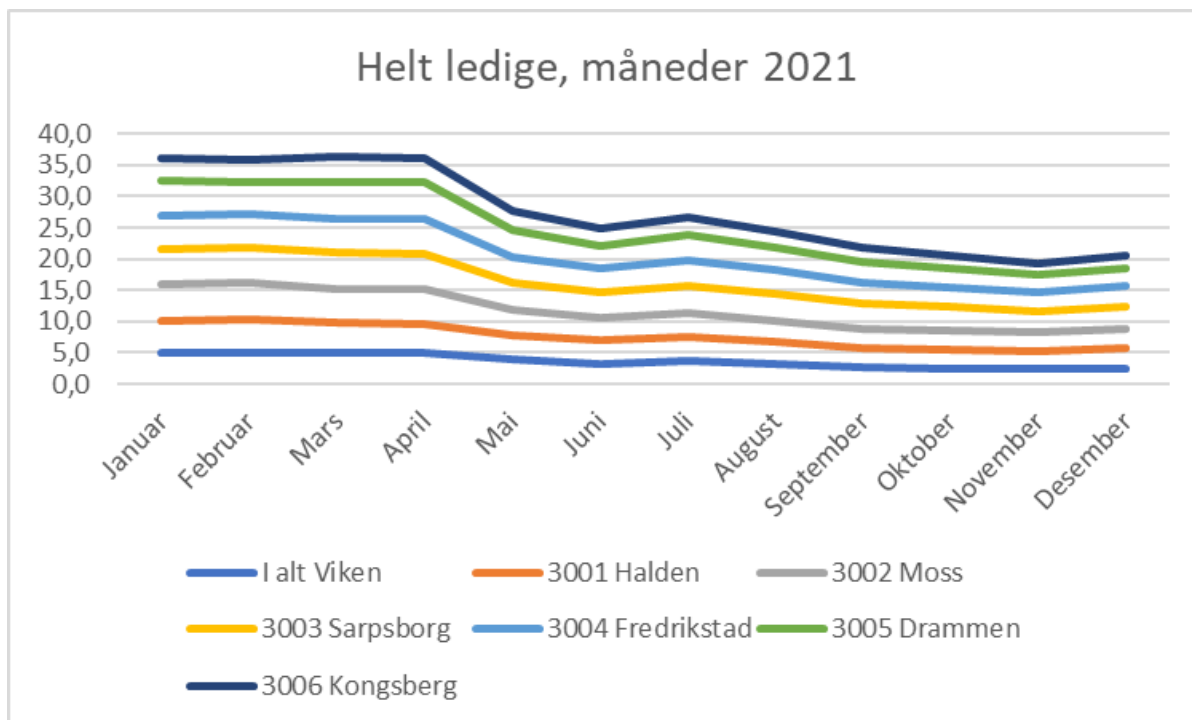
Tall for K-3005 Drammen kommune, alle næringer

13472. Sysselsatte per 4. kvartal, etter sektor og år. Drammen, Alle næringer, Sysselsatte personer etter bosted.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Andelen helt arbeidsledige i Drammen kommune (målt i prosent av arbeidsstyrken) har gått fra 5,6 prosent (2 922 personer) i januar til 2,7 prosent (1 426 personer) i desember 2021. Utviklingen i Drammen har løpet av 2021 fulgt utviklingen i Viken, og andre store kommuner i Viken. Kilde: nav.no

Økonomisk utvikling

Driftsregnskapet

Økonomisk resultat for Drammen kommunekasse

Drammen kommune gikk inn i 2021 med et stramt budsjett med begrenset økonomisk handlingsrom. Til tross for at det ble innarbeidet innsparingstiltak på 88,5 millioner kroner i programområdene viste kommunekassens budsjett et svakt netto driftsresultat på 33 millioner kroner, tilsvarende 0,4 prosent av brutto driftsinntekter. Forutsatt egenfinansiering av investeringene var i stor grad vedtatt finansiert ved bruk av disposisjonsfond.

Regnskapsåret 2021 har vært et spesielt år for kommunene. Pandemien har også dette året satt sitt preg på kommuneøkonomien i form av betydelige merutgifter og ekstra overføringer fra staten. Det var stor usikkerhet knyttet til utviklingen i norsk økonomi da statsbudsjettet for 2021 ble vedtatt høsten 2020. For å sikre kommuneøkonomien vedtok derfor Stortinget en kraftig oppjustering av den kommunale skattøren for 2021. Ut over i året har det vist seg at norsk økonomi har klart seg langt bedre gjennom pandemien enn fryktet. I kombinasjon med den økte skattøren har dette ført til en utvikling i kommunenes skatteinntekter for 2021 som er vesentlig bedre enn forventet.

Tabellen nedenfor viser hovedstørrelser i kommunekassens driftsregnskap 2021, sammenholdt med revidert budsjett.

Drammen kommunekasse - hovedstørrelser i regnskap 2021

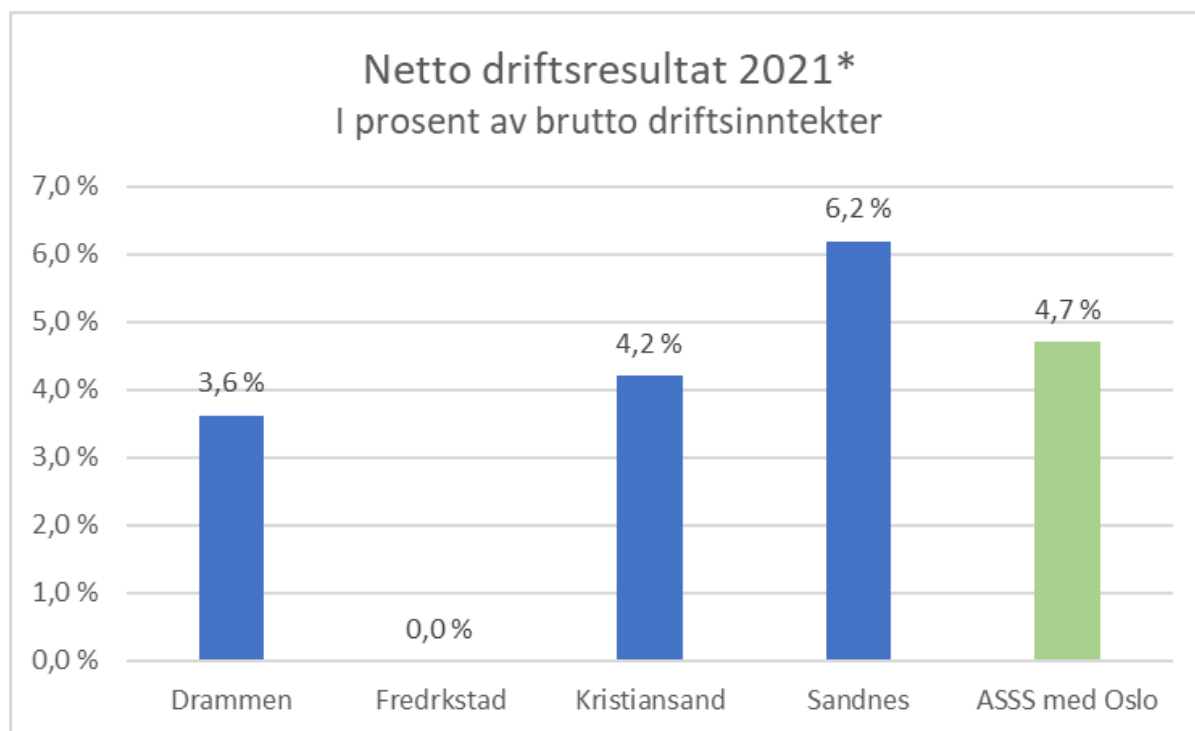
Beløp i 1000 kroner	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik 2021
Skatt og rammetilskudd	-5 925 151	-6 428 470	-6 231 660	196 810
Andre sentrale inntekter	-324 440	-280 853	-269 854	10 999
Sentrale utgifter - pensjon mv	570 432	713 673	741 634	27 960
Programområdenes rammer (før avsetninger mv.)	5 572 003	5 561 898	5 669 992	108 095
Finansielle poster	43 578	126 358	126 965	607
Netto driftsresultat	-63 578	-307 394	37 077	344 471
Resultatgrad*	0,80 %	3,63 %	-	-
Årsoppgjørdisposisjoner				
Disponering tidligere års regnskapsresultat	-81 296	-	-	-
Bruk disposisjonsfond	-143 540	-70 778	-70 778	0
Avsetning disposisjonsfond	144 770	279 195	1 700	-277 495
Bruk bundne fond	-46 555	-73 982	-59 796	14 186
Avsetning bundne fond	78 882	89 285	308	-88 977
Avsetning VA-fond	-	4 482	12 298	7 816
Overført til investeringsregnskapet (egenfinansiering)	111 316	79 191	79 191	0
Disponering av netto driftsresultat	63 578	307 394	-37 077	-344 471
Fremført til inndekning i senere års regnskap (merforbruk)	0	0	0	0

*) Netto driftsresultat i prosent av sum driftsinntekter

Som det fremgår av tabellen er netto driftsresultatet før årsoppgjørdisposisjoner på 307,4 millioner kroner, mens revidert budsjett viser et negativt driftsresultat på 37,1 millioner kroner. Dette gir en resultatforbedring på 344,5 millioner kroner.

Figuren nedenfor viser netto driftsresultat i 2021 for utvalgte ASSS-kommuner samt gjennomsnitt for ASSS-kommunene. Til tross for et godt resultat for Drammen, var gjennomsnittresultatet for ASSS-kommunene 1,1 prosentpoeng høyere.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i 2021

*) Omfatter kun regnskap for kommunekassen

Det gode driftsresultatet må først og fremst ses i forhold til store merinntekter fra skatt og rammetilskudd på nesten 197 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Det nasjonale skatteanslaget for kommunene ble kraftig oppjustert både i revidert nasjonalbudsjett 2021 og ved fremleggelsen av statsbudsjett 2022. For Drammens del vedtok kommunestyret oppjustering av årets skatteanslag med til sammen 81 millioner kroner ved behandlingene av 1. og 2. tertialrapport. Til tross for dette viser årsregnskapet en merinntekt fra skatt på 188 millioner kroner etter svært høy skatteinngang i fjorårets siste måneder.

Andre forhold som bidrar til det gode driftsresultatet er:

- Merinntekter på 11 millioner kroner fra integreringstilskudd og tilskudd til enslige mindreårige flyktninger.
- Sentrale utgifter ble 28 millioner kroner lavere enn budsjett. Dette skyldes først og fremst for mye avsatt til lønnsreserve på grunn av feil i beregningsgrunnlaget. Også utgifter til husleie og renhold er lavere enn budsjettet, mens sentrale pensjonsposter viser merforbruk. I tillegg er rammebevilgningen til dekning av pandemiutgifter overtrukket med 13 millioner kroner.
- Mindreforbruk i programområdene på 108,1 millioner kroner før avsetninger mv. Etter at det korrigeres for avsetning av ubrukte øremerkede midler mv. viser programområdene et resultat på 27 millioner kroner.

I samsvar med § 4-1 i forskrift om årsregnskap mv. for kommuner og fylkeskommuner skal avsetning til og bruk av disposisjonsfond samt overføring fra drifts- til investeringsregnskapet regnskapsføres i samsvar med budsjetterte forutsetninger. I tillegg skal det føres avsetning til og bruk av bundne driftsfond knyttet til øremerkede bevilgninger mv. I kommunekassens driftsregnskap for 2021 innebærer dette følgende føringer:

- I samsvar med revidert årsbudsjett er det ført bruk av disposisjonsfond med 70,8 millioner kroner og avsetning med 1,7 millioner kroner.
- Det er overført 79,1 millioner kroner fra drifts- til investeringsregnskapet. Av dette er 68,8 millioner kroner vedtatt egenfinansiering ved kommunestyrets behandling av årsbudsjett 2021, mens det i tillegg er besluttet overføringer fra drifts- til investeringsregnskapet på 10,4 millioner kroner i programområdene (jf. pkt. 3.2.5 i kommunens økonomireglement).
- Det er overført avsetninger til bundne driftsfond (ubrukte øremerkede midler mv.) med totalt 93,8 millioner kroner – herunder 4,5 millioner kroner til selvkostfond vann, og bruk av tidligere avsetninger til bundne driftsfond med 74 millioner kroner.

I samsvar med § 4-3 i forskrift om årsregnskap mv. for kommuner og fylkeskommuner skal driftsregnskapet gjøres opp med avsetning til disposisjonsfond før regnskapet avsluttes, selv om dette ikke er vedtatt i budsjettet, hvis driftsregnskapet ellers vil bli avsluttet med et mindreforbruk. Kommunekassens driftsregnskap for 2021 er i samsvar med denne bestemmelsen avsluttet med en avsetning til disposisjonsfond på 277,5 millioner kroner ut over budsjetterte forutsetninger.

Regnskapet viser etter årsoppgjørdisposisjoner en netto avsetning til disposisjonsfond på 208,4 millioner kroner i 2021. Per utgangen av 2021 utgjør etter dette kommunekassens disposisjonsfond 817,2 millioner kroner.

Finansielle måltall

Kommunelovens § 14-2 stiller krav om at det skal utarbeides finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling. Finansielle handlingsregler for Drammen kommune er innarbeidet i pkt. 6 i vedtatt økonomireglement:

1. Bærekraftig utvikling
 - a. Fondsreserve (disposisjonsfond) på minimum 3 prosent av kommunekassens brutto driftsinntekter
 - b. Rentesikringsfond som inngår i disposisjonsfondet som til enhver tid utgjør minimum 1 prosent av kommunens samlede lånegjeld, eksklusiv gjeld til Husbanken knyttet til ordningen med startlån.
2. Drammen kommune skal ha en egenfinansiering av investeringer i Drammen Eiendom KF og Drammen kommunekasse på minimum 15 prosent av ikke-rentable investeringer korrigert for tilskudd og merverdiavgift. Det forventes at dette måltallet justeres til minimum 20 prosent innen en 10 årsperiode.
3. Drammen kommune skal ha et eier-risikofond på minst 20 millioner kroner.
4. Det er også et uttalt mål at netto driftsresultat bør utgjøre minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

Det framkommer av regnskapet for 2021 at Drammen kommune oppfylder samtlige av de vedtatte handlingsmålene. Som nærmere omtalt ovenfor tilsvarende kommunekassens netto driftsresultat på 307,4 millioner kroner 3,6 prosent av brutto driftsinntekter.

Som det fremgår av omtalen av balanseregnskapet er kravene i pkt. 1 og 3 til disposisjonsfond, rentesikringsfond og eier-risikofond oppfylt med god margin. I sum er disposisjonsfondet per utgangen av 2020 på 817,2 millioner kroner. Dette er 451,4 millioner kroner mer enn de aktuelle handlingsmålenes reservekrav.

Det fremgår videre av omtalen av investeringsregnskapet at egenfinansiering av investeringsutgiftene i 2021 er innenfor minimumskravet på 15 prosent.

I det etterfølgende gis en kortfattet omtale av de enkelte hovedstørrelsene. For en mer omfattende omtale og analyse vises til rådmannens årsberetning som vil inngå i egen sak om Drammen kommunekassens regnskap for 2021. Hovedoversikt for Drammen kommunekasse for 2021 er tatt inn til slutt i omtalen av driftsregnskapet.

KOSTRA 2021¹

I Drammen kommunes årsevaluering for 2021 er det innarbeidet noen overordnede indikatorer. Indikatorne er basert på foreløpige 2021-tall fra SSB publisert 15. mars i år. Endelige tall vil etter en kvalitetssikringsrunde foreligge for samtlige kommuner 15. juni. Omtalene i årsevalueringen vil derfor være begrenset, mens nærmere analyse vil utarbeides etter at de endelige tallene foreligger. Rådmannen vil ta med dette som en del av arbeidet med handlings- og økonomiplan 2023–2026.

¹] KOMMUNE – STAT – RAPPORTERING: KOSTRA er et omfattende rapporteringssystem der kommuner og fylkeskommuner rapporterer til staten ved Statistisk sentralbyrå.

Noen generelle forutsetninger:

- Innbyggertall som benyttes i KOSTRA-rapporteringen er per 31.12 i rapporteringsåret.
- Hvis ikke annet er oppgitt er det benyttet konserntall for Drammen kommune. Dette innebærer at både Drammen kommunekasse og kommunale foretak samt kommunens andel av interkommunale selskaper inngår i tallgrunnlaget.
- For å gjøre indikatorene mest mulig sammenliknbare er historiske økonomiske nøkkeltall justert med kommunal deflator.
- Nøkkeltall som viser nettoutgift og bruttoutgift per innbygger kan justeres for forskjeller i utgiftsbehov. Hensikten er å gjøre kommunene mer sammenliknbare ved å korrigere for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold. «Utgiftsbehov» er et begrep hentet fra inntektssystemet for kommunene. Hver kommune får beregnet et utgiftsbehov på grunnlag av alderssammensetning (demografi), geografi (reiseavstander mv.) og sosiale forhold (andel uføre, ugifte, eldre, innvandrere mv.). Det er kun tjenesteområder som inngår i inntektssystemet som kan justeres for utgiftsbehov – dvs. barnehage, grunnskole, kommunehelse, pleie og omsorg, barnevern, sosiale tjenester og administrasjon (inkludert landbruk). Det er ingen behovskorreksjon for ulike tekniske tjenester, kultur og kirke. Inntektssystemet forutsetter at behovet for disse tjenestene er likt per innbygger i alle kommuner.
- Det sammenliknes her med ASSS-kommunene Fredrikstad, Kristiansand og Sandnes, ASSS-gjennomsnittet, landsgjennomsnittet (eks. Oslo) og KOSTRA-gruppe 12.
- Der det står tall for 2019 gjelder det sammenslåtte tall for de tre tidligere kommunene.

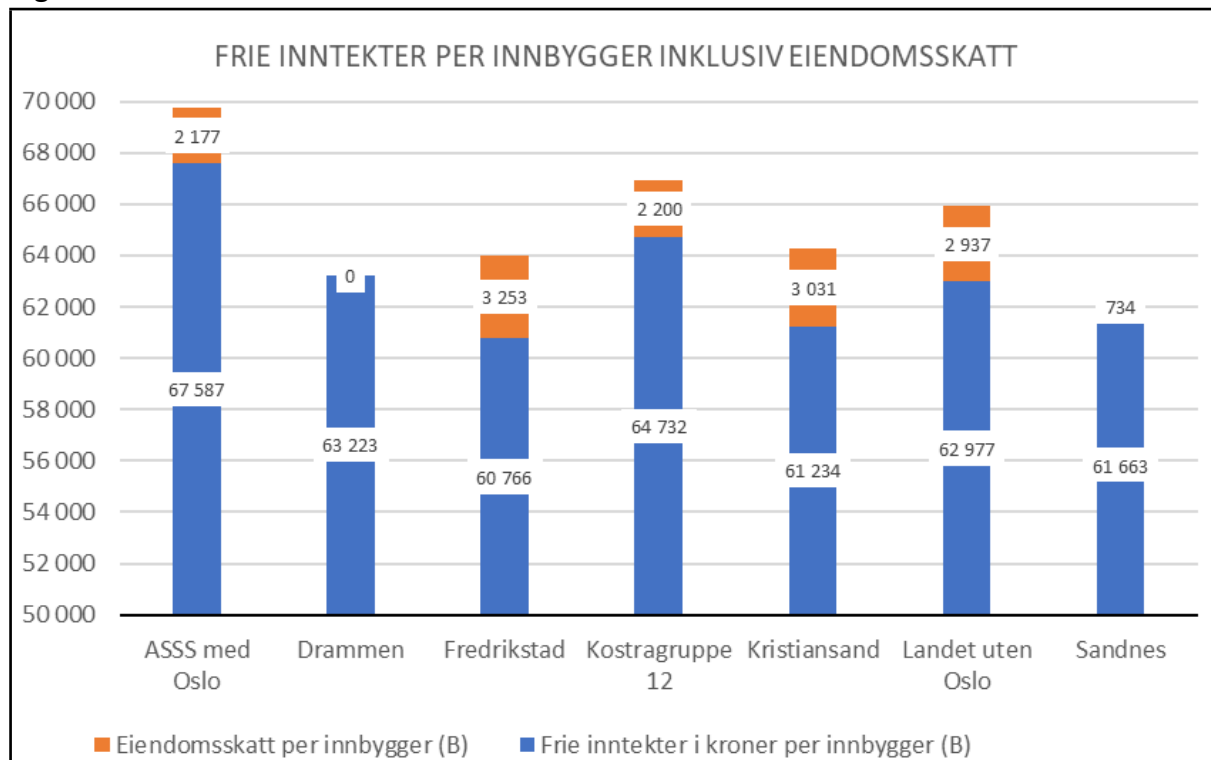
Noen økonomiske nøkkeltall

Frie inntekter

Drammen kommune har i 2021 hatt en reell vekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) per innbygger på 5,2 prosent sammenliknet med 2020. Til sammenlikning viser landsgjennomsnittet ekskl. Oslo og ASSS-gjennomsnittet vekst på henholdsvis 4,5 og 5,9 prosent. Den forholdsvis høye realveksten fra 2020 til 2021, både i Drammen og landet for øvrig, må ses i sammenheng med betydelig høyere skattevekst enn forutsatt samt store ekstraordinære overføringer gjennom rammetilskuddet til dekning av kommunenes merutgifter knyttet til pandemien. Drammen kommune fikk tilført 244,5 millioner kroner i ekstraordinære frie inntekter i forbindelse med pandemien i 2021.

Grafen under viser frie inntekter til kommuner per innbygger inklusiv eiendomsskatt. Til sammenlikning var gjennomsnittlig inntekter per innbygger i ASSS-kommunene 6 541 kroner høyere enn for Drammen, mens inntekten per innbygger for KOSTRA-gruppe 12 var 3 709 kroner høyere. Etter Sandnes ligger Drammen lavest av de andre kommuner og kommunegrupper i sammenlikningen. Drammen har lavere skattenivå enn ASSS-snittet og KOSTRA-gruppe 12. Dette, sammen med eiendomsskatt, forklarer i hovedsak forskjellen som er vist nedenfor.

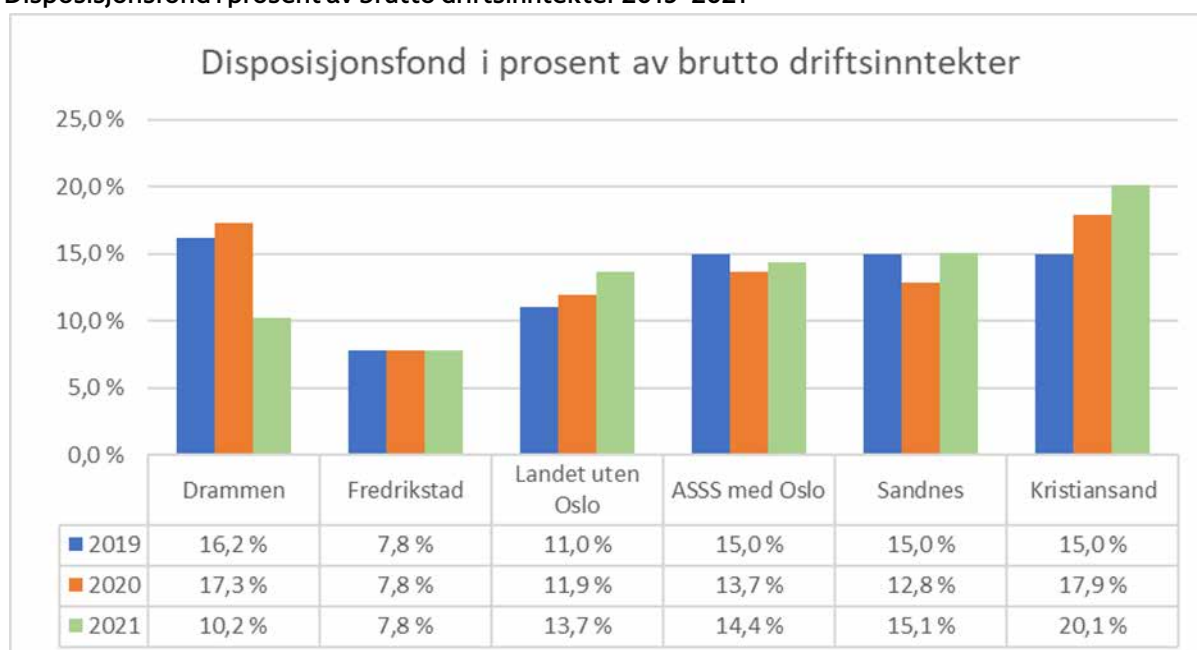
Utviklingen i frie inntekter (kroner per innbygger) 2019-2021 inkl. eiendomsskatt. Justert for forskjeller i utgiftsbehov.

Disposisjonsfond

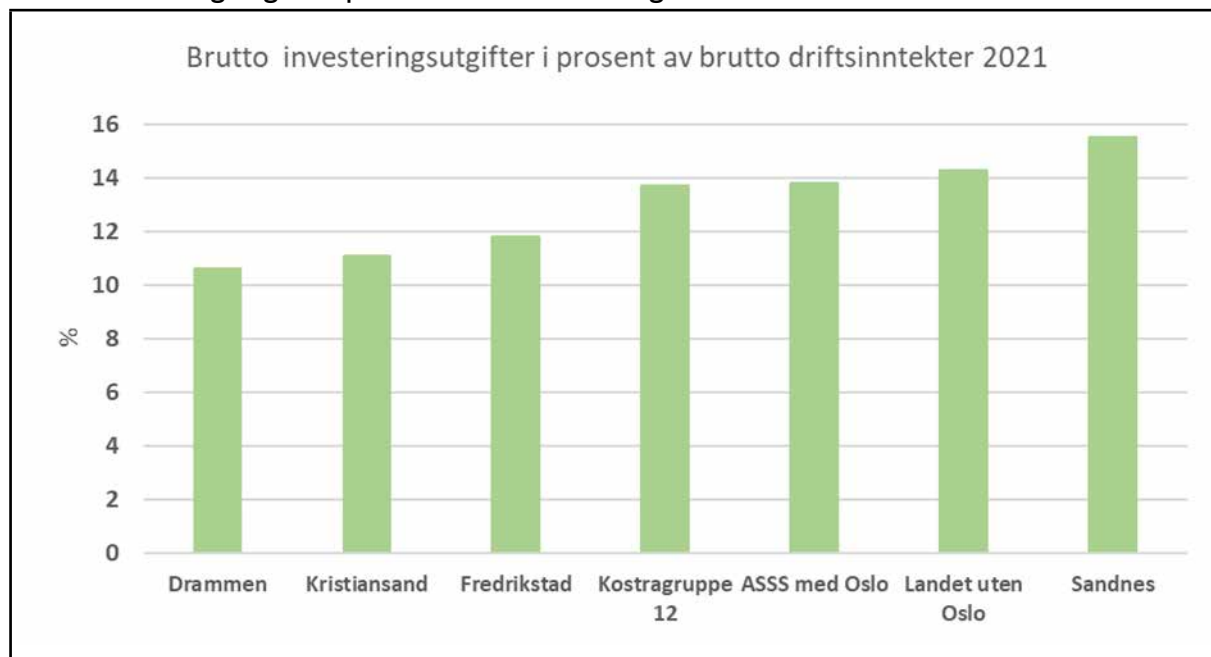
Tabellen nedenfor, som oppgir konserntall inklusiv kommunale foretak og andel av interkommunale selskap, viser at Drammen kommune har disposisjonsfond på 10,2 prosent av brutto driftsinntekter. Kommunekassen har per utgangen av 2021 et disposisjonsfond på 817,2 millioner kroner, tilsvarende 9,6 prosent av kommunekassens brutto driftsinntekter. Resterende disposisjonsfond kan i stor grad henføres til Drammen Eiendom KF (DEKF). Den store nedgangen for Drammen fra 2020 til 2021 skyldes at DEKF fra og med 2021 har endret regnskapsprinsipp, og nå følger kommunelovens regler. Tidligere ble opptjent egenkapital i DEKF i henhold til KOSTRA klassifisert som disposisjonsfond. Etter kommunelovens regler benyttes ikke begrepet opptjent egenkapital.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter 2019-2021

Brutto investeringsutgifter

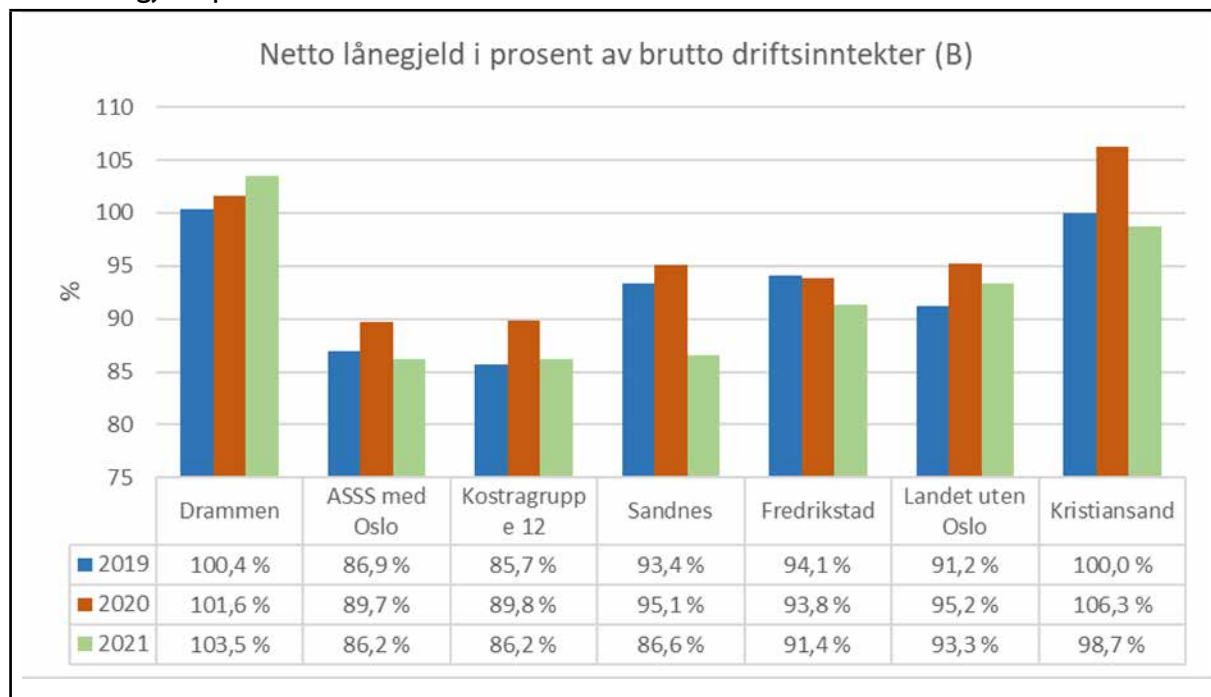
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsutgifter 2021

Drammen kommune investerte relativt mindre enn sammenlikningsgrunnlaget i 2021. Det kan ses i sammenheng med kommunestyrets vedtak om å begrense investeringsnivået, samtidig som det ikke er påløpt store investeringsutgifter i 2021 til de store vedtatte prosjektene som ny bybru, nytt sykehjem og ny ungdomsskole på Åskollen.

Netto lånegjeld

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter 2019–2021

Som figuren viser har Drammen kommune et høyere gjeldsnivå enn sammenlikningsgrunnlaget. Dette må ses i sammenheng med at de tre tidligere kommunene har hatt begrenset grad av egenfinansiering. Samtidig har

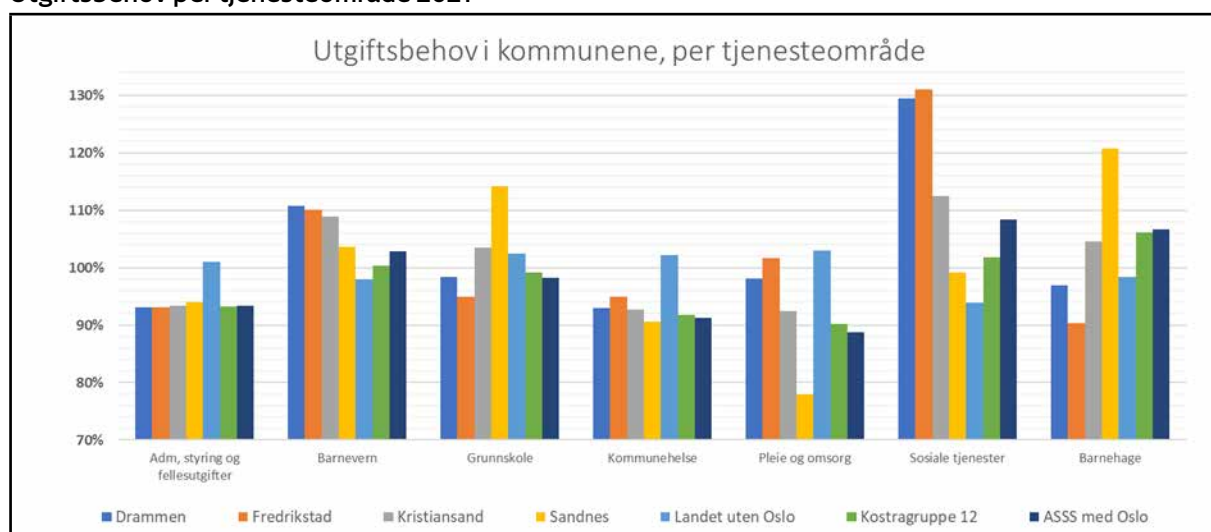
Drammen kommune store eierposisjoner som ikke hensyntas i figuren ovenfor. Historisk har dette gitt god avkastning til kommunen som motpost til renteutgiftene fra lånegjelden.

Utgiftsbehov og ressursbruk i tjenesteområdene

Kommunene har forskjellig inntektsgrunnlag som gjør at ikke alle bruker like mye ressurser på de kommunale tjenestene. Samtidig har kommunene ulike demografiske og sosioøkonomiske forhold som påvirker utgiftsbehovet for leveranse av likeverdig tjenestetilbud. Med utgangspunkt i delkostnadsnøklene for inntektssystemet utarbeides indekser hvor kommunene kan sammenlikne seg mot landsgjennomsnittet. Tilsvarende gjøres med ressursbruken, basert på regnskapstallene.

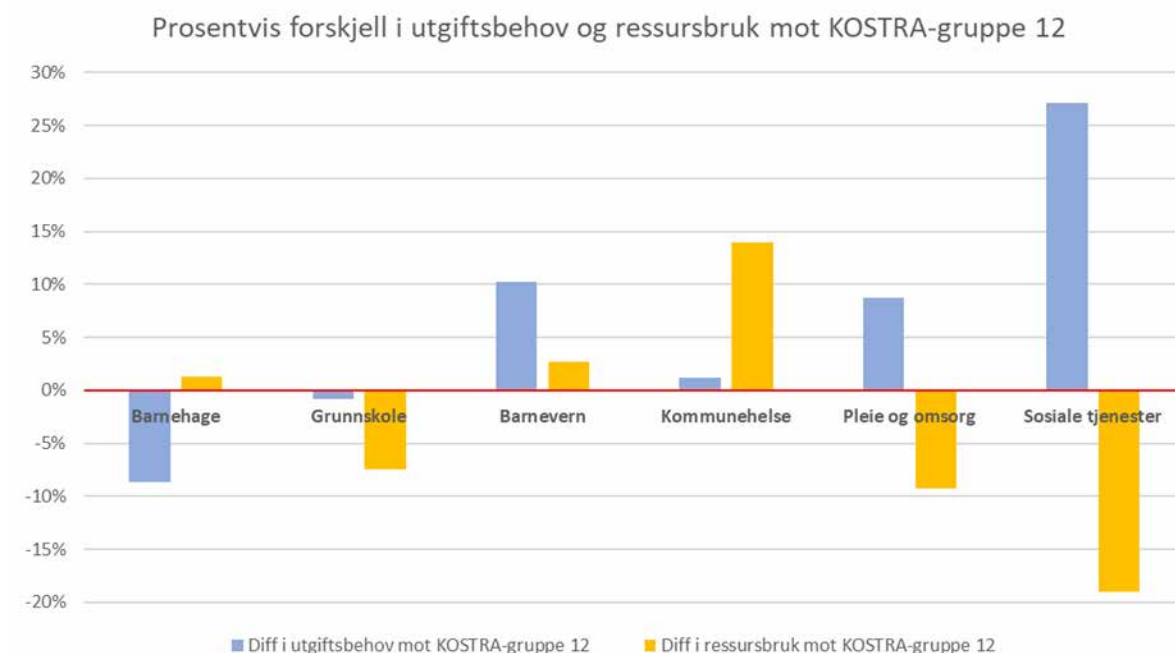
KOSTRA-tallene og andre nøkkeltall gir kommunene mulighet til å se egen utvikling over tid og sammenlikne seg med andre kommuner når det gjelder dekningsgrader, prioriteringer og produktivitet. Resultatene gir imidlertid en pekepinn og må ikke brukes som eneste fasit for prioriteringen av ressursene, men som overordnet grunnlag for langsiktig planlegging og strategiske mål. Lav ressursbruk kan for eksempel være resultat av høy effektivitet, men kan samtidig påvirkes av dårlig kvalitet. Andre forhold som reiseavstander, tilgang til arbeidskraft og lønnsforhold, mv. kan påvirke sammenlikningene.

Utgiftsbehov per tjenesteområde 2021

Tallene indikerer at Drammen har størst utgiftsbehov innenfor sosiale tjenester og barnevernstjenester. Sammenliknet med KOSTRA-gruppe 12 ligger Drammen lavere innenfor både barnehage og grunnskole.

Forskjell i utgiftsbehov og ressursbruk per tjeneste i 2021 sammenliknet med KOSTRA-gruppe 12

Sosiale tjenester

Drammen skiller seg ut innenfor sosiale tjenester ved at kommunen har høyest utgiftsbehov og samtidig lavest ressursbruk. Dette indikerer høy effektivitet innenfor dette området.

Utgiftsbehovet i sammenlikningen påvirkes primært av følgende tre forhold: antall uføre, flyktninger og urbanitetskriterier. Når det gjelder ressursbruken, er NAV den største virksomheten i tjenesteområdet med over 70 prosent av kostnadene, og sosialhjelp utgjør cirka 60 prosent av totalt regnskap for 2021.

I 2021 er det færre sosialhjelpsmottakere som har sosialhjelp som sin hovedinntektskilde (35,4 prosent) enn i 2020 (37,6 prosent). Dette indikerer at flere av mottakerne har annen fast inntekt, enten arbeidsinntekt eller annen offentlig ytelse. Andel sosialhjelpsmottakere er imidlertid høyere enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene.

Sysselsettingsgraden har økt fra 64 til 66 prosent fra 2020 til 2021, og andelen helt arbeidsledige har sunket i perioden. Utviklingen er positiv, til tross for pandemien.

Barnevern

Innenfor barnevern bidrar lavinntektskriteriet og antall barn med enslig forsørger til et større utgiftsbehov. Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-24 år er høyere enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene, men netto driftsutgifter per barn er lavere. Ressursbruken har gått ned siden 2019. Tallene indikerer effektiv drift av tjenesten i kommunen og at forebyggende arbeid gjennomført i perioden har hatt en effekt. Så langt det er mulig hjelpes barn i egen familie.

Barnehage

Drammen har betydelig lavere andel innbyggere 2-5 år som tilsier et lavere utgiftsbehov innenfor barnehageområdet. Tallene indikerer at Drammen driver mindre effektivt enn KOSTRA-gruppe 12. Noe av forklaringen kan blant annet være at Drammen har en barnehagestruktur med mange små enheter.

Utgiftsnivået for tjeneste 201 - ordinær drift kommunale barnehager i 2021 økte i alle sammenliknbare grupper/ kommuner. Dette kan i stor grad ha sammenheng med ekstra utgifter i forbindelse med pandemien. Ressursbruken er noe høyere enn gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 12. Drammen har ellers høyest andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn i ASSS-samarbeidet.

Grunnskole

Utgiftsbehovet er ganske likt gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 12. Ressursbruken er derimot over 7 prosent lavere i Drammen. Driftsutgifter til grunnskolesektoren per innbygger i aldersgruppen 6-15 år er lavere, og dette har blant annet sammenheng med at Drammen har større skoler med stordriftsfordeler og kortere avstand mellom dem. Kommunens kostnader til både skolelokaler og skoleskyss ligger under gjennomsnittet for landet. Drammen har også noe lavere årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning enn gjennomsnittet for ASSS.

Elevenes læringsutbytte påvirkes av mange forhold, også av rammene som netto driftsutgifter setter for grunnskolesektoren. Som nevnt under omtalen av mål og resultater for P01 Skole vil den årlige tilstandsrapporten for grunnskolene i Drammen for 2021 legges fram våren 2022. Denne vil belyse flere aspekter ved grunnskoleopplæringen.

Kommunehelse

Tjenesteområdet har en ressursbruk som er 14 prosent høyere enn i KOSTRA-gruppe 12, selv om utgiftsbehovet tilsier om lag samme nivå. Tjenesteområdet er svært påvirket av pandemien, men i flere år har Drammen hatt høyere utgifter enn sammenliknbare kommuner.

Reservekapasiteten for fastleger har vært synkende de siste årene og den er lavere enn gjennomsnittet for ASSS-kommunene. Det er per i dag ingen reservekapasitet.

Den samlede årsverksinnsatsen til fysioterapeuter har vært noe økende i perioden. Årsverksinnsatsen av private fysioterapeuter er høyest i ASSS-nettverket, og netto driftsutgifter per innbygger i kommunehelsetjenesten er nesten 5 prosent høyere enn for gjennomsnittet av ASSS-kommunene.

Pleie og omsorg

Tjenesteområdet omfattes av flere programområder og ulike tjenester til diverse brukergrupper.

Drammen har et utgiftsbehov som er 7,9 prosent høyere enn gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 12, samtidig som ressursbruken er over 9 prosent lavere. Dette viser at pleie- og omsorgstjenestene i Drammen drives effektivt.

Netto driftsutgifter til institusjon per innbygger viser en økning på 3,3 prosent fra 2020. Til tross for pandemien er nivået i 2021 nesten på samme nivå som i 2019. Kristiansand og Fredrikstad har noe lavere utgifter enn Drammen (henholdsvis 8,9 prosent og 3,5 prosent) og netto utgift per plass er 13 prosent høyere enn for gjennomsnittet av de andre kommunene i sammenlikningen. Det minnes om at både avlastning og barneboliger (P05) defineres som institusjon i KOSTRA. Disse plassene drar utgiftene i Drammen opp i tillegg til utgiftene per plass på Helsehuset (P04), som i 2021 har hatt større kostnader på innleie av helsepersonell og overtid.

Antall plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over har gått ned fra 15 prosent i 2019 til 14,2 prosent i 2021 og er i tråd med dreiningen av tjenesten mot hjemmebaserte tjenester.

Omsorgstjenester til hjemmeboende omfatter ikke bare hjemmesykepleie, men også tjenester som brukerstyrt personlig assistanse, avlastning utenfor institusjon og omsorgsstønning, blant flere. Kompleksiteten gjør at disse tjenestene må isoleres og undersøkes nærmere for å få en mer helhetlig forståelse av forskjellene mellom kommunene. Dette gjelder både driftsutgifter og dekning, men også med tanke på profil.

Netto driftsutgifter til omsorgstjenester til hjemmeboende per innbygger viser en økning på 4,8 prosent fra 2020. De andre kommunene i sammenlikningen har til sammen økt med dobbelt så mye.

Det er vanskelig å relatere dette til noen spesifikke tjenester uten å gå i detaljene per kommune. ASSS-tallene viser imidlertid at Drammen har lavere gjennomsnittlig bistandsbehov hos mottakere av hjemmetjenester enn gjennomsnittet i gruppen. Likeså lavere driftsutgifter per mottaker. Gjennomsnittlig timer i uken til hjemmesykepleie og praktisk bistand er også lavest i gruppen, med unntak av Sandnes. Den er også noe redusert fra 2020.

Økonomisk utvikling – kommunens programområder

Det har vært en gjennomgående stram økonomistyring i programområdene i 2021. Regnskapet viser et samlet mindreforbruk for programområdene på 27 millioner kroner inkludert avsetning til fond. Merutgifter i forbindelse med pandemi beredskap og vaksinasjonsutgifter i 2021 utgjør henholdsvis 232 millioner kroner og 48,9 millioner kroner. I forbindelse med pandemisituasjonen og utfordringer innen enkelte programområder, har det vært gjennomført tekniske justeringer og betydelige tilførsler til budsjetttrammene i forbindelse med 1. og 2. tertialrapportering.

Den økonomiske situasjonen til programområdene er i hovedsak positiv. De fleste programområder er i balanse eller viser et mindreforbruk ved årets slutt (2021). Dette samsvarer i hovedsak med resultater og prognoser som ble meldt i forbindelse med 1. og 2. tertialrapport. Enkelte programområder innen hovedutvalget for helse, sosial og omsorg, er imidlertid i en krevende økonomisk situasjon og viser et negativt avvik utover det som ble meldt i årsprognose i forbindelse med økonomirapportering per 2. tertial og i oktober:

Programområde 06 Hjemmetjenester og institusjon viser ved årets slutt et merforbruk på 28,9 millioner kroner inkludert avsetning til fond. Det har tatt lenger tid enn forutsatt å få resultater i samsvar med målene i prosjekt Balanse 2021. Merforbruket gjelder i hovedsak lønn, herunder overtid og vikarer, samt kjøp av eksterne tjenester.

Programområde 05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne har ved årets slutt et merforbruk på 5,3 millioner kroner inkludert avsetning til fond. Hovedårsaken til merforbruket har vært økende antall tjenestemottakere, samt endringer i type utfordringer disse har. Dette har ført til økt behov for kjøp av eksterne tjenester.

Programområde 04 Helse viser ved årets slutt et merforbruk på 4 millioner kroner inkludert avsetning til fond. Programområdet har merforbruk på lønn og drift. Det er fortsatt store utfordringer med å få ansatt nok kvalifisert helsepersonell til Drammen helsehus og Drammen legevakt. For å opprettholde kvalitet i tjenesteleveransen er helsehuset og legevakten fortsatt avhengig av å leie inn kostbare sykepleiere fra bemanningsbyrå, samt bruk av overtid for å dekke den ordinære turnusen for sykepleiere og leger.

Følgende programområder viser et noe større mindreforbruk enn årsprognosen som ble meldt i forbindelse med økonomirapport per 2. tertial og oktober:

Programområde 07 Rus og psykisk helse viser et mindreforbruk ved årets slutt på 11,9 millioner kroner inkludert avsetning til fond. Hovedårsaken er innsparinger knyttet til effektivisering av prosessene rundt håndtering av brukere med særlig ressurskrevende tjenester. I tillegg skyldes mindreforbruket reduserte kostnader til lønn og utskrivningsklare pasienter.

Programområde 14 Ledelse, styring og administrasjon viser et mindreforbruk ved årets slutt på 16,7 millioner kroner inkludert avsetning til fond. Hovedårsaken er besparelser på lønn som følge av vakante stillinger. Vakansene skyldes effektivisering og dels utsatt rekruttering som følge av pandemien. Utsatt rekruttering er også brukt som strategi for å møte innsparingskrav i form av bemanningsreduksjon.

Det vises for øvrig til omtalen av programområdene for nærmere forklaring til de økonomiske resultatene.

Økonomiske konsekvenser av pandemien

Pandemien har også i 2021 hatt store økonomiske konsekvenser for Drammen kommune. For å sikre god oppfølging og oversikt er merutgifter og mindreinntekter knyttet til pandemien i størst mulig grad merket med eget prosjektnummer i regnskapet. Det er gjennom året foretatt økonomiske vurderinger for både for kommunen som helhet og for de enkelte programområdene.

Drammen kommunes merutgifter knyttet til pandemiberedskap og vaksinasjon i 2021 på programområdene utgjorde 280,9 millioner kroner, hvorav 232 millioner kroner knyttet til pandemiberedskap og 48,9 millioner kroner til vaksinasjon.

Kommunen har mottatt ekstra rammetilskudd fra staten på til sammen 244,5 millioner kroner til pandemiberedskap og vaksinasjon. Det innebærer en underdekning på 36,4 millioner kroner som ikke er finansiert av statlige midler. Ut ifra anslag om underfinansiering per 2. tertial ble det avsatt 12 millioner kroner til egenfinansiering.

Programområdene har i 1. og 2. tertial blitt kompensert for merutgifter til ordinær beredskap og vaksinasjon. Det har påløpt ytterligere merutgifter i 3. tertial og rådmannen har kompensert programområdene for dette i forbindelse med årsavslutningen for 2021, jfr. vedtak i 2. tertialrapport. Som følge av underfinansieringen er kompensasjonen til programområdene for utgifter til pandemiberedskap avkortet med 9,3 millioner kroner. Kompensasjonen for utgifter til vaksinasjoner er avkortet med 1,9 millioner kroner.

Programområdene er etter dette tilført totalt 269,7 millioner kroner i kompensasjon for økonomiske merbelastninger (økte utgifter og/eller reduserte inntekter) i 2021. Dette inkluderer kompensasjon for reduserte inntekter for Drammensbadet KF og Hermansenteret i Drammen KF. I forhold til avsatte midler på sentralt ansvar innebærer dette en underdekning på 13,2 millioner kroner etter at det er disponert 12 millioner kroner fra egne avsatte midler.

Tabellen under viser samlet merbelastning i programområdene i 2021, samt den kompensasjon som er tilført budsjetttrammen for det enkelte programområde. Tabellen viser også ekstraordinære inntekter på sentrale poster knyttet til pandemien.

Økonomiske effekter av koronapandemien i 2021

Økonomiske effekter av pandemien 2021

Tall i hele kroner	Korona beredskap 2021	Avkortning	SUM korona beredskap 2021	Vaksinasjon 2021	Avkortning	Sum vaksinasjon 2021
P01 Skole	32 012 773	-3 757 339	28 255 434	428 976	-	428 976
P02 Barnehager	15 332 247	-1 799 546	13 532 701	0	-	0
P03 Forebyggende tjenester	391 291	-45 942	345 349	8 700 813	-	8 700 813
P04 Helse	67 559 219	-	67 559 219	18 648 395	-	18 648 395
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	4 164 724	-	4 164 724	810 795	-	810 795
P06 Institusjoner og hjemmetjenester	83 003 292	-	83 003 292	4 040 116	-	4 040 116
P07 Rus og psykisk helse	444 325	-52 150	392 175	6 610 970	-	6 610 970
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	116 579	-13 683	102 896	2 522 978	-	2 522 978

Økonomiske effekter av pandemien 2021

Tall i hele kroner	Korona beredskap 2021	Avkortning	SUM korona beredskap 2021	Vaksinasjon 2021	Avkortning	Sum vaksinasjon 2021
P09 Kultur, fritid og idrett	8 136 267	-	8 136 267	4 421 043	-	4 421 043
P11 Utbygging og samferdsel	8 344 525	-	8 344 525	797 378	-	797 378
P13 Arealplan og miljø	1 300 000	-152 581	1 147 419	0	-	0
P14 Ledelse, styring og administrasjon	397 956	-397 956	0	1 867 236	-1 867 236	0
P15 Samfunnssikkerhet	0	-	0	58 880	-58 880	0
P16 Næringsutvikling	0	-	0	0	-	0
P18 Politisk styring (Teknisk infrastruktur i lokaler Mjøndalen)	389 394	-389 394	0	0	-	0
P19 - sentrale poster (renholdutgifter)	2 723 665	-2 723 665	0	0	-	0
Sum tjenesteområder	224 316 256	-9 332 256	214 984 000	48 907 580	-1 926 116	46 981 464
Drammensbadet KF - Tilskudd fra P09	7 500 000	-	7 500 000	-	-	0
Drammens scener - Tilskudd fra P09	0	-	0	-	-	0
Hermansentret KF - Tilskudd fra P06	246 000	-	246 000	-	-	0
Sum eierskap	7 746 000	0	7 746 000	0	0	0
Sum tjenesteområder og eierskap	232 062 256	-9 332 256	222 730 000	48 907 580	-1 926 116	46 981 464
Rammetilskudd - økt innbyggertilskudd	-102 100 000	-	-102 100 000	-33 763 000	-	-33 763 000
Rammetilskudd ekstra ordinære skjønnsmidler*	-96 000 000	-	-96 000 000	0	-	0
Økt rammetilskudd kontroll smittevern	-2 000 000	-	-2 000 000	0	-	0
Tilførsel vedtatt i 2.tertial (egne midler)	-12 000 000	-	-12 000 000	0	-	0
Rammetilskudd Covid - økt innbyggertilskudd	-9 750 000	-	-9 750 000	0	-	0
Rammetilskudd Covid valg	-880 000	-	-880 000	0	-	0
Sum sentrale poster og finansiering	-222 730 000	0	-222 730 000	-33 763 000	0	-33 763 000
Netto regnskap pandemien	9 332 256	-9 332 256	0	15 144 580	-1 926 116	13 218 464

I tillegg til utgifter og inntekter som er med i tabellen ovenfor har kommunen mottatt ekstra rammetilskudd for kompensasjonstiltak til lokalt næringsliv på 51,2 millioner kroner. Beløpet er i sin helhet utbetalt fra programområde 16 Næringsutvikling til bedrifter i Drammensområdet som delvis kompensasjon for omsetningssvikt som følge av pandemien.

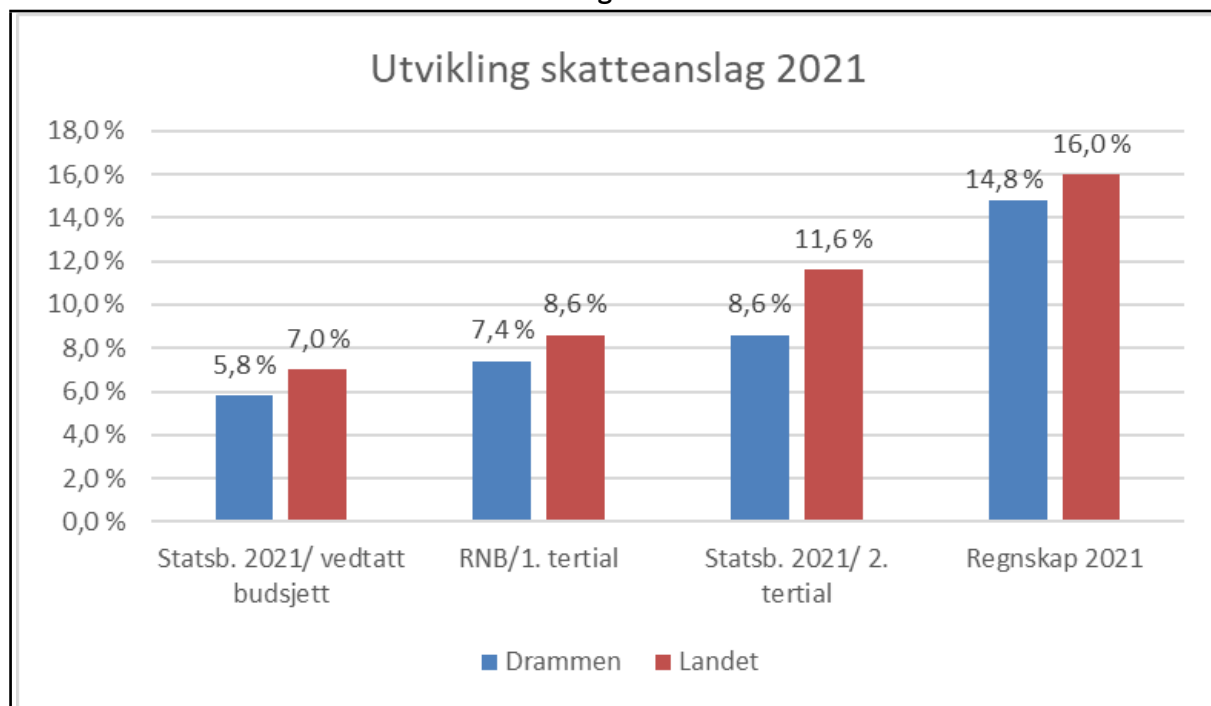
Sentrale inntektsposter

Skatt og rammetilskudd samt andre sentrale statstilskudd og inntekter utgjorde 6 709,3 millioner kroner i 2021. Dette er 207,8 millioner kroner mer enn forutsatt i revidert årsbudsjett og en økning på 459,7 millioner kroner fra 2020. De sentrale inntektene utgjorde 75,8 prosent av kommunekassens brutto driftsinntekter i 2021.

Skatt fra inntekt og formue

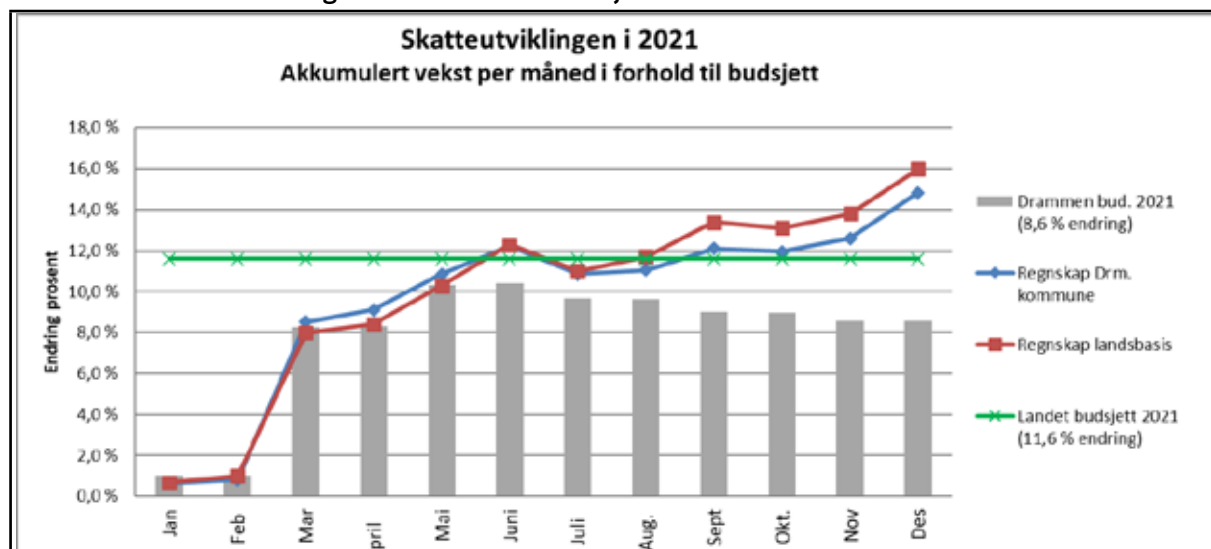
Det var stor usikkerhet knyttet til utviklingen i norsk økonomi da statsbudsjettet for 2021 ble vedtatt høsten 2020. For å sikre kommuneøkonomien vedtok derfor Stortinget en kraftig oppjustering av den kommunale skattøren for 2021 (fra 11,0 til 12,15 prosent). Ut over i året har det vist seg at norsk økonomi har klart seg langt bedre gjennom pandemien enn fryktet. I kombinasjon med den økte skattøren har dette ført til en utvikling i kommunenes skatteinntekter for 2021 som er vesentlig bedre enn forventet. Det nasjonale skatteanslaget for kommunene ble kraftig oppjustert både i revidert nasjonalbudsjett 2021 og ved fremleggelsen av statsbudsjett 2022. For Drammens del vedtok kommunestyret oppjustering av årets skatteanslag med til sammen 81 millioner kroner ved behandlingene av 1. og 2. tertialrapport. Det gjøres oppmerksom på at oppjusteringen av det nasjonale skatteanslaget ved fremleggelsen av statsbudsjett 2022 til 11,6 prosent vekst ikke var kjent ved fremleggelsen av 2. tertialrapport. Utviklingen i skatteanslagene sammenholdt med endelig resultat for 2021 fremgår av figuren nedenfor.

Anslått vekst skatteinntektene i 2021 for landet og Drammen

Til tross for disse justeringene viser årsregnskapet en merinntekt fra skatt på 188 millioner kroner etter svært høy skatteinnngang mot slutten av året. Rådmannen anslo i økonomirapporten for oktober en merinntekt fra skatt på 110 millioner kroner ut over anslaget i 2. tertialrapport. I november ble det tilbakeført betydelig beløp fra marginavsetningen for 2020. I tillegg ble foreløpig fordelingstall for skatteåret 2020 oppjustert, og disse to forholdene ga betydelige inntekter i tillegg til god løpende skatteinnngang i november.

Akkumulert skatteutvikling målt mot revidert budsjett i 2021

Som det fremgår av figurene ovenfor endte Drammen kommune på en skattvekst på 14,8 prosent i 2021, mens skatteinntekten på landsbasis viste en vekst på 16 prosent. Som den siste figuren viser tok skatteveksten seg kraftig opp fra mars i fjor, etter at fordelingsstallene ble tilpasset det oppjusterte skattøret.

Rammetilskudd

Drammen kommune har i 2021 mottatt 2 996,1 millioner kroner i rammetilskudd. Dette er 8,9 millioner kroner mer enn revidert budsjett, og skyldes i hovedsak gunstigere inntektsutjevning enn forutsatt. Drammen hadde i 2021 skatteinntekt per innbygger på 92,7 prosent av landsgjennomsnittet og mottok nesten 118 millioner kroner i netto inntektsutjevning.

Budsjettert rammetilskudd er i løpet av året oppjustert med 139 millioner kroner, herav 135 millioner kroner i ekstraordinære midler til dekning av økte utgifter til pandemiberedskap og vaksinasjon. Det vises for øvrig til egen omtale av økonomiske konsekvenser av pandemien.

Inklusiv opprinnelig budsjetterte inntekter vedr. pandemien på 109,5 millioner kroner har Drammen kommune mottatt totalt 244 ,5 millioner kroner i ekstraordinært rammetilskudd til pandemien i 2021.

Samlet ekstraordinært rammetilskudd 2021 vedr. pandemien

	Korona-beredskap	Vaksinasjon
Rammetilskudd - økt innbyggertilskudd	-111 850 000	-33 763 000
Rammetilskudd ekstra ordinære skjønnsmidler	-96 000 000	-
Økt rammetilskudd kontroll smittevern	-2 000 000	-
Rammetilskudd Covid valg	-880 000	-
Inntekter 2021 (covid-19)	-210 730 000	-33 763 000

Øvrige sentrale inntekter

Øvrige sentrale inntekstposter omfatter integreringstilskudd, særtilskudd for enslige mindreårige flyktninger og kompensasjonstilskudd fra Husbanken. I tillegg er eieruttaket fra Drammen Eiendom KF på 94,7 millioner kroner lagt inn her. Det vises til nærmere omtale under Eierstyring. I sum utgjør øvrige sentrale inntekter 280,6 millioner kroner i 2021, som er 11 millioner kroner mer enn budsjettert.

Integreringstilskudd

Inntektene fra integreringstilskudd ble på 102 millioner kroner i 2021. Dette er 7,4 millioner kroner mer enn budsjettert. Tilskudd for år 2-5 viser merinntekt som i stor grad skyldes tilflytting av tilskuddsberettigede personer i løpet av året.

Mottatte inntekter inkluderer også 3,3 millioner kroner som er mottatt fra IMDi til dekning av merutgifter ved forlenget periode for gjennomføring av introduksjonsprogram og norskopplæring mv. som følge av pandemien. Det har ikke vært behov for å disponere disse midlene i 2021, og de er ved regnskapsavslutningen avsatt til bundet fond.

Tilskudd til enslige mindreårige flyktninger

Tilskuddet til enslige mindreårige flyktninger ble på 28,8 millioner kroner, og viser en merinntekt på 3,5 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Merinntekten skyldes blant annet tilflyttede personer det ikke var tatt høyde for i budsjettet.

Rentekompensasjon fra Husbanken

Kompensasjonstilskuddene fra Husbanken er inntektsført med 18,9 millioner kroner som er i samsvar med revidert budsjett.

Kompensasjon til lokalt næringsliv (covid-19)

Drammen kommune har mottatt 51,2 millioner kroner i ekstraordinære tilskudd fra staten til å kompensere lokalt næringsliv som har vært rammet av pandemien. Inntektene er i samsvar med revidert budsjett. Det er mottatt ytterligere tilskudd til dette formålet i 2022.

Rentenivået på vei opp

Drammen kommune har i 2021 netto finansutgifter samlet sett på nivå med budsjett. Norges Bank hevet i 2021 rentene to ganger fra null prosent ved starten av året til 0,5 prosent ved utgangen av året. Dette var som forventet, og i store trekk innarbeidet i budsjettet. På grunn av renteøkning på utlån og en meget god likviditet ble renteinntektene høyere enn budsjettert, og bidro til at netto renteutgifter ble om lag 16 millioner kroner lavere enn budsjett. På den annen side ble det innbetalt cirka 16 millioner kroner mer enn budsjett i avdrag til lånefondet som følge av høyere avskrivninger og dermed økt krav til minste avdrag.

Rentenivået forventes å stige ytterligere utover i 2022 og 2023.

Høyere utbytte enn budsjettert

Drammen kommune mottok 119,3 millioner kroner i utbytte fra aksjeselskaper i 2021. Dette er tilnærmet i samsvar med revidert budsjett, men er 22,7 millioner kroner mer enn forutsatt i opprinnelig budsjett. Beløpet er likevel om lag 14 millioner kroner lavere enn mottatt utbytte i 2020. I tillegg er det mottatt 9,4 millioner kroner i utdeling fra Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS sitt oppsamlede overskudd fra innsamling av næringsavfall.

Utbytte mv. i 2020 og 2021

Tall i tusen kroner	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik budsjett
Glitre Energi AS	-94 537	-65 802	-65 800	2
Glitre Energinett Holding AS	-5 910	-5 070	-4 800	270
Vardar AS	-15 648	-7 824	-7 800	24
Lindum AS	-15 300	-23 650	-23 650	0
Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS	-2 000	-15 000	-15 000	0
Drammen Kino AS	0	0	0	0
D-Park AS	0	-2 000	-2 000	0
Sum utbytte	-133 395	-119 346	-119 050	296
Renovasjonsselskapet i Drammensregionen IKS	0	-9 420	-9 420	0
Sum utbytte og eieruttak(utdeling)	-133 395	-128 766	-128 470	296

Sentrale utgifter

Sentrale utgifter viser et mindreforbruk på 28 millioner kroner i 2021. Mindreforbruket kan først og fremst knyttes til for mye avsatt til lønnsreserve og lavere utgifter enn forutsatt til husleie og renhold. På den annen side viser sentrale pensjonsposter et mindreforbruk samtidig som avsetningen til dekning av merutgifter knyttet til pandemien er overtrukket. Sistnevnte er nærmere omtalt i pkt. 2.3 om økonomiske virkinger av pandemien i 2021.

Lønnsreserve

Årets lønnsreserve ble ved behandlingen av 1. tertialrapport oppjustert med 20 millioner kroner basert på antatt økning av lønnsveksten fra 2,2 til 2,7 prosent. I tillegg vedtok kommunestyret ved behandlingen av 1. tertialrapport å tilføre lønnsreserven ytterligere 5 millioner kroner til lønnsharmonisering i etterkant av kommunesammenslåingen. Lønnsreserven utgjorde etter dette 110,3 millioner kroner.

De lokale forhandlingene i lønnsoppgjørene for 2021 ble først avsluttet i slutten av oktober. Det har således tatt tid å få oversikt over virkningene av årets oppgjør. Allerede ved utarbeidelsen av handlings- og økonomiplan 2022-2025 fastslo imidlertid rådmannen at lønnsreserven for 2021 var beregnet for høyt, og beløpet som ble videreført til 2022 ble nedjustert med 14 millioner kroner. Etter at alle lønnsoppgjør var avsluttet viste det seg at besparelsen ble vesentlig høyere enn dette, og lønnsreserven står ved årsslutt til rest med nesten 33 millioner kroner. Ved behandlingen av justert handlings- og økonomiplan for 2022-2025 ble derfor videreført beløp til 2022 fra lønnsreserven for 2021 nedjustert med ytterligere 15 millioner kroner.

Årsaken til det store mindreforbruket er for høyt beregningsgrunnlag, blant annet at det ikke var tatt hensyn til at programområdenes pensjonsutgifter i 2020 var basert på vesentlig høyere satser enn for 2021.

Husleie og renhold

Sentrale poster for husleie og kjøp av renholdstjenester fra Drammen Eiendom KF viser en samlet mindreutgift på 11,5 millioner kroner. Husleier viser en mindreutgift på 13,6 millioner kroner. Dette skyldes i stor grad forsinket iverksettelse av nye/endrede leieforhold i forhold til budsjettforutsetningen. Utgifter til kjøp av renholdstjenester viser et merforbruk på 2,1 millioner kroner. Dette må ses i sammenheng med ekstraordinære renholdsutgifter i 2021 som følge av pandemien. Disse merutgiftene ble ikke kompensert.

Sentrale pensjonsposter

Sentrale pensjonsposter viser en samlet merutgift på 6,3 millioner kroner. Til tross for betydelige budsjettjusteringer i løpet av året er det forholdsvis store avvik på enkelte av de sentrale pensjonspostene som reguleringspremie og premieavvik. Høyere lønnsvekst enn opprinnelig lagt til grunn samt Stortingets vedtak om nye retningslinjer for regulering av alderspensjoner mv. inkl. etterkompensasjon for 2020 er mye av forklaringen på dette. Økt reguleringspremie genererer også høyere premieavvik, slik at disse avvikene langt på vei blir resultatmessig nøytralisert.

Status sentrale pensjonsposter i 2021

Beløp i 1000 kroner	Opprinnelig budsjett 2021	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik 2021
Reguleringspremie mv. pensjon	120 805	322 635	273 505	-49 130
Premieavvik	-122 802	-282 033	-238 202	43 831
Amortisering av tidligere premieavvik	172 232	171 497	172 232	735
Tilskudd/kontingent pensjon	1 600	2 242	1 600	-642
Bruk av premiefond	-63 129	-102 012	-113 129	-11 117
Reserveavsetning pensjon	10 000	0	10 000	10 000
Sum sentrale pensjonsposter	118 706	112 330	106 006	-6 324

Reguleringspremie

Høyere lønnsvekst og Stortingets vedtak om regulering av pensjoner har gitt en betydelig høyere reguleringspremie enn opprinnelig forutsatt i 2021. Det var i opprinnelig budsjett lagt til grunn en samlet reguleringspremie på 120,8 millioner kroner. Denne ble ved behandlingen av 1. og 2. tertialrapport oppjustert til

273,5 millioner kroner. Faktisk reguleringspremie ble på hele 322,5 millioner kroner, blant annet som følge av at Stortinget i løpet av høsten 2021 vedtok ytterligere justeringer i alderpensjoner mv. Reguleringspremien viser etter dette en merutgift på 39,1 millioner kroner.

Premieavvik

Årets premieavvik – forskjellen mellom betalt premie og beregnet netto pensjonskostnad i 2021 – ble i opprinnelig budsjett 2021 anslått til 122,8 millioner kroner. Som følge av betydelig økning i anslått reguleringspremie ble også premieavviket oppjustert til 238,2 millioner kroner ved behandlingen av 1. tertialrapport. Faktisk premieavvik ble på hele 282,0 millioner kroner som er kreditert (inntektsført) i regnskapet for 2021. Dette er 43,8 millioner kroner mer enn budsjettet, og må ses i sammenheng med merutgiften til reguleringspremie.

Akkumulert premieavvik per utgangen av 2021 utgjør etter dette 720,1 millioner kroner. Dette er høyere enn lagt til grunn i handlings- og økonomiplan 2022-2025, og vil gi om lag 6 millioner kroner i høyere amortiseringskostnad i 2022.

Amortisering av tidligere års premieavvik

Tidligere års premieavvik amortiseres siden 2014 over en periode på sju år. Budsjettetert amortiseringskostnad i 2021 var på 172,2 millioner kroner. Som følge av noe lavere akkumulert premieavvik enn lagt til grunn ved utarbeidelsen av handlings- og økonomiplan 2021-2024 ble amortiseringskostnaden 0,7 millioner kroner lavere enn budsjettetert.

Bruk av premiefond

Ved behandlingen av 1. tertialrapport ble det lagt opp til å øke bruk av premiefond (inntekt) i Drammen kommunale pensjonskasse (DKP) fra 60 til 100 millioner kroner. I tillegg ble det ved behandlingen av 2. tertialrapport vedtatt å øke bruk av premiefond i KLP med 10 millioner kroner – til 13,1 millioner kroner. Det viste seg imidlertid at denne beslutningen ble fattet for sent til at økt bruk av premiefond kunne motregnes mot premiebetalingen i 2021. Rådmannen vil derfor foreslå at bruk av KLPs premiefond i 2022 kan økes tilsvarende. Samlet bruk av premiefond er etter dette 11,1 millioner kroner lavere enn budsjettetert for 2021. I regnskapet for 2021 er lavere bruk av premiefond resultatmessig nøytralisert gjennom høyere premieavvik.

Reserveavsetning pensjon

Reserveavsetning til pensjon var i utgangspunktet budsjettetert med 10 millioner kroner til å finansiere avregning for AFP 62-64 år. På grunn av endret faktureringspraksis i DKP høsten 2021 er underdekningen på løpende innbetaling til AFP 62-64 ført sammen med reguleringspremien for 2021. Reserveavsetningen er derfor udisponert, men må ses i sammenheng med merutgiften til reguleringspremie mv.

Diverse fellesutgifter (netto)

Under sentrale utgifter føres også utgifter og inntekter som det er vanskelig å plassere innenfor de ordinære programområdene. For 2021 viser disse postene en netto merinntekt på 4,7 millioner kroner. Dette er 3 millioner kroner bedre enn budsjettetert. De viktigste forholdene er omtalt nedenfor:

Netto merinntekter ved salg av gjeldsbrevkraft

En gammel avtale fra tidligere Nedre Eiker kommune gir rett til gjeldsbrevkraft fra Ramfoss og Mykstufoss kraftstasjoner. Kraften kjøpes til produksjonspris og selges tilbake til Glitre Energi AS og Vardar AS til markedspris. Det ble i opprinnelig budsjett for 2021 lagt til grunn et nullresultat fra ordningen, tilsvarende resultatet i 2020. Høye kraftpriser i 2021 har imidlertid gitt overskudd på ordningen og budsjettet ble ved behandlingen av 2. tertialrapport oppjustert til et overskudd på 2,7 millioner kroner. Årsresultatet for ordningen viser et resultat på 5,2 millioner kroner etter at beregnet skattekostnad på nesten 1,5 millioner kroner er hensyntatt.

Bygningsmessige utgifter knyttet til rådhusene i tidligere Nedre Eiker og Svelvik

Utgifter til strøm, fjernvarme og andre bygningsrelaterte utgifter vedr. de tidligere rådhusene i Nedre Eiker og Svelvik er belastet med 0,7 millioner kroner. Dette er om lag 0,4 millioner kroner mindre enn budsjettetert.

Årsoppgjørdisposisjoner

Som nevnt tidligere har Drammen kommunekasse et netto driftsoverskudd på 307,4 millioner kroner i 2021. Tabellen nedenfor viser disponering av netto driftsresultat.

Drammen kommunekasse – disponering av netto driftsresultat 2021

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik 2021
Netto driftsresultat (overskudd (-)/underskudd (+))*	-307 394	37 077	344 471
Årsoppgjørdisposisjoner			
Bruk av disposisjonsfond	-70 778	-70 778	0
Avsetning disposisjonsfond	279 195	1 700	-277 495
Avsetning bundne fond	89 285	308	-88 977
Bruk av bundne fond	-73 982	-59 796	14 186
Avsetning VA fond (bundet)	4 482	12 298	7 816
Sum avsetninger	228 203	-116 268	-344 471
Overføring til investeringsregnskapet	79 191	79 191	0
Fremført til inndekning i senere års regnskap (merforbruk)	0	0	0

Disposisjonsfond - bruk og avsetninger

Kommunekassen hadde per inngangen til 2021 et disposisjonsfond på 608,8 millioner kroner. I samsvar med vedtatte forutsetninger i opprinnelig budsjett og 1. og 2. tertialrapport er det ført netto bruk av disposisjonsfondet med 69,1 millioner kroner. Som følge av den kraftige resultatforbedringen er det ved regnskapsavslutningen for 2021 avsatt 277,5 millioner kroner for å balansere årsregnskapet. Dette innebærer at kommunekassens disposisjonsfond er økt med 208,4 millioner kroner i 2021, og utgjør 817,2 millioner kroner per utgangen av året. Dette tilsvarer 9,6 prosent av kommunekassens brutto driftsinntekter og er 451,4 millioner kroner mer enn de vedtatte handlingsreglenes krav til reserveavsetning. For nærmere spesifisering av utviklingen i disposisjonsfondet vises til omtale og tabell under balanseregnskapet.

Bundne driftsfond – bruk og avsetninger

Regnskapet viser netto avsetning til bundne fond med 19,8 millioner kroner, mens budsjettet viser netto bruk med 59,5 millioner kroner.

Det er ført avsetninger til bundne fond med 89,3 millioner kroner ekskl. avsetning til VA-fond. Med unntak av avsetning til VA-fond er ikke øvrige avsetninger til bundne fond budsjettert. Avsetningene gjelder ubrukte øremerkede prosjektmidler mv. innenfor programområdene, og beløp som skal avsettes blir først kjent i forbindelse med årsavslutningen.

Disponering av avsatte midler i regnskap 2020 er inntektsført med 74 millioner kroner, mens det var budsjettert med 59,5 millioner kroner.

Avsetning av ubrukte midler er også for 2021 høyere enn normalt nivå i de tre tidligere kommunene samlet. Dette er også tilfellet på landsbasis, og antas å ha sammenheng med redusert framdrift i mange prosjekter som følge av pandemien.

Det er i tillegg satt av 4,5 millioner kroner til selvkostfond vann i 2021. Det var budsjettert avsetning på 12,3 millioner kroner, slik at dette gir et positivt avvik på 7,8 millioner kroner.

Overføring fra drifts- til investeringsregnskapet

I samsvar med budsjett er det overført 79,2 millioner kroner fra drifts- til investeringsregnskapet. Av dette er 68,8 millioner kroner generell finansiering som ble vedtatt av kommunestyret ved behandlingen av økonomiplan 2021-2024, mens resterende 10,4 millioner kroner er overført fra programområdenes rammer.

Hovedoversikt 2021

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik 2021
Sentrale inntekter			
Skatt på inntekt og formue	-3 432 397	-3 244 503	187 894
Rammetilskudd	-2 996 073	-2 987 157	8 916
Integreringstilskudd	-87 205	-79 764	7 441
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-28 827	-25 282	3 545
Rente og investerings kompensasjon fra staten	-18 918	-18 905	12
Tilskudd lokalt næringsliv	-51 160	-51 160	0
Overføring fra kommunale foretak	-94 742	-94 742	0
Sum Sentrale inntekter	-6 709 323	-6 501 514	207 809
Sentrale utgifter			
Lønnsreserve	0	32 953	32 953
Husleie, renhold mv. ufordelt	606 027	617 543	11 516
Premiefond	-102 012	-113 129	-11 117
Premieavvik	-282 033	-238 202	43 831
Amortisering av tidligere premieavvik	171 497	172 232	735
Tilskudd/kontingent pensjon	2 242	1 600	-642
Reguleringspremie mv. pensjon	322 635	273 505	-49 130
Rammebevilgning covid-19 tiltak i 2021	0	-13 218	-13 218
Reserveavsetning pensjon	0	10 000	10 000
Diverse fellesutgifter (netto)	-4 684	-1 650	3 034
Sum Sentrale utgifter	713 673	741 634	27 960
Programområdene (før avsetninger mv.)			
P01 Skole	1 086 523	1 114 860	28 337
P02 Barnehager	832 586	839 265	6 679
P03 Forebyggende tjenester	356 019	370 897	14 878
P04 Helse	396 710	395 884	-826
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	337 768	334 873	-2 895
P06 Hjemmetjenester og institusjon	1 197 626	1 171 086	-26 540
P07 Rus og psykisk helse	146 621	163 631	17 011
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	384 762	404 314	19 552
P09 Kultur, idrett og frivillighet	283 404	300 416	17 011
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	2 730	4 115	1 385
P11 Utbygging og samferdsel	123 377	122 057	-1 320
P12 Vann, avløp og renovasjon	-169 775	-165 189	4 586
P13 Arealplan og miljø	47 850	52 988	5 138
P14 Ledelse, styring og administrasjon	341 050	360 271	19 221

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik 2021
P15 Samfunnssikkerhet	86 760	88 379	1 619
P16 Næringsutvikling	61 128	64 110	2 982
P17 Arbeid og inkludering	0	0	0
P18 Politisk styring	46 490	47 619	1 129
P19 Sentrale poster (interkommunalt samarbeid)	269	418	149
Sum netto utgifter programområdene	5 561 898	5 669 992	108 095
Finansutgifter			
Renteutgifter, provisjoner og finans	108 959	103 542	-5 417
Avdragsutgifter	241 782	225 462	-16 320
Renteinntekter	-67 532	-45 394	22 138
Overføring fra Lånefondet	-28 146	-28 146	0
Utbytte og eieruttak	-128 706	-128 500	206
Netto finansutgifter	126 358	126 965	607
Netto driftsresultat (overskudd (-)/underskudd (+))	-307 394	37 077	344 471
Årsoppgjørdisposisjoner			
Bruk av disposisjonsfond	-70 778	-70 778	0
Avsetning disposisjonsfond	279 195	1 700	-277 495
Avsetning bundne fond	89 285	308	-88 977
Bruk av bundne fond	-73 982	-59 796	14 186
Avsetning VA fond (bundet)	4 482	12 298	7 816
Sum avsetninger	228 203	-116 268	-344 471
Overføring til investeringsregnskapet	79 191	79 191	0
Fremført til inndekning i senere års regnskap (merforbruk)	0	0	0

Investeringsregnskapet

Investeringsomfanget for 2021 er i hovedsak en videreføring av nivået i 2020. Det ble bevilget midler til enkeltprosjekter som kommunestyret har prioritert, samt investeringsrammer for mindre og løpende investeringer. Investeringsbudsjettet ble justert til 1. tertial med rebevilgning av ubrukte midler fra 2020 til igangsatte prosjekter.

Som grunnlag for økonomiplanarbeidet for 2021 behandlet kommunestyret i september 2020 plan for Investeringsrammer og prioriteringer i økonomiplanarbeidet.

Investeringer gjennomføres av kommune-kassen og Drammen Eiendom KF. De enkelte investeringsprosjekter omtales under omtalen av programområdene. Prosjekter i regi av Drammen Eiendom KF vil være nærmere omtalt i egen årsmelding fra Drammen Eiendom KF, som vedlegg til denne årsevalueringen.

Investeringsreglement

Investerings tiltak følger vedtatt reglement for Investeringer. Av større prosjekter som er omfattet av reglementet som stiller krav til beslutningsprosesser og kvalitetssikring så er de største nytt sykehjem i Krokstadelva og ny bybru. Kommunestyret vedtok i juni føringer for prosjektet nytt sykehjem i Krokstadelva. Kommunestyret behandlet i samme møte detaljregulering for ny bybru.

Det har ved utarbeidelse av nye investeringsbudsjetter vært bevisst fokusert på å skille investeringer i oppgradering og modernisering av de eiendommene kommunen allerede har, fra investeringer i nye behov og anlegg. Dette bidrar til å møte et løpende verdslit i eiendommene og ivaretar en forsvarlig verdiforvaltning.

Investeringer i varige driftsmidler

Brutto investeringsutgifter i varige driftsmidler 2021 (beløp i 1 000 kroner)

Programområde (beløp i 1 000 kroner)	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Avvik
P01 Skole	29 095	29 964	869
P02 Barnehage	9 028	8 228	-800
P03 Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	958	1 000	42
P04 Helse	703	1 167	464
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 037	1 109	72
P06 Hjemmetjenester og institusjon	5 257	10 300	5 043
P07 Rus og psykisk helse	1 228	1 218	-10
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	868	1 000	132
P09 Kultur, fritid og idrett	23 948	32 085	8 137
P11 Utbygging og samferdsel	257 675	243 900	-13 775
P12 Vann, avløp og renovasjon	259 173	200 000	-59 173
P13 Arealplan, klima og miljø	207	126	-81
P14 Ledelse, styring og administrasjon	43 118	55 996	12 878
P15 Samfunnssikkerhet	343	1 500	1 157
P18 Politisk styring	1 017	998	-19
P19 Sentrale poster	-	-	-
Sum	633 666	588 591	-45 075

Investeringsregnskapet viser avvik i form av merforbruk. De største avvikene er knyttet til programområdene P11 Utbygging og samferdsel og P12 Vann, avløp og renovasjon. De enkelte investeringsprosjekter omtales ytterligere under omtalen på de respektive programområdene.

For P11 Utbygging og samferdsel er det et merforbruk på prosjekt bybru. Arbeidet har gått raskere enn forutsatt i budsjettet for 2021. Det er i handlings- og økonomiplanen forventet at prosjektet strekker seg frem til 2025 og det er å forvente at kostnader kan forskyves mellom de enkelte årene prosjektet løper.

For å forstå merforbruket er det behov for å forklare inntektssiden av investeringene ytterligere. Investeringer vedtas brutto, men nettokostnaden er også av stor interesse.

Brutto investeringsutgifter i varige driftsmidler og mottatte investeringsinntekter

Investeringer vedtas som brutto investeringer, inkludert merverdiavgift og ikke fratrukket eventuelle tilskudd og annen finansiering. Finansiering vil fremkomme i egne tabeller.

For 2021 har det kommet inn vesentlige investeringsinntekter. I bevilgningsoversikt – investeringer (2A) fremkommer sum investeringsutgifter og sum investeringsinntekter. Regnskapet viser 105,2 millioner kroner i inntekt «Tilskudd fra andre», mens det er budsjettert med kroner 0,- på denne posten. Dette er i hovedsak refusjoner fra utbygginger med støtte fra stat, fylke og/eller andre utbyggere. Kommunen tar en utgift for andre og får denne refundert. Ved merforbruk i brutto investering på programområde P11 Utbygging og samferdsel og P12 Vann og avløp og renovasjon kan man legge til inntekten for å få et mer riktig bilde av nettoutgiften av investeringer på programområdet.

Fordelt på programområdene kan inntekt «tilskudd fra andre» henføres til programområdene med følgende fordeling:

Programområde (millioner kroner)	Regnskap	Budsjett
P11 Utbygging og samferdsel	-51,8	0
P12 Vann, avløp og renovasjon	-53,4	0
Totalsum	-105,2	0

For kommunekassen er det merforbruk på 45,0 millioner kroner i investeringer i varige driftsmidler. Merinntekten på tilskudd fra andre er på 105,2 millioner kroner. Samlet sett vil man kunne si at netto effekt av disse to, vil være at det er et reelt mindreforbruk på 60,2 millioner kroner. For P11 Utbygging og samferdsel og P12 Vann, avløp og renovasjon vil det bety at programområdene går fra brutto merforbruk, til netto mindreforbruk, når man hensyntar de økte inntektene.

De største investeringsprosjektene i Drammen kommunekasse i 2021 (beløp i millioner kroner).

Prosjekt	Regnskap
KK P11 Bybru	60,3
Asfaltering/ forarbeider	37,2
Ny OV-ledning Flisebekken 2	31,8
No-dig vannpakke 2020	21,7
KK Vann og avløp	19,7
Oppgradering nettverks utstyr	17,5
KK P 11 Spiralen oppgradering/ vanntetting	17,3
IKT P01 Skole	16,7
Separering av bekk i Skomakergata avløpssone	14,8
KK P11 Samarbeid med andre utbyggere	12,6
Industrigata og Strandveien separering	12,4
Ytterkollen-Daler nytt VA-anlegg og separering	12,2
IKT - Kjerneinvesteringer	12,1
Sjøledning vann, Brakerøya - Solumstrand	10,5
Horgen nytt VA-anlegg	10,2
Gatelys	10,2

De største investeringsprosjektene i Drammen Eiendom KF i 2021 (beløp i millioner kroner).

Prosjekt	Mill. kroner
Brandengen skole - utvidelse	49,0
Åskollen HOD - helseknutepunkt fase 1	25,5
Fjell 2020 - Fjell skole, flerbrukshall og aktivitetshus	16,9
Krokstad sykehjem - nybygg	15,4

For nærmere omtale av investeringsprosjektene vises til programområdeomtalen samt til årsmelding fra Drammen Eiendom KF.

Øvrig finansieringsbehov

Som det kommer frem av tabellen nedenfor har kommunekassen i tillegg til investeringer i anleggsmidler, hatt utgifter til blant annet utlån og kjøp av aksjer og andeler.

Det er i 2021 lånt ut 372,3 millioner kroner i nye startlån, som er finansiert med tilsvarende lån i Husbanken.

Det har i kommunekassens investeringsregnskap for 2021 påløpt 41,2 millioner kroner til kjøp av aksjer og andeler. Av dette gjelder 19,0 millioner kroner til økt egenkapital i Drammen kommune eiendomsutvikling AS, samt 22,2 millioner kroner til økt egenkapitalinnskudd i Drammen kommunale pensjonskasse med 20,0 millioner kroner og KLP med 2,2 millioner kroner.

Finansiering av investeringsregnskapet

Investeringsregnskapets utgifter finansieres i stor grad av eksterne lånemidler, tilskudd fra staten og andre bidragsyttere, kompensasjon for merverdiavgift, mottatte avdrag og egenfinansiering.

Drammen kommunekasse har benyttet 837,2 millioner kroner i eksterne lånemidler i 2021, hvorav 372,3 millioner kroner til finansiering av startlån (videre utlån) og 464,9 millioner kroner til investeringsformål. I Drammen Eiendom KF er 158,2 millioner kroner av påløpte investeringsutgifter i 2021 lånefinansiert.

I kommunekassens investeringsregnskap er det i 2021 inntektsført 19,2 millioner kroner fra salg av driftsmidler, dette består i hovedsak av tilført egenkapital til Drammen kommune eiendomsutvikling AS. Mens Drammen Eiendom KF har inntektsført totalt 30,9 millioner kroner i salg av eiendom. I all hovedsak fra salg av boliger på 18,4 millioner kroner og Gilhus Gård 12,5 millioner kroner.

Innenfor kommunekassen er det mottatt avdrag fra utlån med totalt 170,9 millioner kroner. Av det inntektsførte beløpet gjelder hele 163,5 millioner kroner mottatte avdrag fra startlån. Videre er det mottatt avdrag på utlån av egne midler på 7,4 millioner kroner.

Momskompensasjon inngår som felles finansiering i investeringsregnskapet. Det er inntektsført momskompensasjon på totalt 107,4 millioner kroner i 2021, fordelt med 67,9 millioner kroner i kommunekassen og 39,5 millioner kroner i Drammen Eiendom KF sitt investeringsregnskap.

I kommunens budsjettreglement er det lagt til grunn at det skal være en egenfinansiering av kommunekassens og Drammen Eiendom KF's investeringer på minimum 15 prosent av ikke-rentable investeringer korrigert for tilskudd og merverdiavgift.

Brutto investeringsutgifter korrigert for rentable investeringer i regi av kommunekassen og Drammen Eiendom KF utgjorde 648,9 millioner kroner i 2021. Korrigert for tilskudd/refusjoner og momskompensasjon er egenfinansieringsgrunnlaget på 520,5 millioner kroner. I 2021 er totalt 110,2 millioner kroner av investeringene egenfinansiert, hvorav 79,2 millioner kroner er overført fra kommunekassens driftsregnskap og 30,9 millioner kroner fra salg av anleggsmidler, i hovedsak eiendomssalg i Drammen Eiendom KF. Dette tilsvarer en egenfinansieringsgrad for ikke-rentable investeringer på 21,2 prosent i 2021, det vil si godt over minimumskravet på 15 prosent i budsjettreglementet.

Tabellen nedenfor viser saldering av investeringsregnskap og finansiering for henholdsvis Drammen Kommunekasse og Drammen Eiendom KF.

Saldering av investeringsregnskapene i 2021

Tall i 1000 kroner	Drammen Kommune- kasse	Drammen Eiendom KF	Sum
Investeringsutgifter			
Investeringer i varige driftsmidler	633 666	250 292	883 958
Tilskudd til andres investeringer	3 080	-	3 080
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	41 200	-	41 200
Utlån av egne midler	6 150	-	6 150
Sum investeringsutgifter	684 096	250 292	934 388
Investeringsinntekter			
Kompensasjon for merverdiavgift	-67 892	-39 481	-107 373
Tilskudd fra andre	-105 239	-21 046	-126 285
Salg av varige driftsmidler	-19 246	-30 977	-50 223
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-7 395	-	-7 395
Bruk av lån	-464 893	-158 788	-623 681
Sum investeringsinntekter	-664 665	-250 292	-914 957
Videreutlån			
Videreutlån	372 339	-	372 339
Bruk av lån til videreutlån	-372 339	-	-372 339
Avdrag på lån til videreutlån	65 692	-	65 692
Mottatte avdrag på videreutlån	-163 478	-	-163 478
Netto utgifter videreutlån	-97 786	0	-97 786
Overføring fra drift og netto avsetninger			
Overføring fra drift	-79 191	-	-79 191
Avsetninger til bundne investeringsfond	163 183	-	163 183
Bruk av bundne investeringsfond	-11 237	-	-11 237
Avsetninger til ubundet investeringsfond	5 600	-	5 600
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	78 355	0	78 355
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0

Balanse (lån, fond mv.)

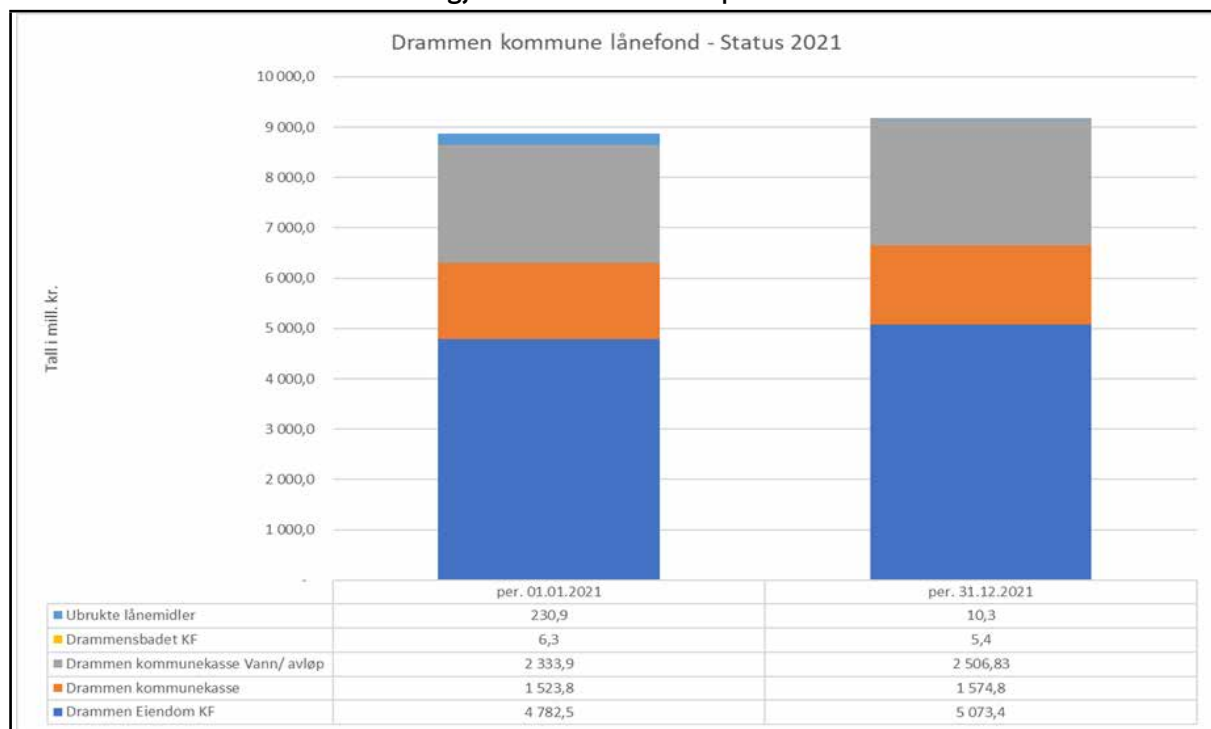
Utviklingen i lånegjelden

Ekstern finansiering av investeringer i kommunekassen og de kommunale foretakene ut over merverdiavgiftskompensasjon og tilskudd, finansieres ved låneopptak i Drammen kommunes lånefond. Figuren nedenfor viser kommunens samlede lånegjeld til investeringsformål tatt opp gjennom lånefondet i 2021. I denne gjelden er formidlingslån for videre utlån fra Husbanken ikke inkludert, da disse ligger i kommunekassens balanse. Formidlingslåne utgjør 2 193,6 millioner ved årets slutt.

Lånefondets gjeld økte med 269,4 millioner kroner i 2021, og var ved utgangen av året på 9 146,9 millioner kroner. Det ble tatt opp 700 millioner kroner i nye lån, og betalt 429,5 millioner kroner i avdrag. Det ble utslått innbetalt om lag 22,7 millioner kroner mer i avdrag fra lånefondet enn beregnet krav til minsteavdrag i 2021, og det har lånefondet belastet låntakerne. Dette vil bli utliknet i 2022.

Figuren viser anvendelse av gjelden, dvs. hvordan Drammen kommunes lånegjeld fordeler seg mellom kommunekassens vann- og avløpsrelaterte gjeld, kommunekassens øvrige gjeld til investeringer, Drammen Eiendom KF og Drammensbadet KF. Drammen Eiendom KFs lånegjeld finansieres i stor grad av kommunekassen gjennom virksomhetenes husleier, mens lånegjelden knyttet til investeringer innenfor vann- og avløpsområdet finansieres gjennom VA-gebyrene.

Drammen kommunes lånefond - lånegjeld etter anvendelse per 31.12.2021

Utbetaling av langsiktige lån fra lånefondet til finansiering av investeringer i Drammen Eiendom KF skjer i takt med endelig ferdigstilling av prosjektene. Anlegg under oppføring finansieres i byggeperioden med ledig likviditet på kommunens konsernkonto. Ubrukte lånemidler i lånefondet utgjorde ved utgangen av året 10,3 millioner kroner mot 230,7 millioner kroner i 2020.

Av kommunens låneportefølje per utgangen av 2021 er cirka 57 prosent knyttet til kortsiktige rentevilkår, mens de resterende 43 prosentene er sikret enten gjennom lån med faste renter eller ved bruk av rentebytteavtaler. Dette er innenfor sikringskravet i kommunens gjelds- og finansreglement om at minimum 1/3-del av lånegjelden skal være rentesikret. Det er i 2021 ikke inngått nye sikringsavtaler.

Finansmarkedene har i 2021 i stor grad vært preget av at de samfunnsøkonomiske virkningene av pandemien ble gradvis redusert. Dette medførte at Norges bank foretok en forsiktig renteøkning på 0,5 prosent. Til tross for noe usikkerhet har finansmarkedene fungert godt. Takket være sentralbankens intervensjoner, har likviditeten vært god og det har ikke vært problemer med å refinansiere lån. Både de korte og lange rentene har vært historisk lave, og nye låneopptak samt refinansiering av eksisterende lånegjeld i lånefondet har vært gjort til betingelser i store trekk i samsvar med renteforutsetningen i budsjettet.

Drammen kommune har god spredning i låneforfallene og kapitalrisikoen vurderes som lav.

Det vises for øvrig til finansrapport og årsberetning og regnskap for lånefondet.

Frie fondsreserver per utgangen av 2021

Kommunekassen hadde per inngangen til 2021 et disposisjonsfond på 608,8 millioner kroner. I samsvar med vedtatte forutsetninger i opprinnelig budsjett og 1. og 2. tertialrapport er det ført netto bruk av disposisjonsfondet med 69,1 millioner kroner. Som følge av den kraftige resultatforbedringen er det ved regnskapsavslutningen for 2021 avsatt 277,5 millioner kroner for å balansere årsregnskapet. Dette innebærer at kommunekassens disposisjonsfond er økt med 208,4 millioner kroner i 2021, og utgjør 817,2 millioner kroner per utgangen av året. Dette tilsvarer 9,6 prosent av kommunekassens brutto driftsinntekter og er 451,4 millioner kroner mer enn de vedtatte handlingsreglenes krav til reserveavsetning.

Disposisjonsfond per 31.12.2021

Millioner kroner	2021
Saldo disposisjonsfond per 1.1.2021	608,8
Avsetning 2. tertial 2021	1,7
Bruk i driftsregnskapet - vedtatt budsjett	-49,1
Bruk i 1. tertialrapport 2021	-21,6
Bruk/avsetning ved årsavslutning	277,5
Saldo disposisjonsfond per 31.12.2021	817,2
Generell reserve (3% av brutto driftsinntekter)	254,3
«Rentesikringsfond» (1% av brutto lånegjeld)	91,5
«Eier-risikofond»	20,0
Handlingsreglenes reservekrav per 31.12	365,8
Avsetning ut over handlingsreglenes krav	451,4
Prosent av brutto driftsinntekter	9,64 %

Kommunens tjenesteområder

«Hovedutvalgene har det politiske ansvaret for kommunens tjenesteområder»

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning

Skole, Barnehage og Forebyggende tjenester

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg

Helse, Mennesker med nedsatt funksjonsevne, Hjemmetjenester og institusjon, Rus og psykisk helse og Sosialtjeneste, etablering og bolig

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet

Kultur, idrett og frivillighet og Medvirkning og lokaldemokrati

Hovedutvalg for tekniske tjenester

Utbygging og samferdsel, Vann, avløp og renovasjon og Arealplan, klima og miljø

Formannskap

Ledelse, styring og administrasjon, Samfunnssikkerhet, Næring, Arbeid og inkludering, Politisk styring og Sentrale poster

Kommunens tjenestekområder

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning

«Hovedutvalget for oppvekst og utdanning har det politiske ansvaret for barnehage, skole og forebyggende tjenester»

01 Skole

02 Barnehage

03 Forebyggende tjenester

Om hovedutvalget

Hovedutvalget for oppvekst og utdanning har det politiske ansvaret for barnehage, skole og forebyggende tjenester. Dette utgjør:

- 36 kommunale barnehager og 47 private barnehager
- Barnehagemyndighet for private og kommunale barnehager
- Spesialpedagogiske tjenester til private og kommunale barnehager
- 32 grunnskoler
- Opplæring på grunnskolens område for voksne (Drammen voksenopplæring)
- Norskopplæring etter Introduksjonsloven (Drammen voksenopplæring)
- Spesialundervisning for elever fra Drammen som bor i fosterhjem i andre kommuner
- Barnevern og enslige mindreårige
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste
- Helsefremmende tjenester 0–100
- Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)
- Folkehelseprogrammet

Tjenestene har siden 2020 vært stilt overfor mange utfordringer knyttet til håndtering av pandemien. I 2021 ble i tillegg mange ansatte og brukere av tjenestene innenfor hovedutvalgsområdet smittet av korona. Dette medførte store utfordringer for tjenestene med tanke på å kunne opprettholde ordinær bemanning i perioder med mye smitte.

Dette er vi stolte av

Samarbeid med frivilligheten

I årsevalueringen for 2020 meldte rådmannen at tjenestene i hovedutvalget skulle arbeide videre med å legge til rette for kompenserende tiltak, med tanke på den negative effekten pandemien har hatt på barn og unge. Pandemien preget også samfunnet i hele 2021, men på tross av dette var det mulig å gjennomføre blant annet sommerskolen. Kommunen mottok ekstra tilskudd fra regjeringen til dette.

Kommunen inngikk samarbeid med frivillige, lag og foreninger samt lokalt næringsliv, og over 2 000 barn og unge i kommunen fikk mulighet til å delta på aktiviteter i skolens sommerferie. Både kommunen og frivilligheten høstet gode erfaringer fra samarbeidet, og det er et gjensidig ønske om å videreføre dette.

Programområdene barnehage og skole har en aktiv rolle i å videreutvikle prosjektet «Aktive lokalsamfunn». Flere skoler og barnehager deltar i samarbeidet med frivillige lag og foreninger om gode aktiviteter i egne lokalsamfunn. Prosjektet utvikles videre i 2022.

Samarbeid med foreldre

Nye digitale møtearenaer og digitale verktøy har gjort det mulig for tjenestene å opprettholde arbeidet med utvikling og harmonisering i 2021.

I 2020 ble det etablert et samarbeid mellom skoleadministrasjonen og en representant fra alle FAU i grunnskolen som fikk navnet «Sammen om Drammensskolen». Dette er et pilotprosjekt i Norge, og hensikten er å utvikle samarbeidet mellom hjem og skole. I 2021 har det vært gjennomført fire møtepunkter, der skoleadministrasjonen har bidratt med informasjon om prosesser og arbeid, og FAU har kunnet gi innspill til saker og til samarbeidet mellom skole og hjem.

Et tilsvarende samarbeid ble startet i 2021 for barnehagene, som kalles for «Sammen om barnehagene i Drammen». Disse arenaene er et supplement til ordinære møter i lokale foreldreutvalg i barnehager og skoler, og åpner for en tettere kontakt mellom foresatte og administrativ skole- og barnehageeier. Rådmannen vurderer at dette samarbeidet bør bli en varig praksis, basert på den positive effekten samarbeidet har hatt så langt. Rådmannen ser frem til å følge utviklingen av arbeidet videre.

Innføring av ny læreplan i grunnskolen

Nye læreplaner (LK20) har vært innført under pandemien, og skolene har prioritert dette arbeidet i sin utviklingstid. Pandemien har medført at mye arbeid har foregått digitalt, og slik sett har også den digitale utviklingen gått parallelt med implementering av nye læreplaner.

Innføringen av nye læreplaner har medført et større fokus på de tverrfaglige temaene som er demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling. De nye tverrfaglige temaene tar utgangspunkt i aktuelle samfunnsutfordringer, og har bidratt til engasjement i klasserommene. Styrken med de nye tverrfaglige temaene har vært at elevene utvikler kompetanse om temaene gjennom arbeid med problemstillinger fra ulike fag. I tillegg har skolene tatt i bruk nye arbeidsmåter i fagene, noe som endrer praksis i klasserommene. Rådmannen ser frem til at man etter pandemien kan følge opp nye læreplaner og nye arbeidsmåter i normal skoledrift.

Arbeid med sårbare barn og deres familier

I årsevalueringen 2020 ble arbeid med sårbare barn og deres familier løftet frem som et utviklingsområde. Overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring kan være en sårbar overgang for unge som ikke ønsker, eller har mulighet til, å starte i videregående opplæring rett etter ungdomsskolen. Rådmannen har etablert to samarbeidsavtaler med Viken fylkeskommune om denne overgangen. Det er inngått en avtale om at tilbudet ved Ung11 og UngInvest samlokaliseres fra skoleåret 2022-2023, og avtalen vil bidra til å styrke samarbeidet mellom kommunen og fylkeskommunen. Samlokaliseringen vil bidra til at elevene på Ung11 kommer i et større elevmiljø, og vil kunne få en varsom tilnærming til videregående opplæring.

Det ble også fra skoleåret 2021-2022 inngått en ny treårig avtale om at Drammen kommune disponerer 30 deltakerplasser ved kombinasjonsprogrammet ved Åssiden videregående skole. Avtalen bidrar til et forutsigbart tilbud for unge minoritetsspråklige i Drammen kommune, der de får sitt opplæringstilbud i et aldersadekvat miljø. Målet er at begge avtalene som er inngått mellom kommunen og fylkeskommunen skal bidra til å redusere frafallet i videregående skole.

Programområdene barnehage og skole mottok i 2021 ekstra midler til sårbare barn og unge som avbøtende tiltak under pandemien. Tildelingen ble gitt for ett år, og skole brukte midlene til sosialfaglige stillinger på de barneskolene som ikke har dette som et etablert tilbud.

Midlene til sårbare barn i barnehage ble delt ut til den enkelte barnehage i januar 2022. Barnehagene står fritt til å benytte midlene på den måten de finner best ut fra lokale forhold.

Tjenestetilbud og drift under pandemien

Barn og unges beste har vært utgangspunktet for all organisering under pandemien, og tjenestene har tilstrebet å kunne tilby tilnærmet ordinært tjenestetilbud store deler av året. Det har også vært mulig å gjennomføre gratis aktiviteter i skolens sommerferie og høstferie. Årets tilbud på sommerskolen bidro til at over 2 000 barn fikk deltatt på ulike ferieaktiviteter, som eksempelvis "Sommerkokkene", "Friluftsskole" og "Street Art". Sommerskolen ga også tilbud om sommerjobb til ungdom, og dette var et svært populært tiltak. Tjenestene arrangerte også "First Lego League" for elever på ungdomstrinnene. Dette er verdens største kunnskaps- og teknologikonkurranse for barn og unge, der elevene deltar med skolelag. Deltakerne skal bygge, programmere og konkurrere med en legorobot, forske på et tema og presentere sine innovative løsninger. Elevene gir tilbakemeldinger om at dette er gøy og lærerikt, og det kan inspirere barn og unge til å bli morgendagens ingeniører, forskere og problemløsere.

Lærings- og utviklingspunkter fra 2021

Under pandemien har tjenesteområdene opparbeidet ny kunnskap og nye ferdigheter i forhold til bruk av nye digitale løsninger. Dette har hatt betydning, både med tanke på utvikling av tjenestene og ved at samarbeid mellom parter kan gjennomføres digitalt. De digitale løsningene har vært gode alternativ til hvordan tjenestene organiserte sine tjenester før nedstenging av samfunnet 12. mars 2020. Tjenestene vil utnytte mulighetene de digitale løsningene gir i videre utviklingsarbeid, som gode supplementer til fysiske møtepunkter når samfunnet åpner opp og pandemien er over.

Resultatene fra elevundersøkelsen viser at flere barn og unge opplever å bli mobbet enn tidligere år. Kommunen startet arbeidet med å lage en plan og rutiner for arbeid mot krenkelser i skolen, og arbeidet sluttføres i 2022. Resultatene fra elevundersøkelsen viser at det er behov for å legge ned betydelig innsats på dette området i årene fremover, og skolene vil jobbe aktivt videre for at alle elever skal kunne ha et trygt og godt skolemiljø. I et forebyggende perspektiv er det viktig at dette er et tverrfaglig samarbeid på tvers av programområdene i hovedutvalget. Kommunen vil også undersøke hvilken effekt pandemien kan ha hatt på denne negative utviklingen.

Drammen kommune står overfor en forventet nedgang i antall barn og unge de nærmeste årene. Et synkende barnetall medfører nedjusterte rammer for barnehage og skole. Det ble i 2021 vedtatt prinsipper som skal legges til grunn for endret barnehagestruktur som følge av færre barn i barnehagealder. Rådmannen vil i 2022 legge frem en handlingsplan for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg. Rådmannen vurderer at det i det videre arbeidet blir særlig viktig å legge godt til rette for tidlige innspillsrunder og offentlige høringsrunder. På denne måten kan de som er berørt av eventuelle endringer i barnehage- og skolestruktur få mulighet til å komme med innspill og høringsvar.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
P01 Skole	1 064 082	1 084 077	1 097 553	13 476	1,2 %
P02 Barnehager	840 177	831 757	836 741	4 983	0,6 %
P03 Forebyggende tjenester	351 313	358 947	364 371	5 424	1,5 %
Sum	2 255 572	2 274 781	2 298 665	23 883	1,0 %

Oppsummering av de økonomiske hovedtrekkene

Hovedutvalgsområdet samlet har et mindreforbruk på 23,9 millioner kroner etter kompensasjon for pandemirelaterte kostnader, som beløper seg til 51,3 millioner kroner. Budsjettet for hovedutvalget er samlet på om lag 2 299 millioner kroner og avviket utgjør 1,0 prosent.

P01 Skole

Innledning

Pandemien har preget opplæringen i grunnskolen de to siste årene. Årets 1. - og 2. klassinger har for eksempel aldri gått i tog 17. mai. Det å vaske hender og pulter er blitt en vane, og ingen elever stiller spørsmål ved hvorfor skolegården er oppdelt i lekesoner for ulike trinn. Unntakstilstanden under pandemien har blitt en akseptert normal, men det er liten tvil om at både elever, ansatte og foresatte ser frem til at skolehverdagen igjen skal bli slik den var før 12. mars 2020.

Hovedsatsingsområdet for skoleutvikling i skolene har dette året vært innføring av nye læreplaner.

Det ble igangsatt mange harmoniseringsoppgaver i tjenestene i 2020, men på grunn av pandemien har videreføring av oppgavene tatt lengre tid enn rådmannen så for seg. Nå, etter to år, er programområdet nesten ferdig utredet og harmonisert, og det forventes at alle gjenstående områder med behov for harmonisering ferdigstilles i løpet av 2022.

Prosjekteringen av ny skole på Åskollen består av flere faser og prosjekteringen fortsetter i 2022. Det er besluttet at ny skole på Åskollen skal bli en ungdomsskole.

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 13,5 millioner kroner, etter kompensasjon for påløpte pandemikostnader. Dette er et positivt avvik på 1,2 prosent av programområdets totale budsjetttramme. Programområdets samlede merkostnader i tilknytning til pandemien var 32,0 millioner kroner i 2021. Programområdet har fått kompensert 28,7 millioner kroner.

Fakta om programområdet

- Programområdet omfatter:
- Grunnskoleopplæring for barn og unge i alderen 6-15 år
- Skolefritidsordningen (SFO/AKS)
- Ordinær skoleskyss og spesialskyss for elever i grunnskolen
- Spesialundervisning for elever med folkeregistrert adresse i Drammen kommune, og som er bosatt i andre kommuner (eksempelvis i fosterhjem)

- Spesialundervisning for elever i private skoler
- Ung11
- Spesialundervisning for voksne på grunnskolens område
- Grunnskoleopplæring for voksne, inkludert kombinasjonsklassen.
- Norskopplæring for innbyggere over 16 år
- Kurs i samfunnskunnskap for innbyggere over 16 år
- Språktjenester

Noen nøkkeltall:

	Drammen 2020	Drammen 2021	Nasjonal snitt 2021
Antall elever	11 785	11 633	
Andel elever med spesialundervisning	7,8 %	7,7 %	7,8 %
Mobbing på skolen, 7. trinn	7,3 %	8,7 %	7,9 %
Mobbing på skolen, 10. trinn	3,7 %	5,3 %	5,6 %

Mål og resultater

I tråd med Opplæringsloven §13-3e vil det våren 2022 bli lagt frem en tilstandsrapport for grunnskolene i Drammen for 2021. Tilstandsrapporten vil gi et bredt kunnskapsgrunnlag for mål, resultater, og vurdering av resultater. I årsevalueringen gjengis derfor kun et utdrag av resultater, og rådmannen viser til tilstandsrapporten for grunnskolen for ytterligere resultater og vurderinger.

Grunnskolepoeng

Gjennomsnittlig grunnskolepoeng for elever på 10. trinn i kommunen var 42,8, noe som er litt lavere enn det nasjonale gjennomsnittet som var 43,3. Årets resultater for kommunen er også litt lavere enn kommunens resultat for 2020.

Nasjonale prøver

Nasjonalt gjennomsnitt i parentes.

	2020-2021	2021-2022
Regning 5. trinn	49 (50)	49 (50)
Engelsk 5. trinn	52 (50)	51 (50)
Lesing 5. trinn	50 (50)	49 (50)
Regning 8. trinn	50 (50)	49 (50)
Engelsk 8. trinn	50 (50)	51 (50)
Lesing 8. trinn	49 (50)	49 (50)
Regning 9. trinn	52 (53)	53 (53)
Lesing 9. trinn	53 (54)	53 (53)

Resultater for nasjonale prøver viser at elevene på 5. trinn ligger over nasjonalt snitt i engelsk, men litt under nasjonalt snitt i regning og lesing. Sammenliknet med egne resultater fra 2020, har kommunen litt lavere resultat i lesing og engelsk i år enn i fjor.

Resultater for nasjonale prøver på 8. trinn viser likt resultatet i lesing som forrige år, og dette ligger litt under nasjonalt snitt. I regning har resultatet gått litt ned sammenliknet med 2020, og det ligger litt under nasjonalt snitt. Resultatene i engelsk har forbedret seg, og ligger nå over nasjonalt snitt.

Resultater for nasjonale prøver på 9. trinn viser likt resultat for lesing som i 2020, som nå er likt nasjonalt snitt. I regning er resultatene bedret, og ligger nå på nasjonalt snitt.

Elevundersøkelsen

Resultater for elevundersøkelsen på 7. trinn viser at Drammen ligger på eller over landsgjennomsnitt for alle måleindikatorer. Det samme gjelder for 10. trinn, også for indikatoren utdanning og yrkesveiledning som lå under nasjonalt snitt i 2020.

Elevundersøkelsen har en egen indikator som måler andelen elever som opplever å bli mobbet på skolen.

Nasjonalt gjennomsnitt i parentes.

	2020-2021	2021-2022
Resultater 7. trinn	7,3 (7,5)	8,7 (7,9)
Resultater 10. trinn	3,7 (5,5)	5,3 (5,6)

Resultatet for denne indikatoren har økt både på 7. trinn og 10. trinn sammenliknet med resultat for forrige år. Resultatet på 10. trinn ligger under nasjonalt snitt, mens resultatene for 5. trinn ligger over nasjonalt snitt.

Økonomi driftsregnskapet

Ved årsslutt viser programområdet et samlet mindreforbruk på 13,5 millioner kroner, etter avsetning til bundne fond og kompensasjon for påløpte pandemikostnader. Dette utgjør 1,2 prosent av programområdets totale ramme, og er i tråd med tidligere rapporteringer. Programområdet fikk overført 12,7 millioner kroner i mindreforbruk fra 2020. Det utøves god og stram økonomistyring i skolene. Stram styring er nødvendig for å møte utfordringene i årene fremover på en god måte, hvor det forventes lavere elevtall og dermed også lavere budsjettrammer. I lys av dette har virksomhetene bestrebet seg på å oppnå et overskudd som kan overføres til 2022.

Den enkelte skoles driftsrammer defineres i en budsjettmodell spesielt tilpasset Drammen kommune. Gjennom budsjettmodellen tildeles hver skole en grunnressurs til administrasjon, lønnsmidler til å oppfylle gjeldende lærernorm og en elevantallsbasert resttildeling som skal dekke spesialpedagogiske tilbud/tilpasset opplæring, læremidler og annet utstyr. En andel av tildelingen styres av sosioøkonomiske faktorer i kommunedelene og det gis egne tildelinger til velkomstklasser og alternative læringsarenaer. Det er vedtatt at skolefritidsordningen skal driftes til selvkost, men ordningene har utfordringer med å klare dette. Dette skyldes i hovedsak at brukerbetalingen ikke fullt ut dekker bemanning for å kunne tilrettelegge for barn med særskilte behov. Disse kostnadene må dekkes inn av skolens øvrige rammer.

Voksenopplæringen viser et positivt resultat på 6,0 millioner kroner ved årsslutt. Dette skyldes hovedsakelig at inntektene ble høyere enn forventet, samt at planlagt innkjøp av nytt fagsystem er utsatt til 2022.

Programområdets samlede merkostnader i tilknytning til pandemien var 32,0 millioner kroner i 2021. Programområdet har fått kompensert 28,7 millioner kroner, som utgjør 89,7 prosent av de totale merkostnadene.

Programområdet avga 8,0 millioner kroner til P02 Barnehage i forbindelse med 1. tertial.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	1 147 030	1 138 113	1 149 694	-11 581
Andre driftsutgifter	186 205	230 981	222 078	8 903
Sum Driftsutgifter	1 333 235	1 369 094	1 371 771	-2 677
Andre inntekter	-211 091	-220 273	-227 857	7 584
Ref. sykelønn	-58 061	-51 268	-59 837	8 569
Sum driftsinntekter	-269 152	-271 541	-287 694	16 153
Netto resultat	1 064 082	1 097 553	1 084 077	13 476

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	1 064 082	1 084 077	1 097 553	13 476	1,2 %

Økonomi investeringsregnskapet**Kommunekassen**

Programområdet hadde investeringsmidler tilknyttet inventar og utstyr og IKT i 2021. Forsinkelse av ferdigstilling av Brandengen skole medførte at 5,0 millioner kroner ikke ble benyttet i 2021. Inklusive rebevilgede midler fra 2020 har programområdet hatt et samlet investeringsbudsjett på rundt 30 millioner kroner i 2021.

Rådmannen vil i 1. tertial vurdere å fremme forslag om rebevilgning av ubrukke investeringsmidler fra 2021.

Drammen Eiendom KF

Drammen Eiendom KF hadde i 2021 en total investeringsramme på 149,1 millioner kroner på P01 Skole. Det ble investert for til sammen 92,4 millioner kroner. Av dette er til sammen 78,3 millioner kroner brukt i de tidligere igangsatte utbyggingsprosjektene på Brandengen, Fjell og Mjøndalen skoler, mens 14,1 millioner kroner er brukt til mindre oppgraderinger.

For nærmere omtale av investeringsprosjektene vises det til årsmelding fra Drammen Eiendom KF.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P01 Inventar og utstyr Skole	14 523	12 129	Iht. plan	2 394
KK IKT P01 Skole	15 442	16 966	Iht. plan	-1 525
Sum	29 965	29 095		869

Statustekst investeringer**KK P01 Inventar og utstyr Skole**

I tillegg til bevilget ramme er det overført 4,5 millioner kroner fra drift til investering for å dekke driftsfinansierte investeringer. Mens det har vært et merforbruk på IKT har flere av skolene hatt noe forsinket fremdrift i sine planlagte investeringer til inventar og utstyr, delvis grunnet pandemien og vansker med leveranser. Disse investeringene er planlagt fullført i 2022.

P02 Barnehager

Innledning

Programområdet barnehage har gitt barnehage tilbud til 4 810 barn i private og kommunale barnehager. Pandemien har preget barnehagene de to siste årene, men personalet har strukket seg langt, hatt åpne armer og et varmt fang for de som har trengt det. Det har kostet i form av høyt sykefravær, tidvis mange ansatte i karantene og mange endringer i driften avhengig av pandemiens intensitet.

Programområdet har i 2021 vært gjennom et år med forarbeid for strukturendringer grunnet fortsatt synkende barnetall. Det ble i desember 2021 vedtatt prinsipper for fremtidig barnehagestruktur. Prinsippene gir føringer for hva som skal vurderes ved behov for endringer i tjenesten grunnet barnetallsendringer.

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 5,0 millioner kroner. Dette er et positivt avvik på 0,6 prosent av programrådets totale budsjett ramme på 836,7 millioner kroner. I løpet av budsjettåret ble programområdet tilført 57,7 millioner kroner. Hoveddelen av disse midlene gikk med til å styrke spesialpedagogiske tjenester, til å finansiere moderasjonsordningene og tilskudd til private barnehager. 13,5 millioner kroner tilskrives beredskap knyttet til pandemien i kommunale barnehager.

Fakta om programområdet

Programområdet omfatter:

- 36 kommunale barnehager
- 47 private barnehager
- Spesialpedagogiske tjenester til både kommunale og private barnehager
- Barnehagemyndighet med tilsynsansvar

Nøkkeltall

Dekningsgrad – 1–5 år andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)

	2018	2019	2020	2021
Drammen			90,1 %	91,2 %
Kostragruppe 12	92,3 %	93,5 %	92,9 %	93,9 %
Landet uten Oslo	92,1 %	92,4 %	92,9 %	93,6 %
ASSS med Oslo	90,6 %	91,3 %	92,5 %	93,7 %
Fredrikstad	89,3 %	89,2 %	90,1 %	91,8 %
Kristiansand			91,0 %	93,1 %
Sandnes			88,8 %	90,4 %

Drammen har nest lavest barnehagedekning av de sammenliknbare kommunene. Dekningsgraden har økt med 1,1 prosent fra 2020, noe som må betegnes som en relativt stor økning. Samme trend vises i sammenlikningskommunene.

Barnehagene har 4 810 barn per 31.12.21, det er ned 100 barn fra året før. De kommunale barnehagene har 47,9 prosent av barna som går i barnehager i Drammen.

Pedagogdekning er 42,1 prosent av grunnbemanningen, ned fra 42,9 prosent foregående år. Regjeringens mål er en pedagogdekning på 50 prosent innen 2025.

Mål og resultater

Drammen har, som tidligere år, et tilstrekkelig antall barnehageplasser i forhold til barn med rett i plass. Antallet barn i barnehagene har gått ned med 100 det siste året. Samtidig er det en økning av barn med minoritetsspråklig bakgrunn.

Barnetall desember 2020 og desember 2021

Basil-rapport 15.12.2X

	2020	2021	Endring
0-åringer	37	40	3
1-åringer	745	695	-50
2-åringer	923	964	41
små	1 705	1 699	-6
3-åringer	1 047	968	-79
4-åringer	1 061	1 081	20
5-åringer	1 092	1 056	-36
6-åringer	5	6	1
store	3 205	3 111	-94
totalt	4 910	4 810	-100

Den lokale ordningen med gratisplasser i barnehage ble videreført i 2021. Ved årsslutt var det 715 barn som

hadde gratis plass. Snittet for 2021 var 731 barn. Dette er små endringer i forhold til tidligere år. I tillegg har i snitt 186 barn hatt redusert oppholdsbetaling etter nasjonal ordning gjennom året. Flere familier falt inn under denne ordningen i 2021, noe som kan henge sammen med høyere innslagspunkt enn tidligere.

Antallet barn som mottar spesialpedagogisk hjelp har økt i 2021. Det er i 2021 registrert 216 barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, mot 170 i 2020. Tilsvarende tall for barn med nedsatt funksjonsevne er 79 mot 53 i 2020. Dette til tross for at totalt barnetall i barnehagene er redusert med 100 barn.

Statsforvalteren hadde fra 30.9.21 til 15.12.21 tilsyn med virksomhet spesialpedagogiske tjenester. Det ble funnet brudd på regelverket og fattet vedtak med pålegg om retting. Kommunens frist for å lukke regelbruddene er 8.4.2022.

Barnehagemyndigheten er ansvarlig for tilsyn, rådgivning og veiledning av både private og kommunale barnehager. Det er i 2021 gjennomført ett fysisk og 83 skriftlige tilsyn. 7 av de skriftlige tilsynene er ikke avsluttet.

Foreldreundersøkelsen for 2021 viser en totalscore for kommunen på 4,4. Dette er på samme nivå som i 2020. De kommunale barnehagene scorer i snitt 0,1 poeng lavere enn de private. Områdene ute- og innemiljø, informasjon og medvirkning er de områdene med lavest score uansett eierforhold. Det er også disse områdene som på landsbasis har lavest score.

Økonomi driftsregnskapet

Ved årsslutt viser programområdet et samlet mindreforbruk på 5,0 millioner kroner. Dette utgjør 0,6 prosent av programområdets totale ramme, og er i tråd med tidligere rapporteringer. I løpet av budsjettåret ble programområdet tilført 57,7 millioner kroner. Hoveddelen av disse midlene gikk med til å styrke spesialpedagogiske tjenester, til å finansiere moderasjonsordningene og tilskudd til private barnehager. 13,5 millioner kroner tilskrives beredskap knyttet til pandemien i kommunale barnehager.

Overføringene til de private barnehagene 2021 var høyere enn forventet grunnet en høy sats i gamle Nedre Eiker. Løpende inntak av "ikke-rettighetsbarn" kostet i 2021 Drammen kommune anslagsvis 17,4 millioner kroner. 2021 var det siste året tilskuddene til de private barnehagene fulgte de gamle kommunenes regnskap. Fra 2022 er tilskuddene basert på Drammen kommune sitt regnskap i 2020.

På tross av færre barn i barnehagene falt flere barn enn forventet inn under moderasjonsordningene som søskenmoderasjon, gratis barnehage og redusert oppholdsbetaling. Flere barn fikk spesialpedagogisk hjelp og ny tildelingsmodell har medført økte utgifter.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	450 111	439 479	446 524	-7 046
Andre driftsutgifter	538 538	524 375	531 990	-7 614
Sum Driftsutgifter	988 649	963 854	978 514	-14 660
Andre inntekter	-117 592	-104 648	-113 226	8 578
Ref. sykelønn	-30 881	-22 465	-33 531	11 065
Sum driftsinntekter	-148 472	-127 113	-146 757	19 644
Netto resultat	840 177	836 741	831 757	4 983

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	840 177	831 757	836 741	4 983	0,6 %

Økonomi investeringsregnskapet

Kommunekassen: Programrådet hadde en opprinnelig investeringsramme på 3,6 millioner kroner til IKT, samt 3,8 millioner til inventar og utstyr i 2021. Det ble rebevilget og overført fra drift totalt 0,8 millioner kroner til inventar og utstyr. IKT-prosjektet gikk med 0,6 millioner kroner i merforbruk.

Drammen Eiendom (DEKF) hadde i 2021 en total investeringsramme 23 millioner kroner, hvorav 20 millioner kroner er knyttet til utbedring av Langløkka barnehage. Det for 2021 påløpt 8,5 millioner kroner totalt i regi av DEKF.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
DEKF P02 Oppgradering bygningsmassen	0	28	Iht. plan	-28
KK P02 IKT Barnehage	3 467	4 220	Iht. plan	-753
KK P02 Inventar og utstyr Barnehage	4 762	4 781	Forsinket	-19
Sum	8 228	9 029		-800

P03 Forebyggende tjenester

Innledning

For raskt å gi rett hjelp til rett tid har virksomhetene samarbeidet tett i egne virksomheter, på tvers i programområdet og med andre programområder.

Forberedelser til å oppfylle målsettingene i ny reform i barnevern og innhold i en mer omfattende oppvekstreform er gjennomført. Nye måter å jobbe på i samhandling mellom spesielt barnevern og familieteam bidrar til at hjelpetiltak i større grad kan iverksettes på et forebyggende nivå.

Barn og unge står unødvendig lenge på venteliste til behandling i barne- og ungdomspsykiatrien. Innføring av dialogbaserte inntaksmøter bidrar til at henviste barn og unge raskere kan motta tjenester på riktig tiltaksnivå, enten i Barne- og ungdomspsykiatrisk klinikk (BUP) eller i kommunen. Dialogbasert inntak betyr at barnevern, familieteam, PP-tjenesten og BUP samhandler for å konkludere riktig tiltaksnivå.

Brukermedvirkning og god tjenesteutvikling er ivaretatt gjennom systematisk bruk av elektronisk tilbakemelding i etterkant av konsultasjoner.

Tilbakemelding fra nye og eksisterende målgrupper om at tjenestetilbudene var vanskelige å finne på kommunens nettsider, har ligget til grunn for arbeidet med nye nettsider, med et mer brukervennlig grensesnitt ut mot barn, unge og familier.

For bedre å imøtekomme behovene til psykisk syke barn og unge har kommunen og spesialisthelsetjenesten gjennomført et forprosjekt for å etablere FACT UNG team (Fleksibelt aktivt oppsøkende behandlingsteam) til en utsatt gruppe unge i alderen 12-24 år og deres pårørende. Målsettingen er at kommunen og BUP (spesialisthelsetjenesten) sammen leverer et tilbud til unge med alvorlig psykisk lidelse.

Programrådet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 5,4 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Dette utgjør et avvik på 1,5 prosent av programrådets totale budsjetttramme. Dette samsvarer med prognose i 2. tertial. Det påløp kostnader knyttet til pandemien på rundt 9,1 millioner kroner, og programrådet ble kompensert med 9 millioner kroner. I forbindelse med behandlingen av 1. tertialrapport ble det overført 2 millioner kroner til P02 Barnehage, som et engangsbeløp.

Fakta om programrådet

Programrådet leverer tjenester som både skal virke helsefremmende og forebyggende, samt avdekke behov og sikre at rett hjelp settes inn på riktig nivå til riktig tid. Gjennom systematisk arbeid og tverrfaglig innsats har tjenestene bidratt til at barn, unge og voksne ikke utvikler vansker som fører dem inn i et mer omfattende hjelpetilbud enn nødvendig.

Følgende tjenester utføres i regi av P03 Forebyggende tjenester

- Barnevern
 - Fellesavdelinger som betjener hele kommunen
 - Familie- og ungdomsavdeling – tiltak i familier der barna bor hjemme og tilsyn med barn under samvær
 - Mottak og barnevernsvakt
 - Fosterhjem
 - Enslige mindreårige
 - 5 lokale avdelinger: Undersøkelse og tiltak
- Helsefremmende tjenester 0-100
 - Lavterskel helsetilbud barn og unge (skolehelsesykepleiere, helsestasjoner, helsestasjon for ungdom og Uteteam)
 - Lavterskel familietjenester – familieteam
 - Lavterskel tjenester for voksne og seniorer (Friskliv- læring og mestring, Rask psykisk helsehjelp og Forebyggende helseteam)
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste
 - PP-tjenesten skal hjelpe barn, elever, lærekandidater, læringer, praksisbrevkandidater og voksne med behov for særskilt tilrettelegging. Hensikten er at de får et inkluderende, likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud. PP-tjenesten skal også hjelpe barnehager og skoler med å legge til rette for barn og elever med særskilte behov.

Kommunens overordnede ansvar for gjennomføring av Folkehelseprogrammet og SLT-arbeidet ligger i dette programområdet.

Mål og resultater

Barnevern

Forberedelser barnevernsreformen/oppvekstreform.

Tjenesten har forberedt seg for å kunne møte målsettingene i barnevernsreformen:

- Kommunen skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging.
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov.
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt.
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal være effektiv.

Barnevernet prøver ut ulike arbeidsmåter for å styrke skoler og barnehager med barnevernfaglig kompetanse. Dette er nødvendig for å løse oppgaver på lavest mulig nivå, finne riktig terskel for bekymringsmeldinger, samt for å fange opp mørketall. Det har blitt prioritert 2 stillinger til et prosjektarbeid, som varer ut 2023. I piloteringen deltar to knutepunkt.

Utvidet bruk av Familieråd har gjort det mulig for barn å motta tjenester i eget nærmiljø. Familieråd er et tilbud hvor barnet, barnets familie og nettverk for øvrig aktivt involveres i å finne gode løsninger for barnet. Metoden styrker familiens innflytelse og bidrar til å gi informasjon, mobilisere ressurser og skape åpenhet om innsats og ansvarsfordeling. Aktiv bruk av elektronisk tilbakemelding gir umiddelbar mulighet til å gi respons på om tiltak som er satt inn gir ønsket effekt.

Barneverntjenesten er i rute når det gjelder å ta over det helhetlige ansvaret for veiledning og oppfølging av fosterhjem fra 1.1.22. Virksomheten har jobbet systematisk med kompetanse- og metodelære, samt med å utnytte stordriftsfordeler for å ivareta nye oppgaver.

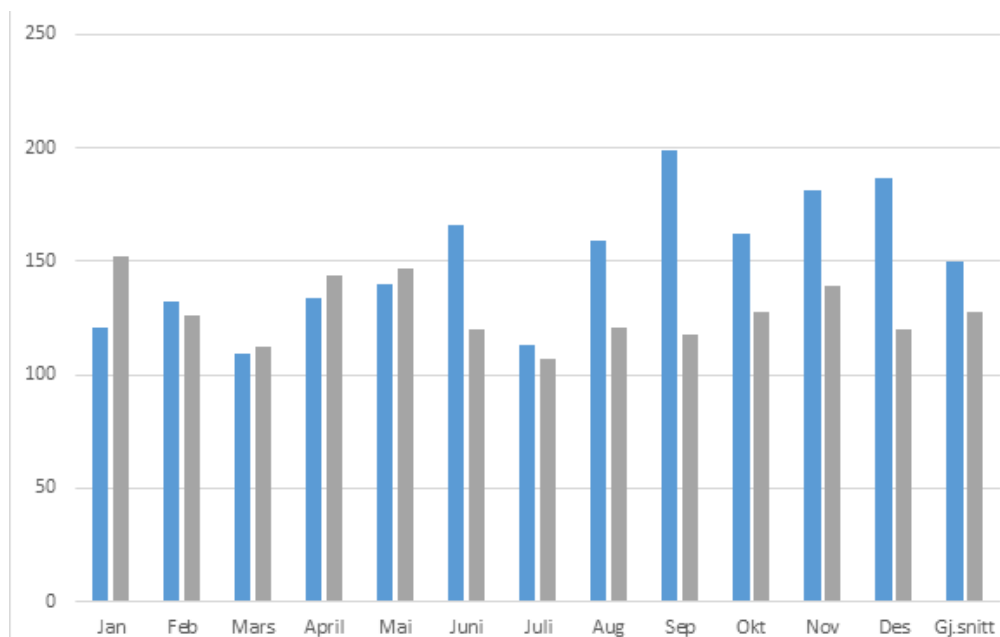
Ettervern

Ettervern er aktuelt for alle barn som har vært under omsorg eller hatt hjelpetiltak fra av barneverntjenesten frem til de fyller 18 år. Retten er nå utvidet til fylte 25 år. Barneverntjenesten jobber aktivt for å motivere de det gjelder til å ta imot ettervern. Ettervern vurderes å være en stabiliserende faktor i overgangen fra barn til voksen og spesielt viktig for å øke sannsynligheten for å kunne gjennomføre videregående opplæring.

Antallet ungdommer i ettervern har økt fra 144 i desember 2020 til 163 per desember 2021.

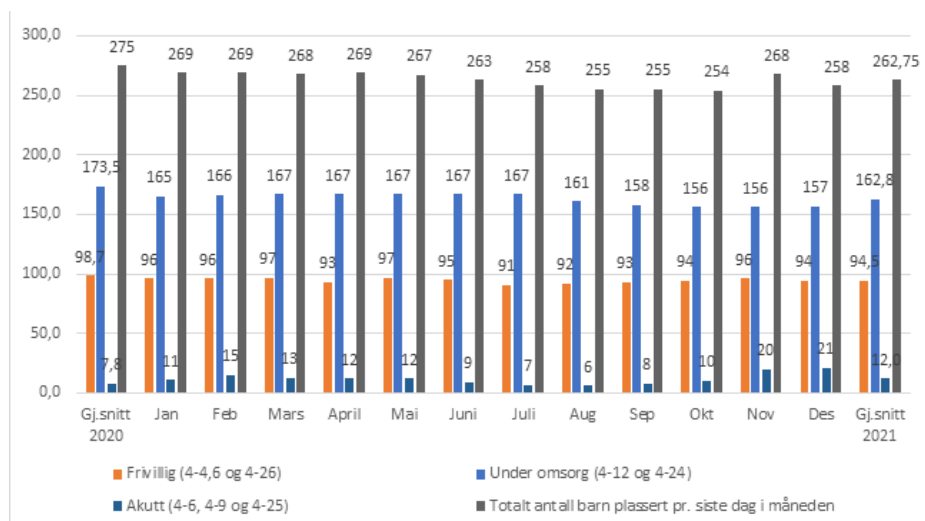
Statistikk

Meldinger til barnevern

Kommentar: Antall meldinger er redusert med cirka 15 prosent fra 2020 til 2021. Reduksjonen er størst i antall meldinger fra privatpersoner (familiene selv og andre).

Plasserte barn

Kommentar: Antall plasserte barn har gått ned fra 2020 til 2021 og har sunket gradvis i løpet av året. Antall barn under omsorg fortsetter å synke. Årsaken er at antallet som tilbakeføres til familien eller fyller 18 år er høyere enn antallet nye barn under omsorg. Antall frivillig plasserte barn har også gått ned, og har gjennomsnittlig vært lavere enn i 2020. Dette gir en indikasjon på at det forebyggende arbeidet, både i barnevernet og i Helsefremmende tjenester 0-100, gir resultater.

Enslige mindreårige

Drammen kommune tok imot tre ungdommer mellom 15-18 år, samt fire barn under 15 år. I tillegg er det gjennomført én sekundærbosetting. Ungdommene som bosettes flytter først inn i et bofellesskap, og sluses videre til vertsfamilie eller hybel med oppfølging, ut fra alder og modenhet.

Helsefremmende tjenester 0-100**Samhandling med innbyggerne og samarbeidspartnere**

Forberedelsene til digital samhandling med innbyggere er gjennomført. Foresatte kan nå kommunisere med helsestasjonstjenestene, jordmortjenesten og barnefysio-/ergoterapeut tjenesten på en sikker måte via «Digihelsestasjon».

Deltakere på gruppekonsultasjoner på helsestasjonene har gitt digitale tilbakemeldinger på besøkene når barnet er 3 og 5 måneder. Tilbakemeldingene benyttes til å forbedre innholdet i konsultasjonen. Tilbakemeldingene er gjennomgående positive og respondentene scorer 4,5 av 5 mulige poeng.

For å promotere Helsestasjon for ungdom er det laget en informasjonsfilm om tilbudet ved HFU. Filmen er tilgjengelig og kan vises på skoler og for eksempel på foreldremøter.

Avdelingen til voksne og seniorer samarbeidet med psykisk helse og rus, innbyggertorg, Kirkens Bymisjon og Aktiv Fritid om fire Pop-up dager med stands på Bragernes torg sommeren 2021. Denne formen for tilgjengelighet og informasjon om ulike tilbud ble svært godt mottatt.

Det er etablert likemanngrupper og likemannskontakter med jevnlig oppfølging av Frisklivsentralen.

For premature barn og deres foresatte er det etablert et tett samarbeid mellom Helsestasjon 0-5 år og føde/barselavdelingen/nyfødt intensiv på sykehuset. I oppfølgingen av disse barna er det etablert et ressursgruppenettverk. Helsestasjonene deltar også i et samhandlingsprosjekt om kosthold og ernæring for barn i aldersgruppen 0-5 år.

Helsestasjonstjenesten har et tett samarbeid med fylkeskommunens tannhelsetjeneste om barns tannhelse. Drammen er den kommunen i Viken som henviser og følger opp flest barn med hensyn til tannhelse. Tilbakemeldingene er at ingen av henvisningene ble vurdert som unødvendige og at kommunen i stor grad bidrar til en bedre tannhelse i befolkningen.

For raskere å gi rett hjelp til rett tid er det etablert tettere samhandling også mellom legetjenesten, øyeavdelingen og habiliteringstjenesten ved sykehuset.

Tjenester til voksne og seniorer

Forebyggende team for seniorer har vært i kontakt med totalt 3 760 innbyggere digitalt eller ved besøk. Tjenesten bidro i stor grad med å kontakte alle eldre i forbindelse med covid-19 vaksinerings. Teamet veileder hjemmeboende eldre som ikke mottar andre tjenester fra kommunen, blant annet i forhold til kosthold og fysisk aktivitet. Dersom teamet avdekker større hjelpebehov kobles andre tjenester på.

Rask psykisk helsehjelp (RPH) har hatt kontakt med cirka 840 brukere. Etterspørselen etter dette tilbudet har økt med 17 prosent siden 2020. En markant økning kom høsten 2021 og det var spesielt innbyggere under 40 år som er nye brukere av tilbudene. RPH har promotert tjenestetilbudene både gjennom å delta på fastlegenes møtearena og gjennom «Pop-up» dagene på Bragernes torg.

En stadig større andel av brukere av disse tjenestene er menn. Tilbakemeldinger er at bruk av videokonsultasjoner i stedet for fysisk oppmøte har økt tilgjengeligheten. Deltakere har nå hatt mulighet for videokonsultasjoner hjemme, mens man sitter i bil eller etter at barna har lagt seg. Dette er løsninger som øker deltakelsen.

Kurs i legemiddelassistert røykeslutt-program er gjennomført av Friskliv i samarbeid med Vestre Viken og har hjulpet 245 innbyggere til å stumpe røyken. Det er svært gode resultater på kursene som avholdes, der nærmere 80 prosent er røykfrie etter endt kurs. For de som prøver å slutte på egen hånd – og får individuell oppfølging – blir cirka 60 prosent røykfrie.

Tjenester til familier med barn - Familieteam

De fire teamene har hatt en jevnt økende pågang gjennom året etter hvert som tilbudet er blitt bedre kjent.

	2020	2021
Antall henvendelser familieteam HFT 0-100	640	773

Den største økningen var i områdene Åssiden og Bragernes. Der økte antall henvendelser med 103 fra 2020 til 2021. Det tette samarbeidet med skoler, som ble etablert i 2021, er en vesentlig for at familier tar kontakt med familieteamet.

Henvendelsene består i hovedsak av samtaler og veiledning av foreldre om foreldrerollen og samtaler/ behandling med/av med barn og unge som strever med engstelse, sinne, uro, tristhet og vonde tanker.

Kombinasjonen av å være en robust virksomhet, med flere ressurser å spille på og samarbeid med øvrig hjelpeapparat, har hatt en positiv effekt også i komplekse og alvorlige hendelser.

Effektiv tjenesteproduksjon gjennom digitalisering

Fysio- og ergoterapitjenesten til barn og unge testet ut sensitiv medielagring. Tjenestemobilene benyttes til digital dokumentasjon som lagres slik at oppfyller kravene til sikkerhet. En slik tidseffektiv digital lagringsmulighet gir tjenesten umiddelbar mulighet til å vurdere riktige tiltak i eget profesjonsfelleskap eller med andre fagpersoner og øker tiden sammen med mottakere av tjenesten.

PP-tjenesten

PP-tjenesten hjelper barn, elever, lærekandidater, læringer, praksisbrevkandidater og voksne med behov for særskilt tilrettelegging. Hensikten er at de får et inkluderende, likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud. PP-tjenesten skal også hjelpe barnehager og skoler med å legge til rette for barn og elever med særskilte behov.

Medvirkning og samhandling med innbyggerne

Barns medvirkning under arbeidet med utredning av vansker og utarbeiding av sakkyndig vurdering har vært et utviklingsarbeid. PP-tjenesten har hatt et nært samarbeid med Forandringsfabrikken i forbindelse med utvikling av en nasjonal veileder for ansatte i PP-tjenesten, der barns behov i møte med PP-tjenesten beskrives.

Forebyggende arbeid:

PP-tjenesten har bidratt til videreutvikling av det ordinære tilbudet i barnehager og skoler. Tilpasninger for å gjøre dette mer inkluderende og tilrettelagt har som mål å redusere behovene for enkeltvedtak.

Prosjektet «Inkluderende barnehage- og skolemiljø», som noen skoler og barnehager deltar i, viser at PP-tjenesten i Drammen så langt har lykkes bedre i sitt arbeid knyttet til organisasjonsutvikling og kompetanseheving.

Videreutvikling av kultur for inkluderende miljøer som fremmer læring for alle i et tilpasset miljø

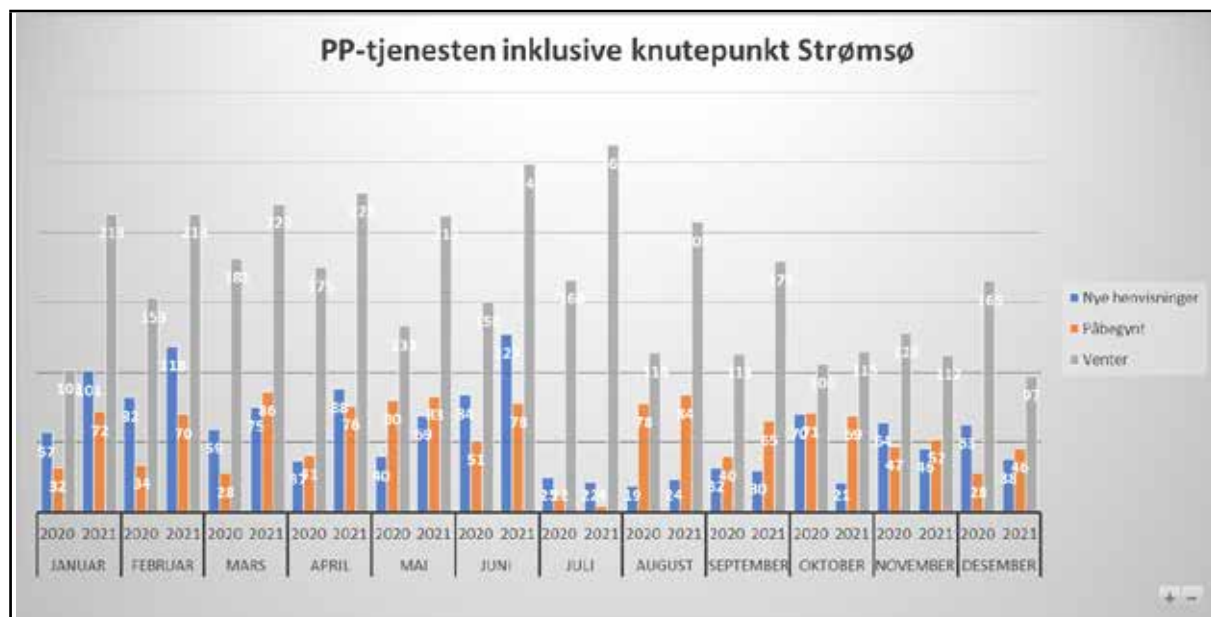
PP-tjenesten mottar flere henvisninger enn den klarer å utrede uten opphold i saksbehandlingstiden.

Kontinuerlig arbeid med å effektivisere egne arbeidsprosesser har ikke vært tilstrekkelig til å avvikle ventelister. Digitale løsninger med korte og hyppigere teammøter har effektivisert møtene med basistjenestene og forenklet behovet for å avklare, drøfte, støtte, involvere, bygge relasjoner og samkjøre planer og innsats sammen med ledere for barnehager og skoler.

Arbeidet med å avklare, drøfte og veilede før eventuell henvisning har trygget basistjenestene i at de kan gi et tilfredsstillende tilbud uten spesialpedagogisk hjelp/ spesialundervisning.

På barnehageområdet samarbeider PP-tjenesten tett med Virksomhet for spesialpedagogiske tjenester i barnehage, barnehageeier og virksomhetsnivået og i møter med avdelingsleder/ styrere. PP-tjenesten har etablert samarbeidsarenaer med barnehagene som gir muligheter for mer forebyggende arbeid sammen.

Nøkkeltall PPT:

Andre rapporteringspunkter

Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)

SLT har bidratt til at avtaler og planer innenfor feltet rus- og kriminalitetsforebygging er fornyet og oppdatert. Ny handlingsveileder mot vold i nære relasjoner har blitt utarbeidet og gjort kjent i tjenestene. Handlingsplan mot utenforskap, radikalisering og voldelig ekstremisme følges opp med etablering av et strategisk nivå for håndtering av aktuelle bekymringer om radikalisering og ekstremisme. Aktiviteten har vært lav og bekymringene har vært få i 2021.

I samarbeid med videregående skole har SLT planlagt temadag på Union scene med alle russekullene i Drammen om hvordan de kan få en trygg og sikker russtid, om kosthold, rus, holdninger og gode valg. Helsefremmende tjenester og politiet bidrar.

Folkehelseprogrammet

Tiltakene er forankret i programmets to strategier:

1. Systematisk innsats for bedre psykisk helse og rusforebygging
2. Grobunn for helsefremmende økosystem som fremmer trygghet, mestring og trivsel

Tiltakene i programmet er evaluert og tilpasset et aktivitetsnivå som det var mulig å gjennomføre under pandemien.

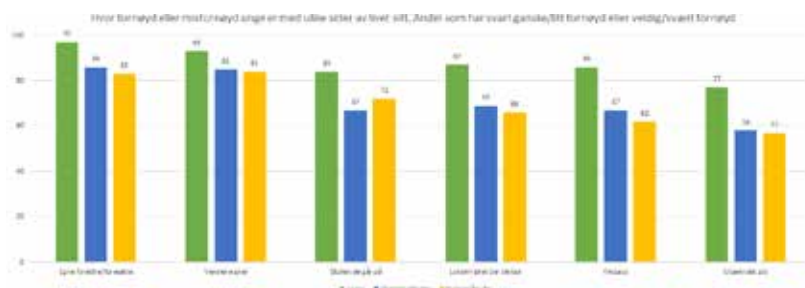
Friluft- og aktivitetstiltak som er styrt og organisert av ungdom, støttes med midler fra folkehelseprogrammet. Målet er å formidle nærnatur og inkludere flere unge i friluftaktiviteter.

Fra midlene i programmet ble det innvilget støtte til 50 barn for at disse skulle kunne delta på uorganiserte aktiviteter i Nøstedhallen gjennom hele året. Denne typen aktiviteter var ikke innenfor kriteriene som Fritidskortet kunne benyttes til.

Ungdata

Ungdata undersøkelsen ble gjennomført våren 2021 med elever fra 5. trinn i barneskolen til vg 3. På tross av at skolene drev på gult og rødt nivå, var svarprosenten 83 prosent på barnetrinnet og 80 prosent på ungdomstrinnet. Undersøkelsen gir unike innblikk i hvordan barn og unge opplever livene sine.

De fleste unge har det bra, de yngste bedre enn de eldste og gutter bedre enn jenter.

Likevel opplever 87 prosent av deltakere fra ungdomsskolen at pandemien har påvirket livene deres i negativ retning.

Harmonisering

Utvikling av felles kvalitetssystem, rutiner, mandater og maler/skjema til ulike formål er ikke ferdigstilt.

Økonomi driftsregnskapet

P03 Forebyggende tjenester hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 5,4 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Dette utgjør et avvik på 1,5 prosent av programområdets totale budsjetttramme. Programområdet meldte i 2. tertial et mindreforbruk på 5,5 millioner kroner. Resultat samsvarer med prognose i 2. tertial.

Programområdet hadde merutgifter på cirka 9,1 millioner kroner som følger av pandemien.

Totalt ble P03 Forebyggende tjenester kompensert 9 millioner kroner for merutgifter som følge av pandemien.

Barnehageområdet som er organisert under samme hovedutvalg som forebyggende tjenester hadde store økonomiske utfordringer i 2021, det ble derfor i 1. tertial vedtatt å overføre et engangsbeløp på 2 millioner kroner fra P03 Forebyggende tjenester til P02 Barnehage for å bidra til å løse de økonomiske utfordringene på barnehageområdet i 2021.

Hovedårsaken til det positive resultatet er rekrutteringsutfordringer innen Helsefremmede tjenester 0-100. Ubesatte stillinger som skolehelsepsykepleiere ble lyset ut, men konkurransen kommunene imellom om denne kompetansen er stor. Prioritering av vaksinasjonsarbeidet har blant annet ført til økte ventelister i fysioterapitjenesten til barn og unge grunnet redusert kapasitet.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	310 284	323 534	327 005	-3 471
Andre driftsutgifter	101 081	100 215	103 669	-3 454
Sum Driftsutgifter	411 365	423 749	430 673	-6 924
Andre inntekter	-50 124	-51 519	-59 089	7 571
Ref. sykelønn	-9 928	-7 860	-12 638	4 778
Sum driftsinntekter	-60 051	-59 379	-71 727	12 348
Netto resultat	351 313	364 371	358 947	5 424

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	351 313	358 947	364 371	5 424	1,5 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde en opprinnelig investeringsramme på 1 millioner kroner til inventar og utstyr i 2021.

Forbruk er i henhold til plan.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

	Årets budsjett				
	Investering	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P03 Inventar og utstyr Forebyggende tjenester		1 000	924	Iht. plan	76
Sum		1 000	924		76

Statustekst investeringer**KK P03 Inventar og utstyr Forebyggende tjenester**

Forbruk er i henhold til plan.

Kommunens tjenesteområder

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg

«Hovedutvalget for helse, sosial og omsorg har det politiske ansvaret for helse, mennesker med nedsatt funksjonsevne, hjemmetjenester og institusjon, rus og psykisk helse, sosialtjeneste, etablering og bolig»

04 Helse

05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

06 Hjemmetjenester og institusjon

07 Rus og psykisk helse

08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Om hovedutvalget

Hovedutvalget har ansvar for tjenester knyttet til følgende områder:

- Primærhelsetjenester til alle kommunens innbyggere, inkludert legevakt, legetjenester og fysioterapi og ergoterapitjenester
- Hjelpemidler og teknologi
- Miljørettet helsevern, farmasøytjeneste og laboratorietjeneste
- Smittevern og samfunnsmedisin
- Kommuneovergripende døgnakutt institusjon
- Tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne som bor i egen bolig med behov for heldøgns bemanning, ambulante tjenester, avlastningstjenester og aktivitetstilbud. Tjenesten gir tilbud til brukere med behov for sammensatte og helhetlige tjenester i et livsløpsperspektiv
- Sykehjemsplasser, hjemmetjenester, omsorgsboliger og bo- og servicesenter, samt tildeling og koordinering av helse- og omsorgstjenester
- Tjenester til innbyggere med rus og/eller psykiske lidelser
- Det kommunale tjenestetilbudet i NAV, råd og veiledning til innbyggere som er vanskeligstilte på boligmarkedet
- Bosetting, etablering og kvalifisering av flyktninger
- Krise- og incestsenter.
- Knutepunkt Strømsø omtales også under dette programområdet

Året 2021 har i likhet med 2020 vært preget av pandemien.

I tillegg har arbeid med harmonisering av forvaltningspraksis og tjenestetilbud etter kommunesammenslåingen hatt fokus, samt vurdering og implementering av budsjettmessige tilpasninger.

Hovedutvalgsområdet samlet har et merforbruk på 24,6 millioner kroner etter kompensasjon for pandemirelaterte kostnader, som beløper seg til 183,1 millioner kroner. Merforbruket utgjør 1,0 prosent av det samlede budsjettet for hovedutvalget som er om lag 2 476 millioner kroner.

Dette er vi stolte av

Balanse 2021

I prosjekt balanse 2021 har hjemmetjenester og institusjon lagt ned et stort arbeid med å forberede endringer i tjenestene og igangsatt flere tiltak. Flere av tiltakene vil få effekt først i 2022.

Helsefellesskap

Den nasjonale helse- og sykehusplanen pekte på utfordringen vedrørende at pasienter ikke skal være kasterbatter mellom sykehus og kommuner. Derfor opprettet regjeringen og KS 19 helsefellesskap for bedre samarbeid. Fire sårbare pasientgrupper skal prioriteres; barn og unge, personer med alvorlig psykisk lidelse, skrøpelige eldre og personer med flere kroniske lidelser.

Helsefellesskapet Vest-Viken ble etablert 26.3.2021. Faglig samarbeidsutvalg for barn og unge samt Faglig samarbeidsutvalg for personer med alvorlig psykisk lidelse og rus (kommuner, Blakstad sykehus og Avdeling for rus og avhengighet) er etablert i løpet av året.

Pilotkommune tilknyttet CRPD

I 2020 startet Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet et prosjekt for å bedre kunnskapen i norske kommuner om CRPD (FN- konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne). Drammen kommune er en pilotkommune i dette prosjektet. Det ble arrangert en konferanse i desember 2021, hvor tjenestemottakere, ansatte, representanter fra råd for personer med funksjonsnedsettelse og politikere var invitert. Målet var å spre kunnskap om hva CRPD er. Det er planlagt en lignende konferanse i juni 2022.

Færre sosialhjelpsmottakere

Det er 45 færre sosialhjelpsmottakere i 2021 enn det var i 2020. Dette viser at antallet innbyggere med behov for økonomisk sosialhjelp har holdt seg nokså stabilt under pandemien, med en svakt synkende tendens. Forklaringer på dette er primært en bred statlig tiltakspakke, med tiltak for at færrest mulig skal bli permittert eller miste jobb og stadige utvidelser av dagpengeordningen. Men det er også jobbet godt i NAV Drammen med samarbeid med næringslivet, med økt bruk av kvalifiseringsordningen og med fokus på arbeidsrettet aktivitet for sosialhjelpsmottakere.

Flere pasienter med rus- og psykisk helserelatert sykdom får tilbud i kommunen når de er utskrivningsklare
Rus- og psykisk helsetjeneste har i 2021 lyktes godt med å ta imot utskrivningsklare pasienter, og har redusert antallet betalingsdøgn i spesialisthelsetjenesten gjennom året. Antall betalingspliktige overliggedøgn i 2020 var 474 (med en kostnad på 2,6 millioner kroner) mens antall betalingspliktige overliggedøgn i 2021 var 298 (med en kostnad på 1,6 millioner kroner). Det viser en nedgang på 37 prosent fra 2020 til 2022.

Flere tjenestemottakere med rus- og psykisk helseproblematikk har fått aktivitetstilbud

Kommunen har fått ekstra, statlige midler i årene med pandemi. Disse midlene har blant annet gjort det mulig for rus- og psykiske helsetjenester å frigjøre en medarbeider til å jobbe med miljørettede tiltak for beboere i tjenestens botiltak. Dette har dreid seg om ulike aktivitetstilbud som turer i skog og mark og i båt, som har hatt stor betydning for de mest utsatte brukerne.

Mestrings- og trygghetsskapende teknologi

Cirka 2 600 tjenestemottakere har nå den nye trygghetsskapende pakken og dette har vært en viktig harmonisering og standardisering av tjenesten. Den nye sentralen gjør det mulig å koble til annen teknologi som ulike sensorer som dørsensor, fallsensor etc. og medisindispensere.

Likeverdige avtaler og rammebetingelser for avtalefysioterapeutene

Avtalefysioterapeutene har siden kommunen ble etablert hatt ulike avtaler og rammebetingelser. Det er lagt ned et betydelig arbeid for å få på plass en overgang til en felles rammeavtale. Den nye avtalen vil gjelde for alle nye avtalefysioterapeuter i kommunen.

Etisk råd

Kommunestyret har i 2021 vedtatt at det skal etableres et etisk råd for helse- og omsorgstjenestene. Rådet ble etablert i løpet av året og består av innbyggerrepresentanter, representanter fra brukerorganisasjoner, tros- og livssynsrepresentant og ansatte fra helse- og omsorgstjenestene.

Lærings- og utviklingspunkter fra 2021

Bidra til trygge bomiljøer

Enkelte brukere har, på grunn av sin sykdom, en adferd som kan skape utrygghet i et nabolag. Det er behov for bedre samhandling og dialog mellom tjenestene, nærmiljø og politiet. Oppfølgingsarbeidet må organiseres bedre, blant annet for å øke tryggheten i nærområdet og øke tilgjengeligheten til informasjon, råd og hjelp.

Skape økonomisk handlingsrom

Omstillingsprosesser har tatt lengre tid og vært mer krevende enn forutsatt.

Mestrings- og trygghetsskapende teknologi

Erfaringen fra arbeidet med implementering av mestrings- og trygghetsskapende teknologi viser at det er krevende å få alle ansatte til å omfavne og ta i bruk den teknologien som er tilgjengelig. Det krever kontinuerlig jobbing og det er avgjørende at interessen og engasjementet opprettholdes.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
P04-P04 Helse	382 704	399 630	395 589	-4 041	-1,0 %

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
P05-P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	334 769	338 641	333 290	-5 351	-1,6 %
P06-P06 Hjemmetjenester og institusjon	1 204 810	1 196 659	1 167 706	-28 953	-2,5 %
P07-P07 Rus og psykisk helse	165 213	150 223	162 095	11 872	7,3 %
P08-P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	412 247	390 975	392 807	1 832	0,5 %
Sum	2 499 743	2 476 128	2 451 487	-24 641	-1,0 %

Oppsummering av de økonomiske hovedtrekkene

Hovedutvalgsområdet samlet har et merforbruk på 24,6 millioner kroner etter kompensasjon for pandemirelaterte kostnader, som beløper seg til 188,1 millioner kroner hvorav 32,6 millioner kroner gjelder vaksinasjon. Budsjettet er for hovedutvalget samlet på om lag 2 452 millioner kroner og avviket utgjør 1,0 prosent.

Merforbruket er hovedsakelig knyttet til programområdet P06 Hjemmetjenester og institusjon. Balanse 2021 har ikke gitt effekt i 2021, men vi ser at tjenesten har behov for å jobbe smartere, og det har blitt jobbet med å dimensjonere tjenestene riktig slik at det forventes effekt i 2022.

Tjenestene har hatt utfordringer med å få ansatt kvalifisert helsepersonell, og dette har medført innleie av dyre eksterne sykepleierressurser og utstrakt bruk av overtid.

P04 Helse

Innledning

Tre av fire virksomheter i programområdet, Drammen legevakt, Drammen helsehus og Medisinsk faglig virksomhet, har vært en svært sentral del av den omfattende pandemihåndteringen også i 2021. Programområdet har allikevel gjennom hele året klart å opprettholde normal drift og tjenesteproduksjon. Tjenestene har gjort en stor innsats med raskt å finne gode løsninger for å ivareta nye og uventede situasjoner og behov underveis. Både ledere og ansatte har vist vilje og evne til å strekke seg langt til det beste for kommunens innbyggere. Dette har vært en forutsetning for at Drammen kommune har kunnet stå støtt i en svært krevende situasjon også i 2021.

Programområdet har et merforbruk på 1,0 prosent i forhold til totalt revidert budsjett. Dette utgjør 4,0 millioner kroner etter avsetninger til bundne fond. Pandemirelaterte kostnader på 85,2 millioner kroner er kompensert fullt ut. Drammen helsehus fikk styrket rammen for 2022 med en engangstildeling på 3,0 millioner kroner. I tillegg ble programområdet styrket med på 4,0 millioner kroner ved behandlingen av 2. tertialrapport.

Fakta om programområdet

Programområdet har ansvar for primærhelsetjenester til alle kommunens innbyggere. Kommunale leger jobber pasientrettet, på legevakt, i sykehjem, i helsestasjoner og i fengselshelsetjenesten og med smittevern og migrasjon. Fastlegene og avtalefysioterapeuter er også en del av primærhelsetjenesten.

Samfunnsmedisinske tjenester ivaretas av kommuneoverleger og miljørettet helsevern. Kommunen har egen laboratorietjeneste og farmasøyt kompetanse. Kommunen er pålagt å ha et døgnåpent øyeblikkelig helsetilbud, som ivaretas av Drammen legevakt. Døgnakutte tjenester i institusjon tilbys ved Drammen helsehus i form av korttidsopphold og øyeblikkelig hjelp døgnopphold (KAD).

Smittevernkantoret har ansvar for smittevern faglig oppfølging og vaksinerings og veiledning.

Rehabiliteringstjenester i institusjon tilbys av fast ansatte fysioterapeuter, ergoterapeuter, sykepleiere og helsefagarbeidere på institusjonene. Terapeutene gir også tjenester til innbyggerne i deres eget hjem, og det tilbys rehabilitering som gruppetilbud.

Teknologi og hjelpemidler ivaretas også av dette programområdet.

Nøkkeltall

P-område	Indikator	jan.21	feb.21	mar.21	apr.21	mai.21	jun.21	jul.21	aug.21	sep.21	okt.21	nov.21	des.21
P04	Telefoniske henvendelser på legevakt = total mengde håndterte telefoner	8902	7810	10526	9467	10064	10359	11396	11334	12054	12682	10976	11012
P04	Inngående telefoniske henvendelser, Drammen legevakt	6272	5469	7298	6698	7347	7255	8010	8127	8210	8910	7878	7888
P04	Responstid på telefon, Drammen legevakt (besvart innen 2 min.)	0,7	0,7	0,63	0,68	0,63	0,63	0,58	0,55	0,58	0,55	0,53	0,56
P04	Sykebesøk med legevaktbil	219	185	208	208	220	203	235	239	218	252	264	275
P04	Beleggsprosent Drammen helsehus uten KAD	62,9	63	66,9	69,3	67,8	74	72,5	71,3	73,8	72,3	72,7	68,5
P04	Brukere med langtidsvedtak Drammen Helsehus (obstruerte korttidsplasser, antall siste dag i mnd)	6	2	2	5	7	5	6	10	9	10	5	1

For sykebesøk med legevaktbil har trenden utover høsten 2021 vært stigende. Legevaktbilen er i drift i tidsrommet 16:00 - 22:30 på hverdager og 11:00 - 19:00 på lørdager og søndager. Det vurderes om driftstiden for legevaktbilen skal utvides, for å kunne ta av for en økende mengde oppdrag.

Brukere med langtidsvedtak ligger på en institusjon som er bemannet og rigget for drift for korttidsopphold og behandling. Pasientene venter på ordinær langtidsplass. Dette fører i sin tur til at Drammen helsehus ikke har nok ledige plasser til korttidspasienter, og således ikke kan ta imot pasienter som er i målgruppen.

Mål og resultater

Medisinskfaglig virksomhet

Smittevernkontoret og migrasjonshelse for voksne har vært en midlertidig avdeling under pandemien og ble godkjent som permanent avdeling fra årsskiftet 2021/22. Stillingen som smitteverneverlege ble i 2021 økt fra 40 prosent til 100 prosent stilling.

Krisen i fastlegeordningen har tiltatt gjennom 2021. Sju av 83 fastleger sa opp sin hjemmel i løpet av 2021, hvorav én gikk av med pensjon. Ingen hjemler ble besatt etter første utlysning uten at det ble satt inn ekstra rekrutterende tiltak. Kommunen har søkt og fått tilskudd til forsterket oppfølging av leger i spesialisering allmenntidsplasser i ny ordning. Dette har bidratt til å få rekruttert leger til fem av de ledige hjemlene. Kommunen mangler ved utgangen av året 5 250 listeplasser.

Plan for allmennlegetjenestene, som omhandler både fastlegetjenesten og kommunens ansatte leger, ble vedtatt av kommunestyret i mars 2021. Politiske vedtak om målrettede tiltak for å bedre fastlegekapasiteten ble fattet i juni 2021.

Det er arbeidet intensivt med rekruttering, etablering av gode systemer for spesialisering av allmennleger og kvalitetsarbeid i dialog med fastlegetjenesten.

Aktivitet og rehabilitering

I 2021 ble det iverksatt et utviklingsarbeid med et felles mottak for alle henvendelser til fysioterapeutene, ergoterapeutene, rehabiliteringsteamene og hjelpemidler og teknologi. Tiltaket er evaluert og besluttet etablert i normal drift.

Sammen med P03 Forebyggende tjenester, fikk virksomheten tildelt prosjektmidler fra Helsedirektoratet for å etablere møteplasser og aktivitetstilbud til sårbare eldre. Arbeidet ble igangsatt i 2021 og fortsetter i 2022. Målet er å etablere varige tverrfaglige gode forebyggende tiltak. Det ble også utprøvd modeller for digitale treningsgrupper for å redusere fall.

Det har over lang tid vært utfordringer knyttet til rekruttering av avtalefysioterapeuter til kommunen. Den nye kommunen har etter etableringen benyttet avtaleverket som ble praktisert i gamle Drammen kommune. Kommunestyret fattet i juni 2021 vedtak om å fase ut selskapsavtaler etter Drammensavtalen og tildele fremtidige ledige hjemler kun etter ASA 4313, som er den sentrale avtalen mellom KS og fysioterapiorganisasjonene.

Drammen helsehus

Drammen helsehus har gjennom hele 2021 ivaretatt ordinær drift samtidig som virksomheten har hatt inntil 13 isolasjons-plasser i beredskap. Dette har ført til at kapasiteten ved helsehuset for ordinære korttidsplasser har vært lavere enn før pandemien.

Det ble høsten 2021 utlyst stillinger for å dekke opp for vakanser ved Drammen helsehus og Drammen legevakt. Det forventes å se noen resultater av nyansettelser i år, og dette vil gi mindre behov for å kjøpe dyre eksterne sykepleiertjenester.

Vertskommunesamarbeid med Holmestrand kommune om KAD-tilbud (kommunal øyeblikkelig døgnopphold)

Det er i 2021 utarbeidet en avtale om administrativt vertskommunesamarbeid etter kommunelovens § 20-2 med Holmestrand kommune. Avtalen sier at vertskommunen påtar seg den plikten som følger av Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-5 tredje ledd: «Kommunen skal sørge for tilbud om døgnopphold for helse- og omsorgstjenester til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. Plikten gjelder kun for de pasienter og brukere som kommunen har mulighet til å utrede, behandle eller yte omsorg til». Tjenesten er lokalisert til Drammen helsehus sammen med kommunens øvrige KAD-plasser.

Video i legevakt

I 2021 har prosjektet "Video i legevakt" blitt gjennomført. Video er et verktøy i telefonsamtale mellom innringer/pasient og operatør (som er sykepleier) i legevaktsentral. Videosamtalen initieres av sykepleier (med samtykke fra innringer/pasient). Videosamtale gir et bedre grunnlag for å vurdere hvilke råd og veiledning som skal gis og hva som er rett tiltak. Videosamtalen gir også sykepleier et bedre grunnlag for å vurdere hvor alvorlig en henvendelse er og hvor mye det haster.

I prosjektperioden er det gjennomført intervjuer med både sykepleiere og pasienter. Begge grupper har vært meget fornøyde med løsningen. Den er brukervennlig, og pasienter opplever en ekstra trygghet ved at sykepleier kan se dem. Prosjektet vurderes som meget vellykket og ble avsluttet desember 2021 med overføring til ordinær drift i legevakten.

Pandemien

P04 Helsetjenester har ansvaret for de tjenestene som håndterer selve pandemien. Det har vært intensivt arbeid med dette i størstedelen av 2021. Det har vært nødvendig å kanalisere betydelige ressurser i legevakta, medisinsk faglig virksomhet og ved helsehuset til oppgaver knyttet til håndtering av pandemien. (Det vises til mer utførlig omtale av pandemien på sentralt kapittel.)

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet har et merforbruk på 1,0 prosent i forhold til revidert budsjett. Dette utgjør 4,0 millioner kroner etter avsetninger til bundne fond. Pandemirelaterte kostnader på 85,2 millioner kroner er kompensert

fullt ut. Drammen helsehus fikk styrket rammen for 2022 med en engangstildeling på 3,0 millioner kroner. I tillegg ble programområdet styrket med på 4,0 millioner kroner ved behandlingen av 2. tertialrapport.

Programområdet har merforbruk på både lønn og drift. Det er fortsatt store utfordringer med å få ansatt nok kvalifisert helsepersonell til Drammen helsehus og Drammen legevakt. For å opprettholde kvalitet i tjenesteleveransen er både helsehuset og legevakten fortsatt avhengig av å leie inn kostbare sykepleiere fra bemanningsbyrå samt bruk av overtid for å dekke den ordinære turnusen for sykepleiere og leger. Selv om programområdet har noe mindreforbruk på fastlønn knyttet til vakanser, blir det merforbruk totalt sett på grunn av innleie, vikarbruk og overtid. I enkelte virksomheter/avdelinger er sykefraværet meget høyt og merinntekten fra sykelønnsrefusjoner går til dekning av økte vikarkostnader.

Det har vært utlyst stillinger for å dekke opp for vakanser på Drammen helsehus og Drammen legevakt. Det forventes å se noen resultater av nyansettelser, og dette vil gi mindre behov for å kjøpe dyre eksterne sykepleier- og legetjenester. Med en økende turnover i flere av kommunens programområder stilles det krav til kommunens evne til å tiltrekke seg tilstrekkelig antall søkere, samtidig som det må jobbes aktivt med tiltak for å beholde dagens medarbeidere.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	295 105	315 389	330 563	-15 174
Andre driftsutgifter	170 710	163 021	160 166	2 856
Sum Driftsutgifter	465 815	478 411	490 729	-12 318
Andre inntekter	-72 900	-76 469	-78 021	1 552
Ref. sykelønn	-10 211	-6 352	-13 078	6 725
Sum Sum driftsinntekter	-83 111	-82 822	-91 099	8 277
Netto resultat	382 704	395 589	399 630	-4 041

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	382 704	399 630	395 589	-4 041	-1,0 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde en opprinnelig investeringsramme på 1,0 millioner kroner til inventar og utstyr i forbindelse med oppgradering av senger og annet inventar hos Drammen helsehus. Av dette ble 0,5 millioner kroner brukt i 2021. Det var leveranseproblemer hos hovedleverandøren og en del av utstyret forventes levert i 2022.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P04 Inventar og utstyr Helse	1 167	703	Forsinket	464
Sum	1 167	703		464

Statustekst investeringer

KK P04 Inventar og utstyr Helse

Totalt beløp som er belastet investeringsregnskapet i 2021 er noe under budsjett.

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Innledning

Pandemien har også i 2021 krevd mye ressurser i daglig drift. Det har vært viktig å opprettholde normal drift av alle tjenestetilbud, samtidig som individuelt tilpassede beredskapsplaner rundt enkeltbrukere er fulgt opp. En egen enhet har vært i beredskap for å ivareta brukere med behov for smitteisolasjon eller karantene.

Med unntak av noen korte perioder, grunnet pandemien, har dag- og aktivitetssentrene hatt normal drift i hele 2021. I tillegg er driften effektivisert for å kunne gi tilbud til flere nye brukere.

Sterkere heltidskultur har ført til at flere ansatte med ufrivillig deltid har fått økt sin stillingsprosent.

Avlastningstjenestene har økt sin kapasitet, for å dekke generelt varig økt behov for avlastning og midlertidig økt behov for avlastning på grunn av smitte og sykdom hos foreldre/pårørende.

Programområdet har i 2021 foretatt en ekstern gjennomgang av hele tjenestetilbudet. Dette er et godt kunnskapsgrunnlag for tjenesteutvikling i årene framover. Det er i løpet av året etablert tjenestetilbud i egen bolig til flere brukere. Samtidig har det oppstått behov for bolig med stedlige tjenester hos nye brukere. Det er dermed fortsatt stort press på bolig med stedlige tjenester og disse mottar foreløpig avlastning og andre kompenserende tjenester i hjemmet.

Programområdet hadde i 2021 et samlet merforbruk på 5,3 millioner kroner. Dette er et avvik på 1,58 prosent av programområdets totale budsjetttramme.

Programområdet har hatt 4,9 millioner kroner i pandemirelaterte kostnader, som er kompensert fullt ut.

Fakta om programområdet

Tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne gir tilbud til innbyggere i alle aldersgrupper, med behov for sammensatte og helhetlige tjenester i et livsløpsperspektiv. Det er fokus på å yte tjenester slik at den enkelte kan mestre mest mulig i eget liv.

Tjenestetilbudet omfatter også aktivitetstilbud for mennesker med nedsatt funksjonsevne og avlastningstjenester for pårørende.

Nøkkeltall

Indikator	2021
Antall tjenestemottakere i langtids botilbud hos private leverandører	11
Antall tjenestemottakere med avlastningsopphold hos private leverandører	22
Antall tjenestemottakere som har behov for dagaktivitet, men som nå står på venteliste	2
Antall tjenestemottakere med dagaktivitets- tilbud 18+	99
Antall tjenestemottakere 18 år og eldre som bor i bolig med stedlig tilknyttet personell deler av døgnet	142
Antall tjenestemottakere 18 år og eldre som bor i bolig med stedlig tilknyttet personell hele døgnet	148
Antall tjenestemottakere som har avlastningstjenester i form av privatavlastning	102

Nøkkeltallene viser antall tjenestemottakere ved utgangen av året og har holdt seg stabilt gjennom 2021.

Det er et udekket behov for bolig med stedlige tjenester, som blant annet medfører økt behov for avlastning. Døgnavlastning har derfor økt med 1044 døgn i løpet av 2021.

Det arbeides med å utvikle flere indikatorer for tjenestene der behovet øker i årene framover.

Mål og resultater

Ekstern gjennomgang av tjenestetilbudet

Gjennomgangen har resultert i et kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn for tjenesteutvikling i årene framover og som viser at kommunen så langt har gjort gode grep for å sikre kvalitet og tildeling av tjenester i tråd med BEON-prinsippet¹, samtidig som det er avdekket områder som kan forbedres.

¹] BEON = Beste Effektive Omsorgs Nivå, dvs. tjenestenivået som gir best effekt på brukerens individuelle behov for egenmestring og mestringspotensiale.

For å kunne nå målene om å utvikle mer bærekraftige tjenester, er anbefalingen at kommunen må videreutvikle tjenester som medfører at man «vokser smartere». I dette ligger det at kommunen både må etablere tilbud om bolig med stedlige tjenester samtidig som man jobber med tiltak som medfører at behovet for slike tjenester blir mindre fremover. Dette betyr at det er avgjørende å frigjøre ressurser på de høyeste nivåene i innsatstrappen. Anbefalingene knyttet til forbedringer vil bli fulgt opp i 2022.

Kjøp av tjenester fra private leverandører

Det er et mål at tjenestetilbud i størst mulig grad skal tilbys i egenregi og unngå kjøp av tjenester fra private leverandører, som ofte ligger geografisk utenfor Drammen kommune. Pandemi håndtering og en krevende driftssituasjon har begrenset mulighetene for å utvikle flere kjøp av botilbud med heldøgns tjenester, særlig der brukeren har behov for spesialkompetanse. Nye brukere med behov for dag- aktivitetstilbud og avlastning er dekket gjennom effektivisering av dagens drift, slik at det har vært mulig å øke kapasiteten i egenregi og unngå ytterligere kjøp fra private leverandører til nye brukere.

Økt behov for tjenester

Det har vært behov for å øke avlastningskapasiteten med 1 044 døgn. Det økte avlastningsbehovet er knyttet til nye brukere og økt avlastningsbehov for foreldre/pårørende på grunn av pandemien. I tillegg er dag-/ aktivitetstilbudet økt med 7 plasser til nye brukere. Dette er gjennomført ved å omdisponere personell og ved å effektivisere i de eksisterende tjenestene.

CRPD

I 2020 startet Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet et prosjekt for å bedre kunnskapen i norske kommuner om CRPD (FN konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne). Drammen kommune er en pilotkommune i dette prosjektet.

I denne sammenheng er manglende involvering av tjenestemottakerne en utfordring. Det er satt ned en egen prosjektgruppe bestående av to tjenestemottakere, to tjenesteytere, digital agent, fagrådgivere i TMNF og rådgiver ved Kompetansesenteret. Tjenestemottakernes erfaringer gir gjennom dette arbeidet en bedre forståelse av hva som daglig utfordrer deres rettigheter.

Det ble arrangert en konferanse i desember 2021, hvor tjenestemottakere, ansatte, representanter fra råd for personer med funksjonsnedsettelse og politikere var invitert. Målet var å spre kunnskap om hva CRPD er. Det er planlagt en lignende konferanse i juni 2022.

Mestrings- og trykkløstskapende teknologi

Teknologi kan bidra til økt trykkløst og styrke den enkeltes evne til å klare seg selv, uten å være avhengig av personhjelp til dagliglivets gjøremål. Teknologi skal være et supplement i det øvrige tjenestetilbudet. I 2021 har fire brukere fått testet ut medisindispenser. Så langt har dette ført til at samtlige mestrer å ta medisinerne sine selv.

Livsfortellingsarbeid

Det ble i løpet av 2021 gjennomført et pilotprosjekt om livsfortellingsarbeid som grunnlag for personfokus og individuelt tilrettelagte tjenester. Pilotprosjektet er et samarbeid med OsloMet.

Åtte tjenestemottakere fra forskjellige virksomheter valgte hver sin samtalevenn og gjennomførte i løpet av de neste ukene et livsfortellingsarbeid. En forsker gjennomførte sammen med deltakere og studenter seksten intervjuer før og etter livsfortellingsarbeidet. Kartleggingen i prosjektet viser at livsfortellingsarbeid er viktig for personfokusert praksis i tjenesten.

75 prosent av samtalevennene viste til at interessen for tjenestemottakeren som person hadde økt, 50 prosent opplevde mer respekt for fortelleren, 63 prosent fikk mer kjennskap til personens toleransegrenser, 38 prosent fikk bedre kjennskap til personens interesser, 62,5 prosent fikk mer kjennskap til personens verdier, 88 prosent ble bedre kjent med livsløpet til fortelleren og 43 prosent opplevde mer trygghet i samhandling med personen. Denne læringen brukes til å implementere livsfortellingsarbeidet i tjenestene i 2022.

Brukerråd

Brukermedvirkning har hatt fokus og høsten 2021 ble det etablert et brukerråd for å styrke mulighetene for medvirkning.

Heltidskultur

Andelen medarbeidere i hel stilling har økt fra 32 prosent til 42,5 prosent. Heltidsprosjektet i kommunen har bidratt til å øke innsikten i hvordan andelen hele stillinger kan økes.

Pandemien

Det har vært viktig å opprettholde normal drift gjennom hele året, samtidig med beredskapsarbeid og pandemihåndtering. Det har vært langt færre tilfeller av smitteutbrudd i samlokaliserte boliger enn i 2020, men flere pårørende har hatt behov for ekstra tjenester og avlastning i forbindelse med smitte i husstanden. (Det vises til mer utførlig omtale av pandemien på sentralt kapittel.)

Sivilombudet - Gjennomgang av tjenestetilbudet til et utvalg brukere

Sivilombudets forebyggingsenhet gjennomførte besøk i Tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne i november 2020. Hensikten var å undersøke tjenestetilbudet til 20 brukere, gjennom dokumentasjon og samtaler med dem, deres pårørende og verger, ansatte og ledere. Undersøkelsen ble sluttført i juni 2021. Sivilombudet og Statsforvalteren konkluderte med at kommunen var godt i gang med betydelig kompetanseheving og at kommunens kursmateriale om forebygging av tvang og makt hadde høy kvalitet og at det ble lagt godt til rette for refleksjon og for å forebygge bruk av tvang.

[1] BEON = Beste Effektive Omsorgs Nivå, dvs. tjenestenivået som gir best effekt på brukerens individuelle behov for egenmestring og mestringspotensiale.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 et samlet merforbruk på 5,3 millioner kroner. Dette er et avvik på 1,58 prosent av programrådets totale budsjettamme. Pandemi-relaterte merutgifter var i alt 4,9 millioner kroner, som er kompensert i sin helhet.

Hovedårsaken til merforbruket har vært økende antall tjenestemottakere, samt endringer i type utfordringer. Dette har ført til et økt behov for kjøp av tjenester. Det har ikke vært mulig å redusere utgiftene i takt med hvor raskt utfordringene vokser. Det er betydelig press på tjenestene, med flere som har behov for tilpassede hjemmetjenester i tilrettelagt bolig.

Det har i 2021 vært arbeidet med å etablere slike tilbud i egenregi for å redusere behovet for kjøpte tjenester. Dette arbeidet fortsetter i 2022, med helt konkrete tiltak. Det økonomiske utfordringsbildet kan imidlertid endre seg raskt, siden nye enkeltbrukere kan representere store utgifter.

Innsparingstiltakene i programområdet gir effekt og bidrar til at utfordringsbildet ikke blir alvorligere. Det har vært jobbet med innsparingstiltak på 7 millioner kroner i 2021. Flere av avdelingene innenfor heldøgns omsorg har imidlertid utfordringer med økte vedtak og endret behov hos tjenestemottakere. Programområdet må derfor bruke innsparingseffektene på anslagsvis 7 millioner kroner til å redusere merforbruk innenfor økte vedtak og antall økte tjenestemottakere.

Programområdet har store utfordringer med å rekruttere riktig fagkompetanse. Dette gjelder spesielt for vernepleiere og sykepleiere. Konsekvensen er at det blir vanskelig å innfri formelle kompetansekrav i tråd med lov og regelverk. I tillegg er det en stor driftsutfordring å ha flere ubesatte fagstillinger som må dekkes av personell uten formell kompetanse. Høyt sykefravær og betydelig bruk av overtid understreker dette bildet.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	363 591	368 647	375 442	-6 795

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Andre driftsutgifter	42 053	44 412	49 151	-4 739
Sum Driftsutgifter	405 644	413 060	424 593	-11 533
Andre inntekter	-50 599	-63 099	-66 140	3 041
Ref. sykelønn	-20 276	-16 670	-19 812	3 141
Sum driftsinntekter	-70 875	-79 770	-85 952	6 183
Netto resultat	334 769	333 290	338 641	-5 351

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	334 769	338 641	333 290	-5 351	-1,6 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde noe over 1 million kroner i revidert budsjett til inventar og utstyr. Dette er brukt til innkjøp av møbler, hvitevarer og nødvendige tekniske hjelpemidler.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P05 Inventar og utstyr Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 109	1 037	Iht. plan	72
Sum	1 109	1 037		72

Statustekst investeringer

KK P05 Inventar og utstyr Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Investeringer til utstyr og inventar er gjennomført som planlagt.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Innledning

Året 2021 har vært preget av krevende økonomiske rammer, forberedelse til omorganisering av tjenestene og dreiningen til at folk skal kunne bo lengre hjemme. Kommunens målsettinger om at det skal tilbys helse- og omsorgstjenester, sykehjemsplasser, omsorgsboliger og bo- og servicesenter nærmest mulig der folk bor ligger fast, samtidig som tjenestene må være faglig og økonomisk bærekraftige.

Drammen skal være en foregangskommune i bruk av velferdsteknologi for at mennesker som har behov for tjenester skal oppleve trygghet og mestring. I 2021 er det gjort et stort arbeid med å skifte ut gamle trygghetsalarmer og berede grunnen for bedre hjemmeoppfølging av innbyggere ved bruk av mestrings- og trygghetsskapende teknologi.

Pandemien har preget store deler av arbeidet for hjemmetjenester og institusjon. Dette har i noen grad påvirket muligheten for utvikling og effektiv drift for programområdet. Det har vært enkelte utbrudd av smitte ved institusjonene.

Årsresultatet for programområdet viser et merforbruk på 29 millioner kroner, 2,5 prosent av den totale budsjetttrammen. Pandemikostnader på 87 millioner kroner er kompensert fullt ut. Ved behandlingen av 1. tertialrapport fikk programområdet tilført totalt 65 millioner kroner. Av dette var 45 millioner kroner engangsbevilgninger. Ved behandlingen av 2. tertialrapport ble det gitt ytterligere en engangsbevilgning på 30 millioner kroner. Arbeidet som ble startet opp i prosjektet balanse 2021, fortsetter i 2022 med sikte på bedret kostnadskontroll og innsparing i driften.

Fakta om programområdet

Omsorgstjenestene under hjemmetjenester og institusjon er geografisk inndelt og består av institusjoner, hjemmetjenesteavdelinger, omsorgsboliger med heldøgns bemanning og dagsenter. Omsorgstjenestene drifter også kaféer og ulike aktivitetstilbud som er åpne for alle innbyggere. Åskollen bo- og servicesenter er knutepunkt for kommunedelen og er en aktiv medspiller i nærmiljøutvikling i lokalsamfunnet i samarbeid med frivillige og andre.

Virksomhet Tjenestetildeling og koordinerende enhet fatter vedtak om tjenester og utfører annen saksbehandling. Koordinerende enhet er en lovpålagt tjeneste som skal sikre sammenhengende og helhetlige tjenester for den enkelte. Virksomheten har ansvar for tildeling og koordinering av helse- og omsorgstjenester også for tjenester som er organisert under andre programområder.

Ernæring og kjøkkendrift er samlet i én virksomhet som består av Drammen kjøkken og Solberglia, Bråta og Svelvik kjøkken.

Tjenesten under hjemmetjenester og institusjon vokser som følge av den demografiske utviklingen, og har vært igjennom en omorganisering i 2021 for å kunne møte utviklingen og legge til rette for en bærekraftig vekst i tjenestene.

Nøkkeltall

Indikator	2021
Beleggsprosent sykehjemmene i kommunen (samlet snitt per måned)	92,9 %
Beboere på langtidsopphold i kommunalt sykehjem (Snitt antall siste dag i måneden)	484,67
Beboere på korttidsopphold i kommunalt sykehjem (Snitt antall siste dag i måneden)	62,67
Botilbud hos private leverandører (Snitt antall brukere siste dag i måneden)	9,3
Brukere som mottar hjemmesykepleie (Snitt antall unike brukere i hele mnd)	2 342
Vedtakter hjemmesykepleie (Snitt antall i hele mnd)	35 965
Gjennomsnittlig antall vedtakstimer hjemmesykepleie per bruker per mnd	15,3
Brukere som mottar praktisk bistand til rengjøring (Snitt antall med kommunal leverandør)	1 084
Vedtakter praktisk bistand til rengjøring - kommunal leverandør (Snitt antall hele mnd)*	3 560
Brukere som mottar praktisk bistand til rengjøring - private leverandører (Snitt antall i hele mnd)	235,2
Vedtakter praktisk bistand til rengjøring private leverandører (antall i hele mnd) *	695,8
Meldte utskrivningsklare pasienter fra somatisk sykehus (Snitt antall i hele mnd)	285,5
Betalingsdøgn for utskrivningsklare pasienter i somatisk sykehus (median antall i hele mnd)	30

*Snitt vedtakstimer for praktisk bistand til rengjøring er beregnet på bakgrunn av tall fra juli-desember grunnet feil i tallene for de første månedene.

Mål og resultater

Balanse 2021

Prosjekt balanse 2021 startet opp i februar/mars 2021 – som følge av et stort overforbruk i 2020. Det ble leid inn ekstern prosjektleder og etablert en egen prosjektorganisasjon.

Målsettingen med arbeidet har vært å få kostnadskontroll, og det er arbeidet med en rekke tiltak gjennom 2021:

Tiltak - (beløp i millioner kroner)	Effekt 2021	Effekt 2022	Effekt 2023
Tildelingspraksis og rett tjeneste til rett tid	0	16	16
Spesialisering av sykehjemsplasser	0	3	3
Omdisponering av plasser	0	3	3,6
Tiltak knyttet til hjemmetjenesten	0	27	27
Redusere private kjøp	3,5	6	6
Samordne kontorfaglige ressurser	0,7	1	1
Harmonisere drift i ernæring og kjøkkendrift	0,9	0,9	0,9
Abonnementsløsning dagsenter	0	1,5	1,5
Reduksjon utskrivningsklare pasienter	0	1,5	1,5
Organisering av P06 hjemmetjenester og institusjon	0	0	0
Stram styring/andre tiltak	12	10	14,5
Sum	17	70	75

Tabell 1 Tiltak som er arbeidet med i 2021 med faktisk økonomisk effekt i 2021 og forventet effekt i 2022 og 2023.

I løpet av høsten 2021 er det arbeidet med ny organisering av hjemmetjenester og institusjoner som legger opp til mer rendyrkede tjenester. Bakgrunnen for dette er å gi innbyggerne bedre muligheter til å kunne bo hjemme selv om de har behov for tjenester. Større virksomheter med likere tjenester gir bedre mulighet for bruk av ressurser og kompetanse.

Balanse 2021 er ved utgangen av 2021 overført fra prosjekt til drift. Iverksetting av tiltakene som er igangsatt gjennom prosjektet Balanse 2021 har tatt lengre tid enn tidligere forutsatt. Det forventes at tiltakene først får full effekt i 2022. I tillegg har ny tjenestekonsesjon for brukerstyrt personlig assistanse (BPA) medført større prisstigning enn deflator for denne tjenesten, og sommerferieavviklingen ble langt dyrere enn budsjettert på grunn av pandemien. Generelt har det vært vanskelig å få tak i faglært personell i 2021, noe som har gitt høyere utgifter til vikarinleie.

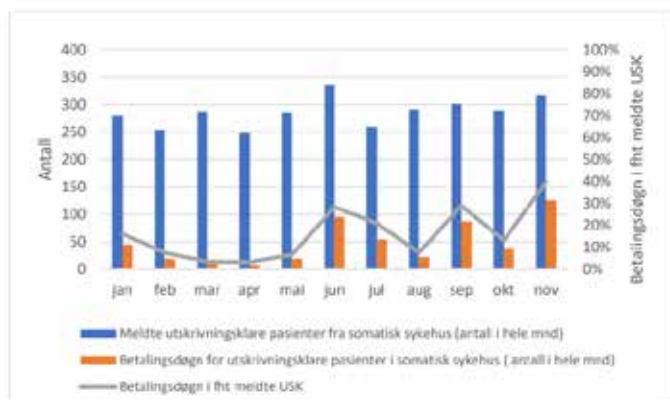
Blant tiltakene som er arbeidet med og som vil bli overført til 2022 er:

- Spesialisering av sykehjemsplasser som vil gi et mer spesialisert og tilpasset tjenestetilbud med riktig kompetanse og robuste fagmiljøer.
- Omdisponering av 19 sykehjemsplasser. Omsorgsboligene i kvarter Helleristningen er etablert og vil erstatte et tilsvarende antall institusjonsplasser i tråd med dreiningen av tjenester til at innbyggerne skal kunne bli boende hjemme.
- Ny organisering av P06 Hjemmetjenester og institusjon for å sikre et likeverdig tjenestetilbud i hele kommunen, bedre bruk av fagkompetanse, økt lederkraft gjennom større virksomheter, og en organisering som tilrettelegger for at kommunens innbyggere kan bli boende hjemme, selv om de har behov for helse- og omsorgstjenester.
- Tildelingspraksis og rett tjeneste til rett tid der det satses på forebygging og tidlig innsats, og å sikre rett «omsorgsnivå» og tildeling av tjeneste. Det arbeides her også med en tydeligere differensiering av tjenestetilbudet.
- Tiltak knyttet til hjemmetjenesten, der en ny struktur i tjenesten gjør at tjenesten er bedre beredt til å møte den veksten som vil komme i behovet for hjemmetjenester fremover.

- Reduksjon i private kjøp.
- Reduksjon i betalingsdøgn for utskrivningsklare pasienter.

Utskrivningsklare pasienter (USK)

Antall meldte utskrivningsklare pasienter fra somatisk sykehus har vært ganske stabilt, med en liten økning i andre halvår sammenliknet med første halvår. Kommunen må betale for utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehus i påvente av et kommunalt tilbud. Antall betalingsdøgn har variert mye gjennom året.

Nye tilrettelagte boliger (kapasitetsøkning)

Nitten omsorgsboliger tilrettelagt for personer med demens, kalt kvarter Helleristningen, ble ferdigstilt og åpnet i august 2021 etter en viss forsinkelse. Det har blitt arbeidet mye både med kriterier for hvem som skal bo i disse boligene, og med hvordan man kan bruke mestrings- og trygghetsskapende teknologi best mulig for de som skal bo i der.

Livsgledehem

Drammen kommune har et samarbeid med stiftelsen Livsglede for eldre som har tjent kommunen godt, og har bidratt til en systematisert satsing på livsgledeaktiviteter ved kommunens sykehjem. Etableringen av en ny og større kommune, har gitt behov for og mulighet til å vurdere om det er mulig å oppnå de samme målsettingene uten å være bundet til en ekstern sertifiseringsaktør.

Gjennom samarbeidet med Livsglede for eldre er det bygd opp et system og en organisering av livsgledearbeidet. Under pandemien har sykehjemmene vært nødt til å ivareta livsgledearbeidet på en annen måte, og innsatsen til de ansatte har vist at det er mulig å jobbe personsentrert og å gi individuell oppfølging og tilbud selv under vanskelige forhold. Samtidig er det slik at det å skape mening og innhold i tilværelsen på et sykehjem over tid ikke skjer av seg selv, men krever at det jobbes systematisk og med fastsatte mål og rutiner. Kommunen vil i 2022 arbeide med dette gjennom et prosjekt, ledet av kommunens livsgledekonulent og frivillighetskoordinator.

Mestrings- og trygghetsskapende teknologi

I 2021 er det gjennomført en omfattende utskifting av alle de ulike modellene av trygghetsalarm med trygghetspakken. I alt 2 600 tjenestemottakere har mottatt den nye trygghetspakken som inneholder en moderne digital trygghetsalarm, digital lås på nøkkelboksene og tilbud om en røykvarslere som er knyttet til responscenteret. Dette har vært en viktig harmonisering og standardisering av tjenesten.

Den nye sentralen gjør det mulig å koble til annen teknologi, som dørsensor, fallsensor og annen sensorteknologi, medisindispensere med mer.

Fra 1. mars ble den nye responsentertjenesten tatt i bruk. Det innebærer at en bemannet tjeneste tar imot alle varsler fra teknologien og vurderer om det er behov for bistand. Responscenteret varsler hjemmetjenesten når det er behov. Dette har ført til at hjemmetjenesten nå bare rykker ut på cirka 30 prosent av alarmene. Dette oppleves som en stor avlastning for hjemmetjenesten, og har bidratt til at hjemmetjenesten har effektivisert.

Pandemien

Til tross for pandemi, har man i hovedsak takket være de ansattes store innsats og fleksibilitet klart å opprettholde tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. (Det vises til mer utførlig omtale av pandemien på sentralt kapittel.)

Harmonisering

De fleste områdene der det var ulik praksis ved inngangen til ny kommune er nå harmonisert. Innenfor ernæring og kjøkkendrift er det fremdeles forskjeller i tilbud som følge av at kommunens tre kjøkken har ulik måte å produsere maten på. Noe av dette vil bli harmonisert i den kommende perioden, men på andre områder vil det fortsatt være et noe ulikt, men likeverdig tilbud i ulike deler av kommunen.

I arbeidet med beste praksis, som har vært en del av Balanse 2021, har det blitt avdekket enkelte nye harmoniseringsbehov i form av ulik praksis i tjenesteutførelse i de ulike virksomhetene.

Økonomi driftsregnskapet

Etter avsetninger til bundne fond har programområdet hjemmetjenester og institusjon et merforbruk på 29 millioner kroner. Merforbruket er hovedsakelig på lønn (overtid og vikarer) og kjøp (av tjenester) fra andre. Pandemikostnader på 87 millioner kroner er kompensert fullt ut.

Ved behandlingen av 1. tertialrapport fikk programområdet tilført totalt 65 millioner kroner. 45 millioner av disse var engangsbevilgninger. Ved behandlingen av 2. tertialrapport ble det gitt ytterligere en engangsbevilgning på 30 millioner kroner.

Også i 2021 har pandemien krevd mye, og ikke alle merkostnader lar seg kvantifisere. Blant annet har slitasje og belastninger på de ansatte medført høyere fravær.

Utfordringene med å få gode tjenestedata har fortsatt ut i 2021. Det har blitt jobbet mye med utvikling av bedre og mer relevante tjenestedata, og dette har blitt bedre siste halvår. Det har vært en svak økning i antall brukere med omsorgsstønning og privat avlastning. Antall brukere som mottar praktisk bistand fra private leverandører har også økt noe i løpet av året. Antall brukere som mottar hjemmesykepleie og gjennomsnittlig antall vedtakstimer per bruker er ganske stabilt, med kun små variasjoner fra måned til måned. Antall beboere på langtidsopphold i kommunale sykehjem har økt i løpet av året, samtidig som antall beboere på korttidsopphold er redusert. Dette medfører noe økte inntekter fra egenandeler, men samtidig økes driftsutgiftene.

Det ble brukt 16 millioner kroner til mestrings- og trygghetskapende teknologi i 2021. Disse investeringene reduserer behovet for utrykninger fra hjemmetjenestene, og bidrar til en mer effektiv drift i tjenesten.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	1 147 488	1 109 026	1 140 667	-31 641
Andre driftsutgifter	404 923	372 681	392 179	-19 498
Sum Driftsutgifter	1 552 411	1 481 707	1 532 846	-51 139
Andre inntekter	-277 776	-261 452	-270 986	9 534
Ref. sykelønn	-69 826	-52 550	-65 201	12 651
Sum driftsinntekter	-347 601	-314 001	-336 187	22 185
Netto resultat	1 204 810	1 167 706	1 196 659	-28 953

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	1 204 810	1 196 659	1 167 706	-28 953	-2,5 %

Økonomi investeringsregnskapet

Kommunekassen

Programområdet hadde i 2021 et revidert budsjett på 10,3 millioner kroner. For kommunekassen er det brukt cirka 5 millioner kroner til inventar og utstyr. Rebevilgning av ubrukte midler til varer som er bestilt, men ikke levert i 2021 vil rådmannen komme tilbake til i 1. tertialrapport.

Drammen Eiendom KF

Drammen Eiendom KF har hatt 5 prosjekter i 2021 til en samlet kostnad av 47,8 millioner kroner. I tillegg er det brukt 3,7 millioner kroner til oppgradering av bygningsmasse.

Åskollen Helse- og omsorgsdistrikt - Kvarter Helleristningen.

Det er etablert 19 tilrettelagte boliger ved å oppgradere eksisterende kommunale boliger i Helleristningen. Byggeprosjektet er ferdigstilt innenfor økonomisk ramme, og ble overdratt i august.

Sykehjem Krokstadelva status

Prosjektet er planlagt i Brekkeveien i Krokstadelva og omfatter et nybygg på cirka 18 000 m² BTA (inkl. parkeringskjeller). Sykehjemmet er planlagt for en kapasitet på 128 plasser samt produksjonskjøkken, dagsenter, to baser for hjemmetjenester og diverse tjenestetilbud.

I tiden januar til april 2021 ble konseptvalgutredningen/skisseprosjektet bearbeidet og tilpasset den vedtatte investeringsrammen. I økonomiplanen for 2021/24 ble det vedtatt en investeringsramme på 850 millioner kroner inkl. mva. Skisseprosjektet har måttet tilpasses rammen på 850 millioner kroner, men det var ikke mulig å bygge et fullverdig sykehjem uten drastiske kutt. Rådmannen la i juni 2021 frem en sak med to alternative kuttstrategier, hvor alternativ 1 ble valgt (omfatter kutt som er mulig å gjennomføre uten at de får for store konsekvenser for funksjon eller brukere, og uten at det kuttes i antall sykehjems plasser). Det ble vedtatt en tilleggsbevilgning på 33,8 millioner kroner som er innarbeidet i økonomiplanen for 2022/25. Det er for tiden en stor prisøkning på byggevarer. Konsekvensene av prisstigningen for byggeprosjektet Krokstad sykehjem vil det bli redegjort nærmere for i forbindelse med kommunestyrets behandling i juni 2022. Fra august 2021 har prosjekteringsgruppa jobbet med forprosjektet for Krokstad sykehjem.

Medvirkning er ivarettatt i samarbeid med representanter fra virksomhetene.

For ytterligere omtale av investeringsprosjektene vises det til årsmelding fra Drammen Eiendom KF.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P06 Inventar og utstyr Hjemmetjenester og institusjon	10 300	5 257	Forsinket	5 043
Sum	10 300	5 257		5 043

Statustekst investeringer

KK P06 Inventar og utstyr Hjemmetjenester og institusjon

For kommunekassen er det brukt cirka 5 millioner kroner til inventar og utstyr. Det er noe forsinkelse i leveranser gjeldende anskaffelser gjennomført i 2021. Rebevilgning av ubrukne midler til varer som er bestilt, men ikke levert i 2021 vil rådmannen komme tilbake til i 1. tertialrapport.

P07 Rus og psykisk helse

Innledning

Året 2021 har vært preget av at tjenestene er i stor faglig utvikling, hvor brukere får større mulighet til å ta ansvar for eget liv. Dette skal skje gjennom et recoverybasert tankesett, hvor selvbestemmelse og selvstyring står sentralt. I 2021 har det primære fokuset vært å ta i bruk nye verktøy for at brukere skal kunne medvirke i utvikling av eget tjenestetilbud, og kompetansestyrking av ansatte.

For å kunne tilrettelegge for et best mulig bo- og tjenestetilbud for innbyggere som har behov for bolig etter utskrivning fra spesialisthelsetjenesten, er ett av botiltakene for målgruppen omgjort i løpet av 2021, slik at det nå fungerer som en avklaringsbolig for inntil tre personer.

Høsten 2021 flyttet tre leietakere og to mentorer inn i arbeids- og rehabiliteringssenteret Nedre Eik gård.

Med dette er første fase i etablering av senteret gjennomført.

Årsresultatet for programområdet viser et mindreforbruk på 11,9 millioner kroner etter kompensasjon for påløpte pandemikostnader på 7,0 millioner kroner. Dette er et positivt avvik på 7,3 prosent av programområdets totale budsjettamme.

Fakta om programområdet

Programområdet har ansvaret for tjenester til innbyggere med rus og/eller psykiske lidelser.

De fleste som trenger tjenester, får i den første fasen hjelp av helsepersonell i avdelingen Lavterskel mottak. Uten vente- og saksbehandlingstid, og ved at innbygger selv tar kontakt med mottaket, er hensikten at innbygger settes i stand til å håndtere underliggende problemstillinger før de blir for store. Hjelpet behovet kartlegges før råd og veiledning gis enten individuelt eller i grupper.

Hvis innbyggers problemer er av alvorlig og langvarig karakter vil andre deler av tjenesten bistå. Dette innebærer blant annet helsehjelp og/eller praktisk hjelp i innbyggers egen bolig og ellers der han/hun oppholder seg og ønsker hjelp. Tjenestene samarbeider med spesialisthelsetjenesten og fastlege hvis behovet tilsier det.

Nøkkeltall

Indikator	2020	2021
Antall henvendelser i mottaket for rus- og psykisk helsetjeneste (snitt per måned)	73	68
Antall betalingsdøgn for utskrivningsklare pasienter (rus og psykisk helse) i sykehus (samlet sett, for året)	474	298
Antall kjøpte langtids botilbud for personer med rus/psykisk helseproblematikk, hos private leverandører (antall kjøp)	i snitt 20 per måned	i snitt 16 per måned
Antall meldte utskrivningsklare pasienter fra sykehus i snitt per måned		47

Lavterskel mottak ble etablert som tilbud hvor det ikke kreves vedtak. Fram til 2020 fikk alle som henvendte seg til tjenesten enten avslag eller vedtak om tjeneste. Etter etablering av lavterskel mottak får mange rask hjelp i en kortere periode, uten bruk av vedtak. Det gis et begrenset antall individuelle samtaler, undervisning, kurs og gruppesamtaler. En person kan henvende seg flere ganger i løpet av året, og blir da talt flere ganger. Antall henvendelser til lavterskel mottak er relativt stabilt med et snitt på 73 per måned i 2020 og et snitt på 68 per måned i 2021.

Betalingsdøgn utløses av kommunens betalingsplikt til helseforetaket, når kommunen ikke kan ta imot pasienten etter at helseforetaket har sendt melding om utskrivningsklar pasient. Det er et mål å redusere antallet betalingsdøgn. Antall betalingsdøgn er redusert betydelig fra 474 totalt i 2020 til 298 i 2021.

Det er jobbet målrettet med å etablere tilbud i kommunen til brukere det i dag kjøpes tjenester til. Det har vært en reduksjon av antallet kjøpte botilbud i løpet av de to siste årene og det er i snitt fire færre kjøp per måned i 2021 (16 kjøp per måned) enn i 2020 (20 kjøp per måned). Dette er kjøp av botilbud og tjenester til brukere med store tjenestebehov, det vil si med tjenester og tilgjengelig personell gjennom hele døgnet.

Antallet pasienter med rus- psykisk helsesykdom, som hver måned er meldt utskrivningsklare til kommunen, har vært stabilt gjennom året.

Mål og resultater

Kommunen er bedre rustet til å ta imot utskrivningsklare pasienter

Samarbeid mellom den enkelte bruker, spesialisthelsetjenesten og kommunen er styrket gjennom 2021. Planleggingen av bo- og tjenestebehov etter utskrivningen startes tidlig. Det er viktig at den enkelte så raskt som mulig blir trygg på at han/hun får den hjelpen det er behov for etter utskrivning, og at spesialisthelsetjenesten jobber med dette som et mål for behandlingen. Tidlig planlegging er også vesentlig for å lykkes med å redusere betaling for overliggedøgn i spesialisthelsetjenesten. Det er en betydelig nedgang på betalte overliggedøgn fra 474 i 2020 til 298 i 2021.

Helsedirektoratet innførte "pakkeforløp" for rus- og psykisk helse i 2019. Forløpet skal tilpasses hver enkelt pasients situasjon og alle forløp inneholder beskrivelse av kontaktpunkt og oppfølging i kommunen.

Etter at ordningen ble innført har kommunen etablert egen stilling som forløpskoordinator. Forløpskoordinatoren er sentral i samarbeidet mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten og stillingen ble i løpet av 2021 overført fra virksomheten Tjenestetildeling og koordinerende enhet til Rus og psykisk helsetjeneste. Erfaringer viser at dette var et godt grep som bidro til et mer smidig og operativt samarbeid med tett og god kommunikasjon mellom bruker, spesialisthelsetjenesten og kommunen. Samarbeidet oppleves nå som mer likeverdig og tjenestetilbudet blir i større grad det brukeren trenger.

Ett av kommunens botiltak for målgruppen er omgjort til en avklaringsbolig hvor pasienter som skrives ut fra spesialisthelsetjenesten kan bo for en kortere periode, mens det gjøres avklaringer om bo- og tjenestebehov, sammen med brukeren.

Det er opprettet særskilte botiltak, med heldøgns bemanning, for de som har et omfattende behov for tjenester etter utskrivning, og det har vært arbeidet med økt fleksibilitet i tjenestetilbudet.

Holdningsskapende arbeid i retning "Recoveryorientering"

I tjenester med recoveryorientering innen psykisk helse og rus er tilnærmingen at mennesker kan leve meningsfulle og tilfredsstillende liv, på tross av psykiske helseutfordringer. Alle innbyggere i Drammen som har behov for det, skal få muligheten til å få støtte av et recoveryorientert fagmiljø. Ved å redusere kjøp av helse- og omsorgstjenester utenfor kommunen kvalitetssikres også at de med størst utfordringer i livet får denne muligheten. Tjenesten gis i egen regi, av kompetente fagpersoner, i etablerte boliger med og uten stedlig bemanning. Rus- og psykiske helsetjenester har redusert kostnadene ved i større grad å levere tjenester i egen regi, tilsvarende en innsparing på cirka 10 millioner kroner.

Det er gjennomført en omfattende kompetanseheving blant ansatte i rus- og psykiske helsetjenester hvor målet er å involvere brukere i større grad i forhold til eget tjenestetilbud og i utvikling av tjenesten generelt. Dette er blant annet viktig for å oppnå en tjeneste med fokus på den enkeltes ressurser og muligheter.

Et mer helhetlig og koordinert tjenestetilbud

Sosiale tjenester (NAV, Boligtjeneste, Flyktningtjeneste, krise- og incestsenter tjenester og rus- og psykisk helsetjeneste) har i løpet av 2021 kommet et langt stykke på vei med tverrfaglig samarbeid. Kunnskapen om hverandres tjenester har økt, det er et godt arbeidsklima og en økende forståelse for felles mål. Tillitsvalgte opplever også økt trygghet og gir uttrykk for at det er lettere med uformelle dialoger samtidig som strukturene med formelle medbestemmelsesmøter har kommet bedre på plass.

Det er allikevel fortsatt behov for et tidligere og bedre tverrfaglig samarbeid i overganger rundt de av brukerne som har omfattende tjenestebehov, som krever tilpasning av tjenestene. Dette samarbeidet må utvikles videre for å unngå at det blir nødvendig å kjøpe dyre eksterne tjenester.

Oppstart av Nedre Eik gård, rehabilitering og kompetanseheving for rusavhengige

I september 2021 flyttet de første beboerne inn på Nedre Eik gård i Svelvik. Hovedhuset er ferdig rehabilitert og klargjort med 5 hybelleiligheter. Det er stor etterspørsel etter tilbudet, og mange brukere ønsker å flytte til Nedre Eik gård for å komme videre i sin rehabilitering, samtidig som de får mulighet til å jobbe og til å bedre sine kvalifikasjoner. Ved utgangen av året bodde to mentorer og tre øvrige beboere på gården.

Det har vært utfordringer med å skape et næringsgrunnlag for beboerne. Dette handler blant annet om uavklarte roller mellom tjenestene og Drammen Eiendom, og hvilke fullmakter tjenestene har til å disponere eiendommen til næring. Det pågår et arbeid for å finne løsninger for dette.

Omstilling dagsenterdrift

Det var planlagt å igangsette et arbeid i 2021 med å videreutvikle dag- og aktivitetssentrene for rus- og psykisk syke til et mer brukerstyrt tilbud. I et recoveryorientert perspektiv er det viktig at brukere stimuleres til meningsfull aktivitet, og et brukerstyrt dagsenter kan bidra til et tjenestetilbud som er mer i tråd med brukers egne ønsker og behov. Fordi pandemien fortsatt preget samfunnet i 2021, har det ikke vært mulig å jobbe som planlagt med dette. Dette er dels fordi ansatte i noen grad har vært omdisponert til annet arbeid, og dels fordi smittevernrestriksjoner har gjort det vanskelig å legge til rette for samarbeid med blant annet frivillige.

Brukermedvirkning

En recoverybasert tilnærming av tjenestene forutsetter et tett samarbeid med den enkelte tjenestemottaker. Tjenesten har derfor tatt i bruk verktøy som skal kunne gi umiddelbare tilbakemeldinger fra bruker, blant annet om hvordan det enkelte brukermøte har fungert. På denne måten måles relasjonen mellom bruker og ansatt. Slike tilbakemeldinger har betydning for oppfølging av den enkelte og for kvaliteten i tjenesten. Implementering av verktøyet har pågått gjennom hele 2021.

Pandemien

Takket være gode planer for håndtering av pandemien som ble utarbeidet i 2020, har svingninger i smittetall hatt relativt marginal negativ innvirkning på tjenestene. Planene har vært gjenstand for oppfølging og revisjon gjennom hele 2021 og har blitt aktivt benyttet som styringsdokumenter. De har vært viktige når det gjelder vurdering av hvordan og i hvilken grad tjenestene fortsatt kunne være tilgjengelige med forsvarlig smittevern. (Det vises til mer utførlig omtale av pandemien på sentralt kapittel.)

Harmonisering

Tjenestene fremstår etter arbeidet som ble nedlagt i harmonisering i 2020 som godt samstemte og enhetlige og det er derfor ikke områder som krever ytterligere harmonisering.

Økonomi driftsregnskapet

Årsresultatet for P07 Rus of psykisk helse ble et mindreforbruk på 11,9 millioner kroner. En stor del av dette resultatet handler om en effektiv prosess rundt håndtering av brukere med særlig ressurskrevende tjenester. Både i form av reduserte kostnader til kjøp ved at kommunen bruker egne ressurser i større grad, samt kontinuerlig oppfølging av inngåtte kjøpskontrakter. Bedrede rutiner rundt det å søke refusjoner for denne type kostnader fra staten, har også ført til økte inntekter. Den samlede effekten av dette utgjør cirka 5,3 millioner kroner av resultatet. Resterende mindreforbruk utgjøres av reduserte kostnader til lønn, samt til utskrivningsklare pasienter. Dette mindreforbruket kommer i tillegg til allerede innarbeidede besparelser i budsjettet på 5,6 millioner kroner fra 2020.

Økonomistatus per konto

Beløpi 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	139 783	142 779	137 677	5 101
Andre driftsutgifter	64 851	57 303	55 211	2 091
Sum Driftsutgifter	204 634	200 081	192 888	7 193
Andre inntekter	-32 287	-31 569	-35 962	4 394
Ref. sykelønn	-7 134	-6 417	-6 702	285
Sum driftsinntekter	-39 421	-37 986	-42 665	4 679
Netto resultat	165 213	162 095	150 223	11 872

Status økonomi

Beløpi 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	165 213	150 223	162 095	11 872	7,3 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde en opprinnelig investeringsramme på 1,0 millioner kroner til inventar og utstyr i forbindelse med oppstart av drift på Nedre Eik gård i Svelvik. Det er i tillegg overført 0,3 millioner kroner til investeringsregnskapet for å dekke driftsfinansierte investeringer.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			Avvik i kr
	Rev. bud.	Regnskap	Status	
KK P07 Inventar og utstyr Rus og psykisk helse	1 218	1 228	Iht. plan	-10
Sum	1 218	1 228		-10

Statustekst investeringer**KK P07 Inventar og utstyr Rus og psykisk helse**

Anskaffelser av inventar og utstyr er gjennomført i henhold til revidert budsjett.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Innledning

Drammen kommune har mange innbyggere med levekårsutfordringer. Arbeidsplassen er en av de viktigste arenaene for mestring, inkludering og integrering. Det er et mål at flest mulig av innbyggerne i arbeidsfør alder får brukt sine ressurser og får anledning til å bidra i fellesskapet.

Pandemien har i stor grad preget tjenestetilbudet i NAV, også i 2021. Arbeidsledigheten har variert mye gjennom året, og var på det høyeste over 12 prosent, mens den i 2019 var på cirka 3 prosent. Samtidig er et høyt antall ledige formidlet til jobb i løpet av året.

Det var 47 færre sosialhjelpsmottakere i 2021 enn i 2020. Gjennomsnittlig månedlig utbetaling per mottaker har økt noe fra 2020 til 2021, fra 10 067 kroner til 10 970 kroner. Den viktigste årsaken til dette var økte strømutfgifter. Den samlede utbetalingen til dekning av strømutfgifter var 7,4 millioner kroner i 2020, mens summen økte til 10,8 millioner kroner i 2021.

Drammen kommune har i løpet av året formidlet 372 millioner kroner i startlån til i alt 163 familier som er vanskeligstilt på boligmarkedet. 80 prosent av familiene var barnefamilier.

Programområdet har et mindreforbruk på 1,8 millioner kroner etter avsetninger til bundne fond. Dette utgjør 0,5 prosent av totalt revidert budsjett. Pandemirelaterte kostnader på 2,6 millioner kroner er kompensert fullt ut. NAV fikk styrket rammen med 10,0 millioner kroner for 2021. Styrkingen reduseres til 5,0 millioner kroner i 2022 og bortfaller i 2023. Ny start innarbeidet nedtrekk i sine rammer med til sammen 11,6 millioner kroner.

Fakta om programområdet

Kommunen har ansvar for sosiale tjenester i NAV. NAV består av både kommunale og statlige tjenester i et partnerskap. Gjennom dette partnerskapet har stat og kommune felles ansvar for driften av NAV-kontoret, og skal sikre et samordnet tjenestetilbud til innbyggerne. Drammen kommune legger til rette for i stor grad å sikre en helhetlig tilnærming til veilederrollen. Alle NAV-ansatte, uansett ansettelsesforhold, veileder brukere. Innbyggere som har behov for det skal få opplysninger, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Det dreier seg også om økonomisk sosialhjelp, økonomisk rådgivning eller gjeldsrådgivning og kvalifiseringsprogram for de som trenger ekstra oppfølging for å kunne komme i arbeid.

Videre har kommunen ansvar for råd og veiledning til vanskeligstilte på boligmarkedet, tildeling av kommunale utleieboliger inkludert omsorgsboliger samt husbankens økonomiske virkemidler: statlig bostøtte, startlån, tilskudd til etablering og tilskudd til tilpasning.

Kommunen har også ansvar for bosetting, etablering og kvalifisering av voksne flyktninger og deres barn. Ansvar for enslige mindreårige flyktninger er organisert i barnevernet.

Drammen krisesenter, er et tilbud for personer som er utsatt for vold i nære relasjoner. Alle tjenestene er gratis og består av døgnbemannet krisetelefon, samtaletilbud samt et trygt og midlertidig botilbud.

NOK Drammen er et senter mot incest og seksuelle overgrep. Her kan den som har vært utsatt for seksuelle overgrep få støtte til å bearbeide opplevelsene sine. Senteret er et selvhjelpstilbud til personer som har vært utsatt for seksuelle overgrep og deres pårørende.

Drammen kommune bistår innbyggere med store levekårsutfordringer, blant annet via kompetanseteam levekår, som samarbeider med det øvrige hjelpeapparatet i kommunen, hvor det gis råd og veiledning i enkeltsaker, bistand i brukermøter samt kompetanseheving. Det arbeides også direkte med familier med kartlegging av familiesituasjon, samtaler og koordinering av både offentlige tjenester og frivillige tilbud til familier.

Knutepunkt Strømsø gir innbyggere tilgang på kommunale tjenester, råd og veiledning i sitt nærmiljø. Knutepunktet er i tillegg en møteplass for innbyggere, næringsliv og lag/foreninger i kommunedelen. Områdesatsingen «Strømsø 2030» er knyttet til knutepunkt Strømsø.

Nøkkeltall

Indikator	2021
Sysselsetting (4. kvartal 2021, 15 - 74 år) (prosent)	66,1 %
Andel ledige av innbyggere i arbeidsfør alder (prosent) per 31.12.21	2,7 %
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	2 867
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp som er 30 år eller yngre	477
Antall sosialhjelpsmottakere med forsørgeransvar	653
Antall tildelte kommunale utleieboliger (totalt i 2021)	299
Samlet utbetalt startlån	372 mill.kr
Antall husstander som har fått startlån	163
Antall bosatte flyktninger (enslige voksne og personer i familie)	53
Andel barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt (2020) prosent)	16,9 %

Andelen sysselsatt i Drammen har økt fra 64,1 prosent i 2020 til 66,1 prosent i 2021.

Arbeidsledigheten har endret seg fra måned til måned, i sammenheng med iverksetting av smitteverntiltak, fra 6,8 prosent i april til november med laveste andel på 2,6 prosent. I desember 2021 var 2,7 prosent av alle innbyggere mellom 15 og 67 år helt ledige. Sammenliknet med 2020 var andelen 3,3 prosent på samme tidspunkt.

Det er 45 færre sosialhjelpsmottakere i 2021, sammenliknet med året før. Dette gjelder også i målgruppen ungdom, hvor det er 9 færre unge under 30 år med sosialhjelp i 2021 sammenliknet med 2020.

Det er 25 færre sosialhjelpsmottakere som har forsørgeransvar i 2021 enn det var i 2020.

Økende ledighet har ført til bekymring for at antall brukere som lever av sosialhjelp som hovedinntektskilde også skulle øke, da mulighetene for deltidsarbeid har vært redusert gjennom pandemien. Dette har heller ikke inntruffet. 2021 viser faktisk en nedgang på i snitt 87 færre brukere per måned som har sosialhjelp som hovedinntektskilde, enn i 2020.

Søknader om kommunal utleiebolig kan være både helt nye søknader, søknader om forlengelse av leiekontrakt eller søknader om bytte av bolig. Antallet søknader er stabilt, måned for måned, og på samme nivå som i sammenliknbare kommuner.

Startlån er det viktigste virkemidlet for at innbyggere som ikke får boliglån i det private lånemarkedet, men som kan betjene låneutgifter, kan få mulighet til å kjøpe bolig.

Etter rådmannens vurdering er det potensial for å kunne øke bruken av dette virkemidlet, og ved dette hjelpe flere av kommunens innbyggere til å bli boligeiere. Det er utbetalt cirka 4,6 millioner kroner mer i startlån i 2021 enn det ble utbetalt i 2020, men til 13 færre husstander. I gjennomsnitt utbetaling per husstand økt fra 2,1 til 2,3 millioner kroner.

Drammen kommune har bosatt alle flyktninger som Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har konkret bedt kommunen om å bosette i 2021, i tråd med vedtaket i kommunestyret. Kommunestyret vedtok å bosette inntil 52 enslige voksne flyktninger eller personer i familier.

Andelen barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt har hatt en svak økning fra 16,7 prosent i 2019 til 16,9 prosent i 2020 (siste tilgjengelige tall). Andelen er betydelig høyere enn for snittet av alle kommuner i Norge. Landsgjennomsnittet er det samme i 2019 som i 2020, med 11,7 prosent.

Mål og resultater

Økonomisk sosialhjelp

Arbeidet med å hjelpe innbyggere til arbeid og aktivitet er godt forankret i NAV Drammen. Det er 47 færre sosialhjelpsmottakere i 2021 enn det var i 2020. Dette viser at antallet innbyggere med behov for økonomisk sosialhjelp har holdt seg nokså stabilt under pandemien, med en svakt synkende tendens.

I 2021 mottok 2 871 innbyggere økonomisk sosialhjelp. Dette er 47 færre enn i 2020, hvor 2 918 innbyggere mottok sosialhjelp.

Gjennom 2021 har den gjennomsnittlige månedsutbetalingen per mottaker variert fra måned til måned. Totalt for 2021 var gjennomsnittlig månedlig utbetaling 10 970 kroner per mottaker. Dette er en svak økning fra 2020, hvor den gjennomsnittlige månedlige utbetalingen var 10 067 kroner.

Dekning av utgifter til strøm er en del av sosialhjelpsutbetalingene. Tallene viser at sosialhjelpsutbetalingene har holdt seg på omtrent samme nivå i 2021 som i 2020, hvis man ser bort fra utbetaling til dekning av strømutfgifter. Dekning av utgifter til strøm var betydelig høyere i 2021 enn de var i 2020. I 2020 ble det til sammen utbetalt 7,4 millioner kroner til strømutfgifter mens det i 2021 ble utbetalt 10,8 millioner til samme formål.

Ett av de planlagte tiltakene for å redusere utbetalinger, er at alle mottakere som kan ha arbeidsrettet aktivitet, skal ha en aktivitetsplan med tidfestede aktiviteter, samtidig som det fremgår vilkår om aktivitetsplikt i vedtaket om sosialhjelp. Som i 2020 har det heller ikke i 2021 vært mulig å iverksette dette fullt ut. Dette på grunn av nedstengning av mange aktiviteter, hvor det i noen tilfeller har vært digitale alternativer, men dette er ikke tilstrekkelig til å kunne se full effekt av å ha aktivitetsplikt.

Et annet av tiltakene var å etablere en felles forvaltningspraksis, hvor NAV Drammen skal oppleves som en pålitelig forvaltning. Dette arbeidet er nå på det nærmeste ferdigstilt.

Tredje tiltak var økt bruk av kvalifiseringsprogram (KVP). KVP er et viktig virkemiddel for å hjelpe langtidsmottakere av sosialhjelp over til arbeid. I 2021 var det 89 deltakere som avsluttet KVP program. 43 av disse gikk ut i jobb, 26 gikk over til andre ytelser fra NAV (blant annet arbeidsavklaringspenger), 8 flyttet ut av kommunen, 4 fikk innvilget uføretrygd og 8 gikk over i utdanning. Det var en økning av antallet deltakere under 30 år i kvalifiseringsprogrammet. Målet for disse er som regel at de skal fullføre utdanningsløp.

Bosetting av flyktninger

Bosetting og etablering av flyktninger er gjennomført som planlagt i 2021. Kommunestyret vedtok å bosette inntil 58 flyktninger i 2021. Det er bosatt 59 flyktninger i 2021. 7 av disse var enslige mindreårige flyktninger.

Samarbeidet mellom NAV Drammen og Flyktningetjenesten er styrket gjennom det siste året og har gjort den individuelle, arbeidsrettede oppfølgingen bedre. Kurs og skolegang er opprettholdt og det er gjennomført et tilbud om sommerjobb for flyktninger.

I 2021 avsluttet 78 deltakere introduksjonsprogrammet. Av disse gikk 19 over i arbeid, 18 til høyere utdanning og videregående skole, 13 til grunnskole for voksne, 16 til Kvalifiseringsprogrammet i NAV, 10 til økonomisk sosialhjelp i NAV, og 2 flyttet ut av kommunen.

Boligsosialt arbeid

Det er ikke i tilstrekkelig grad lagt til rette for boligsosial oppfølging og for at flere skal eie sin egen bolig. Det er derfor behov for en omorganisering av boligjenesten. Det er også behov for å styrke brukermedvirkningen i det boligsosiale arbeidet. Boligtjenesten har derfor startet arbeidet med interne organiseringsjusteringer for å styrke det boligsosiale arbeidet. Mot slutten av 2021 ble det rekruttert inn flere nye medarbeidere.

Ett innsatsområde er at alle som har mulighet til det skal få nødvendig bistand til å eie egen bolig. Startlån er det viktigste virkemiddelet. I 2021 ble det utbetalt 372,3 millioner kroner i startlån til 163 husholdninger i Drammen som er vanskeligstilt på boligmarkedet. Nesten 80 prosent av disse var barnefamilier. Det er en svak økning i utbetalingene fra 2020, hvor det ble utbetalt 368 millioner kroner til i alt 183 husholdninger, men en nedgang i antall husholdninger. Årsaken til dette er at den gjennomsnittlige lånesummen per husstand er økt fra 2,1 millioner kroner i 2020 til 2,3 millioner kroner i 2021.

Høsten 2021 ble det avdekket en saksbehandlingsfeil knyttet til forvaltningen av startlånsordningen. Startlån skal tildeles etter behovsprøving hvor målgruppen er innbyggere som forventes å ha langvarige problemer med å finansiere kjøp av egen bolig. Dette er hjemlet i forskrift om lån fra Husbanken. I det årlige forventningsbrevet som Husbanken sendte alle kommuner i januar 2020 ble kommunen informert om nasjonale føringer; blant annet at barnefamilier, unge uføre og bostedsløse skulle prioriteres i det boligsosiale arbeidet. Kommunen

tolket dette feil, og startlån ble feilaktig kun innvilget til disse gruppene. Etter at feilen ble oppdaget er alle startlånssøknader som har fått avslag fra januar 2020 og frem til feilen ble avdekket, gjennomgått. Cirka 120 søknader kan ha blitt feil behandlet, og alle disse er kontaktet med tilbud om å få sin søknad vurdert på nytt. Det er forventet at dette arbeidet er avsluttet innen 1. april. Rådmannen vil vurdere behov for økt startlånssøknader som følge av dette i 1. tertialrapport 2022.

Et mer helhetlig og koordinert tjenestetilbud

Virksomhetene innen det sosiale tjenesteområdet (NAV, Boligtjeneste, Flyktingtjeneste, krise- og incestsenter og rus- og psykiske helsetjenester) har i løpet av 2021 kommet et langt stykke på vei med tverrfaglig samarbeid. Kunnskapen om hverandres tjenester har økt, det er et godt arbeidsklima og en økende forståelse for felles mål. Tillitsvalgte opplever også økt trygghet og gir uttrykk for at det er lettere med uformelle dialoger samtidig som strukturene med formelle medbestemmelsesmøter har kommet bedre på plass.

Kompetanseteam levekår og helhetlig oppfølging av levekårsutsatte barnefamilier

Levekårsteamet jobber med oppfølging, råd og veiledning til levekårsutsatte barnefamilier. I 2021 har teamet hatt fokus på generell kompetanseheving knyttet til levekårsutfordringer og hvordan dette kan påvirke familiesituasjonen. I tillegg er det gitt veiledning i enkeltsaker til ansatte i kommunen og teamet har drevet sommerjobbprosjekt for 46 ungdommer med midler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Teamet har i løpet av 2021 vært i kontakt med 155 familier og i tillegg har det vært gitt generell råd/veiledning i 35 saker. Det totale antallet barn i disse familien er 346 i alderen 0-18 år, og i tillegg 65 ungdommer i alderen 18-23 år. Av de 155 familiene var det 12 familier som har norsk opprinnelse. De fleste familiene bor i leid bolig og boligsituasjonen for familien er ofte en utfordring.

Henvendelsene til Kompetanseteam Levekår kommer fra ulike tjenester i kommunen. I 2021 har 47 henvendelser kommet fra Helsefremmende tjenester 0-100, 29 henvendelser har kommet fra barneverntjenesten og 27 henvendelser har kommet fra NAV.

Knutepunkt Strømsø - pilot - 2021

Knutepunkt Strømsø er pilot for organisering av knutepunkt i Drammen kommune, og er det eneste av knutepunktene som har en tverrfaglig organisering og egen virksomhetsleder. I 2021 hadde virksomheten 47 ansatte fordelt på helsestasjon (både på Strømsø og Fjell), Migra helsestasjon (kommunedekkende), familieteam, skolehelsetjeneste, PP-tjeneste, kulturtjenester og innbyggertorg. Knutepunkt Strømsø huser også koordinator for områdesatsingen Strømsø 2030 og lokal koordinator for nærutvalget.

Innbyggere på Fjell og Strømsø får sine forebyggende tjenester til barn og unge dekket fra Knutepunkt Strømsø, og antallet fagstillinger står i forhold til innbyggertallet. Forskjeller fra andre kommunedeler er altså den tverrfaglige organiseringen under én ledelse. Det er ikke tilført ressurser eller stillinger utover virksomhetsleder for piloten. Det er utpekt en fagansvarlig for hvert tjenesteområde. Gruppen har faste møter med ledelsen for å sikre god kommunikasjon med alle faggrupper, fremme tverrfaglig samarbeid og fellesskap rundt utviklingsarbeid.

Områdesatsingen Strømsø 2030 er administrativt lagt til virksomhet Knutepunkt Strømsø. Det er midlertidig ansatte medarbeidere som er finansiert av og knyttet til ulike prosjekter innen områdesatsingen Strømsø 2030. Mange fast ansatte i knutepunktet har også deler av sin stilling knyttet til prosjekter, slik at tjenesteutvikling og tiltak under Strømsø 2030 tilpasses befolkningens behov og drift av ordinære tjenester parallelt. Dette bidrar i stor grad til Drammen kommunes egenandel i områdesatsingen.

Knutepunktet har hatt hyppig besøk av sentrale politikere fra ulike partier, samt fra flere andre kommuner, som ønsker å høre om erfaringene med piloten og organiseringen i Knutepunkt Strømsø.

Omfattende utviklingsarbeid i 2021:

Til tross for pandemien har utviklingsarbeidet på Knutepunkt Strømsø fortsatt så langt det har latt seg gjøre.

Det er etablert innbyggertorg og møteplass, og innredet lokaler egnet for utlån til innbyggere, foreninger og lag. Det er mange henvendelser knyttet til lån av lokaler. Gymsalen er under rehabilitering og vil kunne dekke opp ytterligere behov.

NAV benytter lokaler på møteplassen til arbeidsrettede kurs og tilbyr rådgivende konsultasjoner til innbyggere via innbyggertorget to dager per uke.

Jasmin kvinnenettverk driver kaféen på møteplassen, og har en klar sosial profil i forhold språktrening og arbeidstrening. De driver også språkkafé, samt norsk kurs med grunnleggende lese- og skriveopplæring, turgrupper og andre aktiviteter i kommunedelen.

Kirkens Bymisjon driver gjennom "Gi det videre" med gjenbruk av klær og utlån av aktivitetsutstyr gjennom Skattkammeret. Det er stor økning i besøkstall etter at de flyttet inn på knutepunktet. Det er også etablert et kleslager med utdeling av tøy til ulike brukergrupper i samarbeid mellom knutepunktet, Ny Start og Kirkens bymisjon.

Strømsøhagen videreutvikles i et samarbeid med frivillige organisasjoner, næringsliv, barnehager og innbyggere. Sommeren 2021 ble hagen hyppig brukt til rekreasjon og lek og til dyrking i pallekarmer. Lekeplass er under etablering.

Det er etablert faste arenaer for tverrfaglige drøftinger og samhandling med skoler og barnehager. Det vektlegges at fagpersoner fra familieteam og forebyggende helsetjenester i økende grad er tilgjengelige ute på skolene.

Det er gjort en betydelig innsats for å få barn med i fritidsaktiviteter, sommerskole og feriejobb, både gjennom å oversette informasjon til mange språk, gi praktisk bistand til påmelding og arrangere "Alle med"-konferanse i kommunedelen.

Strømsø-nytt utgis månedlig på norsk og engelsk og distribueres på mail eller i postkassene. Det drives aktiv markedsføring av ulike tilbud gjennom en veletablert Facebookgruppe og andre sosiale medier.

Det vektlegges stor grad av innbyggerinvolvering, og tilbudene utvikles basert på de behov som avdekkes.

Tjenesteutvikling som foregår gjennom Knutepunkt Strømsø er i tråd med intensjonene i "oppvekstreformen". Erfaringene som høstes herfra kan bidra til utformingen av forebyggende tjenester til barn, unge og familier. Videre er det et tett og lovende samarbeid med frivillig sektor, som også understøtter tidlig og forebyggende innsats for barn og unge.

Pandemi – innsats og erfaringer 2021

Det er gjennomført en rekke tiltak i kommunedelen for å møte utfordringene under pandemien. Tjenester til barn og unge er driftet via helsestasjonene, helsesykepleiere på skolen, familieteam, PPT og kultur så langt det har latt seg gjøre, med nødvendige tilrettelegginger alt etter smittesituasjonen. Ansatte har vist stor evne til tilpasning og tilrettelegging for å sikre tjenester til barn, unge og familier. Videre har personell bidratt med vaksiner og smittesporing, sørget for oversettelser av informasjon og markedsføring av dette i kommunedelen og på sosiale medier.

Stolthet over hva som oppnås, utviklings- og læringspunkter

Tjenestene registrerer at en stor andel av barn, ungdom og familier har sammensatte behov og flere risikofaktorer samtidig (for eksempel lærevansker, ustabil eller dårlig bosituasjon, psykososiale, økonomiske eller helsemessige utfordringer i familiene). Det er hyppigere flytting og dermed mindre stabilitet i barne- og foreldregrupper og i nabolag. Språkutfordringer gir behov for å jobbe med tolk. Dette understreker behovet for flere tjenester parallelt, som er godt koordinert og har god dialog med familiene.

Det er gjort erfaringer med at "korte linjer" gjennom lokalt tverrfaglig samarbeid og ledelse er viktig for å komme raskt i gang med lokale og innbyggertilpassede tiltak. Tjenestene får til mer ved å arbeide sammen med lokale krefter, lag og foreninger, næringsliv og innbyggere. Gjennom at flere innbyggere blir inkludert i aktiviteter og på åpne møteplasser, blir behovet for vedtaksfestede tjenester også mindre. Behovet for nettverksbygging på tvers av lokalsamfunnet på Strømsø oppleves å være større enn i mer oversiktlige kommunedeler.

Organisasjonsmodellen i Knutepunkt Strømsø fremmer effektiv utnyttelse av ressurser på tvers av fag, men det er også utfordringer knyttet til kommunikasjon og rapportering på tvers av mer tradisjonell organisering.

Pandemien

I perioder med gjenåpning har NAV Drammen gjennomført interne "jobbklubber" hvor deltakerne får hjelp til å utforme sin egen CV og eller forberede seg på jobbsøking. Disse kursene har vært gjennomført både på Fjell og i knutepunkt Strømsø.

I løpet av 2021 fikk 594 innbyggere jobb, i regi av NAV Drammen. Størstedelen av disse hadde nedsatt arbeidsevne. I snitt var 72,5 prosent av sosialhjelpsmottakerne under 30 år i arbeidsrettet aktivitet. I perioder hvor det har vært mulig å jobbe mer utadrettet, har det vært mulig å hjelpe mange flere i jobb enn i perioder med nedstengning. (Det vises til mer utførlig omtale under sentralt kapittel.)

Harmonisering

I 2021 har harmoniseringsarbeidet i NAV Drammen hatt fokus på å etablere en omforent praksis rundt vurderinger og utregninger, bruk av vilkår og aktivitetsplikt og oppfølging av disse. I tillegg har det vært fokus på lik praksis for å etablere helhetlig oversikt, spesielt over langtidsmottakere som mottar mest penger. Målet er å ha en systematisk vurdering av, og eventuelt gi tilbud om, kvalifiseringsprogram for de som kan ha nytte av det. Det er fortsatt et potensial med hensyn til at flest mulig som mottar sosialhjelp skal være i arbeidsrettet aktivitet. Gjennom kontinuerlig forbedringsarbeid er målet å sikre at alle ansatte arbeider i henhold til formålsparagrafen i Lov om sosiale tjenester i NAV:

- å bedre levekårene for vanskeligstilte,
- bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet
- bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud
- bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet har et mindreforbruk på 1,8 millioner kroner etter avsetninger til bundne fond. Dette utgjør 0,5 prosent av totalt revidert budsjett. Pandemirelaterte kostnader på 2,6 millioner kroner er kompensert fullt ut. NAV fikk styrket rammen med 10,0 millioner kroner for 2021. Styrkingen reduseres til 5,0 millioner kroner i 2022 og bortfaller i 2023. Ny start innarbeidet nedtrekk i sine rammer med til sammen 11,6 millioner kroner.

Til tross for styrkingen av sosialhjelpsbudsjettet endte denne posten med 25,2 millioner kroner i merforbruk. Samtidig mottok NAV betydelig mer i statlige refusjoner og sykelønnsrefusjoner enn budsjettet og hadde også mindreforbruk til KVP og lønn generelt. Som virksomhet hadde NAV et merforbruk på totalt 3,3 millioner kroner.

Resultat i Ny start i viser mindreforbruk på 4,8 millioner kroner. Det er generelt mindreforbruk i alle avdelinger, både hva gjelder lønn og drift som følge av vakanser og lavere aktivitet på grunn av pandemien. I tillegg er det høyere inntekt fra sykelønns- og fødselsrefusjon enn budsjettet, blant annet som følge av høyere sykefravær enn hva som ble lagt til grunn i budsjettet.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	240 239	232 220	220 941	11 279
Andre driftsutgifter	256 850	219 248	237 812	-18 564
Sum Driftsutgifter	497 090	451 468	458 753	-7 285
Andre inntekter	-74 406	-54 006	-60 452	6 446
Ref. sykelønn	-10 437	-4 655	-7 327	2 671
Sum driftsinntekter	-84 842	-58 661	-67 778	9 117
Netto resultat	412 247	392 807	390 975	1 832

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	412 247	390 975	392 807	1 832	0,5 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde en opprinnelig investeringsramme på 1,0 millioner kroner til etablering av låsbart sykkelskur ved Knutepunkt Strømsø samt utskifting av gulv i venteområde hos helsestasjonen på knutepunktet. Totalt beløp som er belastet investeringsregnskapet i 2021 er 0,9 millioner kroner.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P08 Inventar og utstyr Sosialtj, etabl. og bolig	1 000	868	Forsinket	132
Sum	1 000	868		132

Statustekst investeringer**KK P08 Inventar og utstyr Sosialtj, etabl. og bolig**

Det er anskaffet låsbart sykkelskur ved Knutepunkt Strømsø samt at det er foretatt utskifting av gulv i venteområde hos helsestasjonen på knutepunktet. Investeringene følger i hovedsak forventet framdrift, men er noe forsinket.

Kommunens tjenesteområder

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet

«Hovedutvalget for kultur, idrett og frivillighet har det politiske ansvaret for kultur, idrett, frivillighet, medvirkning og lokaldemokrati»

09 Kultur, idrett og frivillighet

10 Medvirkning og lokaldemokrati

Om hovedutvalget

Hovedutvalget for kultur, idrett og frivillighet har det politiske ansvaret for kultur, idrett og frivillighet og medvirkning og lokaldemokrati.

Dette utgjør:

- Fire folkebibliotek og ett fengselsbibliotek
- Tre innbyggertorg
- Fem frivilligsentraler
- Fossekleiva kultursenter
- Tre arenaer for gjesteopphold for kunstnere: Holmsbu, Union og Fossekleiva
- Kulturskole med tre hovedlokasjoner og to kulturskolesatellitter
- Fritidstilbud til barn og unge, tre hovedlokasjoner
- Idrettshaller og baner i kommunal regi
- Bidragsyter for lokal kunst, interkultur, kultur, idrett, friluftsliv samt kulturminnevern og frivillighet.
- Søkbare tilskuddsordninger
- Byantikvar
- Skogsdrift i kommunal skog.
- Drift og videreutvikling av nærutvalg og lokaldemokratisk verktøykasse
- Opplæringsaktiviteter knyttet til innbyggerinvolvering og medvirkning
- Etablering av overordnet systematikk og struktur i arbeidet med involvering og medvirkning
- Attic - etter vedtak om virksomhetsoverdragelse høsten 2021

Dette er vi stolte av

Kulturytring Drammen ble arrangert for første gang og er Norges første nasjonale arena for kulturpolitikk som skal samle hele det norske kulturlivet i samtaler og debatt om kunst- og kulturpolitikk. NOKU (Norsk kulturforum) er hovedarrangør i samarbeid med Drammen kommune og Viken fylkeskommune. Arrangementet er planlagt gjennomført hvert andre år. Planlegging og gjennomføring det første året var krevende på grunn av pandemien, men arrangementet ble gjennomført på digitale flater og med noe fysisk deltagelse. Det var allikevel god deltagelse og god omtale i nasjonale medier.

Innbyggertorg og kontaktsenteret har vært kommunens kontaktpunkt og vært en 1. linje tjeneste for innbyggerne. Det har bidratt til forutsigbarhet i en usikker tid under pandemien, for innbyggere, kommunen og statlig forvaltning. Bibliotekene har også vært et viktig tilbud og møteplass når andre tilbud har vært nedstengt i perioder.

En egen midlertidig avdeling for koronatesting og vaksinetelefon har vært i drift gjennom året. Avdelingen har også bidratt til å utvikle Helseboka. Dette har vært et krevende arbeid med store krav til endrings- og omstillingsevne blant ansatte.

Det er etablert nye søkbare tilskuddsordninger for kunst og kultur, med god dialog og samarbeid med et arbeidsutvalg fra hovedutvalget underveis i prosessen. Ordningene har fått gode tilbakemeldinger fra kulturlivet.

Det ble utdelt frivillighetspris, kulturpris, kulturstipend og kunstnerstipend. Kunstnerstipendet ble delt ut for første gang i Drammen kommune.

Nærutvalgsordningen ble startet opp. På tross av pandemien har nærutvalgene vært i drift gjennom hele året. Nærutvalgene har tenkt kreativt, og funnet løsninger når det gjelder gjennomføring av møter, samt det å involvere og nå ut til kommunedelens innbyggere.

Nærutvalgene har kommet med innspill på at de opplever det som positivt å ha en arena der små og store saker fra lokalmiljøet kan løftes frem. I tillegg opplever innbyggerne i nærutvalgene at de får innsikt i saker med betydning for kommunedelen, og at dialogen mellom innbyggerne, de folkevalgte og kommunens administrasjon er styrket. Deltakelse i nærutvalget gjør også at innbyggerne føler at de kommer tettere på beslutningstakerne.

Lærings- og utviklingspunkter fra 2021

Når knutepunktene skal utvikles i kommunedelene, bør det være fokus på at tjenestene ved det enkelte knutepunkt skal ha eierskap til helheten. Det bør formidles tydelige visjoner for å skape engasjement for knutepunktene, slik at tilbudet kan bli bedre for innbyggerne.

Det har vært et bredt samarbeid med frivilligheten knyttet til informasjon om smittevern og vaksinasjon ut mot minoritetsbefolkningen. Gjennom dette arbeidet er det etablert nye samarbeidsstrukturer og erfaringene med dette kan brukes i flere sammenhenger. Kommunen har erfart at man ikke når ut til alle befolkningsgrupper gjennom tradisjonelle informasjonskanaler og at samarbeid med ulike lag, organisasjoner og enkeltpersoner er helt nødvendig.

Vedrørende involvering og medvirkning har det vært gjennomført flere ulike prosesser der det er tilrettelagt for medvirkning blant innbyggerne. Dette er positivt og bygger opp under målet «I Drammen skaper vi framtida sammen». Rådmannen vurderer det som viktig at Drammen kommune kontinuerlig jobber for å øke kvaliteten i medvirkningsaktivitetene, samt øke bevisstheten i kommuneorganisasjonen på hva som skal til for å lykkes med medvirkning.

Håndteringen av nødvendige tiltak knyttet til pandemien har ført til mer tverrfaglig arbeid, og dette har gitt erfaringer som det er viktig å ta med videre. Programrådet har samarbeidet med skole, helse, forebyggende tjenester og tekniske tjenester.

Etablering av nærutvalgsordningen er nybrottsarbeid i Drammen og dette vil kreve kontinuerlig innsats for å sikre læring og utvikling. Nærutvalgene har gitt konstruktive innspill til det videre arbeidet:

- Tydeligere rammer hadde vært ønskelig. Det har vært krevende å selv skulle definere oppgaver, arbeidsform og struktur basert på nærutvalgets reglement.
- Nærutvalgene savner tilbakemeldinger i saker der de har kommet med innspill.
- Det å planlegge og gjennomføre medvirkningsaktiviteter tar tid. Nærutvalgene må involveres tidlig der de skal ha en rolle ut mot lokalmiljøet.
- Det er en utfordring at nærutvalgsordningen foreløpig er lite kjent ute blant innbyggerne i kommunedelene.

Det vil jobbes videre med strategiske grep for å møte disse utfordringene i 2022.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
P09 Kultur, idrett og frivillighet	310 783	298 039	297 750	-289	-0,1 %
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	1 748	2 673	3 307	633	19,2 %
Sum	312 531	300 712	301 057	345	0,1 %

Oppsummering av de økonomiske hovedtrekkene

Hovedutvalgsområdet har hatt en ramme på 290,6 millioner kroner og et samlet mindreforbruk på 0,3 millioner kroner som er et avvik på 0,1 prosent. Det er tilført 20,1 millioner kroner for utgifter knyttet til pandemien.

Hovedutvalgsområdet har hatt en investeringsramme på 31,6 millioner kroner og 23,7 millioner kroner er brukt.

Rådmannen vil fremme forslag om å rebevilge 7,9 millioner kroner i 1. tertial.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

Innledning

Kommunens tjenester innen kultur, idrett og frivillighet er levert kommunens innbyggere i mindre omfang og mer digitalt enn i et normalår. Pandemisituasjonen har preget tjenestetilbudet til innbyggerne og den eksterne aktiviteten i fagområdet.

Programområdet har et merforbruk på 0,3 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Det er tilført 20,1 millioner kroner som kompensasjon for pandemirelaterte kostnader.

Programområdet har hatt en investeringsramme på 31,6 millioner kroner. Det er brukt 23,7 millioner kroner.

Fakta om programområdet

Programområdet drifter tilbud til hele befolkningen og gir tilskudd til drift av kulturinstitusjoner og anlegg for idrett og aktivitet.

Bibliotekene driver aktiv litteratur- og kunnskapsformidling til hele befolkningen i kommunen. Bibliotekene er uavhengige, har gratis møteplasser og debattarenaer og tilbyr et stort mangfold av åpne kulturarrangementer. I Drammen kommune er det fire biblioteker: Drammensbiblioteket, Mjøndalen bibliotek, Fjell bibliotek og Svelvik bibliotek. I tillegg er det fengselsbibliotek i Drammen fengsel som er statlig finansiert. Bibliotek og møteplass har også ansvar for innbyggertorgene og driver test- og vaksinetelefonen. Bibliotekene har et utstrakt samarbeid med organisasjoner, foreninger og enkeltaktører i lokalsamfunnene. Skoler og barnehager benytter seg av bibliotekenes tilbud.

Området har ansvar for kulturskole og ung kultur som gir et bredt tilbud til barn og unge gjennom kulturskolen og åpne tilbud. Attic dansestudio blir en del av dette tilbudet med første driftsår i kommunal drift i 2022. Kulturskolen underviser i kjernefagene musikk, teater, visuell kunst og dans. Kulturskolen og Ung kultur har tilbud følgende steder:

- Folkets hus i Krokstadelva
- Union Scene på Grønland/Drammen sentrum
- Knutepunkt Svelvik.
- Kulturskolesatellitter på Brandengen og Konnerud skoler
- Neon fritidsklubb på Fjell
- Nøstedhallen skatepark
- Union scene
- Ungdomshuset G60 på Grønland
- Undergrunnen i Svelvik
- Down Under i Mjøndalen har åpne tilbud til barn og unge i tillegg til festivaler og enkeltarrangement.

Det tilrettelegges for aktivitet i regi av frivilligheten gjennom frivilligsentralene, tilskuddsordninger, møteplasser, arrangementer og utlån av lokaler og utstyr. Drammen har fem frivilligsentraler.

Drammen kommune har en robust frivilligsektor med et stort mangfold av lag og organisasjoner og enkeltfrivillige.

Kommunen samarbeider tett med frivillige i forbindelse med store arrangement som World Cup skisprint, Kulturhælja, Elvefestivalen, GLOBUS, Tour of Norway med mer.

Området tilrettelegger arenaer og anlegg for egenorganisert og organisert aktivitet. Det er utviklet samarbeidsmodeller og partnerskap om aktive lokalsamfunn i noen kommunedeler mellom idrettslag og skoler. Det har vært forskjellig praksis i de tre tidligere kommunene når det gjelder eierskap og drift av idrettsanlegg og badeanlegg. Det er etablert et godt samarbeid med idrettsrådet.

Kommunen har ansvar for tilrettelegging av turveier, skiløyper og friområder for allmennheten. Skogsdrift og skjøtsel er en viktig del av programområdet.

Området omfatter tilskudd til drift, utvikling og forvaltning av muséer, teater og scener. Kommunen bidrar med tilrettelegging og tilskudd til profesjonell kunstformidling, skapende kunst og til kulturaktiviteter i kommunal regi. Drammen kommune har lokale kulturbygg og bistår med utlån, utleie og praktisk tilrettelegging.

Union, Fossekleiva og Holmsbu har kunstnerresidens med mulighet for opphold av gjestende kunstnere og kulturarbeidere.

Drammen kommune gir tilskudd til Drammensbadet, Drammen scener, museer, teater og den norske kirke ved Drammen kirkelige fellesråd.

Byantikvaren gir faglige råd vedrørende bevaring av kulturhistoriske og verdifulle bygninger og miljøer i plan- og byggesaker, samt arkeologiske kulturminner. Det utføres formidling, tilrettelegging og forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer i kommunen.

Programområdet er utfører av vedtak om fritids- støttekontakter til innbyggere med behov for assistanse til egen fritid. Tjenestetildeling og koordinerende enhet samt barnevernet fatter vedtak om tildeling av tjenesten.

Nøkkeltall

Nøkkeltall kultur, idrett og frivillighet

		2020	2021
Antall fattede vedtak om fritidstilbud		419	563
Antall arrangementer	Inkl. den kulturelle spaserstokken, Bruløpet, Interkultur, 17. mai, biblioteket, julearrangementer.	184	474
Antall publikummere/deltakere	Inkl. kulturytring, Interkultur, Bruløpet	8 962	2 463
Antall elever	Den kulturelle skolesekken	57 354	59 698
Antall kubikkmeter tømmer levert til mottak		1 980 m ³	1 530 m ³
Antall medlemmer i idrettslag i Drammen	*	29 530	27 290
Driftstilskudd kulturaktører og lag/foreninger	Antall tilskuddsmottakere	43	49
Andre tilskudd kunst og kultur	Antall tilskuddsmottakere	79	45
Festivaler	Antall tilskuddsmottakere	6	5
Skriftlige uttalelser til plan- og byggesaker fra byantikvar	Antall byggesaker	102	168
	Antall plansaker	10	23
Kulturskolen	Antall elevplasser, ordinær undervisning	1 555	1 699
	Antall unike elever kulturskolen **	1 120	1 262
	Antall friplasser	140	149
	Antall elever friplasser	133	149
Antall besøk på biblioteket		275 962	267 962
Antall deltakere/publikummere på arrangementer	Bibliotek	11 074	4 308
Den norske kirke	Antall medlemmer	56 562	55 749

* tall i april året etter.

** uten elever på kortere kurs

Mål og resultater

Innbyggertorg/knutepunkt

Det er etablert innbyggertorg og møteplass i Svelvik, i Mjøndalen og i Drammen sentrum. Knutepunkt Fjell har bibliotek, møteplass, arena for ung kultur, frivilligsentral og kultursal. Det ble gjennomført fysisk tilrettelegging og oppgradering av møteplassene i knutepunktene i Svelvik og Mjøndalen. Dette er utført i samarbeid med andre tjenester i knutepunktene. Det er igangsatt arbeid for å utvikle møteplassene og innbyggertorgene sammen med innbyggere. Det er omprioritert bemanning fra innbyggertorg til en midlertidig avdeling for å betjene bestilling av testing for Covid-19. Det har også vært hentet inn ekstra bemanning i perioder fra andre områder. Avdelingen har bidratt med arbeid i utvikling av den digitale helseboka.

Det ble etablert og igangsatt tilbud om byggesaksveiledning i knutepunktene på høsten. Bemannet NAV informasjon på knutepunktene er i startgropen.

Det har vært bemannet turistinformasjon lokalisert på Bragernes torg og i Storgata i Svelvik i turistsesongen 20/6-20/8. I tillegg er sosiale medier aktivt tatt i bruk i turistinformasjonen noe som viste seg å nå mange, både egne innbyggere og turister.

Kulturarenaer

Det er gjennomført en kartlegging av kulturarenaer. Kartleggingen synliggjør hva kommunen rår over av arenaer over hele kommunen. Det ble kartlagt 88 arenaer. Kartleggingen synliggjør hvilke typer arenaer kommunen har og hvilke det er mangel på. Kvaliteten på de enkelte arenaene er ikke vurdert.

Bydelsmødrene Drammen

Frivilligsentralene inngikk en samarbeidsavtale med Bydelsmødrene Norge om etablering av bydelsmødre Drammen. En ressursgruppe ble etablert og 14 kvinner med bakgrunn fra 9 land med til sammen 16 språk fullførte opplæringen (10 moduler med tema barnevern, NAV, psykisk helse, vold i nære relasjoner og kvinnehelse - presentert av ulike fagpersoner). Bydelsmødrene i Drammen arbeider mot å bli en selvstendig forening under Bydelsmødrene Norge.

Den kulturelle spaserstokken - DKSS

Det har vært et utfordrende år da de fleste tilbudene i regi av DKSS skjer inne på institusjonene. I perioder hvor tilgangen til institusjonene var stengt grunnet smittevern, ble det desto viktigere å sørge for at beboere ikke mistet muligheten for kulturelle opplevelser. Noen tilbud foregikk utendørs, andre inne på ulike lokasjoner, og løsningen ble å filme for så å dele konsertene digitalt.

Gjennom samarbeid med ansatte på de ulike institusjonene ble beboere forelagt digitale opplevelser. For hjemmeboende ble innspillinger lagt ut på egen kanal på Youtube.

DKSS har levert 138 arrangementer på institusjoner både ute og inne og 24 innspillinger (digitale konserter).

Byantikvaren

Byantikvaren har hatt et helt driftsår og den viktigste oppgaven har vært å etablere rutiner og samarbeid for uttalelser i plan- og byggesaker. Antall plan- og byggesaker med formelle uttalelser fra byantikvaren har økt fra 112 i 2020 til 191 i 2021. Det har vært økt synlighet i mediebildet, noe som fremmer den offentlige samtalen om kulturminner.

Samarbeid med Idrettsråd, Friluftsråd

Det er inngått samarbeidsavtaler med Idrettsrådet og Friluftsråd. Det har vært et godt samarbeid med rådene og det er lagt gode grunnlag for videre dialog og rutiner for samarbeid.

Drammen kulturråd

Drammen kulturråd ble konstituert og hadde sitt første årsmøte i desember 2020. Det ble inngått en første samarbeidsavtale med Kulturrådet og det er etablert et godt samarbeid også med dette nye rådet.

Kulturskolesatelitter

Kulturskolesatelitter er videreført ved Brandengen og Konnerud skoler, i tett samarbeid med skolene. Det har vært to dager med kulturskoleundervisning på Brandengen skole og to dager på Konnerud skole. Et tverrfaglig lærerteam underviser elevene i grupper. Halvparten av undervisningen skjer i aktivitetsskolen - AKS og halvparten skjer etter skoletid som et ordinært gruppebasert kulturskoletilbud.

Kirken

Kirken har mottatt 0,6 millioner kroner som refusjon for ekstra kostnader vedrørende pandemien. Drammen kommune har dekket kirkens kostnader til reguleringspremie pensjon og kapitalkostnader for lån tatt opp med kommunal garanti med i alt 5,1 millioner kroner.

Drammensbadet

Det ble i forbindelse med 1. tertial vedtatt å utbetale 2,6 millioner kroner for tapt egenkapital per 2020 og 1,5 millioner kroner for å kunne drifte utebadet sommeren 2021. Det er også utbetalt 15,7 millioner i støtte for tapte inntekter som følge av pandemien.

Digitalisering

Det er utarbeidet en tiltaksplan til digitaliseringsstrategien for kultur, idretts- og frivillighetsområdet. Planen har 27 tiltak som inneholder etablering av nye løsninger, til kompetanseheving for ansatte og innbyggere samt til personvern og informasjonssikkerhet. Noen tiltak er påbegynt i 2021. Tiltakene er planlagt realisert i perioden fra 2022 - 2025.

Det er satt opp en digital løsning, Friskus, som muliggjør betaling med Fritidskortet for faste organiserte fritidsaktiviteter for alle barn i kommunen mellom 6-18 år. Alle lag og foreninger kan også markedsføre sine aktiviteter, både innenfor og utenfor fritidskortordningen, i aktivitetskalenderen i løsningen.

Det er gjennomført anskaffelse av helhetlig bibliotekplattform, Quria. I arbeidet er det vektlagt å sikre effektiv og innovativ drift. Plattformen skal bidra til at biblioteket er i forkant av den digitale utviklingen og legge grunnlaget for automatiserte arbeidsprosesser for ansatte og effektiv kommunikasjon med og formidling til brukerne.

Det er arbeidet videre med implementering av Aktiv kommune, kommunens løsning for booking av lokaler og arenaer for lag og foreninger. Det er også etablert to-faktor påloggingsløsning og startet arbeid med integrasjon til UBW for fakturering av leie.

Prosjektet for digitalisert forvaltning av tilskuddsordninger fortsetter, men det pågående arbeidet med en løsning ble avsluttet da det i starten av arbeidet ble klart at deler av valgt løsning ikke var tilfredsstillende. Det pågår et arbeid nasjonalt som kommunen følger med på og som vil påvirke eller utgjøre en mulig ny løsning.

Attic

Kommunestyret besluttet virksomhetsoverdragelse av Attic AS til kommunen 2.11.21. med virkning fra 1.1.22. Tjenestetilbudet ved Attic dansestudio skal fortsette som før også i kommunal drift.

Fritidskortet

Prosjekt fritidskort med finansiering fra staten ble etablert og var i full drift fra august i tråd med statens føringer. Det ble lagt ned mye arbeid i veiledning til frivillige lag og organisasjoner. Brukerne av fritidskortet økte jevnt utover høsten.

Pandemien

Forhold knyttet til pandemien er omtalt på sentralt kapittel.

Harmonisering

Programområdet har mange områder med behov for harmonisering. Noen områder er ferdig harmonisert, og noe harmoniseringsarbeid pågår eller gjenstår.

Gjennomført i 2021:

- Nye tilskuddsordninger til kunst- og kulturlivet er vedtatt.
- Nye åpningstidene til bibliotekene er vedtatt.
- Det ble gjennomført en prosess vedrørende avdelingsstruktur på bibliotekene for å oppnå en bedre effektivitet og samordning.
- Innretning for den kulturelle skolesekken.
- Ny modell for inntektsgradert brukerbetaling i Kulturskolen i kombinasjon med søskenmoderasjon og friplassordning ble vedtatt med virkning fra høsten 2022.

- Brukerbetaling i Ung kultur er vedtatt.
- Tilskudd til skolekorpene er vedtatt.

Gjenstår:

- Kommunens tilskudd til Idretten er delvis harmonisert
- Harmonisering av anleggsstrukturen.

Harmoniseringsarbeidet er gjennomført med bred involvering av ledere, tillitsvalgte og politikere gjennom ulike arbeidsgrupper.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 et samlet merforbruk på 0,3 millioner kroner mot revidert budsjett.

Programområdet har fått tilført 20,1 millioner kroner for merutgifter til pandemien. Drammensbadet har mottatt 15,7 millioner kroner og Kirken er kompensert 0,6 millioner kroner. De øvrige er programrådets egne kostnader, inkludert drift av koronatelefonen.

Drammensbadet er tilført 2,6 millioner kroner for dekning av negativ egenkapital og 1,5 millioner kroner for å ha sommeråpent i 2021.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	120 525	131 383	123 348	8 035
Andre driftsutgifter	246 434	191 667	244 668	-53 001
Sum Driftsutgifter	366 958	323 050	368 016	-44 966
Andre inntekter	-52 518	-25 237	-66 363	41 126
Ref. sykelønn	-3 657	-63	-3 615	3 552
Sum driftsinntekter	-56 175	-25 301	-69 978	44 677
Netto resultat	310 783	297 750	298 039	-289

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	310 783	298 039	297 750	-289	-0,1 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 en revidert investeringsramme på 31,6 millioner kroner etter overføring av midler til ikke slutførte prosjekter i 2020 og 0,5 millioner kroner for overført fra driftsregnskapet.

Dette gjelder storskjerm Marienlyst med 1,1 millioner kroner, kunstgress på Konnerud til 4,9 millioner kroner og utsiktstårn Nordbykollen med 0,7 millioner kroner og 1,2 millioner kroner til ferdigstillelse av Fjell 2020.

Rådmannen vil til 1. tertial vurdere å foreslå rebevilgning av 7,9 millioner kroner i ubrukte investeringsmidler fra 2021.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P09 Kirken	7 500	7 500	Ferdig	0
KK P09 Maskiner, inventar og utstyr	15 385	12 484	Iht. plan	2 902
KK P09 Oppgradering arena, anlegg og natur	8 200	3 775	Iht. plan	4 425
Sum øvrige prosjekter	1 000	189		811
Sum	32 085	23 948		8 137

Statustekst investeringer**KK P09 Kirken**

Beløp er investeringsramme for kirken.

KK P09 Maskiner, inventar og utstyr

Prosjekt har revidert ramme på 14,9 millioner kroner for 2021.

Det er gjennomført kjøp for 12 millioner kroner. Av store innkjøp nevnes oppgradering Eknesbadet for 2,7 millioner kroner, ny tråkkemaskin til 3,8 millioner kroner og ny ismaskin til 1,8 millioner kroner. Inventar til arena Fjell har en ramme på 3,2 millioner kroner og det er gjort innkjøp for 2,1 millioner kroner. Øvrig inventar leveres 2022.

KK P09 Oppgradering arena, anlegg og natur

Prosjekt har en ramme på 8,2 millioner kroner.

Hovedprosjekt skulle vært utskifting av kunstgress på Konnerud med ramme 5 millioner kroner, samt tippemidler. Prosjekt ferdigstilles sommer 2022.

Storskjerm Gamle gress har en ramme på 1,5 millioner kroner, og det er gjort del-leveranser i 2021 på 0,4 millioner kroner. Sluttleveranse er i 2022, før sesongstart.

Det er gjort sikringsarbeider i Kjøsterudjuvet og tilleggsarbeider på Strømbanen og Marienlyst friidrettsbane som var meldt ferdig 2020.

Utsiktstårn Nordbykollen har en ramme 1 million kroner og det er påløpt 0,3 millioner kroner 2021. Prosjektet ferdigstilles 2022.

P10 Medvirkning og lokaldemokrati

Innledning

I Drammen skal det være enkelt å medvirke og interessant å delta, og medvirkningen skal ha en effekt. Programområdet er en del av Drammen kommunes satsing på Drammensmodellen, der det skal bygges sterkere lokaldemokrati, ytes og utvikles nære tjenester og skapes lokalsamfunn sammen med innbyggere.

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 0,6 millioner kroner. Dette er et avvik på 19,2 prosent av programområdets totale budsjettamme.

Fakta om programområdet

Programområdet omfatter følgende hovedaktiviteter:

- Drifte og videreutvikle nærutvalgene i henhold til vedtatt reglement
- Etablere og videreutvikle lokaldemokratisk verktøykasse; et digitalt planleggingsverktøy for ansatte
- Opplæringsaktiviteter knyttet til innbyggerinvolvering og medvirkning
- Etablere overordnet struktur i arbeidet med involvering og medvirkning

Mål og resultater

Ett år med nærutvalgsordningen

2021 var oppstartsåret for nærutvalgsordningen, men det var også et annerledes år preget av pandemien. På tross av dette har nærutvalgene i løpet av året holdt fire åpne møter i henhold til reglement, i tillegg til flere arbeidsgruppemøter. I tillegg har de gjennomført ulike medvirkningsaktiviteter ute i lokalmiljøene.

Tilbakemeldinger fra ulike evalueringer i 2021 viser at det oppleves å være en god intensjon bak nærutvalgsordningen. Det at nærutvalgene fungerer som en arena og en lyttepost for lokale problemstillinger og idéer oppleves i seg selv som positivt. Samtidig har nærutvalgene kommet med tydelige og konstruktive tilbakemeldinger på hva de opplever utfordrende og som vi sammen må jobbe med i den videre utvikling av nærutvalgene.

Det vil legges frem egen årsrapport og evaluering av nærutvalgene i april 2022.

Lokaldemokratisk verktøykasse – fornyer, forenkler og forbedrer

Lokaldemokratisk verktøykasse er ett av flere virkemidler for å nå målene om et styrket lokaldemokrati i Drammen. Lokaldemokratisk verktøykasse samler ulike metodikk for medvirkning og bidrar til refleksjon og bevisstgjøring rundt innbyggerinvolvering. Hovedaktivitetene i 2021 har vært å etablere og teste et digitalt planleggingsverktøy som ansatte kan bruke i planlegging av medvirkningsaktiviteter.

I tillegg til samarbeid på tvers i organisasjonen har det vært etablert kontakt både med nasjonale, regionale og lokale aktører. Dette har gitt verdifull kunnskap og samtidig bidratt til å gjøre Drammen kommunes satsing på lokaldemokrati og medvirkning kjent.

Lokale koordinatører tester nye arbeidsformer

For å oppnå ønskede resultater med kommunenes satsing på nærdemokrati har kommunen 2,5 årsverk lokale koordinatører. Rollen som lokal koordinatør er ny, og utfordrer tradisjonelle måter å samhandle på mellom innbyggere, politikere og administrasjon. Dette er både spennende og utfordrende. Rollen har gjennom 2021 i stor grad blitt definert basert på behovet i den enkelte kommunedel og i det enkelte nærutvalg. Stillingen vil trolig endres over tid etter hvert som behovet endrer seg.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 0,6 millioner kroner. Dette er et avvik på 19,2 prosent av programområdets totale budsjettamme.

Programområdet har ikke hatt pandemirelaterte kostnader.

Mindreforbruket er i tråd med tidligere rapporter og tilskrives besparelser på drift av nærutvalgene da pandemien har lagt begrensninger på nærutvalgenes mulighet til aktivitet ute i kommunedelene. Utvikling og testing av lokaldemokratisk verktøykasse er gjennomført som planlagt, men er gjennomført uten bruk av kommunalt avsatte midler. Kommunen har imidlertid videreført øremerkede skjønnsmidler som skal benyttes til dette i 2022.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	721	2 625	2 636	-10
Andre driftsutgifter	1 059	1 625	856	769
Sum Driftsutgifter	1 780	4 250	3 492	759
Andre inntekter	-22	-943	-818	-125
Ref. sykelønn	-10	0	0	0
Sum driftsinntekter	-32	-943	-818	-125
Netto resultat	1 748	3 307	2 673	633

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	1 748	2 673	3 307	633	19,2 %

Kommunens tjenesteområder

Hovedutvalg for tekniske tjenester

«Hovedutvalget for tekniske tjenester har det politiske ansvaret for utbygging, samferdsel, vann, avløp og renovasjon, arealplan, klima og miljø»

11 Utbygging og samferdsel

12 Vann, avløp og renovasjon

13 Arealplan, klima og miljø

Om hovedutvalget

Hovedutvalget har det politiske ansvaret for programområdene P11- Utbygging og samferdsel, P12- Vann, avløp og renovasjon og P13- Arealplan, klima og miljø.

Utbygging og samferdsel omfatter utbygging, forvaltning og drift av veier, gater, parker og plasser i Drammen kommune, samt myndighetsutøvelse innen disse fagområdene. Dette inkluderer byggherreansvaret for utbygging av kommunal infrastruktur. Kommunal forvaltning, myndighetsutøvelse og håndheving av parkering ligger også i programområdet. I tillegg koordineres de store utviklingsprosjektene i plan- og byggefase, samt inngåelse av utbyggingsavtaler.

Vann, avløp og renovasjon omfatter utbygging, vedlikehold og drift av kommunens vann- og avløpstjenester. Kommunal renovasjon omfattes også av programområdet, men ivaretas av Renovasjonselskapet for Drammensregionen IKS (RfD).

Arealplan, klima og miljø omfatter arealplanlegging, byggesaksbehandling, geodata/karttjenester, landbruks- og miljøforvaltning, samt koordinering av kommunens klimaarbeid.

Dette er vi stolte av

Det er fremforhandlet og vedtatt flere utbyggingsavtaler som har medført at viktig kommunal infrastruktur blir utbygget og finansiert av private utbyggere i flere kommunedeler. De største er utbygging Konnerud sentrum og Åsen-utbyggingen i Mjøndalen. Begge de to nevnte avtalene sikrer finansiering i størrelsesorden 100-120 millioner kroner.

Det er et godt samarbeid om mange oppgaver på tvers av organisasjonen. Samferdsel, vei og park utfører en mengde oppgaver i samarbeid med andre enheter, særlig mot virksomhetene Arena kultur, idrett og friluftsliv, Vann og avløp, Parkering og Drammen Eiendom KF. Dette er oppgaver som eksempelvis drift og vedlikehold av isbaner, grøntskjøtsel, byrenovasjon, gressklipping og vårfeiling på kommunale eiendommer. I 2021 var omtrent en tredjedel av de oppgavene som ble utført i egenregi for andre virksomheter i kommunen.

Antall henvendelser fra innbyggere med parkerings spørsmål er sterkt økende. Det ble i 2021 gjennomført et rekordhøyt antall befaringer, skiltvedtak, skiltoppsett og oppfølginger av publikumshenvendelser vedrørende parkeringsreguleringer. Det kan tyde på et økende behov for og ønske om parkeringsreguleringer og kontroll også utenfor sentrumsområder.

Det har blitt jobbet målrettet med å få oversikt over ansvar og tilstand på kommunens ulike anlegg igjennom 2021.

Det har blitt vedtatt både trafiksikkerhetsplan og sykkelplan i 2021, og arbeid med både gatenorm og en helt ny parknorm er igangsatt. Det er utarbeidet og tatt i bruk nye verktøy og arbeidsmetoder, for eksempel skoleveianalyser til bruk i trafiksikkerhetsarbeidet.

Vilkårene for utleie av elsparkesykler har gitt et godt tilbud til innbyggerne. Samtidig fungerte samarbeidet med el-sparkesykkelaktørene veldig godt også i 2021, og har blitt positivt omtalt på flere hold.

Dialogen med eksterne aktører som Viken fylkeskommune og Brakar ble forbedret i løpet av året. Dette har ført til at felles samfunns mål har blitt løst på en bedre måte enn tidligere år, for eksempel ladestasjoner for elbusser.

Det er utviklet et godt samarbeid med nærutvalgene, særlig i spørsmål om nærmiljøutvikling og trafiksikkerhet.

98 prosent av alle analysene tatt av drikkevannet i 2021 tilfredstilte drikkevannsforskriften krav. Ingen av avvikene var vurdert til å utgjøre noen helsefare for innbyggerne.

2021 har vært et godt år med tanke på teknisk drift av renseanleggene. Alle renseanleggene har tilfredsstillt rensekravene.

Klimastrategi 1.0 og kommunens andre klimabudsjett er vedtatt i 2021. Se også egen omtale av klimaresultater på sentralt kapittel.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i desember. Planprogram for kommuneplanens arealdel er vedtatt, og planarbeidet følger opp mål og strategier i samfunnsdelen.

Plan- og byggesaksbehandlingen har fremskaffet et kunnskapsgrunnlag gjennom en brukerundersøkelse for å levere mer effektive og servicevennlige tjenester fremover. Det har vært høy produksjon på alle områder innen byggesaksbehandling, og arealplanlegging, herunder også klagesaksbehandling.

Geodata har innført nytt kartforvaltningssystem, nytt webkart og nytt beredskapskart. I tillegg har det, til tross for pandemien, vært mulig å gjennomføre tilnærmet alle delesaker, seksjoneringsaker og matrikkelaker innenfor de lovpålagte fristene.

Miljø og landbruk har igangsatt oppfølgingen av vannområde Drammenselva der Drammen kommune har ansvar for prosjektleder (prosjektet omfatter også åtte andre kommuner). Det er etablert en fast ordning med tråling av Drammenselva og indre basseng for plastsøppel hver sommer. Det er gjennomført en svært vellykket kampanje for utskifting av gamle vedovner/oljebrennere med nye rentbrennende ovner. Det er kommet på plass en godt fungerende ettersøksgruppe som tar seg av påkjørt- eller av andre årsaker skadet vilt.

Innenfor landbruket er det en positiv utvikling for dyrking av frukt og bær. Vekst innenfor fruktproduksjon er en trend som har pågått noen år i kommunen, og som ser ut til å fortsette.

Lærings- og utviklingspunkter fra 2021

Vann og avløp startet arbeidet med «Beredskapsanalysen» i 2021 og den ferdigstilles i 2022. Det å definere de viktigste hendelsene (dimensjonerende hendelser) for å sikre trygg vannforsyning og dimensjonere ressurser og utstyr etter det som blir ansett for å være en hensiktsmessig beredskap, har vært en viktig læringsprosess. Dette kommer innbyggerne til gode hvis det skulle skje en større hendelse med drikkevannet. Både metodikken som er benyttet til analysearbeidet, samt resultatet av selve analysen, har gitt læring som vil bli videreført i arbeidet.

Den spredte lokaliseringen av de ulike avdelingene for de tekniske tjenestene fremstår som en utfordring med hensyn til å oppnå felles kultur, effektiv ressursbruk, informasjonsutveksling og god samhandling. Dette har hatt noe mindre betydning i perioden med pandemirelatert hjemmekontor, men det er ønskelig å vurdere mer effektiv lokalisering av tjenestene når en mer normal arbeidshverdag gjeninnføres. Dette vil kunne effektivisere driften og bidra positivt til arbeidsmiljøet.

Innen miljø-området vurderes det å være behov for å ha fokus på rutiner og forebyggende tiltak som forsøpling, bekjempelse av fremmede arter, utslipp og forurensning. Hensatte, synkende båter har dessverre vært et gjentakende problem.

Situasjonen rundt pandemien har blant annet vist oss at det må legges stor vekt på digitale løsninger, både for innbyggere og næringsliv, i tillegg til at man må klare å etablere en tilstrekkelig en til en veiledning.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
P11 Utbygging og samferdsel	98 558	123 314	122 057	-1 258	-1,0 %
P12 Vann, avløp og renovasjon	-136 804	-165 353	-165 189	164	0,1 %
P13 Arealplan, klima og miljø	48 578	46 655	52 750	6 095	11,6 %
Sum	10 332	4 617	9 617	5 001	52,0 %

Oppsummering av de økonomiske hovedtrekkene

Hovedutvalgsområdet har samlet sett et mindreforbruk på nær 5 millioner kroner. Mindreforbruket er knyttet til P13 Arealplan, klima og miljø, og skyldes blant annet sykerefusjon og noe høyere gebyrinntekter enn budsjettert. Programområdet ble kompensert med 1,1 millioner kroner grunnet tapte inntekter fra skjenkebevillinger under pandemien.

P11 Utbygging og samferdsel har merforbruk i forhold til budsjett på om lag 1,3 millioner kroner, noe som i hovedtrekk skyldes vedtatte økonomiplantiltak som ikke lar seg realisere. For eksempel redusert bruk av gatevarme med en vedtatt innsparing på 2 millioner kroner, hvor reell innsparing er på 0,7 millioner kroner. Årsaken er at store deler av gatevarmeanleggene er fellesanlegg med private gårdeiere og driften av gatevarmeanlegg er bundet opp i avtaler og dermed ikke mulig å stenge uten å bryte avtalene. I tillegg har økte energipriser medført betydelig lavere innsparingsmulighet.

Offentlig renovasjon, med en vedtatt innsparing 0,5 millioner kroner har hatt en reell innsparing på 0,3 millioner kroner. Uvanlig mye bruk av kommunens utearealer grunnet korona medfører økte avfallsmengder.

Økonomiplantiltaket "Ytterligere 10 prosent avgiftsøkning parkering" er ikke realisert jamfør kommunestyrets vedtak om ikke å øke gebyrene. Salgs- og gebyrinntektene hadde en mindreinntekt på cirka 1,6 millioner kroner.

Programområdet ble kompensert med om lag 9,1 millioner kroner for merutgifter og mindreinntekter på grunn av pandemien. Av dette utgjorde dekning av mindreinntekt fra de kommunale parkeringsplassene cirka 6,9 millioner kroner.

P12 Vann, avløp og renovasjon har et mindreforbruk på cirka 0,2 millioner kroner. Inntektene til programområdet var høyere enn budsjettet.

P11 Utbygging og samferdsel

Innledning

Programområdet har levert gode tjenester innenfor ansvarsområdene i 2021.

For å legge om til et mer miljøvennlig transportmønster og bedre trafiksikkerheten, har det blitt utarbeidet og vedtatt både ny sykkelplan og trafiksikkerhetsplan. Det er også gjennomført tilstandsregistrering av hele kommunens veinett. Utviklingsarbeidet utover dette har vært fokusert på fysiske tiltak for å følge opp disse planene, utvikling av kollektivknutepunkt og tilrettelegging for elektrisk transport, som ladepunkter for el-bil.

Gjennom dialog med Brakar har det blitt gjort forbedringer i infrastrukturen og trafiksikkerheten ved bussholdeplasser der det har blitt lagt til rette for lading av elektriske busser. Vilkår for elsparkesykler har blitt evaluert og revidert. Det er utarbeidet skiltplaner og gjennomført et stort antall parkeringsreguleringer. Det er også gjort forberedende arbeid for å komme i posisjon for byvekstavtale med staten, koordinert gjennom Buskerudbysamarbeidet. Det er gjennomført registrering og kartlegging av kommunens grøntområder og lekeplasser og skjøtselsnivåer er systematisert og harmonisert.

Kommunens egne plan- og utbyggingsprosjekter har i hovedsak hatt fremdrift som planlagt, herunder ny bybru, trafiksikkerhetstiltak og bygging av sykkelveier samt en rekke mindre og mellomstore prosjekter. Flere store plan- og utbyggingsprosjekter i regi av, og i samarbeid med, andre offentlige og private aktører er også fulgt opp på en måte som skal sikre at både utbyggernes og fellesskapets interesser blir ivaretatt.

Det er kartlagt et betydelig etterslep på vedlikehold av vei, noe som vil gi kommunen utfordringer i årene som kommer.

Fakta om programområdet

Programområdet omfatter:

- Planarbeid, forvaltning, drift og vedlikehold av veier, gater, parker, torg, lekeplasser og badeplasser. I samferdsels- og trafiksikkerhetsforvaltningen inngår også koordinering med statlige og fylkeskommunale etater som har transportansvar samt Buskerudbyen.
- Utleie av gategrunn til rigg, salg og aktivitet.
- Utarbeide normer/overordnede planer og strategier som vedgår de ulike trafikantgruppene og bygger opp under overordnede mål om redusert vekst i personbiltrafikken og økt bruk av andre transportformer, inkludert gode universelle løsninger.
- Parkeringsforvaltning og håndheving av parkeringsbestemmelser ligger også til programområdet.
- Kommunalteknisk drift, inkludert tilknyttet maskinforvaltning, verksted og lager.
- Planlegging, styring og gjennomføring av kommunal infrastrukturbygging (unntatt bygninger). Dette omfatter også byggherrerollen for infrastruktur som ligger under programområdene 11 Utbygging og samferdsel (veier, gater og plasser), 12 Vann, avløp og 9 Kultur, idrett og frivillighet (idretts- og friluftsanlegg).
- Koordinere planlegging og utbygging i samarbeid med andre aktører, gjennom planutarbeidelse, utbyggingsavtaler og gjennomføringsavtaler.

Virksomhetene har myndighetsutøvelse innenfor fagområdene.

Nøkkeltall

Gatevarme, areal	25 399 m ²
Kommunale belysningspunkter	18 103 stk
Kommunale veier (inkludert 1,8 km tunnel (Spiralen))	372 km
Kommunale gang- og sykkelveier (inkludert turveier)	125 km
Kommunale fortau	114 km
Broer og underganger (inkludert 29 bruere som driftes for "natur" og 9 jernbanebruere (overflatedrift))	101 stk
Anlegg for lek eller ballspill (27 stk. frittstående ballplasser, 103 stk. lekeplasser i friområde og 22 stk. nærmiljøanlegg)	152 stk

Mål og resultater

Hele veinettet er verdi- og tilstandsvurdert med unntak av Bybrua, Spiraltunnelen, Arbeidergata bru, Sparelandbrua og Mjøndalen bru. Basert på tilstandsvurdering, nedbrytningsmodeller og gjeldende kontraktspriser er det satt en ny-verdi på infrastrukturen og en verdi på vedlikeholdsetterslepet. Usikkerheten samlet sett er antatt å være mindre enn 20 prosent og tallene har dermed styringsverdi. Det kommunale veinettet med objekter representerer en samlet veikapital på 9,2 milliarder kroner. Etterslepet er beregnet til cirka 900 millioner kroner. Kommunen har nå 6 km grusveier.

Alle kommunens 8 000 slukkummer er registrert i kartverk, tilstand er dokumentert og det er etablert tømmeplan for alle sluk. Det ble i 2021 tømt 76 tonn fra byens sandfang.

I 2021 er det utført hovedinspeksjon av bruene i tidligere Nedre Eiker og Svelvik samt bæreevne målinger av omkjøringsveier for de store prosjektene i kommunen.

Det er økende bruk av kommunens feilmeldingstjeneste Driftweb (appen Meld inn feil – Drammen) I 2021 mottok Driftweb 7 612 meldinger.

Det er gjennomført vårfeieing av alle kommunens gater, fortau og gang-/sykkelveier. I tillegg er det gjennomført nødvendig vedlikeholdsfeieing gjennom hele året. Totalt ble det feiet opp cirka 110 tonn grus fra byens gater. Gjennom generell rydding er det innsamlet annet avfall så som betong, armering, plast, trevirke, farlig avfall osv. Dette utgjorde til sammen cirka 300 tonn.

Kommunen har 497 avfallsbeholdere og 12 mindre containere i kommunens gater, torg, parker, grøntområder og badeplasser. Totalt ble det samlet inn 150 tonn avfall fra disse i 2021.

Det pågår et kontinuerlig arbeid med å lappe hull og skader som oppstår i asfaltdekkene.

I 2021 ble det brukt totalt 560 tonn asfalt til lapping av slaghull i byens gater, gang-/sykkelveier og fortau.

Vinterdrift av gang- og sykkelveier er harmonisert med Viken fylkeskommunes drift slik at gang- og sykkelveinettet fremstår som helhetlig i hele kommunen, uavhengig av eierskap. Innmeldte driftsmeldinger tilknyttet vinterdrift ble redusert i 2021 i forhold til 2020, samtidig som bruken av kommunens innmeldingstjeneste er gjort mer tilgjengelig (appen «Meld inn feil»).

Det er behandlet 782 søknader for graving i kommunale veier etter veilovens bestemmelser og parker/ friområder etter privatrettslige bestemmelser. Det er også behandlet 333 saker om arbeidstillatelser etter skiltforskriftens bestemmelser hvor det ikke utføres gravearbeider, dette inkluderer også skilting/reguleringer for arrangementer.

Det ble fattet et politisk vedtak om utleie av torgbodene på Bragernes torg. En bod leies av Byen Vår Drammen AS, den andre er utleid til blomsterhandel. Det er inngått 5 års avtaler med mulighet for forlengelse med leietakere.

Som følge av pandemien var det omfattende restriksjoner i forhold til å avholde arrangementer, og nivået har vært på et minimum sammenliknet med et normalt år. Det ble ikke krevd noen leie for bruk i 2021.

Våren 2021 ble det gjort en større jobb med å registrere inn trær i Drammen sentrum. Trærne ble registrert inn med sort, tilstand og skjøtselbehov. Arbeidet vil fortsette gjennom 2022.

Det ble behandlet cirka 120 søknader om felling eller beskjerping av trær på kommunal grunn i 2021 Søknader med ønske om trefelling på grunn av solforhold, utsikt eller løv blir avslått. Det tilstrebes å beholde trær i bebygde områder så langt det er mulig.

Parkforvaltningen har ansvar for totalt 152 anlegg for lek, trim og ballspill, fordelt på 27 ballplasser, 32 lekeplasser, 71 anlegg med både lekeplass og ballplass og 22 nærmiljøanlegg. Alle anleggene har hatt kontinuerlig tilsyn og sikkerhetskontroller gjennom året. I 2021 er det utført et hovedettersyn og seks periodiske ettersyn av alle anleggene. Alle alvorlige feil og mangler rettes opp fortløpende etter mottatt rapport fra kontrollør. Rapportene brukes også for å avdekke behov for større eller mindre oppgraderinger av anleggene.

Arbeidet med bekjempelse av fremmede arter er gjennomført som et samarbeidsprosjekt med virksomhetene Miljø og landbruk og Arena kultur, idrett og friluftsliv. Fokuset har vært på å bekjempe parkslirekne, kjempespringfrø, lupin og kjempebjørnekjeks.

Kommunens parker og grøntanlegg driftes og vedlikeholdes av både internt og eksternt mannskap. Plener ble klippet kontinuerlig gjennom vekstsesongen, grasbakker har blitt slått 1-3 ganger, busker og trær har blitt beskåret og kollet og stauvedebed har blitt luket, gjødslet og vannet. Ugress i faste dekker har blitt fjernet på miljøvennlig vis med varmtvannspyling. Vår- og sommerflor ble plantet ut og vedlikeholdt i sentrum i Drammen, Svelvik og Mjøndalen, totalt ble det plantet ut omtrent 10 000 planter i 2021. Det ble fokusert på å ha innsekts- og pollinatorvennlige plantesorter. Toaletter i parker og grøntanlegg var åpne fra starten av skolens sommerferie til og med høstferien. I denne perioden ble det utført vask, påfyll av rekvisita og søppeltømming tre ganger per uke.

Sykkelplan for Drammen kommune ble vedtatt av kommunestyret i 2021. Planen angir en visjon om at Drammen skal bli Norges beste sykkelkommune, med konkrete mål og satsingsområder for å kunne oppnå dette på sikt. Videre består planen av vurderingskriterier som skal legges til grunn for prioritering av fysiske tiltak langs det kommunale veinettet, samt et handlingsprogram for de første årene i tråd med disse. Det er også angitt forslag til handlingsprogram for det statlige og fylkeskommunale vegnettet, som skal ligge til grunn for kommunens innspill til Statens vegvesen og Viken fylkeskommune. Det ble også vedtatt at separate sykkelanlegg skal rødmerkes. Planen følger opp overordnede nasjonale og regionale mål for sykkelsatsingen.

Kampanjer for å stimulere til sykling har blitt gjennomført i regi av Buskerudbyen. Blant annet har dette vært «Rullende Reodor», et tilbud om sykkelverksted som kunne komme til arbeidsplasser. Aktiv på skoleveien er en kampanje for å oppfordre barneskoleelever til å gå og sykle til skolen, med gratis vårservice på sykler for barn opptil 12 år. Gjennom «Pigg med pigg»-kampanjen sponses det med ett piggdekk, omlegging av dekk og sjekk av sykkel for å oppmuntre til vintersykling. Elsykkelbibliotek har i tillegg vært i drift i Svelvik og Krokstadelva.

Vilkår for utleie av elektriske sparkesykler i Drammen kommune i 2021 ble vedtatt 10.12.2020. Bruken av el-sparkesykler økte kraftig i 2021. Mens det i 2020 ble foretatt i overkant av 52 000 turer med utleie-elsparkesykkel i Drammen, var tilsvarende tall for 2021 i overkant av 318 000. Elsparkesykler har hovedsakelig vært tilbudt i og nær Drammen sentrum, men fra oktober ble det også tilbudt elsparkesykler i Mjøndalen/ Krokstadelva. Drammen legevakt melder om få skader, og ikke mer enn for vanlig sykkel. Drammen kommune testet i 2021 ut oppmerking av parkeringsplasser for elsparkesykler. Forsøket ble evaluert av Transportøkonomisk institutt, som fant at plassene bidrar til økt ryddighet, men at virkningen er ganske lokal. Nye nasjonale regler for elsparkesykler var på høring rundt årsskiftet 2020/2021 (behandlet i hovedutvalget for tekniske tjenester 26.1.2021), og ble innført i mai 2021.

Trafikksikkerhetsplan for Drammen 2021-2024 ble vedtatt i kommunestyret 23. mars 2021. Planen fastlegger mål, strategier og innsatsområder for kommunens trafikksikkerhetsarbeid, samt vurderingskriterier for prioritering av fysiske trafikksikkerhetstiltak langs det kommunale veinettet. Planen utgjør styringsverktøy for prioritering av trafikksikkerhetstiltak som skal gjennomføres innenfor tilgjengelige budsjettammer de neste fire årene (2021-2024), og tar utgangspunkt i «gjenstående» tiltak i trafikksikkerhetsplanene for de tre tidligere kommunene, samt tiltak som ble spilt inn av skolene og FAU høsten 2020. Trafikksikkerhetsplanens visjon, mål og strategier er en videreføring av nasjonale mål og føringer innenfor både transport og folkehelse. Planen vektlegger økt trafikksikkerhet for gående og syklende, spesielt langs skolevei. I henhold til planens strategi 4 skal kommunen godkjennes som trafikksikker kommune innen 2024.

Det gjennomført flere prosjekter i 2021 i egenregi, både større anlegg som Ytterkollen VA, del 2 og 3, Nordmoveien VA, Møllenhofbekken og løpende drifts- og vedlikeholdoppgaver innen verksted, lager, vei- og parkdrift. Det utføres en mengde oppgaver på tvers av organisasjonen, særlig mot virksomhetene Arena kultur, idrett og friluftsliv, Vann og avløp, Parkering og Drammen Eiendom KF.

Det er gjennomført 60 skiltvedtak i 2021, og det er et pågående arbeid med å kvalitetssikre at alle skilt i Drammen kommune har et gyldig vedtak og å rette opp i tidligere feil skilting.

Harmonisering

Det er et betydelig behov for gjennomgang av parkeringsreguleringer i Mjøndalen og Svelvik. En ny parkeringsstrategi for Drammen kommune som omhandler hele Drammen vil bli utarbeidet og lagt til grunn for det videre harmoniseringsarbeidet innen parkering.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet som helhet har et merforbruk på om lag 1,3 millioner kroner. Virksomhet samferdsel, vei og park hadde et merforbruk på 4 millioner kroner, mens virksomhet parkering hadde et mindreforbruk. Resultatet til virksomhet utbygging og infrastruktur var omtrent i balanse.

Merforbruket skyldes i hovedsak tidligere vedtatte kutt som ikke har latt seg realisere, i tillegg til noen engangsutgifter og omposteringer. Følgende økonomiplantiltak har er ikke realisert fullt ut:

Redusert bruk av gatevarme med vedtatt innsparing 2 millioner kroner har hatt en innsparing på 0,7 millioner kroner. Årsaken er at store deler av gatevarmeanleggene er fellesanlegg med private gårdeiere og driften av gatevarmeanlegg er bundet opp i avtaler og dermed ikke mulig å stenge uten å bryte avtalene. I tillegg har økte energipriser medført betydelig lavere innsparingsmulighet.

Offentlig renovasjon med vedtatt innsparing 0,5 millioner kroner har hatt en innsparing på 0,3 millioner kroner. Uvanlig mye bruk av kommunens utearealer grunnet pandemien medfører økte avfallsmengder. Programområdet ble kompensert med om lag 9,1 millioner kroner for merutgifter og mindreinntekter på grunn av pandemien. Av dette utgjorde dekning av mindreinntekt fra de kommunale parkeringsplassene cirka 6,9 millioner kroner. Endringer i restriksjoner knyttet til smittevern påvirker bruken av sentrum og dermed også bruken av parkeringsplassene.

Lønnsutgiftene inkludert refusjoner viser et merforbruk på cirka 0,6 millioner kroner. Dette skyldes at prosjektleder- byggeleder stilling som skulle vært ført i investeringsregnskapet ble ført i driftsregnskapet.

Inntektene utenom sykelønnsrefusjon var cirka 2 millioner kroner høyere enn budsjettet.

Økonomiplantiltaket «Ytterligere 10 % avgiftsøkning parkering» er ikke realisert, jamfør kommunestyrets vedtak om ikke å øke gebyrene. Salgs- og gebyrinntektene hadde en mindreinntekt på cirka 1,6 millioner kroner.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	69 543	59 379	60 356	-977
Andre driftsutgifter	127 012	139 218	142 299	-3 081
Sum Driftsutgifter	196 555	198 597	202 655	-4 058
Andre inntekter	-94 208	-74 450	-76 481	2 031
Ref. sykelønn	-3 789	-2 090	-2 860	770
Sum driftsinntekter	-97 997	-76 540	-79 341	2 801
Netto resultat	98 558	122 057	123 314	-1 258

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	98 558	123 314	122 057	-1 258	-1,0 %

Økonomi investeringsregnskapet

Oppfølging av store prosjekter

Det har i 2021 pågått arbeid med mange og store utbyggings- og planprosjekter i Drammen kommune i ulike faser i regi av statlige og private utbyggerinteresser, i tillegg til prosjekter i kommunal regi. I denne sammenheng må det også bygges kommunal infrastruktur. Omfang og kostnadsdeling for slik infrastruktur avtales gjennom utbyggingsavtaler mellom kommunen og utbyggere.

Ny Vestfoldbane og nytt sykehus i Drammen er de to største pågående prosjekter som har krevd og fortsatt krever tett oppfølging fra kommunen. Begge prosjektene skal ferdigstilles i 2025.

Omkring Konnerud sentrum har byggearbeidene for etablering av ny offentlig infrastruktur startet opp i henhold til utbyggingsavtaler, tett koordinert med de private utbyggerens bolig- og næringsutbygging.

I Åsen i Mjøndalen er det planlagt stor boligutbygging i regi av private utbyggere. Det har over lengre tid vært ført dialog med utbyggerne omkring gjennomføring av en felles utbyggingsavtale for Åsen-utbyggingen. Avtalen som ble inngått i 2021 inkluderer bygging av ny hovedadkomst og VA-anlegg som tilrettelegger for boligutbyggingen som vil pågå over mange år.

I samarbeid med Vestre Viken helseforetak, Viken fylkeskommune og Entra AS, er det startet opp planarbeid for det eksisterende sykehusområdet med nærliggende arealer, kalt Bragernes sentrum vest. Her planlegges det for utvikling og transformasjon av området når dagens sykehus flytter til nye lokaler på Brakerøya i 2025.

Ny bybru i Drammen er et stort kommunalt prosjekt som koordineres tett mot Bane NORs utbygging av ny Vestfoldbane og tilhørende behov for bygging av ny bru over sporområdet. I 2021 har det vært gjennomført arbeid med byggeplaner og konkurransegrunnlag med målsetting om anleggsoppstart av ny bru våren 2022. Bygging av midlertidig gang-/sykkelbru over Drammenselva ble startet høsten 2021 for å kunne stå ferdig før dagens bybru er planlagt revet i mai 2022.

Det pågår flere prosesser med langsiktig planarbeid som koordineres mellom utbyggere og kommunen. Hensikten med å gjennomføre disse prosjektene i samarbeid er å sikre løsninger som både kommer utbygger og fellesskapet til gode, blant annet gjennom gode planer og utbyggingsavtaler. Viktige pågående planarbeid er Travbanen/Berskaug, Gulskogen nord, Tangen, Fjordbyen (Lier) og Nybyen (godsterminalområdet) med flere.

Fremdrift og økonomien i de enkelte investeringsprosjektene er kommentert under status investeringsprosjekter.

For programområdet sine prosjekter er det kommet inn vesentlige investeringsinntekter som regnskapsteknisk føres på sentralt område, P19. For P11 Utbygging og samferdsel utgjør dette samlet 51,8 millioner kroner. Dersom denne inntekten, som ikke er budsjettet, ble henført til programområdet, ville avvik mot budsjett gitt en forbedring på 51,8 millioner kroner. Det ville da fremkommet som et mindreforbruk på programområdet. For 2021 fremkommer det som en merinntekt på sentralt område. For ytterligere forklaring henvises det til omtale under investeringsregnskapet.

Rådmannen vil vurdere rebevilgning av ubrukne investeringsmidler i 1. tertial 2022.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
Investeringsprosjekter som skal hente finansiering fra rammen	0	587	Ikke vurdert	-587
KK P11 Bybru	40 000	68 755	Iht. plan	-28 755
KK P11 Flomsikring	16 000	8 563	Forsinket	7 437
KK P11 Kollektiv (Leskur mm.)	3 000	504	Iht. plan	2 496
KK P11 Maskiner, biler, utstyr og inventar	6 000	3 566	Forsinket	2 434
KK P11 Oppgradering av dammer	2 000	210	Forsinket	1 790
KK P11 Oppgradering lekeplasser	6 000	1 014	Forsinket	4 986

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P11 Oppgradering Parker og grøntområder	10 000	4 969	Forsinket	5 031
KK P11 Samarbeid med andre utbyggere	33 400	45 627	Iht. plan	-12 227
KK P11 Spiralen Oppgradering	20 000	17 317	Iht. plan	2 683
KK P11 Sykkelplass	21 000	23 566	Iht. plan	-2 566
KK P11 Sykkelvei - tiltak for næringsliv	5 000	0	Forsinket	5 000
KK P11 Trafikksikkerhetstiltak / trygge skoleveier	20 000	27 325	Iht. plan	-7 325
KK P11 Universell utforming	2 000	1 520	Iht. plan	480
KK P11 Vei	59 500	55 130	Iht. plan	4 370
Sum	243 900	258 653		-14 753

Statustekst investeringer

KK P11 Bybru

For regnskapsåret 2021 var det forventet et merforbruk på 25 millioner kroner. Dette skyldes i all hovedsak forsering av arbeider med midlertidig bru, som gjør at kostnadene kommer tidligere enn forutsatt i budsjettet.

Anbud for ny bybru ble lagt ut i 2021.

KK P11 Flomsikring

Mangel på ressurser og forsinkede planprosesser gjør at flomsikringsarbeidene er forsinket. Framdriften i prosjektene styres av NVE, og påvirkes av uforutsette hendelser som Gjerdrum m.m.

KK P11 Kollektiv (Leskur mm.)

I 2021 ble det gjennomført et større tiltak for å bedre fremkommeligheten for buss i Knoffs gate. Tiltaket var også et tiltak for å bedre fremkommeligheten for gående og syklende, og VA-nettet ble også byttet ut. I tillegg ble det gjort flere mindre forbedringer på bussholdeplasser, som å legge til rette med ledelinjer, endringer av asfalt og stein for å unngå vannansamlinger på vei til bussholdeplassene og endring av høyde på kantstein. Det har i tillegg blitt gjort utbedringer av holdeplasser i forbindelse med pågående bygging av betongplater for bedring av ladeforhold for bussene.

KK P11 Maskiner, biler, utstyr og inventar

Det ble i 2021 investert i en Wille redskapsbærer for bruk i vinterberedskap og klipping av store arealer. I tillegg ble en gressklipper og en feiebil skiftet ut til fordel for maskiner med bedre kapasitet og mindre belastning på miljøet. Det ble i 2021 skiftet ut maskiner og utstyr for til sammen 3,5 millioner kroner. Det ble også begynt på en anskaffelse av nye elektrisk feiebil som ikke ble fullført i 2021

KK P11 Oppgradering av dammer

Tiltak avklares i samråd med VTA (Vassdragteknisk ansvarlig). Ingen større tiltak ble utført i 2021.

KK P11 Oppgradering lekeplasser

Det har vært prioritert å kartlegge og tilstandsvurdere lekeplasser for å utarbeide en langsiktig investeringsplan. Det er prosjektert og bestilt oppgradering av fire lekeplasser i 2021: Stillerud lekeplass, Rygh gata lekeplass, Nedre Brentåsbakken lekeplass og Veslebakken lekeplass. Alle lekeplassene får en vesentlig oppgradering i form av nye apparater, sittemøbler og vegetasjon. Det vil bli større muligheter for lek og rekreasjon for alle beboere i områdene rundt. Arbeidene ferdigstilles våren 2022.

KK P11 Oppgradering Parker og grøntområder

En større jobb med sikring av fjell og bergskråning i Bragernesåsen ble prosjektert og bestilt. Arbeidet består av vegetasjonsrensning, spettrensning og merking for bolter og nett, bergsikring, boring og montering av bolter og nett

og fjerning av nedrenskede steinmasser. Arbeidene utføres for å hindre ras som kan føre til både personskaade og skade på turveiene. Arbeidet pågår og ferdigstilles våren 2022.

Oppgradering av Knemstranda er prosjektert og bestilt. Dette prosjektet ble påbegynt i 2019 og innebærer terrengearbeider, vegetasjonsrydding samt montering av apparater og utstyr for lek, trim og rekreasjon i anlegget. Arbeidet ferdigstilles våren 2022.

KK P11 Samarbeid med andre utbyggere

Flere store utbyggerprosjekter som feks Intercity, nytt sykehus Drammen og store planprosjekter som feks. Bragernes vest.

Tidligere har mva-kostnadene på Samarbeid med andre prosjektene blitt tilbakeført i årsregnskapet. Siden denne praksisen ble avsluttet i 2021 medfører det et overforbruk i prosjektet. I 2022 er det bevilget en egen post for å dekke mva-kostnadene på samarbeidsprosjektene.

KK P11 Spiralen Oppgradering

Arbeidene i spiraltunnelen ble fullført som planlagt, men det gjenstår arbeider med øvre portal som ferdigstilles i 2022.

KK P11 Sykkelplan

Sykkelmidlene ble brukt til etablering av flere gang- og sykkelveier. Dette ble etablert i Knoffsgate, Bruveien og Henrik Ibsens gate. Videre ble regulering av sykkelvei med fortau i Hermanstorffs gate ferdig, slik at detaljprosjekteringen kan starte i 2022. Mjøndalens første sykkelfelt kom på plass i Meierigata og det ble etablert sykkelhotell på Mjøndalen stasjon. Det ble også brukt midler på oppgradering av eksisterende sti til gang- og sykkelvei i "Singelen", gang- og sykkelveien langs Nordbyveien, Lennessmannsløkka og i Nesvangveien. Det ble gjort sikringstiltak i form av fjellsikring langs Borgetjernsveien og andre mindre tiltak for å bedre sikkerheten til myke trafikanter. Videre ble det bestilt rød asfalt som følge av oppgraderingsbehov av asfalt og vedtak om rødt dekke i sykkelnettet for den separate sykkelveien med fortau langs Tollboden fra Rundtom til Dr. Hansteins gate, gjennom Marienlyst idrettspark og Bikkjestykket. For eksterne koronamidler ble det også ferdigstilt cirka 370 meter sykkelvei med fortau i Øvre Storgate gjennom Drammen park, mellom Roklubben og Øvre Sund bru.

KK P11 Sykkelvei - tiltak for næringsliv

Alle investeringsprosjekter for sykkelseting er utgiftsført under hovedprosjektet Sykkelplan. Det er for denne tilleggsbevilgningen bestilt ytterligere tiltak for 4 millioner kroner som ikke er ferdigstilt eller slutfakturert i 2021.

KK P11 Trafikksikkerhetstiltak / trygge skoleveier

Midlene ble brukt til å fullføre gjenstående arbeider av 2020-prosjekter, som fortau langs Betzy Kjeldsbergs vei, i Danvikbakken og Gamborgsvei, samt utbedring av kryssene Cellulosen, Bjelkeveien og Solbakken. I tillegg ble deler av potten brukt til etablering av gang- og sykkelveiene i Knoffs gate og Henrik Ibsens gate og forbedringer av og på gangnettet med 5 kryssingspunkter i forbindelse med Nordlysveien. Det ble etablert fortau langs Juveveien, Kleivene og Maria Feghts gate. Det er videre satt opp nye skilter, bommer og fartshumper og gjort flere utbedringer med å anlegge forbedret belysning og intensivbelysning i gangfelt. Videre ble det også brukt noen midler på grunnverv for gjennomføring av prosjekter eller forberedelser til kommende prosjekt.

KK P11 Universell utforming

Flere tiltak har blitt gjennomført i både Svelvik, Mjøndalen og Krokstadelva for å bedre eksisterende infrastruktur slik at de er bedre universelt utformet. Tiltakene har blitt gjennomført i dialog med rådet for personer med nedsatt funksjonsevne.

I Svelvik ble det fokusert på utbedringer av kryssingspunkter for gående langs Sverstadveien og Markveien. Det ble blant annet lagt taktil oppmerking, intensivbelysning, utskifting av skilt til riktig refleks, opphøyde gangfelt og fortausstumper slik at man møter et anlegg når man krysser vegen.

Det ble også bestilt ni tiltak for bedre universell utforming i Krokstadelva og Mjøndalen. Av disse rakk tre å bli gjennomført, mens de andre skal fullføres i 2022. Tiltakene som ble gjennomført var nedsenk i fortau i Stasjonsgata, utbedring av kryssingspunkt med kobling til bussholdeplass og gang- og sykkelvei i Sandsgata, nytt fortau i Øvre Tverrgate og kryssutbedring med innsnevring i Erland Kjøsteruds alle.

KK P11 Vei

Investeringsbudsjettet på Vei innrettes i stor grad på forbedring av trafikksikkerhet og nødvendig oppgradering av veiinfrastruktur, og gjennomføres i stor grad som samarbeidsprosjekter med VA, andre kabelaktører og som interne fellesprosjekter sammen med midler fra investeringspostene Trafikksikkerhet, Sykkelplan, Kollektiv og Universell utforming. Det er i 2021 gjennomført en rekke tiltak som har gitt økt trafikksikkerhet og bedret standard spesielt for gående og syklist. Kommunen har samarbeidet med Brakar om etablering av lade-punkter (betongplater med undervarme) for buss.

Det er i 2021 påbegynt og gjennomført full rehabilitering av flere veier/strekninger, som Blåbærstien, Danvikgata, Falsens gate, Sandsgata og Flisveien, Bera, Schwenchegata, Nesvangveien, Eikveien, Steinbergveien, 1. Strøm, Nybruveien, Juveveien, Mariåsveien, Nordlysveien, Peter Høegs gate, Herman Wildenveys gate, deler av Djupdalsveien, Henrik Ibsens gate, Stikkveien, Sverstadveien og Brudeberget.

Det er også gjennomført nødvendig bergsikring/rassikring av Borgetjernsveien, Nordlysveien, Hagatjernsveien og Drafnkollen.

Det er til sammen oppgradert 9,2 km med fortauer, 6 km gang og sykkelveier, 34 km med vei/gater. Det er gjennomført oppgradering og utskifting av 550 meter autovern på rundt 15 delstrekninger. Det er skiftet ut cirka 1 500 gatelysarmaturer og montert omtrent 5 000 meter nye luftledninger. Det pågår et samarbeidsprosjekt med Glitre om måling av strømforbruk for gatelys og det er igjennom dette gjennomført montering av 25 tennskap inkludert diverse omkoblinger i eksisterende nett.

Det er anlagt ny belysning i Nesvangveien i forbindelse med opprustning av vegnettet. Det er gjennomført et samarbeidsprosjekt med flere aktører om nedlegging av kabelnett i bakken på Strøtvedt.

Det er gjennomført oppgradering av trafikksignalanlegget Dronninggate og Øvre storgate

P12 Vann, avløp og renovasjon

Innledning

Det er levert drikkevann og slokkevann gjennom hele 2021. Differansen mellom den mengden vann som kommunen kjøper fra Glitrevannverket IKS og Blindevannverket IKS, og den mengden vann som er solgt videre til abonnentene, er beregnet til å være 44 prosent. En andel av denne vannmengden er vann som blant annet går med til spyling/uttapping på vannledningsnettet, vann til brannslukking, vann til vanning på kommunale parker, plasser og idrettsanlegg, vann til gatefeing etc. Det er grunn til å anta at lekkasjenivået fra ledningsnettet hadde en betydelig økning i 2021 i forhold til 2020. Dette på grunn av streng kulde over lang tid i januar og februar, som førte til at ledningsnettet fikk uvanlig store belastninger. Det arbeides systematisk med å lokalisere og tette lekkasjer.

Alle avløpsrenseanleggene oppfylte nåværende krav til rensing i 2021. Det varsles imidlertid nye krav, og anleggene har høye maksbelastninger, noe som utløser tiltakskrav fra Statsforvalteren. Det pågår derfor en konseptvalgutredning for fremtidig renseanleggsløsning.

Gebyrene (fastledd og pris per kubikkmeter) økte med 3 prosent fra 2020 til 2021. Det er gjennomført investeringer for 208,6 millioner kroner i 2021.

Fakta om programområdet

Det leveres vann- og avløpstjenester til mer enn 98 prosent av befolkningen i Drammen. Vannet kjøpes fra Glitrevannverket IKS og Blindevannverket IKS, og fraktes deretter til forbrukerne i et kommunalt ledningsnett på 530 km.

Husholdninger og bedrifter sender deretter avløpsvannet ut i et kommunalt ledningsnett på 536 km via blant annet 149 pumpestasjoner til renseanleggene Mjøndalen, Muusøya, Solumstrand og Bokerøya. I tillegg kommer 333 km ledninger som samler opp grunnvann og regnvann og slipper dette ut i vassdragene.

Mål og resultater

Drikkevannskvalitet

Kvaliteten følges opp på en god måte og det vurderes at drikkevannet i hele Drammen kommune er av god kvalitet og innenfor de kravene som stilles i drikkevannsforskriften. Det tas prøver av drikkevannet hver uke på ulike steder i ledningsnettet. I 2021 ble det tatt 600 prøver av drikkevannet, hvorav det for hver prøve ble

analysert for mellom 5–15 parametere, i alt 5 800 analyser. 98 prosent av alle analysene tatt av drikkevannet i 2021 tilfredsstilte drikkevannsforskriften krav. Ingen av avvikene var vurdert til å utgjøre noen helsefare for innbyggerne.

Det ble sendt ut anbefalinger om å koke drikkevannet 8 ganger i løpet av 2021. Dette på bakgrunn av hendelser på drikkevannsnettet der det var mistanke om at drikkevannet kunne være forurenset. Det ble tatt vannprøver etter gjennomført reparasjon, og alle prøvene viste at drikkevannet var trygt å drikke. På bakgrunn av disse resultatene, ble kokeanbefalingene opphevet. Det er alltid dialog med kommuneoverlegen ved slike hendelser. Alle hendelser ble rapportert til Mattilsynet.

Stabilitet i vannforsyningen

I 2021 er det beregnet at det var 0,8 timer avbrudd i vannforsyningen per person tilknyttet kommunal vannforsyning. Det var omtrent lik fordeling mellom ikke planlagte avbrudd og planlagte (varslede) avbrudd. Dette nivået på avbrudd i den kommunale vannforsyningen betyr at hver tilknyttet innbygger i gjennomsnitt opplever et avbrudd en gang hvert tiende år, og dette er innenfor det som regnes som ønsket resultat.

Vannforbruk og lekkasjebekjempelse

Drammen mottok i 2021 11,1 millioner m³ vann fra Glitrevannverket IKS og 0,7 millioner m³ vann fra Blindevannverket IKS. Dette er cirka 10 prosent mer enn i 2020. Økningen skyldes i all hovedsak lekkasjer oppstått som følge av belastninger på ledningsnettet på grunn av kulde over en uvanlig lang periode i januar og februar. Til tross for dette var vannforbruket i 2021 innenfor målet i hovedplanen, som har som mål at vannforbruket (totalt, inkludert lekkasjer) skal ligge på 2004-nivå eller lavere. Lekkasjeprosenten (som også inneholder kommunalt forbruk, se over) er beregnet til 44 prosent for 2021.

Ved sammenlikning av vannforbruket i enkeltmåned i siste halvdel av 2020 og 2021, ser det ut til at vannlekkasjene er på vei ned, men det må påregnes høyere vannuttak fra Glitrevannverket IKS også i 2022 enn i 2020.

Det ble utført 66 reparasjoner av vannlekkasjer på det kommunale nettet i 2021. Til sammenlikning var det 34 lekkasjereparasjoner i 2020. Det arbeides systematisk med å lokalisere og tette lekkasjer.

Rehabilitering av avløpsnettet

Det pågår et langsiktig arbeid med rehabilitering av avløpsledningsnettet. Det er opprettet en hydraulisk avløpsmodell og utarbeidet saneringsplaner for Solumstrand og Muusøya avløpsområder (plan for rehabilitering og utvikling av ledningsnett).

Et omfattende arbeid med å fremskaffe data og kartlegge ledningsnettet pågår for avløpsområdene i Nedre Eiker og Svelvik, og det pågår oppretting av en hydraulisk avløpsmodell for å kunne utarbeide tilsvarende saneringsplaner for disse avløpsområdene.

Med den hydrauliske avløpsmodellen for hele Drammen kommune er det for eksempel mulig å modellere fremtidige ombygginger i avløpssystemet, eller konsekvenser av fremtidige nedbørsituasjoner og flomhendelser.

Avløpsrensing

2021 har vært et godt år med tanke på teknisk drift av renseanleggene. Alle renseanleggene har tilfredsstilt rensekravene. Drammen har fire renseanlegg, hvorav Solumstrand er bygget for fjerning av fosfor og organisk materiale og de øvrige tre, Mjøndalen, Muusøya og Bokerøya, er bygget for fosforfjerning.

Det er bare Solumstrand som per i dag har rensekrav for organisk materiale, men alle anlegg må måle på og rapportere dette. Også fosforfjerningsanlegg kan ha høy grad av fjerning av organisk materiale, da rensingen effektivt fjerner partikler fra vannet. Renseanleggene Mjøndalen, Muusøya og Bokerøya har ingen større næringsmiddelbedrifter tilknyttet eller andre kilder til store mengder oppløst organisk materiale, og var nær ved å klare de samme rensekravene som Solumstrand har i 2021.

Alle anleggene har høye maksbelastninger, noe som utløser tiltakskrav fra Statsforvalteren. Statsforvalteren har også varslet krav om at organisk rensing må oppfylles på Muusøya og Mjøndalen innen 2027. I tillegg har Statsforvalteren varslet at det må påregnes krav om nitrogenrensing av avløpsvannet fra Drammen tettbebyggelse. Det ble derfor i 2021 arbeidet videre med konseptvalgutredning (igangsatt i 2020) for fremtidig renseanleggsløsning.

Oppgraderingsarbeidet som ble påbegynt ved Bokerøya renseanlegg tidlig i 2020, har pågått i hele 2021, og det må også påregnes å fortsette utover i 2022. Ved Mjøndalen renseanlegg er det bygget nytt system for

slamutlastning, noe som har fjernet mye av luktproblemene for naboene til anlegget. Øvrige renseanlegg har gjennomgått normalt vedlikehold.

I 2021 pågikk prosjektering og planlegging for rehabilitering av og oppgradering av avløpspumpestasjoner. Det er særlig gjort oppgraderinger på pumpestasjoner i Svelvik. Grunden pumpestasjon er oppgradert med nye pumper, nye frekvensomformere, ny innløpsventil og tilbakeslagssikring på overløpet. Dette med formål å øke kapasitet, minske overløpsdrift, samt forbedring av støy mot naboer mv. På Berberbukta pumpestasjon er selve huset totalrenovert, og det er etablert sikring mot forurensning av drikkevann. Pumpestasjon Ferjeleiet har fått nye pumper og ny innløpsventil.

Sikkerhet og beredskap

I 2021 ferdigstilte Vann og avløp arbeidet med en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for vannforsyningen til hele Drammen kommune. Det ble også påbegynt arbeid med beredskapsanalysen for vannforsyning. Beredskapsanalysen er en systematisk prosess for å sikre at kommunen har tilstrekkelig ressurser, kompetanse og utstyr for å håndtere hendelser avdekket i ROS-analysen. Beredskapsanalysen danner grunnlaget for beredskapsplan for vannforsyningen.

ROS-analyse for avløp ble påbegynt i 2021 og vil pågå utover i 2022. Beredskapsanalyse og beredskapsplan for avløp er forventet ferdigstilt i 2022.

I 2021 ble det gjennomført en spilløvelse for ivaretagelse av vann- og avløpshåndtering ved IT-anslag mot driftskontrollsystemet. Øvelsen bidro positivt til å belyse utfordringer relatert til manuell drift, og ga gode læringspunkter som implementeres fortløpende i henhold til tiltaksplan.

Harmonisering

Databaser

Det er fortsatt behov for å harmonisere datakvaliteten i virksomhetens databaser. Dette gjelder både ledningsdatabasen og kundedatabasen, da de tidligere kommunene hadde ulike standarder og ulike beregningsmåter. Ledningsdatabasen er viktig for å prioritere drift og vedlikehold av ledningsanleggene riktig. Det er nødvendig å nyregistrere en del data i tidligere Svelvik og Nedre Eiker for å etablere godt prioriteringsgrunnlag, og dette vil ta noe tid.

Tømmeordning slamavskillere

Det skal innføres kommunal tømmeordning for slamavskillere (septiktanker) på eiendommer tilkoblet kommunalt avløpsanlegg. Slik ordning har vært i drift i Nedre Eiker kommune og skal nå innføres i hele den nye kommunen.

Andre tekniske anlegg

Teknisk standard på kommunens høydebasseng, trykkøkningsstasjoner og trykkreduksjonsstasjoner er gjennomgående god. Vedlikeholdet av kommunens brannhydranter har vært meget god i Svelvik, men et 50-talls hydranter er ute av funksjon i Nedre Eiker. Det er påbegynt arbeid for å få disse istandsatt.

Fakturering av vann- og avløpsgebyr

Ny kommune valgte modellen med å fakturere vann- og avløpsgebyr med tre terminer per år basert på faktisk målt eller stipulert vannforbruk. Overgangen til denne modellen oppleves av administrasjonen å ha gått meget bra. Administrasjonen har heller ikke registrert klager fra abonnentene knyttet til denne endringen. Det har vært et stort merarbeid for administrasjonen å innhente målerdata tre ganger i året, men det ser ut som om avvik kan oppdages tidligere og med det blir avviksbehandlingen redusert. Andelen abonnenter som ikke leser av vannmåleren ved hver vannmåleravlesning oppleves å være konstant, og ligger på cirka 10 prosent.

Oppfølging av små avløpsanlegg (som betjener < 50 personer)

Kommunens plikter som forurensningsmyndighet for denne typen avløpsanlegg ivaretas av Tilsynet for små avløpsanlegg. Tilsynet ivaretas av Lier kommune i et vertskommunesamarbeid for syv kommuner i regionen. Tilsynskontoret lager hvert år en egen årsrapport som legges fram politisk. Ved utgangen av 2021 hadde Drammen kommune 1 055 registrerte små avløpsanlegg, en nedgang på 38 anlegg fra 2020. Nedgangen skyldes hovedsakelig tilknytning til kommunalt avløpsnett. Mange små avløpsanlegg tilfredsstiller ikke dagens rensekraft, dessverre gjelder dette også relativt nye prefabrikkerte minirensanlegg. Mange eiendommer mangler også et egnet utslippssted for rensset avløpsvann, da forurensningsforskriften stiller strenge krav til dette. Ved krav om oppgradering av dårlige enkelthusanlegg anbefaler Tilsynskontoret derfor at man tilknyttes kommunalt avløpsnett i områder hvor dette er mulig.

Økonomi driftsregnskapet

Vann- og avløpstjeneren er finansiert gjennom avgifter som er øremerket til formålet gjennom selvkostprinsippet. Overskudd eller underskudd etter et regnskapsår reguleres gjennom fondsavsetninger.

Vann og avløp hadde et driftsoverskudd (mindreforbruk/merinntekt i forhold til driftsramme for 2021) på 4,5 millioner kroner. Etter fondsavsetninger og selvkostoppgjør rapporterer programområdet et mindreforbruk på 0,2 millioner kroner.

Selvkostresultatet for 2021 på vannforsyning er et overskudd på 8,8 millioner kroner. Ved inngangen av året var det et oppsamlet underskudd fra tidligere år på 4,7 millioner kroner. Etter at dette underskuddet er dekket opp er resten av overskuddet satt av til fond. Ved utgangen av året er selvkostfondet for vann på 4,2 millioner kroner.

Selvkostresultatet for 2021 på avløp er et overskudd på 1,3 millioner kroner. Ved inngangen av året var det et oppsamlet underskudd fra tidligere år på 4,6 millioner kroner. Ved utgangen av året er underskuddet dermed redusert til 3,3 millioner kroner.

Lønnsutgiftene var 1,7 millioner kroner lavere enn budsjettert noe som skyldes vakanser knyttet til normal turnover og naturlig avgang.

Andre driftsutgifter har et merforbruk på 10,7 millioner kroner. Av dette er avsetninger til selvkostfond på 4,2 millioner kroner og ekstra kostnader til kjøp av vann fra Glitrevannverket en vesentlig andel.

Inntektene var 9,3 millioner kroner høyere enn budsjettert. Av dette hadde salgs- og gebyrinntektene en merinntekt på om lag 5,9 millioner kroner mens refusjon fødsels- og sykepengene hadde en merinntekt på 2,5 millioner kroner.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	59 235	61 399	59 743	1 656
Andre driftsutgifter	155 081	143 212	153 964	-10 752
Sum Driftsutgifter	214 316	204 611	213 707	-9 097
Andre inntekter	-349 467	-369 800	-376 532	6 732
Ref. sykelønn	-1 653	0	-2 528	2 528
Sum driftsinntekter	-351 119	-369 800	-379 060	9 260
Netto resultat	-136 804	-165 189	-165 353	164

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	-136 804	-165 353	-165 189	164	0,1 %

Økonomi investeringsregnskapet

Rehabilitering av dammer

Det ble ikke rehabilitert noen dammer i Drammen kommune i 2021. Vasshella var planlagt rehabilitert, men utarbeidelse av teknisk plan for Vasshella tok lengre tid enn antatt og rehabilitering av dammen ble forskjøvet til 2022. Teknisk plan for rehabilitering av Vasshella ligger nå til godkjenning hos Norges vassdrags- og energidirektorat.

Rehabilitering og utskifting av vann- og avløpsnett

Det ble rehabilitert eller skiftet ut 4,7 km vannledning, som gir en fornyingstakt på 0,9 prosent, og 4,2 km avløpsledning, noe som utgjør 0,8 prosent av total lengde avløpsledninger. En stor andel av fornyelsen (cirka 54 prosent både på vann og avløp) er gjennomført med strømperehabilitering, inntrekking i gamle rør, boring eller

lignende, noe som reduserer behovet for gravearbeid betraktelig.

Fornyingsstakten er noe mindre enn ønskelig. Noe av årsaken er at det i 2021 (som i 2020), er brukt relativt mye ressurser på legging av nye ledninger, blant annet for å forsterke vannledningsnett og øke tilknytningen til kommunalt ledningsnett og rensing.

Programområdet hadde i 2021 en total investeringsramme på 200 millioner kroner. Brutto regnskap viser et merforbruk.

For programområdet sine prosjekter er det kommet inn vesentlige investeringsinntekter som regnskapsteknisk føres på sentralt område, P19. For P12 Vann, avløp og renovasjon utgjør dette samlet 53,4 millioner kroner. Dersom denne inntekten, som ikke er budsjettert, ble henført til programområdet, ville avvik mot budsjett gitt en forbedring på 53,4 millioner kroner. For 2021 fremkommer det som en merinntekt på sentralt område. For ytterlige forklaring henvises det til omtale under investeringsregnskapet.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P12 Vann/avløp	180 000	228 842	Iht. plan	-48 842
Sum øvrige prosjekter	20 000	31 819		-11 819
Sum	200 000	260 661		-60 661

Statustekst investeringer

Status økonomi

Gebyrregulativet ble vedtatt sammen med resten av budsjettet. Gebyrene er endret iht vedtak

P13 Arealplan, klima og miljø

Innledning

På tross av pandemien og en utfordrende situasjon i oppstarten av den nye kommunen har det vært høy produksjon på alle områder innen arealplan, klima og miljø. Det er synlige positive resultater innenfor byggesaksbehandling, arealplanlegging, geodata, klagesaksbehandling, samt miljø og landbruk. Kommuneplanens planprogram ble vedtatt, og flere store og mindre planprosesser er ferdigstilt. Kommunedelplanen for Gulskogen Nord er sendt ut på høring og følger opp krav til grønn mobilitet. Klimabudsjett og klimastrategi er vedtatt og byggesaksbehandlingen har redusert ulovlighetsrestanser og effektivisert saksbehandlingen.

Miljø- og landbruk har fulgt opp forurensning, vannmiljø, biologisk mangfold med mer. Geodata har utviklet flere digitale kartsystemer som er tatt i bruk og har effektivisert driften.

Det er gjennomført en stor jobb med bevillingsfornyelse av alle salgs- og skjenkebevillinger i den nye kommunen, parallelt med utarbeidelse av reviderte retningslinjer for alkoholsaker. Kommunens kontrollører har også bidratt positivt med oppfølgingen av smitteverntiltak i utelivsbransjen.

Fakta om programområdet

Programområdet inneholder fagområdene arealplan, byggesak, geodata, klage- og bevillingssaker, landbruk og miljø og klima.

Arealplan har ansvar for kommunens arealplanlegging etter plan- og bygningsloven, på alle plannivåer, fra utarbeidelse av kommuneplanens arealdel til behandling av reguleringssaker fra utbyggere og tiltakshavere. Arealplan samarbeider tett med andre tjenesteområder om by- og stedsutvikling.

Byggesak er ansvarlig for byggesaksbehandling, ulovlighetsoppfølging og tilsyn etter plan- og bygningsloven. Saksbehandlingen er i stor grad styrt av gjeldende lovverk og plangrunnlag, men innebærer også en viss grad av skjønn på enkelte områder.

Virksomhet Geodata har ansvaret for forvaltning av eiendomsinformasjon (matrikkeldata), basiskart, flybilder og temakart. Oppmåling av eiendommer, eierseksjonering og delesaksbehandling er sentrale lovpålagte oppgaver. Geografiske analyser basert på stedfestede data, saksbehandling av veinavn og adressering ligger også til virksomheten.

Landbruk og miljø har ansvar for myndighets- og forvaltningsoppgaver innen landbruk, skog, jakt og fiske, biologisk mangfold, vannmiljø og andre naturgitte ressurser. Prosjektleder for vannområde-arbeidet og "Ren Drammensfjorden" er viktige miljøoppgaver i virksomheten. I tillegg kommer myndighetsoppgaver knyttet til forurensing, avfall og ytre miljø.

Klima er etablert som virksomhet i løpet av 2020, på bakgrunn av politisk vedtak om styrking av området. Hovedoppgaven er utarbeidelse og oppfølging av klimastrategi, klimabudsjett og klimaregnskap, samt å bevisstgjøre ansatte i kommunen og innbyggere om behovet for å redusere klimautslipp.

Ut over dette ligger ansvar for klagebehandling på de nevnte fagfeltene til programområdet, og ansvar for bevilling (alkohol og servering) og tilsyn etter tobakksskadeloven.

Nøkkeltall 2021

Arealplan - reguleringsplaner

	Antall
Antall innkomne planinitiativ	25
Antall reguleringsplaner vedtatt	14
Pågående detaljreguleringsplaner per utgangen av 2021	80

Byggesaker:

Saker	Antall søknader	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
Totalt	1429	49 dager
12 ukers frist	572	58 dager
3 ukers frist	857	36 dager
Totalt uten ansvarsrett	291	46 dager

Tallene er hentet direkte fra saksbehandlingssystemet. Det tas noe forbehold om at systemet er brukt riktig og dermed tallenes nøyaktighet.

Kommunen har mottatt 103 dispensasjonssøknader. Det er vedtatt 136 dispensasjonssaker. Enkelte av de mottatte sakene behandles i 2022.

Det er foretatt 72 foretakstilsyn mot 65 året før. Det forelå 139 ulovlighetssaker ved inngangen til 2022, og det er registrert 139 nye saker i 2021. 149 ulovlighetssaker er avsluttet i løpet av året.

Klagesaker

Det er mottatt 89 klagesaker i 2021, og har ferdigbehandlet 75 klagesaker. Saksbehandlingsfristen er overskredet, og kapasiteten økes i 2022.

Antall bevillingssaker som er vedtatt er 152.

Mål og resultater

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i desember. Planprogram for kommuneplanens arealdel er vedtatt, og planarbeidet følger opp mål og strategier i samfunnsdelen.

Klimastrategi 1.0 og kommunens andre klimabudsjett ble vedtatt i 2021. Klimaregnskapet er blitt lagt merke til i omverdenen med en egen You Tube-video. Se også egen omtale av klimaresultater på sentralt kapittel.

Plan- og byggesaksbehandlingen har fremskaffet et kunnskapsgrunnlag gjennom en brukerundersøkelse for å levere mer effektive og servicevennlige tjenester fremover. Det har vært høy produksjon på alle områder innen byggesaksbehandling, og arealplanlegging, herunder også klagesaksbehandling.

Det har også vært god fremdrift på plan- og utbyggingsprosjekter som kommunen har ansvaret for, som ny bybru, Spiraltunnelen og en rekke plan- og utbyggingsprosjekter i regi av andre offentlige og private aktører. Disse er også fulgt opp for å sikre at både utbyggenes og fellesskapets interesser blir ivaretatt. Flere større planprosesser er ferdigstilt, herunder områderegulering for Konnerud sentrum og områderegulering for Holmen.

Geodata har innført nytt kartforvaltningssystem, nytt webkart og ikke minst nytt beredskapskart. I tillegg har det, til tross for pandemien, vært mulig å gjennomføre tilnærmet alle delesaker, seksjoneringssaker og matrikkel saker innenfor de lovpålagte fristene.

Miljø og landbruk har igangsatt oppfølgingen av vannområde Drammenselva der Drammen kommune som prosjektleder også har ansvaret for Lier, Asker og Øvre Eiker. Det er etablert en fast ordning med tråling av Drammenselva og indre basseng for plastsjøppel hver sommer. Det er gjennomført en svært vellykket kampanje for utskifting av gamle vedovner/oljebrennere med nye rentbrennende ovner. Det har kommet på plass en godt fungerende ettersøksgruppe som tar seg av påkjørt- eller av andre årsaker skadet vilt. Innenfor landbruket er det en positiv utvikling for dyrking av frukt og bær. Vekst innenfor fruktproduksjon er en trend som har pågått noen år i kommunen, og som ser ut til å fortsette.

Innen miljøområdet vurderes det å være behov for økt fokus på rutiner og forebyggende tiltak som forsøpling, bekjempelse av fremmede arter, utslipp og forurensning. Hensatte, synkende båter har dessverre vært et gjentakende problem.

Det er igangsatt et utviklingsarbeid innenfor plan- og byggesaksbehandling, på initiativ fra politisk nivå, som skal bidra til at kommunen fremstår som en mer næringsvennlig kommune. Pandemisituasjonen har blant annet vist at det må legges stor vekt på digitale løsninger, både for innbyggere og næringsliv, i tillegg til at man må klare å etablere en tilstrekkelig en til en veiledning.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet har et mindreforbruk på 6,1 millioner kroner.

Tjenesteområde miljø og landbruk har et merforbruk på 5 millioner kroner, mens arealplan, byggesak og geodata har et mindreforbruk på henholdsvis 2 millioner kroner, 6 millioner kroner og 3 millioner kroner.

Hovedårsaken til mindreforbruket er at virksomhetene geodata og byggesak har gebyrinntekter som til sammen er 4,2 millioner kroner høyere enn periodisert budsjett. Som følge av forskjøvet fremdrift for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel har virksomhet Arealplan et betydelig mindreforbruk for innkjøp av konsulenter til arbeidet med kommuneplanens arealdel, i størrelsesorden 2 millioner kroner. Geodata har besparelse på anskaffelsen av nye skråfoto og reduserte kostnader til programvarelisenser etter bytte av leverandør av kartsystemer. I tillegg er det et mindreforbruk på programområdet samlet på grunn av fødsels- og sykepengerefusjon. I mindreforbruket er det tatt hensyn til at programområdet er påført en ekstra kostnad på 2,6 millioner kroner på grunn av at det har vært nødvendig å håndtere sunkne, forlatte båter.

Programområdet ble kompensert med 1,1 millioner kroner grunnet tapte inntekter fra skjenkebevillinger under pandemien.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	78 755	79 968	80 056	-88
Andre driftsutgifter	20 128	24 173	24 170	3
Sum Driftsutgifter	98 882	104 141	104 227	-85
Andre inntekter	-44 332	-49 834	-54 661	4 827
Ref. sykelønn	-5 971	-1 558	-2 910	1 353
Sum driftsinntekter	-50 304	-51 392	-57 572	6 180
Netto resultat	48 578	52 750	46 655	6 095

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	48 578	46 655	52 750	6 095	11,6 %

Kommunens tjenestoområder

Formannskapet

«Formannskapet har det politiske ansvaret for ledelse, styring, administrasjon, samfunnssikkerhet, næring, arbeid, inkludering, politisk styring og sentrale poster»

14 Ledelse, styring og administrasjon

15 Samfunnssikkerhet

16 Næring

17 Arbeid og inkludering

18 Politisk styring

19 Sentrale poster

Om hovedutvalget

Formannskapet har rollen som overordnet plan-, økonomi-, eierskapsutvalg samt utvalg for næring, arbeid og inkludering. I 2021 har formannskapet også ivarettatt politisk oppfølging av pandemien og fastsatt lokale forskrifter. Formannskapet har også, supplert med gruppeledere, rollen som styringsgruppe for arbeid med den nye kommuneplanens samfunnsdel, som ble vedtatt av kommunestyret i desember 2021. Dette er en viktig milepæl i arbeidet med å utvikle kommunens styrings- og utviklingsmodell, hvor det videre arbeidet vil fokusere på å utvikle temaplaner og indikatorer til kommuneplanens samfunnsdel.

Formannskapet har ansvar for programområdene:

P 14 Ledelse, styring og administrasjon

P 15 Samfunnsikkerhet

P 16 Næring

P 17 Arbeid og inkludering

P 18 Politisk styring

P 19 "Sentrale poster" omtales under innledende kapittel.

Når det gjelder omtale av eierskap og selskaper, vises det til eget kapittel i årsevalueringen.

Dette er vi stolte av

Digitalisering og utvikling

Kommunen har jobbet målrettet med utvikling og digitalisering for å møte innbyggernes behov, og for å forbedre og effektivisere arbeidsprosesser. Det er implementert mange nye løsninger. Drammen kommune har blant annet engasjert seg i DigiViken, som universitetskommune og i KS sine initiativer for digitalisering av kommunesektoren. I egen organisasjon legges det stor vekt på å løfte kunnskapen om hvordan digitalisering kan være et virkemiddel for både samfunns- og tjenesteutvikling, slik at flere kan bidra til at mulighetene utnyttes på en god måte i tiden som kommer.

Informasjonssikkerhet

Rådmannen har hatt fokus på IKT-sikkerhet og sikker drift av kommunens IKT-systemer. Cyberangrep er en kjent trussel mot offentlige etater og med bakgrunn i nasjonal sikkerhetstrussel blir dette arbeidet høyt prioritert. Kommunen har god dialog med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og implementerer KS sine grunnprinsipper for IKT sikkerhet. Det ble i løpet av året anskaffet et e-læringsverktøy som skal heve kompetansen og forståelsen av informasjonssikkerhet og personvern.

Økt robusthet for både akutte og langvarige hendelser

Gjennom akutte hendelser og pandemien har kommuneorganisasjonen vært satt på prøve i 2021. Kommunen har gjort erfaringer hvor medarbeidere og lokalsamfunnene har vist vilje til å stille opp, og evne til å håndtere både kortsiktige og langvarige kriser.

Pandemien er et eksempel på en langvarig hendelse. Mange tjenester har vært involvert, og sammen med organisasjoner og andre har de bidratt til å håndtere pandemisituasjonen, både med vaksinerings, testing, smittesporing, informasjon og sykefravær.

Brannen i Svelvik 6. desember involverte også mange tjenester, som sammen med lokale foreninger og frivillige håndterte denne akutte, og til dels komplekse situasjonen.

Lokal kompensasjonsordning for næringslivet under pandemien

Deler av næringslivet har vært hardt rammet av pandemien og nasjonale smitteverntiltak også i 2021. Drammen kommune ble i fire omganger tildelt statlige midler gjennom lokal kompensasjonsordning. Det er til sammen tildelt 51,2 millioner kroner i tilskudd til lokale virksomheter i Drammen i 2021. Tilbakemeldinger viser at disse tilskuddene har vært avgjørende for mange virksomheter for å kunne overleve pandemien. Det har vært en krevende øvelse for administrasjonen å gjennomføre dette. Samtidig har pandemien bidratt til ekstra god dialog og et styrket samarbeid med næringslivsaktørene. Dette er verdifullt i videre forestående prosesser knyttet til næringsutvikling i Drammen.

Samarbeid med universitetet i Sørøst-Norge (USN)

Med utgangspunkt i universitetskommuneavtalen som ble vedtatt i 2020, har partene aktivt brukt 2021 til å etablere og utvikle gode møtearenaer, god dialog og samarbeid. Dette er i ferd med å bli

operasjonalisert gjennom konkrete tiltak som er med på å bygge opp under målene i avtalen. Samarbeidet om samfunnsutvikling er i ferd med å ta form, i tillegg til samarbeidet om tjenesteutvikling som allerede er solid forankret gjennom mange år. Det er blant annet igangsatt et aktivt arbeid med mål om å etablere et forpliktende trepartssamarbeid mellom Drammen kommune, USN og næringslivet med fokus på konkret innovasjonsarbeid. De to gaveprofessoratene som finansieres av Drammen kommune bidrar aktivt til å styrke forsknings- og undervisningsaktiviteten i Drammen.

Gjennomføring av Stortings- og sametingsvalget

Valget ble gjennomført med smitteverntiltak. Ansatte i den kommunale bedriften "Unik bedrift" (tilpassede arbeidsplasser) bisto valgstyret med oppgaver som montering av sperrebånd og håndspritdispensere, pakking av stemmeseddeltett og merking av stemmeseddelbrett. Det ble også etablert et samarbeid med Drammen videregående skole, ved at elever arbeidet som valgfunksjonærer og ved at elever bisto kommunen med kommunikasjonstiltak rettet mot yngre velgere.

Etablering av studentråd

Kommunestyret har tatt grep for å styrke Drammen som studentby og sikre at studentenes stemmer blir hørt. I sak 107/21 vedtok kommunestyret etablering av et eget studentråd. Studentrådet er et rådgivende organ og har som formål å sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning. Studentrådet ble konstituert i november.

Lærings- og utviklingspunkter fra 2021

Forvaltning av kompensasjonsordninger til næringslivet under pandemien

Forvaltning av lokale kompensasjonsordninger var en helt ny og ukjent oppgave for kommunen. Det har derfor vært en krevende øvelse for administrasjonen å gjennomføre dette, både i forhold til kompetanse og kapasitet. Kompetanse er gradvis utviklet gjennom året, og har også bidratt til at gjennomføringen stadig har blitt mer effektiv.

Dialog med næringslivet

Utfordringene for næringslivet gjennom pandemien har gjort det nødvendig å ha tett og god dialog med næringsaktørene. Dette har bidratt til at nye samarbeidsarenaer er etablert, og at nettverk og relasjoner er styrket. Erfaringen viser at når vi har noe konkret og en felles utfordring å jobbe sammen om, så samarbeidet. Dette er verdifullt og kan bygges videre på i kommende prosesser knyttet til samfunns- og næringsutvikling i Drammen.

Endringsevne

Programområdene som omhandles her har vist stor endringsevne i en periode med både økonomisk og administrativ omstilling.

Digital omstilling med hjemmekontor og nye digitale løsninger har medført at tjenesteproduksjonen og kommunens administrative og politiske funksjoner har kunnet opprettholdes på tilnærmet normalt nivå til tross for pandemi og høyt sykefravær.

Ressurser

Det er viktig at ledelsesnære staber og støttefunksjoner har nødvendig kapasitet til å støtte strategisk ledelse, samt gi nødvendig støtte til kommunens virksomheter og kommunalsjefsområder. I etableringen av ny kommune ble det redusert betydelig i disse funksjonene. Rådmannen vurderer derfor fortløpende behov for styrking av staber og støttefunksjoner.

Digitale møter under pandemien

Den viktigste erfaringen fra pandemien, knyttet til samfunnssikkerhet, er bruken av digitale møter. Man har hatt større tilgang på kompetanse, selv om folk ikke er fysisk til stede. Og det har gjort det mer effektivt og enkelt å møtes for å dele kunnskap og gjennomføre statusoppdateringer, og også bidratt til hyppigere dialog og bedre avklaringer. Dette har vist at geografiske avstander vil være en mindre utfordring, også ved andre hendelser.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
P14 Ledelse, styring og administrasjon	380 412	342 808	359 552	16 744	4,7 %
P15 Samfunnssikkerhet	85 495	86 760	88 349	1 589	1,8 %
P16 Næringsutvikling	22 683	61 128	64 110	2 982	4,7 %
P18 Politisk styring	39 847	46 930	48 059	1 129	2,3 %
P19 Sentrale poster	417 457	751 961	-109 209	-861 170	-788,6 %
Sum	945 893	1 289 587	450 860	-838 726	-186,0 %

Oppsummering av de økonomiske hovedtrekkene

Formannskapet har ansvar for programområdene 14 til 19. Programområdet 19 består av sentrale poster som omtales under innledende kapittel. De øvrige programområdene har et samlet mindreforbruk på til sammen 22,4 millioner kroner tilsvarende 4,0 prosent av programområdenes ramme. Hovedandelen av dette ligger innenfor P14 Ledelse, styring og administrasjon og skyldes at ledige stillinger ikke er besatt, og et redusert omfang av kompetanse- og utviklingsaktiviteter.

Mindreforbruket er større enn tidligere prognoser, og dette knyttes til at vakansene ikke ble fylt som forventet, ytterligere besparelser på konsulentbruk og fellesopplæring, og utsettelse av enkelte prosjekter. Valggjennomføringen fikk heller ikke en forventet merkostnad som følge av pandemien.

Programområdenes samlede pandemirelaterte kostnader var 54,2 millioner kroner inklusive overføringer til næringslivet på 51,2 millioner kroner. Overføringskostnadene er kompensert, mens programområdenes driftskostnader ikke er kompensert.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

Innledning

Stabsmiljøene og de administrative støttetjenestene har til tross for pandemien og høy bruk av hjemmekontor levert gode tjenester til kommunens ledelse og tjenesteorienterte virksomheter. Bemanningmessig har det vært en del turnover av nøkkelpersonell og virksomhetsledere, men alle har tatt ansvar og opprettholdt driften.

Pandemien har gitt oss nye forutsetninger for samarbeid, og utviklingen av organisasjonskulturen har ikke foregått slik vi så for oss. Situasjonen har lagt begrensninger på flere opplærings- og utviklingsoppgaver.

Flere strategier har allikevel blitt utviklet i en krevende situasjon. Dette gjelder både rekrutteringsstrategi, kompetansestrategi, og anskaffelsesstrategi.

Fokuset på administrativ effektivisering er opprettholdt. Rådmannen har valgt å omprioritere programområdets ressurser for å styrke områder som kontrollerfunksjon på lønn og regnskap, tariffteamet i virksomhet personal, IKT sikkerhet og personvern.

Programområdet fikk en midlertidig rammereduksjon på 12,0 millioner kroner i 2. tertial. Innsparinger på lønn, lavere aktivitet på utviklingsoppgaver, samt effektivisering har bidratt til et endelig mindreforbruk i programområdet på 16,7 millioner kroner.

Fakta om programområdet

Programområde 14 Ledelse, styring og administrasjon omfatter Drammen kommune som administrativ organisasjon og styringssystemene som benyttes for å kunne levere de tjenester som er vedtatt.

Programområdet omfatter i hovedsak:

- rådmannen med lederteam og nærstab

- fellestjenester med virksomhetene IKT, Regnskap, Lønn og personal, 1. linje internservice, Anskaffelser og Byarkiv.
- stabsenhetene Oppfølging og analyse, Plan og strategi samt Utvikling og digitalisering
- kommunikasjonsstaben
- kommuneadvokat
- hovedtillitsvalgte og hovedverneombud

Programområdet har samlet 276 ansatte og 266 årsverk.

Mål og resultater

Digitalisering og utvikling

Kommunen jobber målrettet med utvikling og digitalisering for å møte innbyggernes behov, og for å forbedre og effektivisere arbeidsprosesser. Kommunen har implementert mange løsninger, og det jobbes for tiden med en rekke prosjekter. Utviklingen innenfor digitalisering går svært raskt. Derfor er det viktig med felles løft både nasjonalt og regionalt.

Rådmannen erkjenner at både finansiering og kompetanse kan være knappe ressurser dersom hver kommune skulle forsøke å gjøre alt på egen kjøp. Drammen kommune har derfor engasjert seg blant annet i DigiViken, som universitetskommune og i KS sine initiativer for digitalisering av kommunesektoren. I egen organisasjon legges det stor vekt på å løfte kunnskapen om hvordan digitalisering kan være et virkemiddel for både samfunns- og tjenesteutvikling, slik at flere kan bidra til at mulighetene utnyttes på en god måte i tiden som kommer.

Informasjonssikkerhet

Rådmannen har hatt fokus på IKT- sikkerhet og sikker drift av kommunens IKT- systemer. Cyberangrep er en kjent trussel mot offentlige etater og med bakgrunn i nasjonal sikkerhetstrussel ble det i 2021 startet et prosjekt, 10+10, for å møte disse utfordringene. Prosjektets mål er å få på plass de grunnleggende sikringstiltakene som enhver virksomhet må ta stilling til og som hever kommunens generelle sikkerhetsnivå innen IKT. Dette gjøres gjennom implementering av KS sine anbefalinger og av NSM (Nasjonal Sikkerhetsmyndighet) sine grunnprinsipper for IKT sikkerhet.

Informasjonssikkerhet handler om å sikre tilstrekkelig kompetanse hos de som utfører oppgaver for virksomheten og å jobbe for en kultur som understøtter arbeidet med informasjonssikkerhet. Det ble i 2021 anskaffet et e-læringsverktøy som skal heve kompetansen og forståelsen for personvern og informasjonssikkerhet. Opplæringen vil starte opp i februar 2022 og bli jevnlig distribuert gjennom hele året. I tillegg vil det jobbes målrettet mot de virksomhetene hvor risikoen anses å være størst.

Harmonisering

Det har også i 2021 pågått en prosess med harmonisering av rutiner, veiledere og prosesser fra de tre tidligere kommunene. De harmoniserte rutinene gjøres tilgjengelige i EQS dokumentbibliotek. Arbeidet skal sikre at nødvendige dokumenter er tilgjengelige for ansatte til enhver tid og med dette tilrettelegge for ensartet og felles praksis. Rådmannen har også prioritert harmonisering av lønninger, da kommunestyret bevilget 5 millioner kroner ekstra til dette arbeidet ved behandlingen av 1. tertialrapport. Arbeidet har pågått i tett dialog med de ansattes organisasjoner.

Innfordring av kommunale krav

Innfordringen som tidligere var under Kemneren, er godt innlemmet i virksomhet regnskap og lønn, som i løpet av året har inngått en avtale om innfordring av kommunale krav for Holmestrand kommune. Lier kommune har også henvendt seg til Drammen kommune for en tilsvarende avtale. En eventuell avtale med Lier vil bli avklart første halvår 2022.

Anskaffelser og samfunnsansvar

Anskaffelser er et strategisk viktig område for Drammen kommune og ny anskaffelsesstrategi ble vedtatt i 2021. Strategiens hovedmål er at Drammen kommunes anskaffelser bidrar til en bærekraftig samfunnsutvikling, og er profesjonelle, effektive og verdiskapende. Anskaffelsesstrategien er en av kommunens overordnede strategier og vil være rammen for en helhetlig anskaffelsespolitikk. Implementering av strategien er et kontinuerlig arbeid og vil fortsette i 2022.

Et viktig område i anskaffelsesstrategien er å ivareta samfunnsansvar i kommunens anskaffelser. Informasjonssystemet HMSREG som er utviklet for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, implementeres nå i flere bygg- og anleggsprosjekter i kommunen.

Det er i løpet av året bestilt fire revisjonskontroller for å følge opp arbeidslivskriminalitet. Disse vil slutføres i 2022.

Kommunen deltar i flere samarbeidsprosjekter herunder;

FoU-prosjekt, «Innovative og bærekraftige innkjøp av mat og cateringtjenester», hvor Ernæring og kjøkkendrift deltar blant annet for erfaringsdeling og læring samt bruk av verktøyene prosjektet utvikler til å kjøpe mat i et bærekraftig perspektiv.

Regionalt prosjekt: «Effektiv og fremtidsrettet varelogistikk i E18 vestkorridoren» med mål å bidra til en bærekraftig varelogistikk på strekningen Oslo-Drammen. Høsten 2021 ble det gjennomført en analyse som viste et betydelig potensial for utslipps- og kostnadsreduksjon ved implementering av tiltak i kommunenes innkjøpspraksis. Prosjektet har fått klimasatsmidler til prosjektstilling hos Anskaffelser. Fra høsten 2022 vil det jobbes med oppgaver knyttet til konsolidering og transportreduksjon i kommunenes innkjøp.

Kommunikasjon og profilering

Ny visuell profil er utviklet og vedtatt i kommunestyret høsten 2021. Profilen er utviklet med vekt på lokal identitet og særtrekk ved Drammen kommune. Den skal benyttes av hele kommuneorganisasjonen og bidra til at det er tydelig hvilke tjenester, tilbud og opplevelser Drammen kommune står bak. På grunn av forsinkelser med leveringen av den nye fonten, ble implementeringsarbeidet i 2021 begrenset til enkelte endringer på digitale flater. Rådmannen legger opp til at det meste av implementeringen av den nye profilen er gjennomført i løpet av 2022.

Effektivisering av administrasjonen:

For å møte krav til innsparinger har det vært fokusert på tilpasninger av organisasjonen og administrativ effektivisering. Effektivisering har medført at kommunen har redusert administrative stillinger betydelig fra oppstarten av ny kommune. Rådmannen vurderer fortløpende om det er tilstrekkelig kapasitet på administrative ressurser. Det er viktig for tjenestene og for de politiske organene at det er tilstrekkelige ressurser til rådgivning, personalsaker, utviklingsoppgaver, økonomistyring og saksbehandling.

Åpenhet og innsyn

Rådmannen har iverksatt en rekke aktiviteter for å fremme åpenhet og innsyn i Drammen kommune. Det er utført arbeid med automatisering av prosesser og gjennomført en pilot for spillbasert opplæring i bruken av saksarkivsystemet. I løpet av 2021 har cirka 2 000 brukere opprettet over 40 000 saker og 200 000 dokumenter. Dette danner grunnlaget for å gi innbyggerne tilgang til både administrative og politiske dokumenter gjennom publisering av dokumenter i innsynsløsningen.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet endte med et mindreforbruk på 16,7 millioner kroner for 2021. Dette er et avvik på 4,7 prosent av programområdets totale ramme.

Programområdets pandemirelaterte utgifter har vært i underkant av 2,3 millioner kroner. Disse utgiftene er ikke kompensert.

Besparelser på lønn utgjør størstedelen av resultatet og stammer fra vakanser. Vakansene skyldes effektivisering og dels utsatt rekruttering som følge av pandemien. Utsatt rekruttering er også brukt som strategi for å møte innsparingskrav i form av bemanningsreduksjon.

Andre driftsutgifter har samlet et mindre avvik, men består av flere større avvik på kontonivå. Pandemien har også i 2021 gitt utsettelse og endringer i gjennomføring av kompetansehevende tiltak som for eksempel lederskolen. Dette er både som følge av at organisasjonen ikke har kunnet ta imot eller benytte seg av tilbud, men også fordi administrative ressurser har blitt omdisponert til pandemirelaterte oppgaver. I tillegg har prosjektet tiltak mot vold og trusler om vold blitt forskjøvet.

Programområdets merinntekter stammer både fra retts- og purregebyr, høyere tilskudd og overføring av bundne midler tilknyttet øremerkede prosjekter, og utbytte fra Gjensidigestiftelsen. Refusjon for innbetalt MVA bidrar også til merinntekten.

Programområdet fikk en midlertidig rammereduksjon på 12,0 millioner kroner i 2. tertial. Innsparinger på lønn, lavere aktivitet på utviklingsoppgaver, samt effektivisering har bidratt til et endelig mindreforbruk i programområdet på 16,7 millioner kroner.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	303 718	269 220	257 364	11 856
Andre driftsutgifter	163 081	158 693	155 852	2 841
Sum Driftsutgifter	466 799	427 913	413 216	14 697
Andre inntekter	-77 233	-63 279	-64 670	1 391
Ref. sykelønn	-9 154	-5 082	-5 738	656
Sum driftsinntekter	-86 387	-68 361	-70 408	2 047
Netto resultat	380 412	359 552	342 808	16 744

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	380 412	342 808	359 552	16 744	4,7 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 en investeringsramme på cirka 56 millioner kroner. Det ble investert for til sammen cirka 43 millioner kroner.

Investeringsrammen inkluderer 2,7 millioner kroner tilført av ubrukne midler fra 2020.

Omprofileringen av kommunale bygninger/eiendommer, kjøretøy m.m. ble forsinket og ikke startet opp i 2021 ettersom kommunens nye font ble ferdigstilt først i desember. Investeringsmidlene som var bevilget i 2021, 2 millioner kroner, ble derfor ikke benyttet, og rådmannen vil fremme forslag om at midlene rebevilges i 1. tertialrapport 2022. Arbeidet med omprofileringen er nå godt i gang og følger oppsatt plan. Rådmannen forventer at det meste av omprofileringsarbeidet fullføres i løpet av 2022.

Det er brukt 41,7 millioner kroner av investeringsmidlene avsatt til digitalisering og IKT drift. Det er holdt tilbake investeringer i datarom og infrastruktur i påvente av avklaringer rundt endrede behov som følge av omstillingsprosessen i virksomhet IKT. Andre investeringer er forsinket som følge av pandemien. Prosjektene må gjennomføres i løpet av 2022 og rådmannen vil fremme forslag om å rebevilge ubrukne midler i 1. tertialrapport.

For nærmere omtale av investeringsprosjektene vises det til årsmelding fra Drammen Eiendom.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P14 Digitalisering	53 996	43 118	Iht. plan	10 878
KK P14 Visuell Profil	2 000	0	Iht. plan	2 000
Sum	55 996	43 118		12 878

P15 Samfunnssikkerhet

Innledning

Året har vært preget av større hendelser og pandemien har vært den største og mest krevende. Aktivitetsnivået har vært noe lavere enn planlagt, men hendelsene har bidratt til oppdateringer av beredskapsplanverk og økt robusthet i kommunen. I tillegg har kommunen gjennomgått overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som ble vedtatt av formannskapet 5. mai 2020, slik at tjenesteområdene kan gå videre på de aktuelle områdene som er relevante med tanke på å redusere sårbarhet. I Sivilbeskyttelsesloven stilles det krav til at kommunen sørger for å oppdatere beredskapsplaner og ROS.

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 1,6 millioner kroner. Dette er et avvik på 1,8 prosent av programområdets totale budsjettamme.

Fakta om programområdet

Programområdet omfatter tilskudd til Drammensregionens Brannvesen (DRBV) IKS, Sør-Øst 110 IKS sentral i Buskerud og Vestfold (Viken), samt tilskudd til Sivilforsvaret og interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA), der 22 kommuner i Viken og Vestfold og Telemark fylkeskommuner samarbeider for å håndtere forurensning fra olje og andre kjemikalier.

Programområdet er ansvarlig for etablering og drift av kommunens beredskapsorganisasjon og vil bistå med samordningsoppgaver, som for eksempel under pandemien. Dette gjelder også rapportering til Statsforvalteren.

Nøkkeltall

Kommunen har 35 nødnett-terminaler, hvorav vann- og avløpsområdet har 20 radioer.

Det er sendt 515 114 meldinger på SMS via «Varsling24» under pandemien. I tillegg har smittesporingsteamet sendt 3 210 meldinger på SMS.

Ingen mennesker omkom i brann i Drammen kommune i 2021.

Mål og resultater

Pandemien

Pandemien har preget hele 2021 og det har vært flere bølger med smitte. Igjen ble det en sommer med lite smitte, men kommunen som organisasjon merker slitasje etter 2 år med pandemi. Forhold knyttet til pandemien er mer utførlig omtalt på sentralt kapittel.

Erfaringer som har gitt økt robusthet

Kongsberg kommune hadde en krevende hendelse med flere drap i sentrum 13. oktober, som ble vurdert som en mulig terrorhendelse. Drammen kommune fulgte situasjonen og hadde dialog med Kongsberg om mulig bistand. Brannen i Svelvik 6. desember hvor en familie var involvert, utviklet seg til en drapssak. Dette var en alvorlig sak som berørte et helt lokalsamfunn og hele kommunen. En større båt «Bergvåg» med uklare eierforhold og manglende tilsyn gikk ned ved kai. Det ble en utfordrende bergingsaksjon som var komplisert og dyr. Når det ikke er kjente eiere og ukjent forurensere, må kommunen bære kostnadene. Det var heller ingen verdi i båten.

I november 2021 deltok Beredskap sammen med andre virksomheter i Drammen kommune på Øvelse Djerv og Øvelse Knutepunkt Strømsø. Sistnevnte øvelse var en fullskala kriseøvelse der Forsvaret, Vestre Viken og Politiet samarbeidet om å håndtere en hendelse med pågående livstruende vold (PLIVO). Drammen kommune brukte øvelsen til å teste ut nødprosedyrer og nye funksjoner til varslingsverktøyet som kommunen abonnerer på og benytter seg av.

Hendelsene har vært krevende for organisasjonen, men sammen med øvelsen har de også bidratt til en oppdatering og videreutvikling innen flere områder av kommunens beredskapsplanverk. Dette omfatter også kontinuitetsplanen, som skal sikre opprettholdelse av tjenesteproduksjon uavhengig av ytre faktorer som kan påvirke driften, som eksempelvis høyt sykefravær eller mangel på vann eller strøm. Gjennom praktisk anvendelse har også svakheter blitt avdekket og forbedret. Kommunen står etter dette bedre rustet til å møte nye hendelser og kriser.

Det har vært en ekstern evaluering av pandemien i 2021 og det blir en ny evaluering i 2022. Læringspunktene fra første evaluering jobbes det nå med.

Systembasert samfunnssikkerhet

Drammen kommune har i 2021 hatt en systematisk gjennomgang av alle tjenesteområdene i kommunen opp mot overordnet ROS-analyse for kommunen (vedtatt i formannskapet 5. mai 2020). Gjennomgangen peker på sårbarheter som er viktige å jobbe videre med, for å sikre robuste tjenesteleveranser i kommunen. Det er et eksempel på systembasert gjennomgang av sårbarheter i kommunen.

Veteranplan

Alle kommuner i Norge er oppfordret til å utarbeide veteranplaner for anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av militært personell som har tjenestegjort for Norge i militære operasjoner i utlandet. Det ble utarbeidet veteranplan for Drammen kommune i 2021, som er gjeldende for årene 2021-2025.

Samarbeid om samfunnssikkerhet mellom kommuner

Drammen kommune inngikk et samarbeid med Lier-, Øvre Eiker- og Modum kommuner om å få etablert en ny basestasjon som skal gi bedre mobildekning i Finnemarka. Initiativet kom fra Lier kommune da det var et ønske om å få til dette som et økonomisk spleiselag. Prosjektet ble ferdigstilt i 2021, og har gitt en betydelig forbedring av mobildekningen i Finnemarka. Sivilbeskyttelsesloven oppfordrer nabokommuner til å opprette uformelle samarbeid innenfor samfunnssikkerhet, og dette prosjektet kan også danne grunnlag for andre fremtidige kommunesamarbeid for å bedre den totale beredskapen i Drammensregionen.

Drammensregionens Brannvesen IKS (DRBV)

DRBV har jobbet med revidering av pandemiplan, kontinuitetsplan og rutiner for smitteverntiltak. Beredskapen har ikke vært svekket på grunn av pandemien. Feiing og tilsyn av fyringsanlegg ble stort sett gjennomført som planlagt. Øvrig forebyggende arbeid ble vesentlig endret på grunn av smittevernhensyn. DRBV har hatt noe lavere aktivitet innen øvelser, kurs og seminarer. Første halvdel av 2021 var det lavt sykefravær, men sykefraværet økte mot slutten av året og endte på 3,1 prosent.

Aktiviteten var høyere enn i 2020, men totalt lavere enn hva det burde vært. Dette vises gjennom totale lønnskostnader som ble vesentlig høyere enn i 2020 og endte opp på 2019-nivå. Årsregnskapet viser et overskudd, men dette har sin årsak i justeringsbeløpet for balanseførte pensjonsforpliktelser som virket positivt inn på regnskapet og bruk av premiefondet for å fullfinansiere reguleringspremie for 2021. Hendelsen i desember - familietragedien i Svelvik - var meget krevende for mange ansatte og for DRBV som organisasjon.

DRBV hadde totalt 1 811 utrykninger i Drammen kommune. Av dette nevnes blant annet 52 bygningsbranner, 97 bilulykker, 53 branntilløp i bygning, 220 helserelevante oppdrag, 10 pipebranner, 3 skog-/utmarksbranner, 29 CBRNE hendelser («farlig gods») og 1 065 falske og unødige alarmer.

DRBV har vært innovative i å kommunisere og gjennomføre forebyggende kampanjer og aksjoner overfor innbyggerne. I Drammen kommune er det 434 særskilte brannobjekter, og i alt har 89 prosent av planlagte tilsyn blitt utført. I samarbeid med pleie- og omsorgstjenestene i eierkommunene er det gjennomført nødvendige fysiske hjemmebesøk hos risikoutsatte grupper. DRBV har også gjennomført tilsyn med farlig stoff, behandlet søknader om salg av fyrverkeri og utført tilsyn på salgsstedene, mm.

Sør Øst 110 IKS

SØ 110 IKS er en fagsentral (nødsentral) som tar imot, utvarsler, loggfører og støtter lokale brannvesen under innsats. Det er totalt 32 ansatte. Geografisk område er kommunene i de tidligere fylkene Telemark, Vestfold og Buskerud. DRBV forvalter Drammen kommunes eierskap i SØ 110 IKS og styreleder er valgt inn som medlem av representantskapet. Brannsjefen er valgt inn i styret til SØ 110 IKS. DRBV har strategi om aktivt eierskap. 110-sentralen har hatt 27 579 loggførte hendelser og 13 960 utalarmeringer. Gjennomsnittlig svartid på 110-telefoner var 4,5 sekunder. Det er i 2021 arbeidet mye med anskaffelse av nytt oppdragshåndteringssystem (IKT system). Det er opprettet et nasjonalt IKS som står for anskaffelse, utrulling og opplæring på vegne av 110-sentralene i Norge. Anskaffelseskostnadene i 2021 (6,85 millioner kroner) er finansiert av selskapet selv ved bruk av frie/ubundne fond og premiefond. Eierne er dermed så langt ikke belastet denne anskaffelsen.

Interkommunale utvalg om akutt forurensning (IUA)

Drammen kommune er vertskommune for IUA Region 4 og kommunen har en fast plass i beredskapsstyret. IUA R4 skal ivareta kommunenes behov for beredskap mot akutt forurensning. Det er opprettet et eget prosjekt i Drammen kommunes regnskapssystem for å ivareta vertskommunens ansvar. Prioritet for IUA har vært å avslutte miljøårbarhetsanalyse og beredskapsanalyse samt å forberede tilpasning til ny kommunelov.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 1,6 millioner kroner. Dette er et avvik på 1,8 prosent av programområdets totale budsjettamme.

Pandemirelaterte kostnader har vært begrenset til 0,2 millioner kroner til lisenser og utstyr til vaksinasjonssentrene. Programområdet er ikke kompensert for merutgiften.

Mindreforbruket er i tråd med tidligere rapporter og tilskrives besparelser på sikringstiltak til 17. mai, ubrukne midler til øvelser og opplæring som følge av pandemien, samt lavere lisenskostnader på varslingsystemet Teamalert. Besparelsene ansees å være en konsekvens av pandemien og har ikke hatt ytterligere tjenestemessige konsekvenser.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	0	0	0	0
Andre driftsutgifter	85 923	89 153	87 344	1 809
Sum Driftsutgifter	85 923	89 153	87 344	1 809
Andre inntekter	-428	-804	-585	-220
Sum driftsinntekter	-428	-804	-585	-220
Netto resultat	85 495	88 349	86 760	1 589

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	85 495	86 760	88 349	1 589	1,8 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 en total investeringsramme på 1,5 millioner kroner. Det ble investert for til sammen 1 million kroner.

Programområdets opprinnelige investeringsramme på 2,0 millioner kroner til ferdigstilling av varslingsystem for skoler og barnehager ble nedjustert med 0,5 millioner kroner ved behandling av 1. tertialrapport. Bruk av prosjektmidlene har inkludert kommunens andel på 0,6 millioner kroner av utbygging av mobildekning i Finnemarka.

Utrulling og ferdigstilling av varslingsystemet ble forsinket som følge av pandemien og rådmannen vil fremme forslag om å rebevilge 0,5 millioner kroner i ubrukne prosjektmidler i 1. tertial 2022.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

	Årets budsjett				
	Investering	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P15 Varslingssystem		1 500	959	Iht. plan	541
Sum		1 500	959		541

P16 Næringsutvikling

Innledning

Drammen kommune har i 2021 hatt en aktiv og utadvendt rolle overfor næringslivet. Gjennom faste møtearenaer, god dialog og relasjoner med næringslivsaktørene, har kommunen fått god kunnskap om næringslivets utfordringer og mulighetsrom.

Deler av næringslivet har også i 2021 vært sterkt berørt av pandemien og tilhørende smitteverntiltak. Det har rammet ulikt fra bransje til bransje. De hardest rammede bransjene har vært handel, besøks- og opplevelsesnæringene, helse, trening og velvære, reiseliv, kultur-, restaurant- og utelivsbransjen.

Tilrettelegging for næringsutvikling har i 2021 i hovedsak foregått gjennom forvaltning av statlige midler tildelt gjennom kommunal kompensasjonsordning. Det er gjennom fire tildelingsrunder tildelt 51,2 millioner kroner til lokale virksomheter som har vært hardt rammet av pandemien og nasjonale smitteverntiltak.

Programområdet har et opprinnelig budsjett på 11,8 millioner kroner, og regnskapet viste ved utgangen av året ett mindreforbruk på 3 millioner kroner relatert til 0,6 millioner kroner i refusjon sykelønn samt at en tilskuddsordning ble avvirket og ny ordning ikke er vedtatt. Programområdet har ikke hatt ekstra utgifter knyttet til pandemien.

Fakta om programområdet

Omstillingsdyktig næringsliv er i kommuneplanens samfunnsdel valgt som ett av seks prioriterte satsingsområder, og angir en tydelig retning for det langsiktige arbeidet med næringsutvikling. Det er også klare forankringspunkter i mål og strategier fra andre politiske satsingsområder, særlig klima- og miljøvennlig utvikling og attraktive byer og tettsteder. Kommunestyret forsterket dette gjennom et verbalpunkt knyttet til budsjettvedtaket i desember 2021, der det ble pekt på at næringsutvikling er et av de viktigste satsingsområdene for Drammen kommune. I samme vedtak ble det besluttet at formannskapet og gruppeledere tar en rolle som styringsgruppe for næringsutvikling. Næringsutvalget legges ned.

Hovedmålet for det politiske satsingsområdet omstillingsdyktig næringsliv er:
«Drammen er et næringssentrum.»

I denne sammenheng er det særlig lagt vekt på behovet for å legge til rette for;

- vekst i folketallet
- større skatteinntekter
- god velferd

For å oppnå dette er det pekt på mulighetsrommet for Drammen som har et geografisk fortrinn som knutepunkt vest for Oslo, et robust næringsliv, og et mangfold i befolkningen som kan benyttes som en ressurs.

Fakta og nøkkeltall

Drammen har en robust næringsstruktur, med cirka 100 bransjer representert. I tillegg er Drammen vertskap for en rekke offentlige virksomheter, blant annet Drammen sykehus, Universitetet i Sørøst-Norge, Husbanken, Statens Vegvesen og Viken fylkeskommune.

Før pandemien inntraff var det cirka 46 000 arbeidsplasser i Drammen, fordelt på rundt 30 500 arbeidsplasser i privat sektor og 15 500 offentlige arbeidsplasser. Om lag 1/3 av de sysselsatte innbyggerne har minst tre års høyere utdanning.

Mål og resultater

Arbeidet med næringsutvikling i 2021 har, i tillegg til økonomiske krisetiltak, i hovedsak vært rettet mot å utvikle Drammen kommune som en imøtekomende og konstruktiv samarbeidspartner for næringslivet. Utvikling av gode arenaer for samarbeid og dialog med næringslivet har også vært et viktig område.

Gjennom næringslivets medvirkning til utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel, har de langsiktige målene fått god forankring også hos næringslivet. Det er særlig hovedmålet Drammen skal bli Norges grønneste kommune som har fått god gjenklang. Det ligger åpenbare muligheter for verdiskapning i dette målet, og næringslivet er klare til å bidra. Det er innledet dialog med næringslivet om samarbeid for å nå dette og andre felles mål.

Næringsutvikling gjennom by- og stedsutvikling

I tråd med vedtak i formannskapet i april 2021, har rådmannen tatt initiativ til, og gjennomført en prosess knyttet til Byen Vår Drammens (BVD) rolle, eierskap og finansiering. Prosessen er gjennomført i samråd med ledelse og styre i BVD, og har blant annet omfattet dialog med eiere og andre relevante aktører. Prosessen har også tydeliggjort behovet for å foreta en helhetlig vurdering av Drammen kommunes tilrettelegging og finansiering av aktiviteter som fremmer sentrums- og næringsutvikling i alle kommunens by- og sentrumsområder.

I denne forbindelse har det også vært dialog med handelsforeningene i Svelvik og Mjøndalen, som er naturlige samarbeidspartnere for Drammen kommune i denne sammenheng. Prosessen er gjennomført og avsluttet fra Drammen kommunes side. Nytt styre og ansatte i Byen Vår Drammen jobber nå aktivt med å utvikle en ny strategi for selskapet, og vil formidle sin nye innretning til Drammen kommune i løpet av våren 2022. Rådmannen vil fremme en politisk sak med forslag til videre håndtering av de berørte spørsmål i løpet av 1. halvår 2022.

Videreutvikling av samarbeidet med Universitetet i Sørøst-Norge (USN)

Universitetskommuneavtalen ble vedtatt av kommunestyret i desember 2020. Avtalens to hovedformål er å videreutvikle og styrke samarbeidet mellom USN og Drammen kommune både som tjenesteleverandør og som samfunnsutvikler. Gjennom 2021 har partene etablert og utviklet et godt og strukturert samarbeid, som er i ferd med å operasjonaliseres gjennom konkrete tiltak. Det er særlig samarbeidet om samfunnsutvikling som har hatt fokus, da dette i tidligere samarbeid ikke har vært så tydelig fremme.

Etablererveiledningen er videreutviklet og døpt om til Gründerboost

Tjenesten er gjennom flere år finansiert og utviklet i et samarbeid mellom Drammen, Lier og Øvre Eiker kommuner. I løpet av 2021 er det gjennom vedtak i formannskapet også inngått et forpliktende samarbeid med Viken fylkeskommune. Avtalen innebærer et forpliktende faglig samarbeid, samt en finansiering som muliggjør en videre videreutvikling av tjenesten. Tjenesten står i spissen for en rekke kurs og arrangementer for alle som vurderer å starte en ny virksomhet, eller som er i ulike faser av en oppstart. Tilbudet er i løpet av året omdøpt til det mer tidsriktige navnet Gründerboost.

Etablererveiledningen kan vise både til økende interesse og svært gode resultater. Tjenesten vurderes derfor som et viktig element i kommunens tilrettelegging for nærings- og arbeidsplassvekst. I dag ligger arbeidsgiveransvaret og fysisk plassering for tjenesten hos Næringsforeningen i Drammensregionen (NFDR).

Gratis parkering i sentrum

Gratis parkering i sentrum er videreført i 2021, og finansiert innenfor programområdets budsjett. Drammen bystyre vedtok i sak 198/18 ny parkeringsstrategi som innebar gratis parkering i de kommunale parkeringshusene i Thamsgaten, Grev Wedel og Blichsgate etter kl. 16 på hverdager og på lørdager. Formålet var å tilrettelegge for økt handel og aktivitet i sentrum. Som et ledd i prosessen knyttet til Byen Vår Drammen er tiltaket drøftet med ulike interessenter. Rådmannen vil vurdere dette tiltaket i et helhetlig perspektiv, sett opp mot kommunens samlede parkeringsstrategi.

Pandemien

Forhold knyttet til pandemien er omtalt på sentralt kapittel.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet har ett opprinnelig budsjett på 11.8 millioner kroner.

Ved utgangen av året var det et mindreforbruk på 3 millioner kroner. 2 millioner kroner av dette er knyttet

til posten avsatt til samarbeidsprosjekter med næringslivet. I påvente av vedtak om overordnede føringer gjennom kommuneplanens samfunnsdel, og pandemi, er det ikke igangsatt nye samarbeidsprosjekter i 2021. Det resterende mindreforbruket skyldes vakanser og refusjon av sykelønn.

Drammen kommune ble fra staten tildelt 51,2 millioner kroner til videreformidling til næringslivet, for å hjelpe næringsvirksomheter i Drammen som har vært særskilt rammet av pandemien.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	2 042	3 339	2 865	474
Andre driftsutgifter	24 875	60 807	58 869	1 937
Sum Driftsutgifter	26 917	64 146	61 735	2 411
Andre inntekter	-4 030	-36	-133	97
Ref. sykelønn	-204	0	-474	474
Sum driftsinntekter	-4 234	-36	-607	570
Netto resultat	22 683	64 110	61 128	2 982

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	22 683	61 128	64 110	2 982	4,7 %

P17 Arbeid og inkludering

Innledning

Programområdet «arbeid og inkludering» er et spesielt programområde under formannskapet som synliggjør et overbyggende fokusområde, som griper inn i de fleste av Drammen kommunes tjenesteområder.

Arbeid er den enkeltstående faktoren som har størst betydning for at folk mestrer livene sine på alle områder. Den enkeltes kompetanse er en av de viktigste faktorene som øker muligheten for å få et varig arbeid. Innsatsen for å legge til rette for vekst og utvikling i næringslivet, nye arbeidsplasser og yrkeskvalifiserende tiltak, er avgjørende for å lykkes på dette området.

Det har vært en svak økning i sysselsettingen i 2021, sammenliknet med 2020, og det er også færre innbyggere i arbeidsfør alder som er helt arbeidsledige.

Drammen kommune har en underdekning av antall arbeidsplasser i forhold til den arbeidsføre befolkningen, og satsingen på næringsutvikling blir derfor svært viktig. Dette arbeidet skal understøtte ambisjonene om at innbyggerne, voksne så vel som barn, merker de grepene som kommunen nå tar for å bidra til at flere opplever mer inkludering og mindre utenforskap. Det skal lønne seg å kvalifisere seg og/eller å være i arbeid.

Drammen kommune skal arbeide systematisk og aktivt for å søke og benytte mulighetene som ligger i lokale, regionale og nasjonale virkemidler ved å for eksempel pilotere nye og innovative løsninger i samarbeid med andre private, offentlige og frivillige aktører.

Fakta om programområdet

Programområdet har ingen egne tjenester, men er et overbyggende fokusområde, som griper inn i de fleste av Drammen kommunes tjenesteområder.

Programområdet har ikke eget drifts- eller investeringsbudsjett.

Mål og resultater

Arbeid for å utjevne levekårsforskjeller

Utviklingen i inntekt og fattigdom har nær sammenheng med situasjonen på arbeidsmarkedet. Risikoen for vedvarende lavinntekt er over fem ganger så høy i familier uten personer med stabil tilknytning til arbeidsmarkedet, sammenliknet med befolkningen for øvrig.

Arbeidsmarkedet er den viktigste arenaen for fordeling av inntekter, både direkte ved lønnsfordelingen og ved at arbeidsdeltakelse utvikler den enkeltes kompetanse og muligheter for høyere lønn. Høy sysselsetting og lav ledighet er derfor viktig for sikre små forskjeller i levekår. Arbeidsdeltakelse bidrar til å motvirke utenforskap og kriminalitet.

Andelen sysselsatte av innbyggere i alderen 15 til 74 år har økt fra 2020 til 2021. I 4. kvartal 2020 var sysselsettingen i Drammen 66,1 prosent, mens den var 64,1 prosent på samme tidspunkt i 2020. Sysselsettingen i landet økte også i samme periode fra 66,4 prosent i 2020 til 68,1 prosent i 2021.

Arbeidsledigheten har endret seg fra måned til måned, i sammenheng med iverksetting av smitteverntiltak, fra 6,8 prosent i april til november med laveste andel på 2,6 prosent. I desember 2021 var 2,7 prosent av alle innbyggere mellom 15 og 67 år helt ledige. Sammenliknet med 2020 var andelen 3,3 prosent på samme tidspunkt. Drammen har en høyere andel arbeidsledige enn i landet for øvrig. Arbeidsledigheten i landet var i desember 2021 på 2,2 prosent.

Samarbeid med næringslivet omtales spesielt under P16 Næringsutvikling. Under P08 -Sosialtjeneste, etablering og bolig beskrives hvordan det gjennom året har blitt arbeidet med ulike tiltak for de som har blitt ledige eller permitterte som konsekvens av pandemien, og med ulike tiltak for flyktninger og for mottakere av sosialhjelp.

Det arbeides på ulike måter med tiltak for å redusere negative konsekvenser for barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt. Dette er for eksempel spesifikke tiltak knyttet til betaling for barnehage, skolefritidsordning og kulturtilbud, helhetlig oppfølging av familier som er særskilt levekårsutsatte, og forebyggende arbeid. Dette beskrives nærmere i kapitlene knyttet til relevante programområder.

Faste stillinger - heltidskultur

Det er et mål at alle nyansettelser i kommunen bygger opp under målet om at 90 prosent av kommunens ansatte skal være heltidsansatte. Satsingen mot en sterkere heltidskultur i kommunen organiseres som en prosess og ikke et prosjekt. Satsingen vil gå over tid, og vil bestå av flere piloter (prosjekter) underveis. Satsingen skal foregå i hele kommunen, men fokuseres i første omgang primært inn mot helse- og omsorgssektoren. Fokuset for 2021 har, som i 2020, vært kunnskapsbygging og involvering.

Pandemien har hatt konsekvenser for arbeidet. Leder av arbeidet er omdisponert og arbeidet i 2021 i stor grad med oppgaver knyttet til pandemien. Dette har påvirket fremdriften i arbeidet.

Økonomi driftsregnskapet

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	0	0	0	0
Andre driftsutgifter	30	0	0	0
Sum Driftsutgifter	30	0	0	0
Andre inntekter	-30	0	0	0
Sum driftsinntekter	-30	0	0	0
Netto resultat	0	0	0	0

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	0	0	0	0	0,0%

P18 Politisk styring

Innledning

Et godt og levende lokaldemokrati, der flest mulig deltar i valg og andre former for medvirkning, er en forutsetning for legitime beslutninger.

Drammen kommune er politisk styrt etter formannskapsmodellen. Kommunestyret har 57 medlemmer og er kommunens øverste politiske organ. I tillegg til formannskapet har kommunen fire hovedutvalg som alle er delegert beslutningsmyndighet. I tillegg kommer blant annet lovpålagte råd etter kommuneloven § 5-12 og øvrige utvalg etter kommuneloven § 5-7.

En hovedoppgave i 2021 var gjennomføringen av stortings- og sametingsvalget. Valget ble gjennomført på en tillitsfull måte med få avvik. Valgdeltakelsen var 72,5 prosent.

Tilbudet om visler på rådhuset er populært. I 2021 gjennomførte Drammen kommune 172 visler.

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 1,1 millioner kroner. Dette er et avvik på 2,3 prosent av programområdets totale budsjettamme.

Fakta om programområdet

Kommunestyret, formannskapet og de fire hovedutvalgene har gjennomført 97 møter og behandlet 844 saker i løpet av året. Møtevirksomhet og saksbehandling har vært fordelt som følger:

Organ:	Møter	Saker
Kommunestyret	10	177
Formannskapet	27	180
Hovedutvalg for tekniske tjenester	27	276
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	12	49
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning	11	81
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	10	81

Mål og resultater

Stortings- og sametingsvalget

Valget ble gjennomført med smitteverntiltak. Et «pandemitiltak» var at velgerne ble oppfordret til å benytte hele stemmeperioden. Etter initiativ fra valgstyret ble det lagt til rette for et forhåndsstemmetilbud med god tilgjengelighet. Andelen forhåndsstemmer var 60,4 prosent. Valgdeltakelsen var 72,5 prosent.

Etter ønske fra valgstyret ble samarbeidet med UNIK bedrift utvidet. De ansatte bistod blant annet med montering av sperrebånd og håndspritdispensere. Det ble også pakket stemmeseddeltsett og merket stemmeseddeltbrett.

Pandemien medførte økt behov for valgfunksjonærer. For å bemanne valglokalene ble det etablert et samarbeid med Drammen videregående skole. Elevene ved skolen arbeidet som valgfunksjonærer. De veiledet velgerne, registrerte stemmegivninger og telte stemmene. Samarbeidet omfattet også kommunikasjonstiltak for å øke valgdeltakelsen. Elevene utarbeidet en kampanje med særlig fokus på yngre velgere. Budskapet med oppfordring om å bruke stemmeretten ble blant annet profilert på busser og kino. Velgere med nedsatt funksjonsevne ble introdusert for temaene valgordning og stemmegivning. Det var elevene i sosialkunnskap som organiserte og stod for denne undervisningen.

Eablering av studentråd

Kommunestyret har tatt grep for å styrke Drammen som studentby og sikre at studentenes stemmer blir hørt. I sak 107/21 vedtok kommunestyret etablering av et eget studentråd. Studentrådet er et rådgivende organ og har som formål å sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning. Studentrådet ble konstituert i november.

Økonomi driftsregnskapet

Programområdet hadde i 2021 et samlet mindreforbruk på 1,1 millioner kroner. Dette er et avvik på 2,3 prosent av programområdets totale budsjettamme.

Pandemirelaterte kostnader er rett i underkant av 0,4 millioner kroner. Utgiftene er knyttet til smittevernustyr i valglokalene, leie av lokaler til kommunestyremøte under pandemien, samt ekstra møtekompensasjon til politikere. Programområdet er ikke kompensert for merutgiftene.

Årsresultatet er vesentlig bedre enn tidligere varslet. Utgiftene til valggjennomføringen ble mindre enn forventet til tross for pandemien. Merforbruket på valget ble kun 0,2 millioner kroner, mens prognosen var 1,5 millioner kroner.

Det er besparelser på lønnsutgiftene, knyttet til vakanse i ny stilling og ubrukte overtidsmidler ved valget. Det er samtidig merforbruk på posten andre driftsutgifter som tilskrives valggjennomføringen, utgifter til revisjon og pandemikostnader.

Merinntektene tilskrives hovedsakelig MVA refusjon.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2020	Rev. bud.	Regnskap 2021	Avvik i kr
Lønn inkl sos.	25 181	29 748	26 958	2 790
Andre driftsutgifter	16 529	20 149	22 318	-2 169
Sum Driftsutgifter	41 710	49 897	49 276	620
Andre inntekter	-1 648	-1 838	-2 276	438
Ref. sykkelønn	-215	0	-70	70
Sum driftsinntekter	-1 864	-1 838	-2 346	508
Netto resultat	39 847	48 059	46 930	1 129

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Rev. bud. 2021	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	39 847	46 930	48 059	1 129	2,3 %

Økonomi investeringsregnskapet

Programområdet ble i 1. tertial tildelt midler til investering av utstyr til strømming av politiske møter. Utstyret er anskaffet og satt i drift.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Rev. bud.	Regnskap	Status	Avvik i kr
KK P18 Inventar og utstyr Politisk styring	998	1 017	Iht. plan	-19
Sum	998	1 017		-19

Statustekst investeringer

KK P18 Inventar og utstyr Politisk styring

Anskaffelsen gjennomført i henhold til plan

Medarbejdere

Antall ansatte og årsverk

	Januar 2021		Desember 2021		Prosentvis endring	
	Antall ansatte	Årsverk	Antall ansatte	Årsverk	Antall ansatte	Årsverk
P01 Skole	1 906	1 568	1 955	1 559	2,6 %	-0,6 %
P02 Barnehage	814	672	818	672	0,5 %	0,0 %
P03 Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	363	308	394	319	8,5 %	3,8 %
P04 Helse	455	266	471	275	3,5 %	3,5 %
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	786	420	792	427	0,8 %	1,7 %
P06 Hjemmetjenester og institusjon	2 236	1 295	2174	1 270	-2,8 %	-1,9 %
P07 Rus og psykisk helse	252	169	255	175	1,2 %	3,6 %
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	232	206	252	212	8,6 %	3,0 %
P09 Kultur, fritid og idrett	239	145	245	149	2,5 %	3,0 %
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	3	3	3	3	0,0 %	0,0 %
P11 Utbygging og samferdsel	122	115	122	117	0,0 %	1,5 %
P12 Vann, avløp og renovasjon	74	70	77	74	4,1 %	5,7 %
P13 Arealplan, klima og miljø	101	96	104	100	3,0 %	3,9 %
P14-P19 Sentrale enheter	283	266	276	260	-2,5 %	-2,6 %
Totalsum	7 756	5 598	7 838	5 611	1,1 %	0,2 %

Grunnbemanningen har økt midlertidig i 2021 på grunn av et større behov for vikarer og tilkallingsvakter som følge av pandemien. I tillegg har kommunen også benyttet vikarbyråer for å sikre tilstrekkelig kompetanse og bemanning i tjenestene.

Turnover

	Turnover %		
	2020	2021	Endring i %
P01 Skole	7 %	7 %	0 %
P02 Barnehage	6 %	7 %	1 %
P03 Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	11 %	15 %	4 %
P04 Helse	8 %	11 %	3 %
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	7 %	14 %	7 %
P06 Hjemmetjenester og institusjon	9 %	13 %	4 %
P07 Rus og psykisk helse	5 %	8 %	3 %
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	7 %	14 %	7 %
P09 Kultur, fritid og idrett	8 %	6 %	-2 %
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	0 %	0 %	0 %

	Turnover %		
	2020	2021	Endring i %
P11 Utbygging og samferdsel	9 %	6 %	-3 %
P12 Vann, avløp og renovasjon	10 %	7 %	-3 %
P13 Arealplan, klima og miljø	15 %	13 %	-2 %
P14-P19 Sentrale enheter	15 %	7 %	-8 %
Totalsum	8 %	10 %	2 %

Samlet turnover for 2021 var 9,9 prosent av alle fast ansatte i kommunen.

Høyest turnover hadde forebyggende tjenester (14,6 prosent), sosialtjeneste og etablering av bolig (13,8 prosent), og mennesker med nedsatt funksjonsevne (13,5 prosent). Lavest turnover hadde medvirkning og lokaldemokrati (0 prosent), Utbygging og samferdsel (5,8 prosent) og kultur, fritid og idrett (6,3 prosent).

Det arbeides med å avdekke mulige årsaker til økt turnover.

Rekruttering

Det er stor jobbmobilitet og mange ledige stillinger i hele Østlandsområdet. Enkelte sektorer har store utfordringer med å rekruttere nøkkelpersonell, det gjelder for eksempel innenfor helse og innenfor rådgiverstillinger med krav til spesifikk fagkompetanse.

Omfang av rekruttering i Drammen

Det ble rekruttert i alt 287 nye faste ansatte i Drammen kommune i 2021, fordelt på disse programområdene:

Nyansatte 2021	antall
P01 Skole	56
P02 Barnehage	16
P03 Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	24
P04 Helse	24
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	40
P06 Hjemmetjenester og institusjon	47
P07 Rus og psykisk helse	9
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	17
P09 Kultur, fritid og idrett	12
P11 Utbygging og samferdsel	9
P12 Vann, avløp og renovasjon	8
P13 Arealplan, klima og miljø	13
P14 Ledelse, styring og administrasjon	12
Totalsum	287

Det var også et stort behov for midlertidige ansatte i forbindelse med håndtering av pandemien. Totalt antall utlyste stillinger i 2021 var 1191.

Heltidskultur

Drammen kommune satser på at flest mulig ansatte skal kunne jobbe heltid, om det er det de ønsker. Denne satsingen har pågått i flere år og tar for seg nye arbeidstidsordninger, rekruttering og ansettelse, bruk av kompetanse og tiltak for å redusere vikarinneleie.

Arbeidet er delt inn i ulike faser; etableringsfase, kunnskapsbygging, involvering, piloter, evaluering og implementering. Det er definert sju pilotavdelinger innen helse og omsorg,

Under pandemien har ikke fremdriften i arbeidet vært helt som planlagt. Blant annet har nøkkelpersoner vært omdisponert til annet arbeid og pilotene har måtte prioritere oppgaver knyttet til håndtering av pandemien.

Det er likevel viktig å se satsingen på økt heltid i et langsiktig perspektiv. Drammen kommune har opprettholdt samarbeidet «Helt fram», sammen med Fafo, Fredrikstad og bydel Østensjø i Oslo. Det er gjennomført nettverkssamlinger på tvers av kommunene. Det har også vært gjennomført noen involveringsaktiviteter med fokus på heltid i virksomhetene, som for eksempel opprettelse av et ressursteam, som en del av Balanse 2021, for å redusere innleie av vikarer.

Utviklingen i andel ansatte i hele stillinger innenfor HSO – og i hele kommunen

Heltidsandel	des.20	des.21
P04 Helse	54,46 %	61,18 %
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	33,28 %	36,60 %
P06 Hjemmetjenester og institusjon	42,36 %	44,64 %
P07 Rus og psykisk helse	61,06 %	62,75 %
Hele kommunen	62,26 %	64,39 %

Utvikling i gjennomsnittlig stillingsstørrelse innenfor HSO – og i hele kommunen

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	des.20	des.21
P04 Helse	78,87 %	81,54 %
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	64,68 %	66,44 %
P06 Hjemmetjenester og institusjon	71,82 %	71,71 %
P07 Rus og psykisk helse	80,54 %	82,87 %
Hele kommunen	77,84 %	79,17 %

Inkluderende arbeidsliv og sykefravær

	Sykefravær	2020	2021	Endring
P01 Skole		7,3 %	7,6 %	0,2 %
P02 Barnehage		11,4 %	12,5 %	1,1 %
P03 Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)		6,3 %	8,2 %	1,9 %
P04 Helse		6,3 %	8,1 %	1,9 %
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne		11,2 %	12,1 %	0,9 %
P06 Hjemmetjenester og institusjon		11,2 %	10,8 %	-0,4 %
P07 Rus og psykisk helse		9,1 %	8,5 %	-0,5 %
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig		8,9 %	6,4 %	-2,5 %
P09 Kultur, fritid og idrett		5,7 %	6,3 %	0,6 %
P11 Utbygging og samferdsel		5,6 %	6,9 %	1,3 %

	Sykefravær	2020	2021	Endring
P12 Vann, avløp og renovasjon		5,4 %	7,2 %	1,8 %
P13 Arealplan, klima og miljø		6,0 %	5,3 %	-0,6 %
P14-P19 Sentrale enheter		3,7 %	4,4 %	0,7 %
KF Kommunale foretak		10,2 %	7,2 %	-2,9 %
Gj.snitt		8,5 %	8,9 %	0,4 %

Drammen kommune har overordnet sykefraværsmål som er nedfelt i kommunens avtale med NAV arbeidslivssenter. Kommunen skal ha et samlet sykefravær under 8 prosent innen utgangen av 2022. Sykehjemmene og barnehagene skal ha et lavere sykefravær enn 9,5 prosent på samme tidspunkt.

Innsatsområder er forebyggende arbeidsmiljøarbeid og målrettet innsats mot lange og hyppige gjentakende sykefravær.

Resultatet for 2021 ble samlet for Drammen kommune 8,9 prosent.

Sykehjemmene hadde i 2021 et samlet sykefravær på 10,8 prosent, mens barnehagene hadde 12,5 prosent sykefravær. Disse tallene må ses i sammenheng med pandemien, og strenge nasjonale smitteverntiltak som følge av dette. Det har vært lav terskel for å holde seg hjemme ved påviste symptomer. Dette har medført mye overtidsarbeid og merbelastning for enkeltansatte, og det har flere steder ikke vært anledning for ansatte til å avvike 25 lovbestemte feriedager. Merbelastning kan i seg selv være en medvirkende årsak til høyere sykefravær.

NAV arbeidslivssenter har bistått alle virksomheter i Drammen kommune som har bedt om bistand. Personal har også bistått ledere i enkeltsaker.

I 2021 har vi gjennomført noen målrettede tiltak i sykehjemmene:

“Alle får plass – full gass”- Øren/Hamborgstrøm

“Til stede med glede”- Mjøndalen/Krokstad

NAV har gjort seg kjent med alle verneombud og har vært på runde på alle stedene.

Overordnede tiltak skal treffe alle virksomheter.

Tiltak som har vært gjennomført i barnehagene:

Erfaringsdeling, arbeidsavklaringer med tydelige mål og tilrettelegging over tid, God dialog med leder og ansatt vektlegges, og det er rom for å snakke åpent om emosjonell belastning og behovet for anerkjennelse. Arbeidsgrupper er i gang og det er gjort avtaler for 2022.

Det har vært gjennomført seks samarbeidsmøter mellom Drammen kommune og NAV arbeidslivssenter i 2022.

NAV arbeidslivssenter har informert AMU om sitt arbeid i to møter.

Ledere har hatt det travelt under pandemien, men har likevel prioritert nærværarbeid i så stor grad det har latt seg gjøre.

HMS

HMS-relaterte rutiner/reglement i kommunens kvalitetssystem er gjennomgått og revideres der det er behov. Det er også etablert nye rutiner i kvalitetssystemet 2021, for eksempel når det gjelder reisereglement, arbeidstøy, bilkjøring i tjeneste mv.

Digitale verktøy har vært mer brukt i 2021, bla har vernerundeskjema og HMS håndbok blitt digitalisert i EQS, og det meste av opplæringen har foregått digitalt.

Hovedområder påbegynt i 2021 og som fortsetter i 2022:

Det utarbeides HMS-mål i Drammen kommune som tar utgangspunkt i den interne arbeidsgiverpolitikken, internkontrollparagrafen og kommunens vedtatte planer.

Det utarbeides en HMS-plan (årshjul) som systematiserer internkontrollen i kommunen i forhold til å jobbe systematisk, veldokumentert og målbevisst med helse, miljø og sikkerhet fremover.

Det utarbeides en digital HMS håndbok i EQS.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe på tvers i organisasjonen.

Tariffoppgjør i 2021

Det ble gjennomført lokalt lønnsoppgjør i Drammen kommune i 2021. Fokus i lønnsoppgjøret var harmonisering på bakgrunn av faktagrunnlag som er utarbeidet etter kommunesammenslåingen.

Medbestemmelse

Det har vært gjennomført systematiske møter og samarbeidsfora med hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Partene har møttes jevnlig i rådmannens drøftingsmøter, rådmannens kontaktmøter, arbeidsmiljøutvalg og i partssammensatt samarbeidsutvalg. Under pandemien har det vært flere møter og treffpunkter mellom partene enn i et normalår. Det har vært jevnlig møter i forbindelse med beredskap og kontinuitetsplaner, lokalt og sentralt. Alle kommunalsjefer har gjennomført medbestemmelsesmøter lokalt innenfor eget område, og det har vært forsøkt så godt det har latt seg gjøre å holde systematiske og jevnlig møter i HMS-utvalgene i alle virksomheter i 2021.

I 2021 ble det gjennomført omstillingsarbeid innen pleie og omsorg i tett dialog med vernetjeneste og tillitsvalgte. Dette arbeidet fortsetter inn i 2022, med nye omstillingstiltak og nedbemanning innenfor skole og barnehage.

Omstillingsarbeidet vil også bli fulgt i AMU. Gode prosesser bidrar til ro og opplevelse av trygghet, som er viktig for arbeidsmiljøet og berørte ansatte.

Arbeidet med mer medbestemmelse har for det meste foregått digitalt. Det har gjort møteplassene mer tilgjengelig for flere og har bidratt til at flere fagforeninger og tillitsvalgte har fått mulighet til å medvirke i dialogen og påvirke prosessene.

Lærlinger

Drammen kommune har per 31.12.21 151 lærlinger, lære kandidater og fagbrev på jobb. Disse fordeler seg på følgende lærefag:

Lærefag	Antall
Helsefagarbeider	93
Barne- og ungdomsarbeider	34
Intitusjonskock	2
4-årig løp Salg og service	2
4-åring løp Helsefag	23
Lærekandidat	1
Kontor og administrasjonsfaget	1

Kommunen fikk 157 søkere til lære plasser, og det ble ansatt 72 lærlinger fordelt på fagene helsefagarbeider, barne- og ungdomsarbeider, kontor- og administrasjonsfaget og institusjonskock. I alt 13 av lærlingene er knyttet til prosjektet Menn i helse.

Lærefag	Inngåtte kontrakter
Helsefag	39
Barne- og ungdomsarbeider	16
Institusjonskock	2
Kontor og administrasjonsfaget	1
4-årig løp Helsefag	1
Menn i helse	13
Totalt	72

75 lærlinger har vært oppe til fagprøve, alle har bestått. 23 prosent har bestått meget godt. Fem lærekontrakter ble hevet, alle ved enighet på bakgrunn av flytting eller at lærlingens valg ikke tilsvarte forventningene.

Det har vært gjennomført 22 fagdager for lærlinger. Pandemien har gjort det utfordrende å gjennomføre fysiske fagdager, men gjennom digitale løsninger har lærlingene fått kompetansehevende kurs på Teams, og andre relevante e-læringsprogrammer.

Avdeling for yrkesfagopplæring har gjennom året fått økende henvendelser fra ansatte som ønsker å ta fagbrev. Per 31.12.21 har kommunen 10 ansatte i fagbrev på jobb-kontrakt. Disse følges opp fra avdelingen med lovpålagte evalueringer og veiledninger til fagprøve.

Avdeling for yrkesfagopplæring har videre ansvar for koordinering av praksis for studenter og elever i helsefaglige utdanninger. For 2021 har pandemien gjort det utfordrende å skaffe nok praksisplasser. Tjenestene har vært flinke til å tilrettelegge for praksisplasser i en utfordrende tid. Det har vært fokus på Åssiden VGS med tanke på praksis for elevene på VG1, VG2, Opus 1 og 2 og VG3 innen helsearbeiderfagene.

13 deltakere i prosjektet Menn i Helse har vært i praksis. Sykepleierstudentene har vært prioritert og praksis har forløpt som normalt. Det har vært 145 3. års sykepleierstudenter og 46 1. års sykepleierstudenter ute på sykehjem. I hjemmetjenesten har det vært 87 3. års sykepleierstudenter og 28 stk 1. års sykepleierstudenter. Innenfor psykisk helse har det vært 27 plasser tilgjengelig for studenter. Det har vært vanskelig å skaffe praksis innen sosialt arbeid, da disse tjenestene i stor grad er levert fra hjemmekontor.

Likestilling

	Kvinne					Mann				
	Antall ansatte	År-sverk	Gj.snitt alder	Gj.snitt årslønn	Gj.snitt stillingsstørrelse	Antall ansatte	År-sverk	Gj.snitt alder	Gj.snitt årslønn	Gj.snitt stillingsstørrelse
ADJUNKT	312	293	41	536 546	92	89	86	41	528 799	96
ADJUNKT M. TILLEGGSUTD.	367	349	45	587 900	93	105	101	43	577 018	95
ADVOKAT	1	1	35	783 900	60					
ARBEIDER	2	1	60	429 800	46	3	1	52	422 933	37
ARBEIDSLEDER	10	8	53	465 567	56	9	9	52	502 860	45
ARBEIDS-TERAPEUT	1	1	64	421 400	100					
ARKITEKT	14	13	40	639 575	84	3	3	44	651 060	60
ASS. REKTOR/AVD. LEDER	54	54	51	686 969	88	18	18	45	682 383	99
ASSISTENT	414	328	47	400 868	57	90	76	39	381 950	58
AVD.LED/U.INSP/ FAGLEDER	4	4	40	674 875	100	1	1	39	670 000	100
BARNEHAGE-LÆRER	84	76	39	493 915	86	6	6	40	484 233	100
BARNEPLEIER	5	3	53	451 120	63					
BARNEVERNNS-PEDAGOG	21	20	42	542 432	93	3	3	47	558 800	100
BIBLIOTEKAR	12	11	51	514 725	91	3	3	36	463 000	100
ERGOTERAPEUT	27	25	37	497 919	93					
FAGARB. M/ FAGSKOLEUTD.	71	64	48	469 686	81	15	13	46	476 506	70
FAGARBEIDER	309	265	45	440 421	69	95	87	47	459 248	68
FAGLEDER	4	4	37	588 950	100	4	4	51	540 625	100
FYSIOTERAPEUT	20	19	35	509 640	93	2	2	38	495 400	100
FØRSTE-SEKRETÆR	15	13	55	471 000	79	2	2	56	470 500	100
HELSESEKRETÆR	1	1	28	390 300	100					

	Kvinne					Mann				
	Antall ansatte	År-sverk	Gj.snitt alder	Gj.snitt årslønn	Gj.snitt stilling-størrelse	Antall ansatte	År-sverk	Gj.snitt alder	Gj.snitt årslønn	Gj.snitt stilling-størrelse
HELSESØSTER	71	63	46	568 374	86	1	1	34	535 800	100
HJELPEPLEIER	771	578	45	435 179	71	166	122	42	420 684	70
HJEMMEHJELP	36	23	51	407 544	65	1	1	59	423 400	80
HOVED-VERNEOMBUD						1	1	61	637 700	100
INGENIØR	44	42	47	671 219	72	59	59	50	646 865	75
JORDMOR	8	7	42	630 563	90					
KLINISK SOSIONOM	2	2	49	632 750	77	1	1	54	576 400	100
KOMMUNALSJEF						4	4	56	1 282 775	98
KONSULENT	329	308	47	516 972	87	70	67	46	520 259	85
KONTOR-MEDARBEIDER	1	0	31	368 700	16	1	0	48	399 300	20
LEDER	141	140	49	700 100	94	40	39	48	717 098	79
LEDER KAP. 4	17	12	47	602 300	72	2	0	61	705 800	14
LEDER KAP. 5	9	8	46	657 520	78	9	9	52	668 525	56
LEDER/ VIRKSOMHETS- LEDER	47	47	53	918 653	80	22	23	52	921 596	88
LEGE	31	29	37	767 506	86	8	6	40	872 289	69
LEKTOR	33	30	32	569 281	83	9	8	32	561 378	93
LEKTOR M. TILLEGGSUTD.	88	82	40	625 072	89	19	19	40	623 274	99
LÆRER	44	40	48	516 694	83	16	14	44	505 244	89
LÆRER U. GODKJ. UTD.	42	34	40	461 173	78	19	14	35	443 650	68
MILJØTERAPEUT	111	88	40	510 880	74	30	25	43	505 687	80
MILJØVEILEDER/ KONSULENT	3	2	48	529 533	77					
MUS. & KULTUR- MEDARBEID.	2	0	38	417 433	13	4	1	53	446 700	32
MUS. & KULTUR- SKOLELÆRER	34	17	43	560 710	34	18	9	43	572 632	40
PED./PSYK. RÅDGIVER	4	4	41	644 900	100					
PEDAGOGISK LEDER	171	162	43	549 256	93	14	14	40	530 020	93
PLEIEMEDARBEIDER	343	156	40	369 534	44	112	52	39	366 372	45
PSYKOLOG	13	12	43	700 623	89	2	2	64	806 250	100
REKTOR/ VIRKSOMHETS- LEDER	20	20	52	871 645	100	12	12	51	869 958	100
RÅDGIVER	215	208	47	671 687	84	85	83	50	694 685	73
SAKSBEHANDLER	28	27	40	531 711	96	4	4	44	550 250	100

	Kvinne					Mann				
	Antall ansatte	År-sverk	Gj.snitt alder	Gj.snitt årslønn	Gj.snitt stilling-størrelse	Antall ansatte	År-sverk	Gj.snitt alder	Gj.snitt årslønn	Gj.snitt stilling-størrelse
SEKRETÆR	32	29	51	460 087	74	2	2	51	452 700	67
SERVICE-MEDARBEIDER	7	5	44	418 150	66	21	18	47	448 469	71
SJÅFØR						2	2	56	490 000	100
SOSIALKURATOR	57	53	48	550 145	91	7	7	51	563 343	100
SOSIONOM	6	5	30	471 200	74	1	1	48	523 100	100
SPESIAL-BIBLIOTEKAR						1	1	49	538 500	100
SPESIAL-FYSIOTERAPEUT	15	14	42	570 447	94	4	4	33	511 375	100
SPESIAL-HJELPELEIER	81	69	53	467 892	83	8	8	44	460 378	87
SPESIAL-KONSULENT	18	17	46	554 394	94	2	2	35	511 550	80
SPESIALPEDAGOG	31	29	46	554 539	93	2	2	45	548 100	100
SPESIALSYKELEIER	83	72	51	581 633	85	7	6	48	564 071	86
STILL. M/KRAV MASTERGR.	7	7	44	645 271	97	1	1	32	548 300	100
SYKELEIER	423	366	40	522 798	83	57	52	39	528 752	90
TEKNIKER						6	5	56	452 533	78
TILLITSVALGT (LØNNET)	16	13	53	578 456	71	4	2	54	606 825	60
TVERRFAGL. SPES. UTD. HS	28	27	49	568 625	95	6	6	40	558 850	93
UTDANNINGSSTILL. M.M.	5	5	27	542 260	100	1	1	26	381 200	100
VAKTMESTER						5	5	50	435 820	96
VERNELEIER	43	41	40	518 796	83	6	6	42	515 950	100
ØVERSTE ADM. LEDER	1	1	63	1 794 500	100					
Totalsum	5 215	4 443	45	511 909	77	1 311	1 137	44	526 938	75

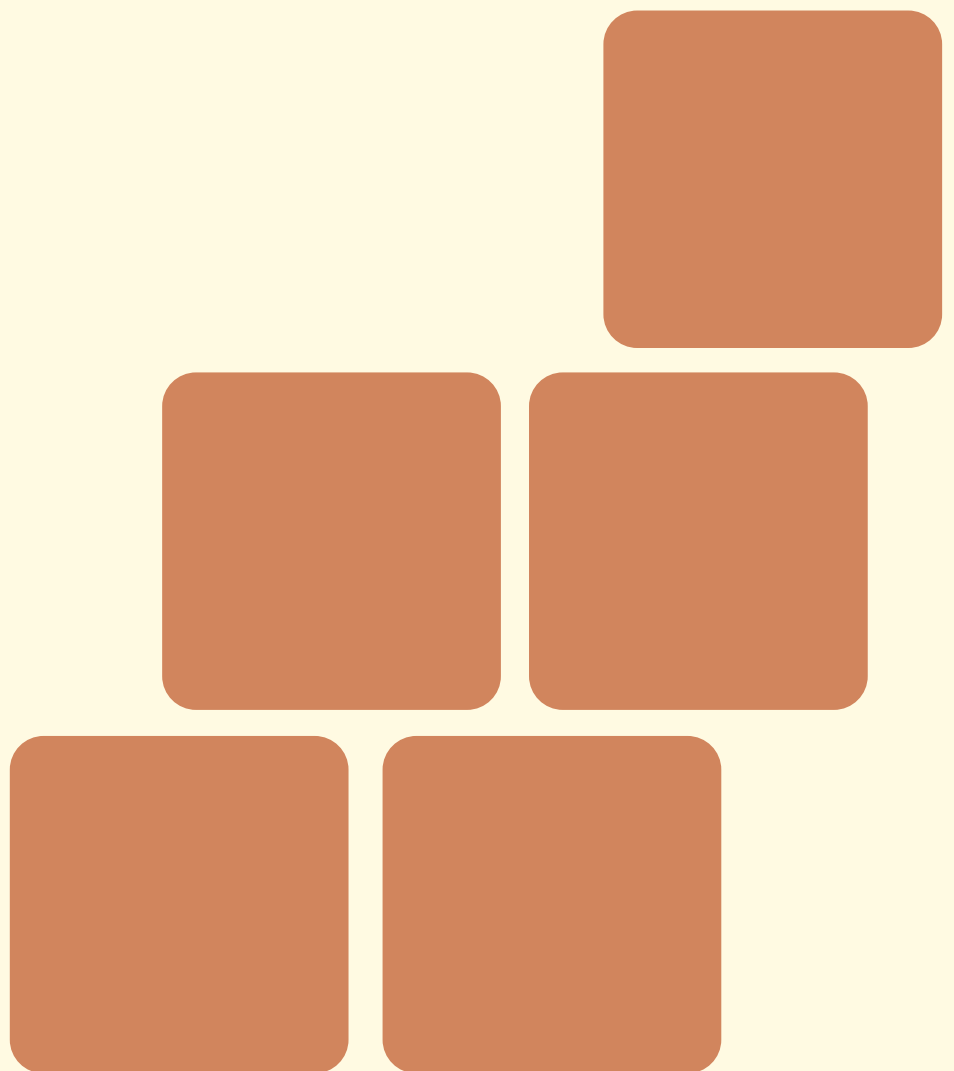
Totalt kvinne - mann

	Totalt Antall ansatte	Totalt Årsverk	Totalt Gj.snitt alder	Totalt Gj.snitt årslønn	Totalt Gj.snitt stillingsstørrelse
ADJUNKT	401	379	41	534 833	93
ADJUNKT M. TILLEGGSUTD.	472	450	45	585 489	93
ADVOKAT	1	1	35	783 900	60
ARBEIDER	5	3	56	426 367	42
ARBEIDSLEDER	19	17	53	486 877	50
ARBEIDSTERAPEUT	1	1	64	421 400	100
ARKITEKT	17	16	41	642 310	78
ASS. REKTOR/AVD. LEDER	72	72	50	685 924	91
ASSISTENT	504	404	46	397 321	57
AVD.LED/U.INSP/FAGLEDER	5	5	40	673 900	100
BARNEHAGELÆRER	90	82	39	493 303	87
BARNEPLEIER	5	3	53	451 120	63
BARNEVERNSPEDAGOG	24	23	42	544 396	94
BIBLIOTEKAR	15	14	48	504 380	93
ERGOTERAPEUT	27	25	37	497 919	93
FAGARB. M/FAGSKOLEUTD.	86	77	47	470 952	79
FAGARBEIDER	404	352	45	445 137	69
FAGLEDER	8	8	44	564 788	100
FYSIOTERAPEUT	22	21	36	508 345	93
FØRSTESekretær	17	15	55	470 944	82
HELSESEKRETÆR	1	1	28	390 300	100
HELSESØSTER	72	64	46	567 934	86
HJELPEPLEIER	937	700	44	432 612	71
HJEMMEHJELP	37	24	51	407 973	65
HOVEDVERNEOMBUD	1	1	61	637 700	100
INGENIØR	103	100	49	657 251	74
JORDMOR	8	7	42	630 563	90
KLINISK SOSIONOM	3	3	50	613 967	85
KOMMUNALSJEF	4	4	56	1 282 775	98
KONSULENT	399	375	47	517 573	87
KONTORMEDARBEIDER	2	0	40	384 000	18
LEDER	181	179	49	704 371	90
LEDER KAP. 4	19	12	49	613 195	66
LEDER KAP. 5	18	17	50	664 292	65
LEDER/VIRKSOMHETSLEDER	69	70	53	919 553	82
LEGE	39	35	37	789 437	82
LEKTOR	42	38	32	567 700	85
LEKTOR M. TILLEGGSUTD.	107	101	40	624 764	91
LÆRER	60	54	47	513 831	84

Totalt kvinne - mann

	Totalt Antall ansatte	Totalt Årsverk	Totalt Gj.snitt alder	Totalt Gj.snitt årslønn	Totalt Gj.snitt stillingsstørrelse
LÆRER U. GODKJ. UTD.	61	48	39	455 697	75
MILJØTERAPEUT	141	113	41	509 807	75
MILJØVEILEDER/KONSULENT	3	2	48	529 533	77
MUS. & KULTURMEDARBEID.	6	2	46	434 157	24
MUS. & KULTURSKOLELÆRER	52	26	43	564 303	36
PED./PSYK. RÅDGIVER	4	4	41	644 900	100
PEDAGOGISK LEDER	185	176	42	547 730	93
PLEIEMEDARBEIDER	455	208	40	368 747	44
PSYKOLOG	15	14	46	714 707	90
REKTOR/ VIRKSOMHETSLEDER	32	32	52	871 013	100
RÅDGIVER	300	291	48	678 926	81
SAKSBEHANDLER	32	31	41	534 028	96
SEKRETÆR	34	31	51	459 560	74
SERVICEMEDARBEIDER	28	24	46	441 335	70
SJÅFØR	2	2	56	490 000	100
SOSIALKURATOR	64	60	49	551 566	92
SOSIONOM	7	6	32	477 688	78
SPESIALBIBLIOTEKAR	1	1	49	538 500	100
SPESIALFYSIOTERAPEUT	19	18	40	558 011	95
SPESIALHJELPELEIER	89	77	52	467 157	83
SPESIALKONSULENT	20	19	45	550 110	93
SPESIALPEDAGOG	33	31	46	554 148	93
SPESIALSYKEPLEIER	90	78	50	580 297	85
STILL. M/KRAV MASTERGR.	8	8	42	633 150	98
SYKEPLEIER	480	418	40	523 494	84
TEKNIKER	6	5	56	452 533	78
TILLITSVALGT (LØNNET)	20	15	53	583 614	69
TVERRFAGL. SPES.UTD. HS	34	32	47	566 900	95
UTDANNINGSSTILL. M.M.	6	6	27	515 417	100
VAKTMESTER	5	5	50	435 820	96
VERNEPLEIER	49	47	40	518 485	85
ØVERSTE ADM. LEDER	1	1	63	1 794 500	100
Totalsum	6 526	5 580	44	515 049	77

Eierstyring

I 2021 har arbeidet med eierstyring fortsatt vært rettet inn mot å strukturere eieroppfølgingen i nye Drammen kommune etter kommunesammenslåingen. Det har vært gjennomført eierstrategisk arbeid for flere selskaper, hvor de mest omfattende har omhandlet Drammensregionens Interkommunale Havnevesen, Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS, Drammensregionens brannvesen IKS og arbeidet med fusjon Glitre Energi – Agder Energi AS. Flere prosesser vil videreføres i 2022.

Pandemien har berørt alle selskaper også i 2021, men i ulik grad. Også kommunens løpende eieroppfølging har vært påvirket, men har allikevel i hovedsak vært gjennomført som opprinnelig planlagt.

I 2021 mottok Drammen kommune 223,4 millioner kroner i aksjeutbytte og eieruttak. Dette er 0,2 millioner kroner mer enn budsjettet. Av dette utgjorde utbytte fra aksjeselskap 119,3 millioner kroner, mens det ble mottatt 9,4 millioner kroner i eieruttak fra Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS. Samlet overskudd for de kommunale foretakene var i 2021 på 1,7 millioner kroner, som er tilsvarende bedre enn budsjettet. Det ble utbetalt eieruttak på 94,7 millioner kroner til kommunekassen fra Drammen Eiendom KF.

Drammen kommune forvalter betydelige verdier som eier i mer enn 30 ulike virksomheter fordelt på aksjeselskaper, kommunale foretak, interkommunale selskap og interkommunalt samarbeid.

Oversikt over kommunens eierposter fordelt på selskapsform per 31.12.2021

Aksjeselskaper	Eierandel
Lindum AS	100 %
Drammen Scener AS	100 %
Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS	100 %
Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS	100 %
Svelvik Produkter AS	100 %
D-park AS	100 %
Vinn Industrier AS	100 %
Enter Kompetanse AS	85,27 %
Solberg Sport- og Kultursenter AS	54 %
Mjøndalen Sport- og Kultursenter AS	50 %
Brageteateret – Regionteater for Buskerud AS	50 %
Glitre Energi AS	50 %
Eiker Vekst AS	50 %
Drammen Kino AS	33 %
Byen Vår Drammen AS	32,9 %
Vardar AS	26,08 %
Glitre Energi Nett Holding AS	8,17 %
Svelviksposten AS	6 %
E 134 Haukelivegen AS	2,43 %
Ferjeselskapet Drøbak – Hurum – Svelvik AS	2,23 %
Norsk Rørsenter AS	1,67 %
Filmparken AS	0,86 %
Interkommunale selskaper (IKS)	
Glitrevannverket IKS	70,86 %
Drammensregionens Brannvesen IKS	65 %
Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS	61,1 %
Blindevannverket IKS	50 %

Aksjeselskaper	Eierandel
Viken Kommunerevisjon IKS	25,6 %
Viken Kontrollutvalgssekretariat IKS	9 %
Vestfoldmuseene IKS	1,5 %
Kommunale foretak	
Drammen Eiendom KF	100 %
Drammensbadet KF	100 %
Hermansenteret KF	100 %
Samvirkeforetak (SA)	
Kommunearkivinstusjonenes Digitale Ressurssenter SA	6,67 %
Biblioteksentralen SA	1,6 %
Viken Skog SA	0,1 %
Interkommunalt samarbeid (§27-samarbeid)	
Drammensregionens interkommunale havnevesen	64 %
Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing (IUA)	1/19
Øvrige	
Osloregionens Europakontor (forening)	1/17

Pandemien og eierskap

Situasjonen rundt pandemien har berørt alle selskaper også i 2021, men i ulik grad. Drammen Scener AS, Drammen Kino AS og Drammensbadet KF har i perioder måttet innstille sin publikumsrettede virksomhet eller redusere kapasiteten, noe som har hatt betydelige konsekvenser for driften og selskapenes økonomi. For Drammen Scener AS og Drammensbadet KF har kommunen sikret videre drift gjennom særskilte økonomiske tiltak. Dette er utdypet nærmere under egen omtale av selskapene.

Kommunens løpende eieroppfølging har også vært påvirket. Eiermøter med formannskapet ble våren 2021 gjennomført digitalt, men gjenåpning av samfunnet høsten 2021 ga mulighet for at eiermøtene på høsten på ordinær måte ble gjennomført fysisk. Generalforsamlinger og representantskapsmøter ble gjennomført på våren og ble i hovedsak gjennomført digitalt.

Eierstrategisk arbeid

I 2021 har arbeidet med eierstyring vært rettet inn mot å implementere kommunens eierpolitikk og å videreutvikle eieroppfølgingen i nye Drammen kommune. Rutiner er etablert og dokumentert i EQS for å sikre god kvalitet i den løpende eieroppfølgingen. Flere selskapsvise eierstrategier er utviklet og vedtatt.

Eierstrategier

Kommunens eierpolitikk forutsetter etablering av selskapsvise eierstrategier som grunnlag for aktiv eieroppfølging. Eierstrategiene angir målet med eierskapet, definerer styringsdialog og eiers forventninger til selskapet hva gjelder kvalitet, effektivitet, finansielle føringer og rapportering. Etter forankring i formannskapet ble det i 2020 iverksatt eierstrategiske prosesser for flere selskap:

- Vardar AS
- Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS
- Drammensregionens interkommunale havnevesen
- Drammensregionens brannvesen IKS
- Drammensbadet KF
- Hermansenteret KF

Arbeidet med ny eierstrategi for Vardar AS er satt på vent til pågående arbeid med fusjon mellom Agder Energi AS og Glitre Energi AS er endelig avklart. Vardar AS er sammen med Drammen kommune eier av Glitre Energi AS.

Eierstrategier for henholdsvis Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS og Drammensregionens brannvesen ble vedtatt av kommunestyret 13.12.21.

Drammen kommune har i 2021 sammen med øvrige eiere (Asker og Lier kommuner) arbeidet med en eierstrategisk utredning for Drammensregionens interkommunale havnevesen (Drammen Havn). Prosessen omfatter både en omorganisering av dagens § 27-samarbeide (etter tidligere kommunelov) til ny selskapsform, i tillegg til utvikling av en eierstrategi og stiftelsesdokumenter for det omorganiserte selskapet. Alle faser i prosessen vil innebære omforent politisk behandling i de tre eierutvalgene/kommunestyrene, med påfølgende behandling i havnerådet. Rådmannen har omtalt arbeidet i den løpende rapporteringen. Arbeidet videreføres i 2022.

Det ble i 2021 gjennomført en organisatorisk gjennomgang av Drammensbadet KF og Hermansenteret KF, med sikte på å finne en oppdatert og hensiktsmessig organisering for de to foretakene. Kommunestyret behandlet saken i forbindelse med 1. tertialrapport 2021. Kommunestyret vedtok å avvikle Hermansenteret KF og legge virksomheten inn i kommunens basisorganisasjon med virkning fra 1.1.22. Det ble vedtatt å videreføre Drammensbadet KF som kommunalt foretak.

Styrene i selskapene Glitre Energi AS og Agder Energi har i 2020 og 2021 arbeidet med å legge grunnlaget for en fusjon av de to selskapene. Eierne i de to selskapene vedtok våren 2021 en intensjonsavtale for det videre fusjonsarbeidet. Formannskapet som eierutvalg har blitt jevnlig orientert. Formannskapet etablerte høsten 2021 et politisk forhandlingsutvalg for deltakelse i eierprosesser knyttet til utvikling av nødvendig avtaleverk. Arbeidet fortsetter i 2022. Det legges opp til at eierne i de to selskapene avklarer spørsmålet om endelig fusjon i løpet av 2022.

Eierskapskontroll

På oppdrag fra kontrollutvalget gjennomførte Viken Kommunerevisjon IKS i 2021 eierskapskontroll med problemstillinger som omhandlet internkontroll og etikk- og antikorrupsjonsarbeid. I tillegg ble det foretatt en vurdering av i hvilken grad styregodtgjøringene ligger på et moderat nivå. Undersøkelsen var basert på dokumentgjennomgang og gjelder Glitre Energi AS og Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS. I tillegg til nevnte problemstillinger omtalte kommunerevisjonen i sin rapport også enkelte øvrige sider ved kommunens eierstyring. Dette omhandlet fremleggelse av eiermelding, KS styrevervregister, innkalling til generalforsamlinger, valgkomiteer og rapportering. Kommunestyret behandlet saken i møte 28.9.21 og fattet vedtak om disse forholdene som rådmannen vil følge opp og komme tilbake til i egen sak i 2022. Eierskapskontroll er nyttig for kommunens løpende arbeid med å videreutvikle kvaliteten på eieroppfølgingen og gir nyttig læring.

Rutineutvikling EQS

I 2021 er det utviklet og godkjent særskilte rutiner for sentrale prosesser i eierstyringsarbeidet. Rutinene er dokumentert i EQS og omhandler arbeidet med:

- eierpolitikk og eierposisjoner, herunder revidering
- eiermøtedager i formannskapet
- oppdatering av kommunens nettside om eierskap
- revidering av eierstrategier
- generalforsamlinger og representantskapsmøter – forberedelser for deltakelse
- styrevalg

Eiermøtedager

I 2021 ble det innført ny modell for gjennomføring av eiermøter med formannskapet. Det gjennomføres to eiermøtedager i året med utvalgte selskaper, vår og høst. I 2021 ble det gjennomført eiermøtedager 6.4.21 og 12.10.21. Eiermøtedagen 6.4.21 ble gjennomført med Drammen Eiendom KF, Drammen Scener AS, Brageteatret AS og Byen Vår Drammen AS. På grunn av pandemien ble eiermøtedagen gjennomført digitalt. Eiermøtedagen 12.10.21 ble gjennomført som fysisk møte med Enter Kompetanse AS, Vinn Industri Drammen AS, Eiker Vekst AS og Svelvik Produkter AS.

Generalforsamlinger og representantskapsmøter

Drammen kommune har i 2021 forberedt og gjennomført sin deltakelse i ulike representantskapsmøter (IKS) og generalforsamlinger (AS). Ordfører er kommunens representant i disse organene. Det er i den sammenheng blant annet gjennomført styrevalg. Styrevalg til kommunale foretak (KF) ble våren 2021 gjennomført av kommunestyret.

Kommunale foretak

Regnskapsresultat 2021 for kommunale foretak:

De kommunale foretakene har et samlet resultat på 1,7 millioner kroner i 2021, og dette er tilsvarende bedre enn budsjettet. Det gjøres oppmerksom på at Drammen Eiendom KF fra og med 2021 har ført regnskapet etter kommunelovens bestemmelser. Foretakets resultat fremkommer etter at det er betalt eieruttak til kommunekassen på 94,7 millioner kroner.

Tabellen nedenfor viser hovedstørrelser i de kommunale foretakenes resultatregnskap for 2021.

1000 kroner ¹⁾	Drifts- inntekter	Drifts- kostnader	Nto. finans	Netto driftsre- sultat	Årsoppgj. disposi- sjoner	Års- resultat	Over føring til/ fra kom- mune- kas- sen
Drammen Eiendom KF ²⁾	-899 974	648 140	250 461	-1 373	1 373	0	94 742
Drammens- badet KF ³⁾	-60 771	60 223	157	-392	0	-392	-35 908
Hermansenteret KF ⁵⁾	-2 020	2 085	-1	64	-15	49	-766
Sum kommunale foretak	-962 765	710 448	250 617	-1 700	1 358	-342	58 068

1. Drammensbadet KF fører regnskap etter regnskapslovens prinsipper - de øvrige følger kommunelovens regler

2. Drammen Eiendom KF har overført budsjettet eieruttak til kommunekassen på 94,7 mill. kr

3. Drammensbadet KF har mottatt tilskudd fra kommunekassen på 35,9 mill. kr - herav 15,7 mill. kr i kompensasjon for pandemien

4. Årsresultat for Hermansenteret KF framkommer etter bruk av disposisjonsfond med 15 000 kroner

Drammen Eiendom KF

Drammen Eiendom KF (DEKF) har ansvar for forvaltning, vedlikehold og drift inkl. renholdstjenester av kommunens eiendomsmasse. Denne består av ulike formålsbygg på til sammen 537 127 kvadratmeter. I tillegg har foretaket ansvar for innleie av bygg på totalt 95 509 kvadratmeter. Foretaket har også rollen som byggherre i alle nye byggeprosjekter av formålsbygg. Foretaket er organisert med åtte virksomheter; forvaltning, bygningsdrift, vedlikehold & miljø, bolig, renhold, utbygging, fagstab og økonomi.

DEKF har fokus på energiforbruk og miljøaspekter og har store ambisjoner om miljøvennlige løsninger for eiendomsmassen. DEKF oppnår gode resultater som har gitt oppmerksomhet nasjonalt. Termisk lagring av sommervarme på Fjell skole og flerbrukshall (GeoTermos) ble startet opp i oktober 2020 og har i 2021 produsert 100 000 kWh til byggene, tilsvarende om lag 90 prosent av varmebehovet. Foretaket har også vært partner i et fireårig forskningsprosjekt "VarmtVann 2030" i regi av SINTEF, som ble avsluttet høsten 2021. DEKF forventer å få nytte av erfaringene fra dette prosjektet ved byggingen av Krokstad sykehjem.

Økonomisk resultat

Drammen Eiendom KF har fra og med 2021 gått over til å føre regnskap etter kommunelovens regler. Regnskapstallene for 2021 er derfor ikke direkte sammenliknbare med tidligere års regnskap. Overgangen fra å følge regnskapslovens bestemmelser innebærer blant annet at avskrivninger nøytraliseres, mens avdragene utgiftsføres i driftsregnskapet. Foretakets overføring til kommunekassen (eieruttaket) blir nå utgiftsført i driftsregnskapet, og ikke håndtert som en årsoppgjørdisposisjon slik man tidligere gjorde. I tillegg vil ikke lenger resultat fra salg av eiendom inngå i driftsresultatet.

Driftsregnskapet for 2021 viser et netto driftsresultat 1,4 millioner kroner, mens det var budsjettet med et resultat i balanse. Driftsresultatet fremkommer etter at det er utgiftsført netto finansutgifter på 250,5 millioner

kroner. Dette er 7,6 millioner kroner lavere enn budsjettet. I tillegg er det utgiftsført 94,7 millioner kroner i budsjettet eieruttak til kommunekassen. Netto driftsresultatet på 1,4 millioner kroner er i samsvar med forskrift om årsregnskap mv. avsatt til disposisjonsfond. Foretaket vil etter dette ha en bokført egenkapital på 1 853,2 millioner kroner, herav disposisjonsfond på 32,2 millioner kroner.

Investeringsregnskapet

Drammen Eiendom KF har i 2021 gjennomført investeringer for 250,3 millioner kroner. Til sammenlikning var påløpte investeringsutgifter i 2020 på 331,8 millioner kroner. Dette forholdsvis moderate investeringsnivået i 2021 er preget av at det ikke ble igangsatt nye større byggeprosjekter. Ved utgangen av 2021 hadde foretaket ubrukte investeringsbevilgninger på 193,5 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak forskjøvet framdrift innenfor enkelte prosjekter, spesielt innenfor programområde 01 Skole. Samtidig har det påløpt om lag 15 millioner kroner mer enn budsjettet, innenfor programområde 02 Barnehage, noe som innebærer en forskuttering av årets bevilgninger.

Av påløpte investeringsutgifter i 2021 gjelder 165,3 millioner kroner utbyggingsprosjekter, mens 85 millioner kroner oppgraderinger samt kjøp av boliger og strategiske eiendommer. Av større byggeprosjekter som er ferdigstilt i 2021 kan følgende nevnes:

- Åssiden Fotballhall ble formelt overlevert i 1. tertial. Aktivitetssalen i hallens 2. etasje ble overlevert 3. tertial.
- Mjøndalen skole - nye klasserom /grupperom og fornyelse av skolegården - ferdigstilt medio august
- Fjellhagen erstatningsbarnehage - ferdigstilt i august
- Åskollen helse- og omsorgsdistrikt - fase 1 med bygging av 19 tilrettelagte boliger ferdigstilt i august

Foretaket har i 2021 tatt opp lån i kommunens lånefond på 158,8 millioner kroner til finansiering av investeringsregnskapet. I tillegg er det tatt opp lån på om lag 296 millioner kroner til finansiering av anlegg under utførelse per 1.1.2021, som etter tidligere regnskapsprinsipp var mellomfinansiert ved trekk på byggelånskonto innenfor kommunens konsernkonto. Per årets utgang har DEKF etter dette en gjeld til lånefondet på 5 073,4 millioner kroner.

For nærmere omtale av investeringsprosjektene vises til foretakets årsberetning som vil bli forelagt kommunestyret ved behandling av årsregnskapet for 2021.

Drammensbadet KF

Pandemien har også i 2021 begrenset driften av badeanlegget. I tillegg måtte anlegget stenge vinteren 2021 på grunn av særskilt bakterieutbrudd. Som følge av dette har foretaket hatt begrensede inntekter og redusert besøkstall.

Drammensbadet KF hadde i 2021 en omsetning på 23,3 millioner kroner, noe som er 10,3 millioner kroner lavere enn revidert budsjett.

Sum inntekter er om lag 2,3 millioner kroner bedre sammenliknet med 2020, men fortsatt betydelig lavere enn i 2019 som var siste ordinære driftsår før pandemien. Drammensbadet KF er per utgangen av 2021 kompensert med 15,7 millioner kroner av Drammen kommune. Tilskuddet fra Drammen kommune i 2021 har vært på totalt 37,4 millioner kroner, inkludert ekstra tilskudd på 15,7 millioner kroner i kompensasjon for pandemien.

Foretaket hadde et overskudd på om lag 0,4 millioner kroner som settes av til å dekke forventet inntektstap i 2022 som følge av pandemien. Årets overskudd skyldes kompensasjon av inntektstap fra Drammen kommune og reduserte kostnader, hovedsakelig lønn. Foretaket har ved utgangen av 2021 en positiv egenkapital på om lag 0,4 millioner kroner som inkluderer overskuddet for 2021.

Drammensbadet KF har i 2021 hatt om lag 169 000 besøkende, hvilket er om lag 91 000 færre enn revidert budsjett, men en økning på om lag 5 000 besøkende sammenliknet med 2020. Dette gir et gjennomsnittlig besøkstall på om lag 762 personer per dag for hver av de 221 dagene hvor badeanlegget har vært åpent for publikum.

Bakterien *Pseudomonas Aeruginosa* ble oppdaget i uke 6. 55 badegjester meldte ifra om at de ble rammet av symptomer av varierende art. Anlegget ble stengt 10.2.21. Arbeidet med å fjerne bakterien var svært krevende. Anlegget ble åpnet igjen den 4.3.21. Nye rutiner med månedlige stikkprøver er etablert etter denne hendelsen. Foretaket har hatt tett dialog med smittevernoverlegen i kommunen, nettverket i badebransjen, samt rådgiver innen kjemi/renhold.

Drammenbadet KF opprettet et beredskapsteam i 2020 for løpende å kunne vurdere situasjonen rundt pandemien og hvilke tiltak det kunne være aktuelt å sette inn. Pandemien har preget virksomheten og alle ansatte også i 2021. Det har vært fokusert på smittevern og tilhørende tiltak for en forsvarlig drift, når det har vært mulig å holde anlegget åpent.

Det ble i 2021 gjennomført en organisatorisk gjennomgang av Drammensbadet KF, med sikte på å finne en oppdatert og hensiktsmessig organisering for foretaket. Kommunestyret behandlet saken i forbindelse med 1. tertialrapport 2021 og kommunestyret vedtok å videreføre Drammensbadet KF som kommunalt foretak.

Hermansenteret Drammen KF

Hermansenteret har til tross for pandemien holdt åpent unntatt ukene 12-16, men med redusert kapasitet (fra 88 til 44 sitteplasser). Utleieinntektene ble noe lavere enn et normalår på grunn av begrensninger som følge av pandemiltak, noe som førte til mange avbestillinger i desember. Prisen på middag ble økt fra 100 til 120 kroner. Inntektene fra salg av middager er økt fra om lag 1 million kroner til om lag 1,2 millioner kroner.

Kommunen overførte 520 000 kroner til driften i budsjettet for 2021. I tillegg ble det bevilget 246 000 kroner ekstra som kompensasjon for tapte inntekter. Regnskapet ble avsluttet med ett underskudd på om lag 64 000 kroner. Underskuddet ble delvis dekket inn med om lag 15 000 kroner fra disposisjonsfondet, slik at regnskapsmessig underskudd ble om lag 49 000 kroner.

Hermansenteret har i 2021 vært driftet av kombinert kokk og daglig leder i 100 prosent stilling og en renholder i 20 prosent stilling. 16 frivillige har stått for resten av innsatsen som kreves for å servere cirka 50 middager på hverdager.

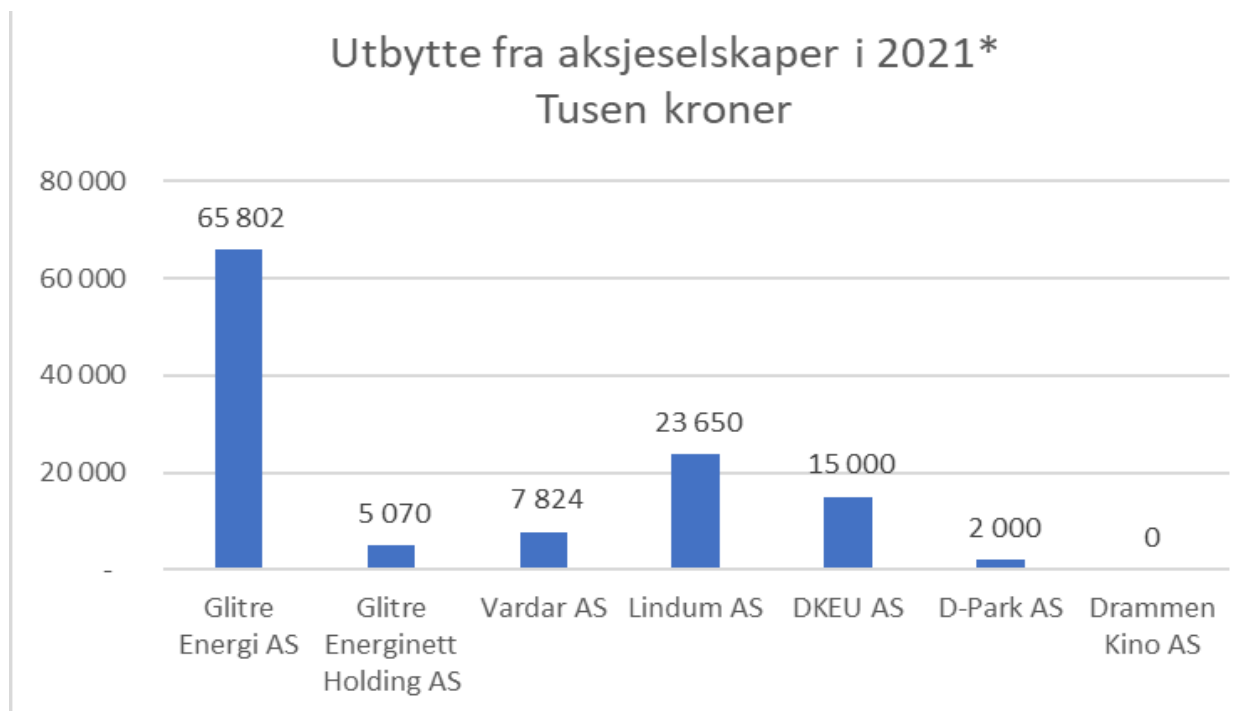
Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandling av 1. tertialrapport 2021 å avvikle Hermansenteret KF som kommunalt foretak (KF) og legge virksomheten inn i kommunens basisorganisasjon med virkning fra 1.1.22. Fra 1.1.22 driftes Hermansenteret videre som en avdeling i kommunen under virksomhet Ernæring og kjøkken.

Aksjeselskaper

Utbytte fra aksjeselskap

Drammen kommune mottok 119,3 millioner kroner i utbytte fra aksjeselskaper i 2021. Dette er tilnærmet i samsvar med revidert budsjett, men er 22,7 millioner kroner mer enn forutsatt i opprinnelig budsjett. Beløpet er likevel om lag 14 millioner kroner lavere enn mottatt utbytte i 2020.

Mottatt utbytte fra aksjeselskaper i 2020

*)

Glitre Energi AS

Drammen kommune har en eierandel på 50 prosent i Glitre Energi AS. Den andre halvdelens eies av Vardar AS. Vardar AS eies igjen av 19 kommuner i tidligere Buskerud fylke, hvorav Drammen kommune er største eier med en eierandel på 26,08 prosent.

Glitre Energi konsern har et regnskapsresultat etter skatt i 2021 på 326,4 millioner kroner. Dette er 51,3 millioner kroner mer enn i 2020. Samtidig er majoritetens andel av resultatet på 320,7 millioner kroner mot 219,3 millioner kroner i 2020 – dvs. en forbedring på 101,4 millioner kroner. Basert på eierstrategiens forutsetning om 60 prosent utbytteandel tilsvarer majoritetens resultatandel et utbytte for 2021 på 96,2 millioner kroner til hver av eierne. Styret i selskapet har foreslått et utbytte for 2021 i samsvar med dette. Til sammenlikning mottok kommunen 65,8 millioner kroner i utbytte for 2020, mens det i årets budsjett er lagt til grunn et forventet utbytte på 70 millioner kroner. Forutsatt at generalforsamlingen slutter seg til det foreslåtte utbyttet vil dette gi en merinntekt fra Glitre Energi AS på 26,2 millioner kroner i år.

I 2021 har eierne og styrene i selskapene Glitre Energi AS og Agder Energi arbeidet med å legge grunnlaget for en fusjon av de to selskapene. Det legges opp til at spørsmålet om fusjon avklares i 2022.

Lindum AS

Lindum AS eies 100 prosent av Drammen kommune. Konsernet består av Lindum AS og fire datterselskaper, og driver virksomhet innen en rekke områder innenfor avfallshåndtering, ressursutnyttelse og reduksjon av utslipp av klimaskadelige gasser og miljøgifter. Konsernet har gjennom flere år hatt høy aktivitet og god lønnsomhet, men har i 2021 vært gjennom en prosess med avvikling av enkelte forretningsområder og kapasitetsutfordringer på deponisiden. Resultatet for 2021 blir dermed svakere enn budsjettet. Foreløpig regnskap for 2021 viser en omsetning på konsernnivå på 633 millioner kroner og et driftsresultat på 37,5 millioner kroner. Lindum AS ser ut til å ende med et overskudd (etter skatt) på 21,5 millioner kroner i 2021, ned fra 47,3 millioner kroner i 2020. Egenkapitalandelen i Lindum AS er god og utgjorde cirka 50 prosent per 31.12.21, etter avsetning til utbytte. Drammen kommune har i 2021 mottatt 26,65 millioner kroner i utbytte fra selskapet for regnskapsåret 2020. Resultatet for 2021 er betydelig lavere og tilsier at selskapet vil kunne utbetale cirka 11 millioner kroner i utbytte i 2022.

Sommeren 2021 mottok Drammen kommune henvendelser fra større, private avfallshåndteringsselskaper om muligheten for kjøp av aksjene i Lindum. Med utgangspunkt i formannskapsvedtak 26.10.21 vil rådmannen i 2022 gjennomføre et arbeid med å utforme en ny eierstrategi for Lindum AS. I forbindelse med dette arbeidet skal det gjennomføres en verdivurdering av selskapet som kan danne grunnlag for fremtidige beslutninger.

Vardar AS

Vardar AS er et energikonsern som er organisert i ulike datterselskaper og tilknyttede selskaper, og omfatter virksomhetsområdene: vannkraft, Glitre Energi AS, bioenergi og vindkraft.

Kommunene i tidligere Buskerud fylke overtok eierskapet i Vardar AS fra tidligere Buskerud fylkeskommune med virkning fra 1.1.20. Selskapet har i dag 19 eierkommuner. Rådmennene i Buskerud oppnevnte i 2019 en administrativ arbeidsgruppe ledet av rådmannen i Drammen kommune. Arbeidsgruppen er gitt en saksforberedende rolle og har til oppgave å legge til rette for kommunenes nye eierrolle gjennom koordinert politisk behandling av prosesser og saker som knytter seg til overtakelsen av eierskapet i Vardar AS.

Vardar har i brev til eierkommunene datert 31.8.21 meddelt at det under bestemte forutsetninger er grunnlag for et samlet utbytte for regnskapsåret 2021 på 60 millioner kroner. Drammen kommunes andel vil være om lag 15,6 millioner kroner og vil komme til utbetaling i 2022. I etterkant av mottatt brev har det vært en betydelig økning i strømprisene, noe som har gitt større inntekter for kraftselskapene generelt i 2021. Endelig utbytte fra Vardar AS for regnskapsåret 2021 avklares på selskapets generalforsamling våren 2022.

Eierkommunene legger opp til å utarbeide en eierstrategi for Vardar AS som supplerer eierpolitikken, selskapsvedtektene og aksjonæravtalen som styringsverktøy for kommunene. Arbeidet med ny eierstrategi vil kreve grundig og omforent arbeid og må vedtas i alle eierkommunene. Oppnevnt arbeidsgruppe blant rådmennene vil komme nærmere tilbake til organisering og gjennomføring av et eierstrategisk arbeid. Det legges opp til at dette først skjer etter at det er avklart hvorvidt det blir en fusjon mellom Glitre Energi AS og Agder Energi AS eller ikke.

Glitre Energi Nett Holding AS

Drammen kommune har gjennom sammenslåingen med tidligere Nedre Eiker kommune overtatt en andel i Glitre Energi Nett Holding AS på 8,18 prosent. Mottatt utbytte i 2021 var 5,07 millioner kroner og mottatte renter på ansvarlig lån var 710 000 kroner, totalt 5,78 millioner kroner. Majoritets-eier er Glitre Energi AS

med 54,26 prosent. Selskapet er et datterselskap til Glitre Energi AS og inngår i deres konsernregnskap. Holdingselskapet eier 100 prosent av Glitre Energi Nett AS.

Glitre Energi Nett AS ble etablert i 2015 etter fusjon mellom EB Nett, Lier Nett og Hadeland Energi Nett. EB Nett var igjen et resultat av fusjonen mellom Drammen Energinett og Buskerud Nett i 2001. I 2002/2003 fusjonerte EB Nett med Kongsberg Energi og Nedre Eiker Energi.

Glitre Energi Nett eier regionalnettet i tidligere Buskerud fylke, samt noen mindre regionalnettanlegg i tidligere Oppland, Vestfold og Hordaland fylker. Videre eier selskapet distribusjonsnettene i kommunene Drammen (eksl. område Svelvik), Kongsberg, Lier, Gran, Jevnaker og Lunner (Hadeland), samt i Finseområdet (Ulvik kommune). Selskapet har 106 ansatte, omsatte for 993 millioner kroner og har cirka 99 000 kunder.

Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS

Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS (DKEU AS) eies 100 prosent av Drammen kommune og ble vedtatt opprettet av Drammen bystyre i møte 23.2.16. Selskapet skal ivareta kommunens utviklerrolle for eiendommer som ikke er knyttet opp til kommunens tjenesteproduksjon. Rådmannen har i den løpende rapporteringen til politisk miljø redegjort for selskapets utvikling og arbeidet med å overføre eiendommer fra Drammen kommune til Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS og de økonomiske konsekvensene av dette.

Selskapet hadde ved utgangen av 2021 en egenkapital på om lag 742 millioner kroner, noe som skyldes overføringer av aksjer og eiendommer fra Drammen kommune til selskapet over tid, samt virksomhetens drift og utvikling siden etableringen i 2016. DKEU AS ivaretar også kommunens eierskap i Papirbredden Eiendom AS. I generalforsamling 2.6.21 ble det vedtatt et utbytte til Drammen kommune på 15 millioner kroner.

Vedtektene trekker opp rammer for selskapets virksomhet og ble utformet i tilknytning til etableringen av selskapet i 2016. Det samme gjør kommunens overordnede eierpolitikk som gjelder for alle kommunens eierposisjoner. Ny eierstrategi for selskapet ble vedtatt av kommunestyret 13.12.21. Eierstrategien omhandler blant annet målet med eierskapet, formålet med selskapet, kommunens forventninger til selskapet, styringsdialog og rammer for forventet utbytte og avkastning.

D-Park AS

D-Park AS ble etablert i 2016 og er 100 prosent eid av Drammen kommune. Selskapet bedriver parkeringsvirksomhet i konkurranse med andre aktører i markedet i Drammensområdet.

Selskapet har i løpet av året og i samarbeid med ekstern konsulent, gjennomgått selskapet med hensyn til internkontroll, avtaler og forsikringer. Endelig rapport forventes ferdigstilt i 2022. Selskapet har gitt signaler om at de ønsker en gjennomgang og tydeliggjøring av kommunens eierstrategi. Dette arbeidet er planlagt å starte i 2023.

Drammen kommune mottok 2,0 millioner kroner i utbytte for regnskapsåret 2020, i 2021.

Drammen Kino AS

Drammen Kino AS skal forestå kinovirksomhet i Drammen. Drammen kommune eier 33,3 prosent av selskapet. Hensikten med eierskapet er å realisere kulturpolitiske målsettinger. Selskapets virksomhet skal baseres på normale forretningsmessige prinsipper. Året 2021 ble i sterk grad preget av pandemien for Drammen Kino. Kinoen var helt nedstengt i perioden 1.1.21 - 11.2.21 og fra 15.3.21 - 11.6.21.

Det har i de perioder kinoen har hatt åpent vært krav om minimum 1 meters avstand mellom setene i salene, frem til den 25. september. Det har også vært krav om maksimalt 50 personer i salene i lengre perioder. Alt dette har redusert besøkskapasiteten med nærmere 70 prosent. I tillegg har kinoen erfart at folk generelt har vært skeptiske til å oppsøke steder hvor det blir større folkesamlinger, noe som gjelder for både foajeen og kiosken på kinoen. Medio desember kom det igjen nye restriksjoner hvor kinoen måtte gå tilbake til maks 50 i salene og 1 meters avstand.

I oktober og november har det vært et godt besøk på kinoen, da det heller ikke var noen restriksjoner annet enn anbefaling om munnbind. Oktober ble en av de beste oktobermånedene noensinne, og er et tydelig tegn på at folk har savnet å gå på kino. Det har på grunn av pandemien vært en rekke filmer som har fått lanseringen utsatt eller gått rett på strømmetjenester. De to største filmene i fjor, James Bond: No time to die og Tre nøtter til Askepott, ble begge lansert i denne perioden. De to alene sto for 24 prosent av hele årsbesøket. Totalbesøket i 2021 ble på 126 000, ned fra 326 000 som var det siste normalåret i 2019.

Det har gjennom hele året vært fokus på oppfølging av smitteverntiltak på kinoen, både overfor besøkende og ansatte. Det har ikke vært registrert noe smitteutbrudd som kan spores tilbake til kinoen.

Det har vært til dels gode støtteordninger gjennom året, som har kompensert for den store nedgangen i omsetningen.

Drammen Scener AS

Drammen kommune eier 100 prosent av Drammen Scener AS, et selskap som har som hovedformål å drifte, utvikle og forestå aktiviteten ved kulturarenaene Drammens Teater og Union Scene.

Året 2021 ble et svært utfordrende år for selskapet. Som følge av pandemien måtte myndighetene fortsatt pålegge strenge restriksjoner i forhold til gjennomføring av arrangementer, samtidig som publikum ble generelt frarådet å delta på dette på grunn av smittefaren. Tiltak besluttet av myndighetene gjorde at Drammen Scener måtte holde stengt frem til 10. juni, fikk åpne forsiktig igjen medio juni frem til full gjenåpning 25. september. De samme restriksjonene ble imidlertid innført igjen mot slutten av 2021.

Som følge av restriksjonene, mistet Drammen Scener AS de fleste av sine kunder innen konferanse/events. Publikums oppmerksomhet ble også sterkt redusert, hvilket medførte et betydelig bortfall av inntekter fra kulturarrangementer. Begrensninger i forhold til støtteordninger og lang behandlingstid gjorde også den økonomiske situasjonen svært krevende. Resultatet for 2021 vil bli negativt, men det endelige økonomiske resultatet kan foreløpig ikke fastsettes, da selskapet fortsatt avventer svar på sine søknader om økonomisk tilskudd fra ulike støtteordninger.

Det har gjennom de siste to år vært en høy grad av uforutsigbarhet knyttet til både drift og økonomi som følge av situasjonen med pandemien. Hundretalls arrangementer har blitt avlyst eller flyttet og nesten 30 000 billetter er blitt refundert. Situasjonen vil påvirke selskapet også videre inn i 2022.

Drammen kommune gjennomførte i 2020 en forhøyelse av aksjekapitalen ved konvertering av lån til egenkapital på 8 millioner kroner, jf. kommunestyrets vedtak i 2. tertialrapport 2020.

Drammen interkommunale havnevesen

Selskapet er et interkommunalt selskap, og eies etter at kommunereformen trådte i kraft av kommunene Drammen, Lier og Asker. Bedriften er i sin helhet lokalisert i Drammen. Selskapets formål er å drive havnevirksomhet og ivareta eierkommunenes oppgaver og plikter i henhold til havne- og farvannslovens bestemmelser.

Drammen havn er i dag et av Norges mest effektive logistikk-knutepunkt for sjø, bane- og veibasert gods-transport. Innenfor en radius på 100 kilometer har havneselskapet et indirekte kundegrunnlag på 2 millioner innbyggere. En ringvirkningsanalyse utført av danske Gemba i 2020 viser at havneselskapet, med sine om lag 20 årsverk, bidrar til en regional verdiskaping på om lag 5 milliarder kroner, og om lag 2 300 arbeidsplasser.

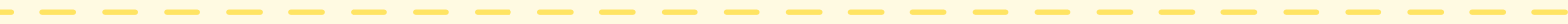
Som vist under avsnittet om eierstrategiske prosesser er det sammen med øvrige eiere igangsatt en omfattende eierstrategisk prosess for Drammen havn. Bakgrunnen for denne prosessen er at det nylig er vedtatt ny kommunelov og ny havne- og farvannslov. Alle faser i denne prosessen vil følge spillereglene nedfelt i vedtektene for selskapet, og innebærer omforent politisk behandling i de tre kommunestyrene, før det er grunnlag for å fatte vedtak i havnerådet.

Enter Kompetanse AS

Bedriften har i løpet av året gjennomført en organisasjonsendring som følge av skjerpede krav fra NAV til sporbarhet og separasjon av tilskuddsmidler i arbeids- og inkluderingsbedrifter. Dette betyr i praksis at det var nødvendig å skille ut deler av Enter Kompetanse AS i egne selskaper, dvs en fisjon. Prosessen er gjennomført med hjelp av eksterne konsulenter.

Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS

Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS ble etablert i 2014 av Nedre Eiker kommune. Selskapet eies 100 prosent av Drammen kommune og har som formål å eie, utvikle og selge faste eiendommer. Selskapets verdier ligger i det heleide datterselskapet Mile Utvikling AS, som eier Mile-tomten i Mjøndalen. Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandling av økonomiplan 2021–2024 at det kan forberedes salg av Mile-tomten. En større del av tomten er gjennom avtale båndlagt av Drammen kommune. Selskapet har i 2021 arbeidet med å forberede salg av tomten, herunder avklare båndleggingen, kommunens behov og dermed hva som er salgbart areal. Salg forventes avklart tidlig i 2022.

Vedlegg Innhold

Vedlegg 1

Status økonomiplan tiltak

s. 2

Vedlegg 2

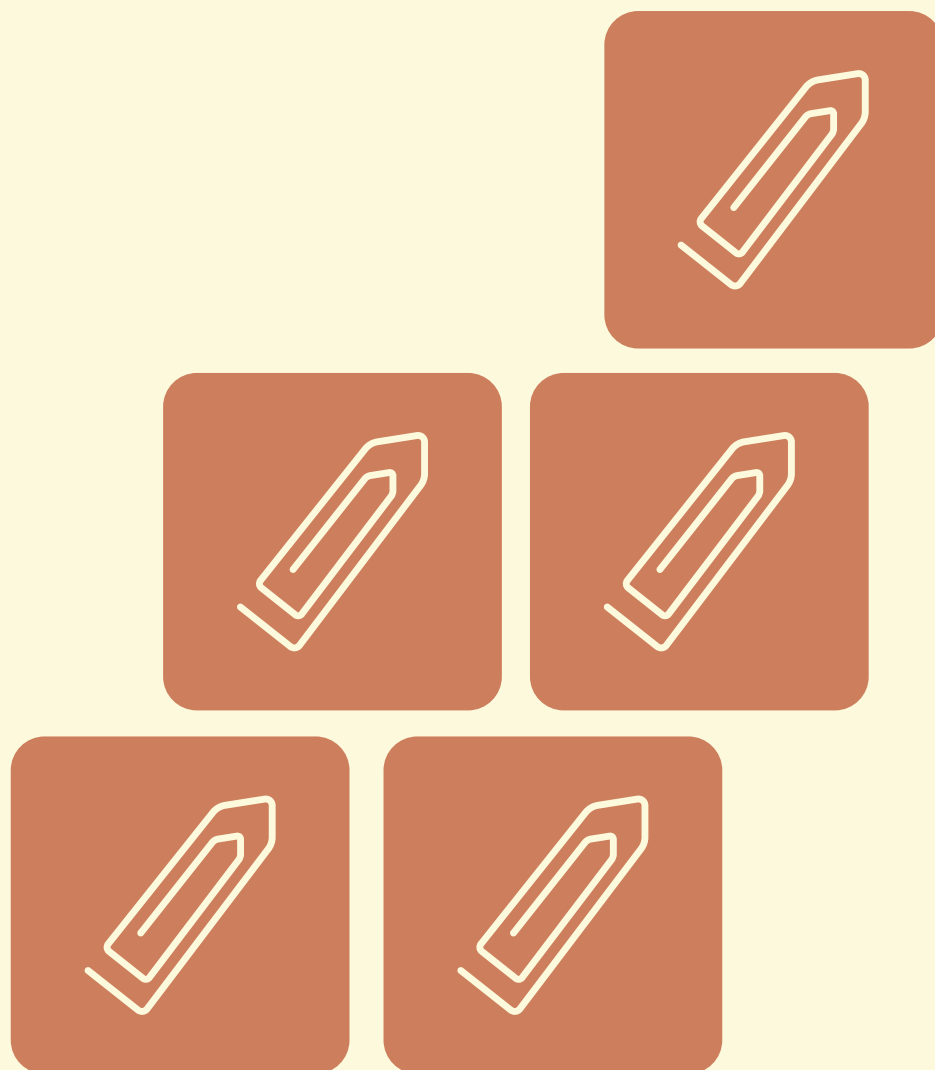
Status politiske vedtak – verbalvedtak

s. 17

Vedlegg 1

Status økonomiplaniltak

Kommunens tjenesteområder

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning

P01 Skole

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Innsparingstiltak				
Sommerskolen	-1300	-1740	440	Ferdig Ytterligere besparelse utover det som var planlagt.
Sum	-1300	-1740	440	
Sum tiltak	-1300	-1740	440	

Sommerskolen har i 2021 vært delt opp i to deler: en kommunal del med budsjett på 1,7 millioner kroner, etter innsparingstiltak på 1,3 millioner kroner. Programområdet sparte ytterligere 0,4 millioner kroner i løpet av året.

I tillegg fikk kommunen overført 9,4 millioner kroner fra staten til utvidede aktiviteter i forbindelse med pandemien. Beløpet ble brukt i sin helhet bortsett fra 0,9 millioner kroner som ble tilbakebetalt ved årets slutt.

P02 Barnehager

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Innsparingstiltak				
Bemanningsnorm - utgår 2021	-11500	-11500	0	Ferdig Bemanningsnormen var en lokal tilskuddsordning i gamle Drammen kommune som utgikk 31.12.20. 11,5 millioner kroner ble tatt ut av økonomiplanen og budsjettet i 2021.
Pedagogiske ledere til barnehagelærere	-1400	0	-1400	I arbeid Langsiktig innsparingstiltak som realiseres ved naturlig avgang. Ikke mulig å

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme Prognose år 1		Avvik	Status Beskrivelse
				anslå innsparingseffekten av tiltaket for 2021.
Nedskalering av barnehageplasser	-1 000	0	-1 000	I arbeid Vedtaket i Økonomiplanen 2021- om nedskalering av barnehageplasser ble behandlet politisk Våren 2021. Ingen barnehager ble lagt ned. Årseffekt 0.
Revidering av budsjett kommunale barnehager - høst-halvåret	-1 000	-5 400	4 400	Ferdig Revidering av kommunale barnehagers budsjetter etter barnetall ble gjennomført august 2021. 5,4 millioner kroner tatt ut av de kommunale barnehagers budsjett og overført sentralt ansvar i programområdet.
Sum	-14 900	-16 900	2 000	
Sum tiltak	-14 900	-16 900	2 000	

Tilskudd for å nå bemanningsnormen var en lokal tilskuddsordning i gamle Drammen kommune. Målsetningen med denne lokale tilskuddsordningen var å øke bemanningen umiddelbart i kommunale og private barnehager. Tilskuddsordningen utgikk 31.12.20. 11,5 millioner kroner ble tatt ut av økonomiplanen og budsjettet i 2021.

Tiltaket "pedagogiske ledere til barnehagelærere" er en langsiktig prosess som gjennomføres ved naturlig avgang i gamle Nedre Eiker. Det er svært vanskelig å anslå effekten for 2021.

"Nedskalering av barnehageplasser" ble ikke gjennomført i form av nedleggelser av kommunale barnehager i løpet av 2021. Tiltaket var oppe til ny politisk behandling Våren 2021. De kommunale barnehagene styres etter barnetall og pedagog- og bemanningsnormene. I denne sammenheng nevnes tiltaket "revidering av budsjett kommunale barnehager - høsthalvåret". I 2021 ble de kommunale barnehagenes budsjett dermed revidert og nedjustert med 5,4 millioner kroner. Dette beløpet ble overført til programrådets sentrale ansvar.

P03 Forebyggende tjenester

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Innsparingstiltak	-8 000	-8 000	0	Ferdig hht. plan	innarbeidet i rammen.
Sum	-8 000	-8 000	0		
Sum tiltak	-8 000	-8 000	0		

Samtlige innsparingstiltak er innarbeidet i rammen og er i henhold til plan.

Lavere bosetting enslige mindreårige flyktninger

IMDi signaliserte færre bosettinger i 2021 enn i 2020. Drammen kommune har lagt til grunn 2 færre enslige mindreårige flyktninger som følge av dette.

Ansvaret for enslige mindreårige flyktninger ligger hos barnevernstjenesten. I 2020 hadde kommunen en anmodning om å ta imot 6 enslige mindreårige flyktninger.

Statsbudsjett: Særlig satsing på barn og unges psykiske helse

Drammens beregnede andel av satsingen på 100 millioner kroner til barn og unges psykiske helse innenfor veksten i de frie inntektene utgjør 1 757 355 kroner (fordelt etter kommunehelsenøkkelen).

Statsbudsjett: Utvidet aldersgrense for rett til ettervern i barnevernet

Utvidet aldersgrense for rett til ettervern i barnevernet Ved behandlingen av Prop. 84 L (2019–2020) sluttet Stortinget seg til å utvide aldersgrensen for rett til ettervern i barnevernet fra 23 til 25 år. Som kompensasjon for kommunenes merutgifter økes rammetilskuddet med 24 millioner kroner i 2021. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkel for barnevern. For barnevernet i Drammen utgjør dette 0,503 millioner kroner.

Udekket behov barnevern og innsparingstiltak

I P03 Forebyggende tjenester var det udekkede behov i barnevernet inn i 2021. Motpost som viser at sum innsparingstiltak trekkes ut av programområdets ramme, men skal omdisponeres for å dekke merforbruket for programområdet i økonomiplanperioden.

Innsparingstiltak er innarbeidet i rammen og i henhold til plan.

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg

P04 Helse

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Avslutte aktivitetstilbud på dag i fellesareal ved Drammen Helsehus	-275	-275	0	Ferdig	Aktivitetstilbudet på dagtid i fellesareal ved Drammen helsehus er avsluttet, og innsparingstiltaket Innarbeidet i virksomhetens ramme for 2021.
Sum	-275	-275	0		
Sum tiltak	-275	-275	0		

Engangsmidler på 3,0 millioner kroner for å styrke rammen til Drammen helsehus er innarbeidet i virksomhetens budsjett og rammer for 2021. Til tross for styrkingene ble virksomhetens resultat for 2021 et merforbruk på 1,5 millioner kroner.

Helårseffekten av revidert nasjonalbudsjett 2020 med tilskudd til fastleger på 3,42 millioner kroner er innarbeidet i Medisinsk faglig virksomhets sine budsjett og rammer for 2021. Dette skal dekke den faktiske økningen i tilskuddet 1. halvår 2021.

På grunn av langvarig og mulig varig omlegging til enerom på grunn av smittevern hensyn ble aktivitetstilbud på dagtid i fellesareal ved Drammen helsehus avsluttet. Omleggingen til enerom la beslag på egnede lokaler. Tiltaket innebar at behovet for en deltidsstilling til aktiviteten bortfaller, og innsparingen på 0,275 millioner kroner er innarbeidet i virksomhetens budsjett og rammer for 2021.

Dimensjonering av private fysioterapihjemler ved å avslutte solopraksiser der det er naturlig avgang er gjennomført i virksomhet Aktivitet og rehabilitering. Det var forventet en kostnad i 2021 på 0,088 millioner kroner knyttet til tiltaket, men dimensjoneringen er utført uten kostnad for virksomheten. Tiltaket gir innsparing i virksomheten fra 2022.

På grunnlag av en vurdering av programområdets totaløkonomi ble innsparingstiltak tilsvarende 0,187 millioner kroner kompensert og innarbeidet i programområdets budsjett og rammer for 2021.

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme Prognose år 1	Avvik	Status Beskrivelse
Innsparingstiltak			
Innsparingstiltak	-7 000	0	-7 000
Sum	-7 000	0	-7 000
Sum tiltak	-7 000	0	-7 000

Tiltak

Programområdet har ikke klart å redusere utgifter like raskt som utfordringene har vokst og det har vært nødvendig å kjøpe tjenester helt i slutten av 2021.

Innsparingstiltak overordnet på 7 millioner kroner må ses opp imot et udekket behov på 7 millioner kroner. Innsparingstiltaket er delt inn i flere enkelttiltak som vist nedenunder.

	Type	Tiltak	2021	Årsprognose	Avvik prognose
1	Innsparingstiltak	Omdisponere stilling	-850 000	-850 000	0
2	Innsparingstiltak	Egen drift transporttjeneste	-2 000 000	-1 500 000	- 500 000
3	Innsparingstiltak	Etablere bookingløsning av tjenester	-300 000	0	-300 000
4	Innsparingstiltak	Ikke ansette vakante stillinger	-2 550 000	-2 550 000	0
5	Innsparingstiltak	Omdisponere og utvikle avlastningsenhetene	-1 450 000	-1 450 000	0

Kommentarer til innsparingstiltakene

1. Gjennomført: Omdisponere stilling til fagstilling i heldøgnsomsorg på grunn av økte behov i forhold til økte vedtak.

2. Gjennomført delvis: I 2021 er det prøvd ut transport i egenregi for enkelte tjenestemottakere. Dette har gitt økt trygghet, kvalitet og forutsigbarhet for tjenestene og brukere. Kostnadene på transport endte på 4,7 millioner kroner mot 5,9 millioner kroner i 2020.

På transport ble det tilført en ramme på 3,2 millioner kroner, mens kostnad i 2020 ble på 5,98 millioner kroner. Rammekostnad for taxi har vært holdt uendret siden 2017, men i forbindelse med nye konsesjoner har selve rammeavtalen med taxiselskapene økt til 6 millioner kroner. På grunn av pandemien har enkeltbrukere blitt kjørt i egenregi.

3. Tidligere leverandør har trukket seg ut av avtalen og andre alternativer finnes foreløpig ikke i markedet, og dette kan derfor ikke forventes å effektueres som tiltak.

4. Samordning og samarbeid på tvers i alle virksomhetene bidrar til stordriftsfordel. Hvert enkelt tilfelle av vakante stillinger vurderes fortløpende, i forhold til om det kan leies inn vikarer eller om det er ansatte som ønsker å øke sin stillingsprosent. Det er også en utfordring å få tak i fagkompetanse. I de tilfellene det leies inn eventuelle vikarer, er de ofte ufaglærte og dette gir en midlertidig mindre kostnad.

Det har vært holdt lange vakanser på enkelte avdelingslederstillinger i påvente av resultatet av planlagt omstillingsarbeid innenfor aktivitet og avlastning. Fagrådgiverstilling i en av virksomhetene har også være innspart på grunn av langt sykefravær og oppsigelse.

5. Arbeidet har blitt utsatt på grunn av pandemien.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Reduksjon volum hjemmebaserte tjenester	-7 000	0	-7 000	I arbeid	Påbegynt i 2021 og fortsetter i 2022
Redusere private kjøp	-3 000	0	-3 000	I arbeid	Påbegynt i 2021 og gjennomføres våren 2022
Innføre abonnementsløsning dagsenter	-1 500	0	-1 500	Ikke	Utsatt som en følge av startet pandemien
Samordne merkantile ressurser	-1 000	-1 000	0	Ferdig	Gjennomført i 2021
Strategi 6 Ernæring og kjøkkendrift	-900	-900	0	Ferdig	Gjennomført i 2021
Reduksjon USK	-700	0	-700	I arbeid	Forsinket som en følge av pandemien
Sum	-14 100	-1 900	-12 200		
Sum tiltak	-14 100	-1 900	-12 200		

Å redusere volumet i hjemmebaserte tjenester handler blant annet om tildelingspraksis, og om å utnytte mestrings- og trygghetsskapende teknologi, men også om å ta strukturelle grep. Dette er et omfattende arbeid som er godt i gang, men som først forventes å gi effekt i løpet av 2022.

Innføring av en abonnementsløsning på dagsenter måtte utsettes som en følge av pandemien, som både medførte at dagsentrene var stengt i perioder, og at færre var til stede når det var åpent.

Arbeidet med å redusere antall overliggerdøgn på sykehuset for utskrivningsklare pasienter har på grunn av pandemien ikke fått full effekt. Drammen helsehus har hatt en avdeling som isolasjonspost, og har av den grunn ikke hatt god nok kapasitet til å ta imot pasienter fra

sykehuset. I tillegg har sykehuset i perioder hatt flere innleggelser, noe som har medført raskere utskrivning av pasienter.

P07 Rus og psykisk helse

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Redusere private kjøp	-4 000	-9 300	5 300	Ferdig	Høyere besparelse enn opprinnelig innsparingstiltak (se kommentar under).
Årsverks reduksjoner	-600	-600	0	Ferdig	Reduksjon med et årsverk.
USK	-550	-1 100	550	Ferdig	Høyere besparelse enn opprinnelig innsparingstiltak (se kommentar under).
Reduksjon i utgifter knyttet til kjøp av kortvarig tjenestetilbud	-500	-500	0	Ferdig	Oppnådd reduksjon som planlagt.
Sum	-5 650	-11 500	5 850		
Sum tiltak	-5 650	-11 500	5 850		

Årsresultatet for P-07 ble et mindreforbruk på 11,9 millioner kroner. En stor del av dette resultatet handler om en effektiv prosess rundt håndtering av brukere med særlig ressurskrevende tjenester. Både i form av reduserte kostnader til kjøp ved at kommunen bruker egne ressurser i større grad, samt kontinuerlig oppfølging av inngåtte kjøpskontrakter. Bedrede rutiner rundt det å søke refusjoner for denne type kostnader fra staten, har også ført til økte inntekter. Den samlede effekten av dette utgjør cirka 5,3 millioner kroner av resultatet. Resterende mindreforbruk utgjøres av reduserte kostnader til lønn, samt for utskrivningsklare pasienter. Dette mindreforbruket kommer i tillegg til allerede innarbeidede besparelser i budsjettet på 5,6 millioner kroner fra 2020.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Bemanningsreduksjon Ny start	-2 800	-2 800	0	Ferdig	Bemanningsreduksjonen i Ny start er gjennomført i henhold til plan og tiltaket er innarbeidet i virksomhetens ramme for 2021.
Sum	-2 800	-2 800	0		
Sum tiltak	-2 800	-2 800	0		

På grunn av pandemien var det forventet færre bosatte flyktninger i Drammen kommune i 2021 enn det prognosene tilsa ved inngangen til 2020. Dette ville gitt betydelig lavere kostnader til blant annet introduksjonsstønad, og innsparingen på 8,8 millioner kroner er innarbeidet i Ny start sine rammer for 2021.

Etter en vurdering ble det ved inngangen til den nye kommunen anslått at Ny Start hadde fire årsverk som det ikke var behov for i forhold til å løse virksomhetens oppdrag. Bemanningsreduksjonen er gjennomført i henhold til plan og det vedtatte innsparingstiltaket på 2,8 millioner kroner er innarbeidet i virksomhetens budsjett for 2021. Det forventes ytterligere bemanningsreduksjon og innsparing fra 2022.

På grunn av smitteverntiltak har det siden medio mars 2020 vært stans i, eller begrensede muligheter for, gjennomføring av aktiviteter som NAV benytter som tiltak for å redusere utbetaling av sosialhjelp. Samtidig så det ut til at farten i de tre sammenslåtte kommunene til sammen var for høy i forhold til tildelte rammer, og justering og harmonisering har tatt tid. Virksomhetens rammer ble derfor styrket i 2021 med 10,0 millioner kroner for å øke sosialhjelpsbudsjettet. Styrkingen er innarbeidet i virksomhetens rammer for 2021. Den reduseres med 5,0 millioner kroner i 2022 og bortfaller helt fra 2023. Til tross for styrkingen ble virksomhetens resultat for 2021 merforbruk på 3,3 millioner kroner.

For å skjerme de pasientene og brukerne som har høyest utgifter til helse foreslo regjeringen å slå sammen egenandelstak 1 og 2 til et nytt egenandelstak fra 1. januar 2021. Dette innebar økte kostnader for NAV, og midler for å dekke kostnaden til dette tiltaket ble tilført virksomheten via statsbudsjettet 2021 med 1,223 millioner kroner og er innarbeidet i virksomhetens rammer for 2021.

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet

P09 Kultur, idrett og frivillighet

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Innsparingstiltak					
Ikke justere tilskudd med deflator, til lag og foreninger	-3 500	-3 500	0	Ferdig	Effektuert ved tildeling rammer 2021
Sum	-3 500	-3 500	0		
Sum tiltak	-3 500	-3 500	0		

Alle tiltak er effektuert.

P10 Medvirkning og lokaldemokrati

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Innsparingstiltak					
Redusere lokale koordinatører	-1 625	-1 625	0	Ferdig	Programrådets ramme er redusert og antall lokale koordinatører er i tråd med ny ramme
Fjerne/ redusere søkbare midler til utvikling av kommunedeler	-500	-500	0	Ferdig	Budsjettposten er fjernet
Sum	-2 125	-2 125	0		
Sum tiltak	-2 125	-2 125	0		

Hovedutvalg for tekniske tjenester

P11 Utbygging og samferdsel

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Redusert innsats etterslepsstrategi veivedlikehold	-3 000	-3 000	0	Ferdig	Innsparing gjennomført som budsjettert, men har medført økt vedlikeholdsetterslep på vei og infrastruktur
Redusert drift og vedlikehold vei og trafikksikkerhet	-2 200	-2 200	0	Ferdig	Innsparing gjennomført som budsjettert, men har medført økt vedlikeholdsetterslep på vei og infrastruktur
Park - kutt av driftsoppgaver (12 %)	-2 000	-2 000	0	Ferdig	Innsparing gjennomført som budsjettert, men har gitt gjennomgående lavere standard på parker og grøntområder. Enkelte områder har blitt prioritert opp grunnet økt bruk av parkområder grunnet pandemi.
Redusert bruk av gatevarme	-2 000	-700	-1 300	I arbeid	Store deler av gatevarmeanleggene er fellesanlegg med private gårdeiere og driften av gatevarmeanlegg er bundet opp i avtaler og dermed ikke mulig å stenge uten å bryte avtale. I tillegg har økte energipriser medført betydelig lavere innsparingsmulighet
Ytterligere 10 % avgiftsøkning parkering	-2 000	0	-2 000	Ferdig	Kommunestyret vedtok ikke ytterligere 10 % avgiftsøkning. 10% økning av inntektskravet ut over vedtatte satser er ikke gjennomførbart. En voksende elbilandel som betaler halv takst medvirker til manglende oppnåelse.

14 | Vedlegg

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme Prognose år 1		Avvik	Status Beskrivelse
Parkeringsavgift gateplasser, deflator siste tre år som ikke er lagt inn før	-1 200	-1 200	0	Ferdig Økte parkeringsinntekter i utgangspunktet i tråd med vedtak. Inntekter er regulert med deflator i tillegg til vedtatte timesatser.
Vedlikehold gateløys reduseres	-1 000	-1 000	0	Ferdig Innsparing gjennomført som budsjettert, har medført redusert standard og forlenget periode før feilretting.
Veidekker og veikonstruksjoner - redusert vedlikehold	-1 000	-1 000	0	Ferdig Innsparing gjennomført som budsjettert, men har medført økt vedlikeholdsetterslep på vei og infrastruktur. Blant annet er kantklipp er utsatt. Dette har medført noe redusert sikkerhet og vil gi økte driftskostnader i 2022.
Offentlig renovasjon	-500	-300	-200	I arbeid Uvanlig mye bruk av kommunens utearealer grunnet korona medfører økte avfallsmengder. Mangler også kapasitet i virksomheten til å vurdere og gjennomføre fjerning av beholdere
Øke priser torgutleie og arealer til uteservering med 10 %	-100	-100	0	I arbeid Vedtatt gratis leie av torg og gategrunn grunnet pandemi i 2021, tiltaket er kompensert som koronatiltak
Sum	-15 000	-11 500	-3 500	
Sum tiltak	-15 000	-11 500	-3 500	

Det er tre økonomiplantiltak som ikke er realisert fullt ut. De øvrige er effektuert.

Følgende økonomiplantiltak er ikke realisert fullt ut:

Redusert bruk av gatevarme med vedtatt innsparing 2 millioner kroner har hatt en innsparing på 0,7 millioner kroner. Årsaken er at store deler av gatevarmeanleggene er fellesanlegg med private gårdeiere og driften av gatevarmeanlegg er bundet opp i avtaler og dermed ikke mulig å stenge uten å bryte avtalene. I tillegg har økte energipriser medført betydelig lavere innsparingsmulighet.

Offentlig renovasjon med vedtatt innsparing 0,5 millioner kroner har hatt en innsparing på 0,3 millioner kroner. Uvanlig mye bruk av kommunens utearealer grunnet pandemien medfører økte avfallsmengder. Det mangler også kapasitet til å vurdere og gjennomføre fjerning av beholdere.

Økonomiplantiltaket "Ytterligere 10 % avgiftsøkning parkering" er ikke realisert, jamfør kommunestyrets vedtak om ikke å øke gebyrene.

P12 Vann, avløp og renovasjon

Status økonomi

Gebyrregulativet ble vedtatt sammen med resten av budsjettet. Gebyrene er endret iht vedtak

P13 Arealplan, klima og miljø

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Vedta nytt gebyrregulativ med økte gebyrer (reguleringsplan, byggesak, oppmåling)	-3 700	-3 700	0	Ferdig	Tiltak iverksatt. Nye gebyrnivå ble vedtatt i HØ 2022-25
Sum	-3 700	-3 700	0		
Sum tiltak	-3 700	-3 700	0		

Økonomiplantiltak er effektivt.

Formannskap

P14 Ledelse, styring og administrasjon

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
Innsparingstiltak					
Redusere bemanning administrasjon	-8 000	-8 000	0	Ferdig	Tiltaket er fordelt programområdet rammefordelingen. Tidligere direktører ble

16 | Vedlegg

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
	år 1				
					omplassert i vakante stillinger, enkelte har sluttet med tilsvarende nedtrekk av budsjettramme. Deler av innsparingen er finansiert ved reduksjon i antall stillinger.
Ikke subsidiere kantinen Rådhuset	-600	-600	0	Ferdig	Tiltaket fordeles ut over faste månedlige tilskudd som er redusert.
Sum	-8 600	-8 600	0		
Sum tiltak	-8 600	-8 600	0		

Programområdets to innsparingstiltak gjelder bemanningsreduksjon og tilskudd til drift av rådhuskantinen.

Bemanningsreduksjonen er gjennomført ved fjerning av direktør- og andre stillinger. Tidligere direktører er innplassert i øvrige vakante stillinger.

Rådhuskantinen mottar tilskudd for å skape tilrettelagte arbeidsplasser. Tilskuddsbeløpet er redusert med 0,6 millioner kroner fra tidligere nivå. Reduksjonen er gjennomført som lavere månedlige overføringer til virksomhet Kjøkken som drifter kantinen.

P15 Samfunnssikkerhet

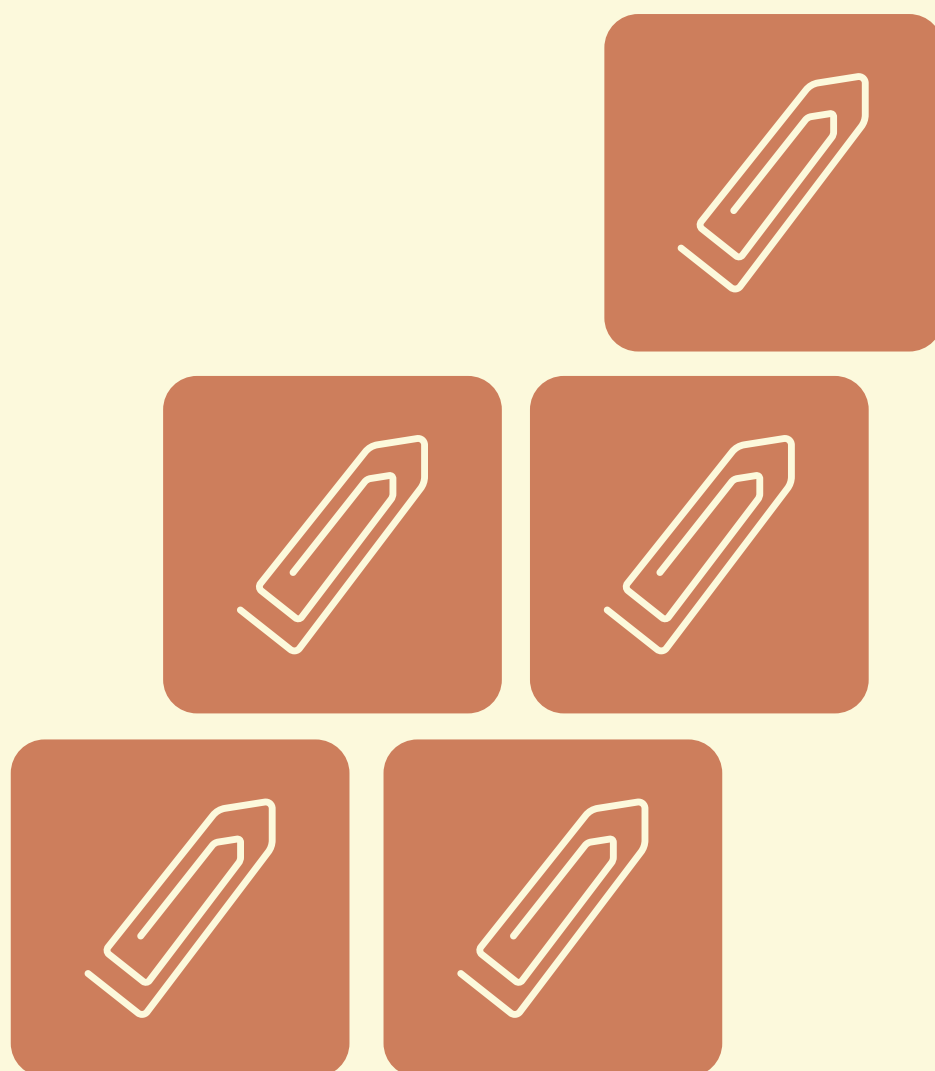
P16 Næringsutvikling

P17 Arbeid og inkludering

P18 Politisk styring

P19 Sentrale poster

Vedlegg 2 Status politiske vedtak – verbalvedtak

Status politiske vedtak (tabell)

Status politiske vedtak (samlet tabell per org.område)

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Igangsette prosjektering av Korsveien	Drammen Rådmannen bes igangsette prosjektering av Korsveien. Prosjektet forventes gjennomført i 2026.	Under arbeid	Skal ferdigstilles i 2026, i tråd med vedtaket i økonomiplan 2021-2024.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Matlaging	Drammen <i>Rådmannen bes søke statlige støtteordninger for matlaging ved sykehjem.</i>	Ferdig	Bakgrunnen for verbalvedtaket var at regjeringen, i 2019, opprettet et ny tilskuddordning til etablering eller gjenetablering av lokale kjøkkenløsninger med produksjonskjøkken i eksisterende sykehjem og omsorgsboliger. Tilskuddet, som ble forvaltet av Husbanken, er ikke videreført i 2021, men det er krav til lokalt produksjonskjøkken ved nybygg eller rehabilitering for å få maks tilskudd fra Husbanken
Nytt sykehjem	Drammen <i>Rådmannen bes sørge for penger til videre planlegging og kvalitetssikring av prosjekt nytt sykehjem i Krokstadelva</i>	Ferdig	Sees i sammenheng med punkt om oppstart Krokstad sykehjem

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Balanse 2021 Hjemmetjenester og institusjon	Drammen	Ferdig	Sak om avviking av ordningen med livsgledhjem ble behandlet i Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg i oktober 2021.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	Rådmannen legger fram en sak om avvikling av livsgledesertifisering, som samtidig ivaretar livsgleden i sykehjem. Sak 103/21, punkt 6.		Vedtak i Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg: 1. Drammen kommune avslutter samarbeidet med stiftelsen Livsglede for Eldre (LFE) 2. Drammen kommune utvikler en systematisk satsing på aktivitet og livsglede i egen regi. Stillingen som livsgledekoordinator beholdes. Koordinatoren har et overordnet ansvar for å sikre gode systemer og gode rutiner for livsgledearbeid på sykehjemmene.
Oppstart Krogstad sykehjem	Drammen Krokstad sykehjem forventes å ha oppstart 2021. Utover at massivtre og Breeamsertifisering trekkes ut av prosjektet, forventes det at Drammen Eiendom KF leverer prosjektet til 850 millioner, i lys av kostnader ved andre lignende prosjekter her til lands.	Under arbeid	Våren 2021 har konseptvalgutredningen/skisseprosjektet rundt Krokstad sykehjem blitt bearbeidet og tilpasset vedtatt investeringsramme, og det ble våren 2021 utarbeidet en rapport fra DEKF om hvordan prosjektet kunne tilpasses de nye rammene. Rapporten dannet grunnlaget for en sak som ble lagt frem for Hovedutvalget for helse, sosial og omsorg, og kommunestyret i juni 2021. Kommunestyret vedtok at rådmannen skulle innarbeide alternativ 1 i DEKF sin prosjektrapport i handlings- og økonomiplanen for 2022-2025. Dette omfatter ytterligere 33,8 millioner kroner, samt lønns- og prisstigningen fra april 2020. Det jobbes for fullt med prosjektering av tiltakene som er gitt i rekkefølgebestemmelsene, og Viken fylkeskommune har kontraktsforpliktet seg til å bygge rundkjøringen på fylkesveien for kommunen, samt nødvendige grunnerv. Det følger av rekkefølgekravene at rundkjøringen må være ferdig til bruk før byggingen av sykehjemmet kan begynne. Det er derfor viktig å ha sikkerhet for når rundkjøringen kan ferdigstilles, før en sender ut byggeprosjektet Krokstad sykehjem på anbud.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Tredje boligsektor	Drammen	Under arbeid	Utredningen om en tredje boligsektor er del av arbeidet med Temaplan for boligutvikling, og det

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	<i>Rådmannen bes fremme en egen boligpolitisk plan som sikrer et mangfold av boliger og etablering av en tredje boligsektor.</i>		er planlagt at utredningen skal legges frem til behandling i april 2022.
Videreføring av tiltak for bostedsløse og tiggere	Drammen <i>Midler for tiltak for bostedsløse og tiggere videreføres, halvt års virkning.</i> <i>Kostnadsramme: 250 000,-</i>	Ferdig	Tiltaket ble vedtatt i handlings- og økonomiplan 2020 og er ikke videreført i 2021

P16 Næringsutvikling

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Uteliv	Drammen <i>Rådmannen bes legge frem en sak for gjennomgang av regelverket for utesteder i Drammen kommune</i>	Under arbeid	Det vil i løpet av 2022 bli lagt frem en sak der det legges frem forslag til harmonisering og modernisering av retningslinjer for uterom og byrom i Drammen kommune. Saken er under arbeid, og blir gjenstand for bred medvirkning fra næringsliv og andre relevante aktører. Arbeidet har av ulike årsaker blitt forsinket. Dette har ingen store konsekvenser da tidligere benyttede retningslinjer legges til grunn for behandling av konkrete søknader. Det er tidligere foretatt en revisjon av og vedtatt nye retningslinjer for alkoholserving.

P01 Skole

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Kombinasjonsklasser	Drammen <i>Kommunestyret viser til de gode erfaringene med kombinasjonsklassen på Åssiden videregående skole, og ber om at</i>	Ferdig	Drammen kommune har inngått en ny samarbeidsavtale med Viken fylkeskommune om at kommunen disponerer 30 deltakerplasser ved kombinasjonsprogrammet ved Åssiden videregående skole.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	<i>kommunen, fylkeskommunen og staten går sammen om å se på om det er mulig å sikre finansiering av tiltaket videre. Kommunestyret ber om å få en egen sak om dette.</i>		Avtalen er signert for tre år, fra 2021-2024. Drammen voksenopplæring ivaretar alle kostnadene knyttet til samarbeidet med Viken fylkeskommune om kombinasjonsprogrammet innenfor eget programområde for skoleåret 2021-2022 (Utvalgssak: 0023/21)
Skolematordning	Drammen <i>Det igangsettes et gratis skolematprosjekt i samarbeid med lokale leverandører i Drammenskolen Kostnadsramme: 500 000,-</i>	Under arbeid	Gratis skolematprosjektet skal pilotere nye løsninger for å tilby gratis skolemat ved å mobilisere ulike aktører i nærmiljøet til et samarbeid om å løfte sammen. Gratis skolematprosjektet følges opp som en del av områdesatsingen Strømsø 2030. Rådmannen vil komme tilbake med informasjon om utviklingen av skolematprosjektet gjennom områdesatsingens årsrapport for 2021 og handlingsplan for 2022. I tillegg vil hovedutvalg for oppvekst og utdanning få en orientering om skolematprosjektet våren 2022. (Utvalgssak: 58/21)
Skolesvømming	Drammen <i>Rådmannen legger frem en sak om eget undervisningsopplegg for de elevene som av ulike grunner ikke er svømmedyktig etter småtrinnet.</i>	Ferdig	Svømmeopplæringen i skolen er mer enn bare et kompetansemål i kroppsøvningsfaget. Skolen bidrar i et viktig samfunnsoppdrag for at flest mulig skal kunne svømme for å unngå drukningsulykker. Rådmannen har lagt frem ulike tiltak som tilbys elever som ikke kan svømme etter 4. trinn, i utvalgssak: 0042/21.
Sosialfaglige stillinger	Drammen <i>Rådmannen viderefører de sosialfaglige stillingene tilknyttet den gamle Nedre Eiker skolen og vurderer hvordan disse kan nyttiggjøres i de deler av kommunen der det er nødvendig.</i>	Ferdig	De sosialfaglige stillingene fra tidligere Nedre Eiker har vært lokalisert på de samme seks barne- og ungdomsskolene siden 2020. Rådmannen har vurdert om det er mulig å nyttiggjøre disse stillingene (til sammen 3 årsverk) også på andre skoler i kommunen. Vurderingen er at en ytterligere oppdeling av ressursen vil redusere effekten tiltaket har for elevene, og at dette derfor ikke er pedagogisk ønskelig. Rådmannen vil prioritere at andre skoler også får tilgang på tilsvarende ressurser i fremtiden, om programområdets rammer gir rom for dette.

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Inkludere friluftslivet i sommerskolen	Drammen Rådmannen fremmer en sak for hovedutvalget om muligheten for å inkludere friluftslivet i sommerskolen.	Ferdig	Sommerskolen 2021 inngikk et samarbeid med lokale frivillige lag og foreninger om ulike aktivitetstilbud for barn og unge. Drammen kommune vurderer at samarbeidet med frivillige, lag og foreninger var positivt, og samarbeidet har synliggjort et gjensidig ønske om videre samarbeid. (Utvalgssak: 74/21)
Politisk fravær for elever på ungdomsskolen	Drammen Det innføres rett til politisk fravær for ungdomsskoleelever. Rådmannen presenterer en sak i riktig delegert utvalg i løpet av høsten 2021 som foreslår praktisk innretning.	Under arbeid	Rådmannen vil legge frem en sak om dette våren 2022.
Samordning av UNG 11, UngInvest og kombinasjonsklassen	Drammen Rådmann går i dialog med Viken fylkeskommune om en samordning av UNG 11, UngInvest og kombinasjonsklassen. Målet er å øke kvaliteten på tilbudene, og bygge på erfaringen og kunnskapen som er fra alle tilbudene og videreutvikle det til en pilot med målsetting at flere av våre ungdommer fullfører sitt utdanningsløp. Drammen kommune bidrar med 1,6 mill til grunnskolelærere, i tillegg til dagens lærerressurs som brukes på kombinasjonsklassen.	Ferdig	Hovedutvalg for oppvekst vedtok i utvalgssak 23/21 at Drammen kommune skulle inngå en ny samarbeidsavtale med Viken fylkeskommune om at kommunen disponerer 30 deltakerplasser ved kombinasjonsprogrammet ved Åssiden videregående skole. Avtalens varighet er fra 2021-2024. Hovedutvalg for oppvekst og utdanning vedtok i utvalgssak 68/21 at Drammen kommune skulle inngå et samarbeid med Viken fylkeskommune om en samlokalisering av tilbudene ved Ung11 og UngInvest fra skoleåret 2022-2023.
Strategi for understøtting av den faglige utviklingen til evnerike elever	Drammen Rådmannen bes lage en sak for hovedutvalget med mål om utarbeidelse av en strategi for understøtting av den faglige utviklingen til evnerike elever i Drammensskolen.	Ferdig	Hovedutvalg for oppvekst og utdanning vedtok i utvalgssak 77/21 at det videre arbeidet knyttet til elever med stort læringspotensial tas med inn og vurderes i tilknytning til arbeidet med temaplanen for kvalitet og innhold for oppvekst og læringsløp. Rådmannen skal også i forbindelse med utlysning av funksjon som lærerspesialist i drammensskolen informerer ansatte spesielt om mulig fag/fagområder som vil kunne bidra til økt kompetanse knyttet til tema evnerike elever.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			Rådmannen har lagt til rette for at denne kunnskapen blir tilgjengelig for alle skoler i Drammen kommune.

P02 Barnehager

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Utbedring av Langeløkka barnehage	Drammen <i>Rådmannen bes ta høyde for utbedring av Langeløkka barnehage i investeringsbudsjettet 2021.</i>	Ferdig	Lagt inn i investeringsbudsjett 2021. Noe forsinket byggestart grunnet utfordrende grunnforhold. Forventet ferdigstillelse i oktober/november 2022.

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Endring av vedtekten for kommunale barnehager	Drammen Rådmannen kommer tilbake med en sak om barnehagens vedtekter og endringer i opptakskriteriene slik at man ved nedleggelse av barnehager skal gi barn i disse barnehagene prioritet før hovedopptaket der man spesielt hensyntar barn som bor i kommunedelen, søsken og de med kort botid i Norge.	Under arbeid	Forslag til endringer i barnehagens vedtekter §§ 5 og 6 er sendt på offentlig høring. Forventes sluttbehandlet i juni 2022

P03 Forebyggende tjenester

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Helsesykepleier	Drammen <i>Rådmannen bes lage en opptrappingsplan for å oppnå nasjonal anbefaling for helsesykepleiere i skolehelsetjenesten.</i>	Ferdig	Svart ut i 1. tertialrapport 2020: Samlet for alle skoleslag ligger ressursen innenfor normen, men det er noe ujevnt fordelt mellom skoleslagene. Videregående skoler har den relativt høyeste dekingen. Barneskolene samlet mangler til

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
			sammen om lag ett årsverk for å ha dekning innenfor normen
Tiltak for barn som lever i fattigdom	<p>Drammen</p> <p><i>Arbeidet gjort av integrering- og fattigdomsutvalget i gamle Drammen kommune skal tas inn i arbeidet for ytterligere tiltak for barn som lever i fattigdom. Det arbeides med å få en helhetlig oversikt over private og offentlige tiltak i Drammen kommune. Rådmannen skal presentere en oversikt med kostnad og anslått effekt over de tiltak vi har i kommunen ovenfor barn og familier med vedvarende lav inntekt. Det skal arbeides frem en langsiktig tiltaksplan for arbeidet i kommunen.</i></p>	Ferdig	<p>Sak 26/20 i hovedutvalget: A) Tiltaksoversikten tas til orientering B) Arbeidet med et forslag til handlingsplan for å motvirke levekårsutfordringer igangsettes som en del av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel C) Arbeid for å motvirke levekårsutfordringer blir en del av arbeidet med temaplaner i flere av hovedutvalgene</p>

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Dekningsgraden av helsesykepleiere og andre faggrupper innenfor HF 0-100 år.	<p>Drammen</p> <p>Rådmannen bes komme tilbake til hovedutvalget for Oppvekst og utdanning med en sak på dekningsgraden av helsesykepleiere, men også andre faggrupper i HF 0-100 år innenfor P03 i Knutepunktene, inkludert Knutepunkt Strømsø (som ligger til formannskapet), for å få den riktige dekningsgraden av ressurser i forhold til antall barn i kommunedelene. Vi har tall på at denne fordelingen er skeiv, og dette vil vi gjøre noe med for å sørge for et likeverdig tjenestetilbud i hele kommunen.</p>	Under arbeid	

P09 Kultur, idrett og frivillighet

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Bistand ved drift av studenthus	<p>Drammen</p>	Ferdig	Studenthuset skal etableres i 1. etasje på Papirbredden 2 (Grønland)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	<i>Drammen kommune ser på muligheter til å gi studentsamfunnet økonomisk bistand for å drifte et studenthus. De økonomiske konsekvensene ved å gi studentsamfunnet en engangsbevilgning for å hjelpe studentsamfunnet med ombygging av lokalet, eller senke leieprisen av lokalet for studentforeningen skal vurderes som tiltak.</i>		58). USN overtok leien av lokalet fra utleier Entra Eiendom 16. september. Prosjektet er noe forsinket grunnet behov for noen prinsipielle avklaringer i universitetssystemet. Tilskuddet er utbetalt.
Brageteateret	Drammen <i>Jobbe for at Brageteateret får nye lokaler og skape nye muligheter for å åpne Union for det frivillige kulturlivet.</i>	Ferdig	Det ble lagt fram sak for hovedutvalget i april, der det ble vedtatt en intensjon om å vurdere økt tilskudd til drift i nye lokaler. Det er igangsatt arbeid, sammen med Viken og ledelsen i Brageteatret, for å få på plass finansiering fra staten til nye lokaler. Brageteatret må søke staten om tilskudd til regionale kulturbygg med frist januar 2023.
Harmonisering av tilskuddsordninger	Drammen <i>Rådmannen legger opp til en harmonisering av tilskuddsordninger innenfor idrett og kultur.</i>	Ferdig	Det ble vedtatt nye tilskuddsordninger for kunst, kultur og frivillighet i hovedutvalget 10.3.21 og 21.4.21. Idrett har harmonisert hodestøtten i 2020. Tilskudd til lagseide anlegg skal prioriteres i arbeid med temaplan.
Rewilding	Drammen <i>Det avsettes 1 million i 2020 til rewilding/naturrestaurering. Formålet med tiltaket er å gjenetablere natur som tidligere har eksistert i Drammen Kommune, og legge til rette for at sårbare/truede arter kan etablere seg tilbake til bærekraftig bestand. Tiltaket vil være en fortsettelse av det vellykkede rewilding-prosjektet som det ble avsatt 1 000 000,- til i 2019. (investeringsmidler). Kostnadsramme: 1 000 000,-</i>	Ferdig	Plan for naturrestaurering i 2021 og 2022 ble behandlet i hovedutvalget 8.9.21. Rådmannen ble i tillegg bedt om å se på mulighetene for et pilotprosjekt for samarbeid med lokallaget av Botanisk forening samt en eller flere skoler og barnehager våren 2022. Pilotprosjektet bør omfatte områdene i hele Drammen kommune. Saken er avsluttet og det er nå en fast årlig ramme i handlings- og økonomiplanen med 1 million kroner fra og med 2022.

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Begrense økning av utleiegebyr for ordinær gruppe fra 212 til 250 ved undergrunnen.	Drammen Rådmannen bes begrense økning av utleiegebyr for ordinær gruppe fra 212 til 250 ved undergrunnen.	Ferdig	Tiltaket er iverksatt.
Begrense økning i leie av øvingsrom på G60	Drammen Rådmannen bes begrense økning i leie av øvingsrom på G60 for 20+ ned til 2000,-	Ferdig	Tiltaket er iverksatt.
Bostedsregistrering av studenter	Drammen <ul style="list-style-type: none"> Rådmannen fremmer en sak med mål om bostedsregistrering av studenter. Dette bør sees opp imot tiltak som fastlegehjemmel knyttet opp til studentene, etablering av studentråd (225 000,-) og støtte til etablering av studenthus (250 000,-). 	Ferdig	Sak om bostedsregistrering ble behandlet i hovedutvalget 2.6.21 og i kommunestyret 14.6.21 Saken skal behandles i nyetablert studentråd for medvirkning, utforming av ordningens innhold og planlegging av en kampanje for markedsføring.
Drammensbadet holder utebadet åpent sommeren 2021	Drammen Det legges til grunn at Drammensbadet holder utebadet åpent sommeren 2021. Penger tilføres i forbindelse med 1.tertial.	Ferdig	Drammensbadet holdt åpent sommeren 2021.
Forskuttere midler fra disposisjonsfondet til prosjekt Fritidskortet	Drammen <ul style="list-style-type: none"> Rådmannen forskutterer 500 000,- fra disposisjonsfondet til prosjekt Fritidskortet. Rådmannen kommer tilbake til tertial med mulig inndekning etter eventuelle innsparinger som følge av ordningen. 	Ferdig	Løpende kostnader ble dekket av kommunekassa frem til utbetaling av midler for fritidskortet. Forskutting av midler fra fond er ikke nødvendig. Egenandelen må tas fra rammen til programområde P09 Kultur, idrett og frivillighet.
Frivillig vern av Skimtheia	Drammen Drammen kommune går inn i prosess med frivillig vern av Skimtheia	Under arbeid	Rådmannen har lagt fram en orienteringssak om prosess. Det kommer en sak senere med utredning hvor det kan fattes vedtak om vern.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Harmonisering av støtte til drift av idrettsanlegg	Drammen Harmonisering av støtte til drift av idrettsanlegg. Tiltak for harmonisering av støtte til idrettsanlegg skal prioriteres i planarbeidet. Målsettingen er å hurtig nå større likebehandling mellom privateie og kommunalt eide idrettsanlegg.	Under arbeid	Kartlegging av ulikheter knyttet til drift av aktivitetsskapende anlegg (lagseide og kommunalt eide) er under arbeid.
Harmoniseringstiltak for Kulturskolen behandles i Hovedutvalget	Drammen <ul style="list-style-type: none"> Harmoniseringstiltak for Kulturskolen behandles i Hovedutvalget slik at effektene av innføringen av kulturkortet kan tas med. 	Ferdig	Nye retningslinjer med moderasjonsordninger for kulturskoleplasser ble vedtatt i hovedutvalget 27.5.21, og gjelder fra skoleåret 2022/2023. Inntektsgrensen for friplasser settes til 304 053 kroner (3G). Familier med inntekt mellom 304 053 kroner (3G) og 608 106 kroner (6G) kan søke om redusert betaling.
Prioritere midler fra vedlikeholdsrammen til bylivprosjektet i Tollbugata	Drammen Rådmannen prioriterer 1 million innenfor vedlikeholdsrammen til bylivprosjektet i Tollbugata. Rådmannen går og i dialog med fylkeskommunen med forventning om likelydende bidrag.	Ferdig	Sak om midler fra vedlikeholdsrammen er behandlet i hovedutvalget 8. september og det er utbetalt 1 million kroner til prosjektet. Rådmannen har vært i dialog med Viken Fylkeskommune som ikke gir tilsvarende bidrag.
Starte bygging av 2. etasje i Åssiden fotballhall	Drammen Starte bygging av 2. etasje i Åssiden fotballhall - 3 mill. finansiert innenfor rammen, post DEKF Oppkjøp av friluftsf- og naturområder.	Ferdig	Arbeidet er prosjektert og bestilt av Drammen Eiendom KF.
Svartelista arter - rewilding	Drammen Det øremerkes 200 000 innenfor tiltaket "Rewilding" P09 til forebygging/bekjempelse av svartelista arter.	Under arbeid	Plan for naturrestaurering ble behandlet i hovedutvalget 8. september.
Undersøke muligheter for utvidelse av Fritidskortet i forhold til uorganiserte fritidsaktiviteter.	Drammen KST sak 146/21. Rådmannen bes ta kontakt med Barne- og familiedepartementet for å undersøke handlingsrommet for å inkludere et utvalg av uorganiserte fritidsaktiviteter, som har særlig stor betydning for barn og unge	Ferdig	Det ble tatt kontakt med Bufdir og avklart at midler til kortet ikke kunne brukes til uorganisert aktivitet. Fritidskortet avvikes fra andre halvår 2022.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	med levekårsutfordringer, innenfor kriteriene til Fritidskortet i Drammen i fremtiden. Rådmannen bes orientere hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet når svaret foreligger.		
Økt driftstilskudd til Fossekleiva	Drammen Driftstilskudd til Fossekleiva øke med halvtårs virkning 250 000,-	Ferdig	Engangsmidler tildelt ramme 2021.
Økt driftstilskudd til Portåsen	Drammen Driftstilskudd til Portåsen økes med halvtårs virkning 600 000,-	Ferdig	Engangsmidler tildelt ramme 2021.

P13 Arealplan, klima og miljø

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Biogass	Drammen <i>Rådmannen bes fremme en egen sak med formål om å stimulere til økt bruk av kortreist biogass i kommunal og privat regi på bekostning av fossil energi.</i>	Ikke startet	Arbeidet pågår, denne saken sees i sammenheng med politiske bestillinger på lading av fritidsbåter og plan for ladeinfrastruktur. Det anslås at politisk sak kan fremmes høsten 2022.
Forskrift for sjøområder	Drammen <i>Rådmannen legger frem en sak om utarbeidelse av en helhetlig forskrift for kommunens sjøområder. Rådmannen utarbeider samtidig er forslag til forskrift som innebefatter forbud mot bruk av vannscootere i Drammensvassdraget fra Holmen og opp i elveløpet.</i>	Under arbeid	Saken er behandlet i teknisk hovedutvalg og forskriften er sendt på høring slik at den kan gjelde for årets båtsesong. Sak om vannscootere blir behandlet i hovedutvalget i april.
Fossilfrie byggeplasser	Drammen <i>Kommunale byggeplasser skal være fossilfrie fra 2020, gjelder nye anbud og ikke-igangsatte prosjekter. Drammen kommune skal jobbe for helt utslippsfrie byggeplasser der dette er praktisk mulig. Rådmannen fremmer i 2020</i>	Under arbeid	Det er gjennomført markedsundersøkelser for å kartlegge hvordan markedet stiller seg til et krav om fossilfrie bygge- og anleggsplasser. Miljødirektoratet kom i 2021 med et notat som problematiserer bruk av flytende biodrivstoff. Rådmannen vil legge fram en egen

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	<i>en egen sak som redegjør og klargjør for innføring av krav om helt utslippsfrie byggeplasser fra 2024.</i>		sak om potensialet for og konsekvensen av fossilfrie- og/eller utslippsfrie bygge- og anleggsplasser i løpet av 2022
Gummidekke i barnehager og på lekeplasser	Drammen <i>Rådmannen bes fremme en egen sak som belyser problemstillinger rundt mikroplast og andre miljøkonsekvenser ved legging av gummidekker og lekeplasser.</i>	Under arbeid	Rådmannen har utarbeidet en handlingsplan for plast som legges frem for politisk behandling våren 2022
Klimastrategi	Drammen <i>Som et grunnlag for klimabudsjettet skal Drammen Kommune i løpet av 2020 utarbeide en egen klimastrategi. Det sees på muligheten for å opprette et klimafond.</i>	Ferdig	
Kunstgress	Drammen <i>Det igangsettes et arbeid for at alle kunstgressbaner i Drammen kommune skal ha best mulig miljøavtrykk, med fokus på følgende:</i> <i>A) uten infill, evt med infill med best mulig miljøavtrykk</i> <i>B) backing (underlag) som er intakt ved endt bruk av kunstgresset og ikke forsvinner ned i underlaget</i> <i>C) uten bindingstråder i plast mellom backing og «gress»-stråene</i>	Ferdig	
Smog free tower	Drammen <i>Rådmannen bes fremme en sak om prøveprosjekt for Smog Free Tower iverksatt på Bangeløkka.</i>	Ikke startet	
Solceller i Drammen	Drammen <i>Til arbeidet med kommuneplanen lages en kommunal handlingsplan for å øke bruken av solenergi i Drammen kommune. Dette gjelder solenergi både privat, offentlig og kommunal regi.</i>	Ikke startet	Rådmannen vurderer om dette skal ivaretas i klimaarbeidet eller temaplanarbeidet.

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Kommunens målsetning om kutt i klimagassutslipp oppjusteres ut ifra de nasjonale målsetningene.	Drammen Kommunens målsetning om kutt i klimagassutslipp oppjusteres ut ifra de nasjonale målsetningene.	Ferdig	
Rapportering på boligbygging i kommunen	Drammen Rådmannen bes etablere fast rapportering på boligbygging i kommunen, tallene rapporteres gjennom tertial.	Ferdig	

P11 Utbygging og samferdsel

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Avgift for lading av el-biler	Drammen <i>Rådmannen legger opp til at innkreving av avgift for lading av el-bil etableres, avgift beregnes pr Kw.</i>	Ferdig	
El-bysykler	Drammen <i>Når dagens avtale med Clearchannel utgår skal det etableres en avtale som sikrer elbysykler eller andre mikromobilitetsordninger. Ordningen skal gjennomgå som helhet med formål å sikre en bedre avtale for kommunen.</i>	Under arbeid	Vedtatt av THU 19.10.21, sak 0217/21, og økonomiske konsekvenser vedtatt av kommunestyret 13.12.21, sak 0177/21. I desember 2021 ble kommunen kontaktet av en aktør som ønsket å tilby elektriske bysykler i Drammen i 2022-sesongen, etter samme modell som elsparkesykkeltutleie, uten kostnader for kommunen. I lys av dette fremmes ny politisk sak om elektrisk bysykkelordning våren 2022.
Kollektivtransport	Drammen <i>Rådmannen bes igangsette en dialog med fylkeskommune, stat og kollektivselskap for å kartlegge muligheter for å kunne etablere et kommunalt tilbud for kollektivtrafikken, gitt i de allerede statlige føringer. I tillegg kommer medførende samt og å vurdere de praktiske og økonomiske</i>	Under arbeid	Utredningen som Transportøkonomisk institutt har gjort for Viken fylkeskommune og Oslo kommune om fremtidig kollektivtilbud i Viken og Oslo blir offentliggjort tidlig 2022. Rapporten vil også omtale mulighetene for et kommunalt kollektivtilbud i Drammen, og kan brukes som en del av det faglige

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	konsekvenser ved en slik overtagelse.		grunnlaget for å vurdere saken. Politisk sak fremmes før sommeren 2022.
Parkering	<p>Drammen</p> <p>Rådmannen bes fremmes en egen sak med oversikt over alle betalingsparkeringsplasser i Drammen som ikke er omsøkt og alternativ bruk av disse. Det utarbeides en oversikt over det juridiske grunnlaget for å drive hver enkelt parkeringsplass. Alle plasser skal inn i lovlige former og være i tråd med sentrumsplanen innen utgangen av 2020. Eventuelle unntaksvis dispensasjoner skal opp til ny politisk behandling.</p>	Under arbeid	Saken er snart ferdig utredet og fremmes politisk i 1. tertial 2022
Plan for ladeinfrastruktur	<p>Drammen</p> <p>Det utarbeides en overordnet plan for ladeinfrastruktur i hele Drammen Kommune. Planen skal legge til rette for et system med adekvat og fremtidsrettet ladeinfrastruktur for elbiler, elbusser og elektriske drosjer i tråd med ambisjonen om at alle nye slike kjøretøy skal være elektriske fra 2025.</p>	Under arbeid	Arbeidet pågår, denne saken sees i sammenheng med politiske bestillinger på lading av fritidsbåter og på biogass. Kapasitetsutfordringer gjør at fremdrift ikke er som ønsket, men det anslås at politisk sak kan fremmes rett over sommeren 2022.
Tilfartsvei vest del 1	<p>Drammen</p> <p>Det er ikke lenger et politisk flertall for bygging eller planlegging av Tilfartsveg vest del 2 og vegen planlegges utelatt fra ny kommuneplan. Rådmannen bes legge frem en egen sak som belyser omdimensjonering av tilknyttede boligprosjekter og samferdselsprosjekter i tråd med dette vedtaket. Dette gjelder tilfartsvei vest del 1. Drammen kommune skal sikre fremdrift i arbeidet med kulvert i tråd med Bane Nor sine utbyggingsplaner og fremdrift i prosjektet.</p>	Under arbeid	Viken fylkeskommune vedtok 20.5.2020 å ikke bidra med finansiering av kulvert for Tilfartsveg vest del 1 under ny Sørlandsbane. Bane NOR har i februar 2021 utsatt bygging av nytt dobbeltspor på Sørlandsbanen mellom Sundhaugen og Gulskogen på ubestemt tid. Forberedelse for kulvert for Tilfartsveg vest del 1 inngår derfor heller ikke i Bane NORs utbyggingsplaner. Det tas sikte på å legge frem politisk sak om oppfølging av og konsekvenser av vedtaket i løpet av 2022.
Veglys	<p>Drammen</p> <p>Lyspunkter som står på fylkeskommunale veier skal ikke betales av Drammen kommune, rådmannen bes gå i dialog med</p>	Under arbeid	Det ble i 2021 ikke oppnådd enighet med Viken fylkeskommune om denne saken. I forbindelse med behandling av handlings- og økonomiplan 2022 ble det vedtatt at midler til gatelys på fylkesveier ikke vil bli lagt inn i

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	fylkeskommunen og øvrige forvaltende myndigheter.		Drammen kommunes budsjett i 2022. Viken fylkeskommune informeres om vedtaket og det fremmes politisk sak tidlig 2022 om mulig løsning.

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Bildeling i parkeringshus	Drammen Sak om å avsette parkeringsplasser i de kommunale parkeringshusene i dialog med aktører som tilbyr bildelingspool. Frist 1. tertial 2021.	Ikke startet	Bidlingsordninger gis i dag prioritering ved ønske om leie av plasser, i henhold til tidligere parkeringsstrategi for Drammen kommune. Det er naturlig å se på dette i sammenheng med øvrige parkeringsreguleringer og bør derfor inngå som del av ny parkeringsstrategi som er berammet gjennomført 2022.
Fremme sak om lavere torgleie	Drammen <ul style="list-style-type: none"> I lys av Covid19 bes rådmannen fremme en sak med mål om lavere torgleie for 2021 for å avhjelpe serveringsnæringen. Rådmannen øker ikke leie utover deflator pr d.d. 	Ferdig	Vedtatt i formannskapet i sak 81/21, økonomiske konsekvenser vedtatt i forbindelse med 2. tertial 2021.
Kostnader ved gatelys på fylkesveger	Drammen <ul style="list-style-type: none"> Rådmannen bes tilskrive fylket kostnader ved gatelys på fylkesveger for 2020 og 2021. 		Se "Veglys" lenger opp i skjemaet. Er samme sak
Parkeringsgebyrer	Drammen Parkeringsgebyr: Rådmannen bes benytte følgende gebyrer frem til parkeringsstrategi kommer på plass. Rådmannen skal samtidig i forbindelse med 1. tertialrapport redegjøre for hvorvidt justert økning i parkeringsgebyrene fører til negativt resultat for denne posten i 2021. Dersom rådmannen finner at justeringen med stor sannsynlighet fører til mindreinntekter skal rådmannen fremme forslag om inndekning i forbindelse med 1. tertialrapport.	Ferdig	

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	<p>Indre avgiftssone: Justere økning til 43,- pr/t Ytre avgiftssone: 29,- pr/t Kommunale parkeringshus - 29,- pr/t - Heldagsparkering økning til 155,- - Fast/Månedsleie økes med 5% etter deflatorjustering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rådmannen bes videreføre tidsbegrensningen ved Tinghustomta på 5timer. • Rådmannen bes tilse at gebyr for opplading av elbil på kommunale parkeringsplasser gjennomføres som vedtatt i økonomiplan 2020. • Rådmannen bes øke avgiftene ved Spiralen, Landfalltjern og Olsrud til følgende: Årlig avgift: Økning 12% 620 = 700,- Engangs avgift: Økning 12% 35 = 40,- 		
Ubrukte midler til vintervedlikehold benyttes til reduksjon av etterslep	<p>Drammen</p> <p>Rådmannen bes videreføre tidligere praksis hvor ubrukte midler til vintervedlikehold tilskrives etterslep i trafiksikkerhet, vedlikehold, veidekke og konstruksjoner.</p>	Ferdig	Vedtaket er i tråd med praksis, og videreføres.
Økt gebyrsats ved gravetillatelse	<p>Drammen</p> <p>Rådmannen bes øke gebyrsatsen ved gravetillatelse med 15%</p>	Ferdig	Gebyrsatsen ved gravetillatelse skal være selvkostbasert. Vedtaket om å øke gebyrsatsen kan derfor ikke gjennomføres. Da vedtaket heller ikke kan gjennomføres senere, rapporteres det også som ferdigstilt.

P12 Vann, avløp og renovasjon

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Kloakkrenseanlegg	Drammen <i>Rådmannen bes legge frem en analyse over hva konsekvensene blir når fylkesmannen endrer renskrav for rensesanlegg.</i>	Under arbeid	Det vil bli holdt en orientering i teknisk hovedutvalg. Sak til politisk behandling kommer i 2022

P14 Ledelse, styring og administrasjon

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Kommunale plussshus	Drammen <i>Alle nye kommunale bygg skal etableres som plusshusstandard, i tillegg bes Rådmann om å alltid utrede et alternativ i massiv tre. Ikke igangsatte kommunale byggeprosjekter omarbeides for å møte disse kravene. Det skal etterstribes plussstandard ved rehabilitering av kommunale bygg. Økonomiske konsekvenser synliggjøres i første tertial.</i>	Ferdig	Drammen Eiendom KF følger opp dette knyttet til nye byggeprosjekter.
Læreplasser	Drammen <i>Rådmann legger fram en opptrappingsplan for å nå målsetningen om 2 lærlinger pr. 1000 innbygger. Rådmann ser på mulighetene for å ta inn 5 års praksiskandidater i kommunens virksomheter.</i>	Ferdig	Opptrappingsplan for økt antall læreplasser ble utarbeidet, men gjennomføring av planen var betinget av økte ressurser.
Stopp i kjøp av eksterne tjenester	Drammen <i>Rådmannen legger opp til stopp i kjøp av eksterne tjenester som kommunen selv kan tilby, med minst like god kvalitet.</i>	Ferdig	Arbeidet er igangsatt. Reduksjon i eksterne kjøp må tas over tid for å sikre et godt kvalitativt tilbud til brukerne. Det må gjøres konkret vurdering i hvert tilfelle. Det er heller ikke alltid gitt at tjenester til brukere i kommunens egenregi gir lavere kostnader enn ved eksterne kjøp.
Subsidiering av kantine	Drammen <i>Rådmannen legger opp til et kutt av subsidiering av kantina på rådhuset, skulle dette få en konsekvens for arbeidstrening ved kantina skal det behandles politisk.</i>	Ferdig	Tiltaket er innarbeidet i økonomiplan med reduserte overføringer til Drammen kjøkken.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
---------	-------------	--------	-------------------

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Nedskalert drift ved kompetansesenteret	Drammen Rådmannen bes tilse nedskalert drift ved kompetansesenteret. Det forventes en innsparing på minimum 5 millioner som omdisponeres fra P14 til skole(P01). Midlene prioriteres innenfor områdene til å bygge gode barnehage- og skolemiljøer, og ses i sammenheng med bruken av de 3 sosialfaglige stillingene til kommunen. Rådmannen forventes å legge frem en gjennomføringsplan ved 1. tertial.	Ferdig	Rådmannen rapporterte utfyllende på konsekvenser av tiltaket i 1. tertial. Tiltaket er fulgt opp i handlings- og økonomiplan 2022-2025 med overføring av 1,0 millioner kroner til P01 Skole.
Påskjønnelse til ansatte til jul	Drammen Kommunestyret ser at de ansatte i kommunen har hatt en ekstra krevende arbeidssituasjon under pandemien. Rådmannen bes sørge for at virksomhetene kan påskjønne de ansatte litt ekstra før jul i år, som en symbolsk takk for innsatsen.	Ferdig	Rådmannen har sørget for ekstra påskjønnelse og takk til ansatte for innsatsen lagt ned i løpet av året
Rådmannen bes om å fremme egen sak om organisatorisk samordning av kommunens svømmeanlegg.	Drammen Sak 114/21. Rådmannen bes om å fremme egen sak om organisatorisk samordning av kommunens svømmeanlegg. Punkt 8.	Under arbeid	Saken er under arbeid med oppstart av medvirkningsprosess med de involverte aktørene. Rådmannen forventer å kunne legge frem en sak til behandling i løpet av sommeren 2022.

P18 Politisk styring

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Avvikle disposisjonskonto for nærings- og klimautvalget	Drammen Rådmannen bes avvikle disposisjonskonto for nærings- og klimautvalget.	Ferdig	

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Etablering av studentråd i Drammen kommune	Drammen Ordningen med studentråd evalueres høsten 2022. Sak 107/21, tilleggspunkt i vedtak.	Ferdig	Studentrådet ble konstituert i november 2021.
Fryse de folkevalgtes godtgjørelser	Drammen <ul style="list-style-type: none"> Beregningsgrunnlaget for godtgjørelse fryses ut perioden 2023, slik at politisk godtgjørelse ikke økes på grunnlag av økning i statsråds lønn 	Ferdig	
Suppleringsvalg til ungdomsrådet	Drammen Sak: 131/21. Ungdomsrådet arbeider videre med å rekruttere medlemmer til de reserverte plassene, og kommer tilbake til kommunestyret med suppleringsvalg. Rådmannen tar kontakt med Enslige mindreårige flyktninger dersom en av friplassene åpner seg i løpet av valgperioden.	Under arbeid	Det vil tas det kontakt med skolene som mangler representant innen utgangen av mars 2022.

P19 Sentrale poster

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Økt skatteanslag	Drammen Det legges til grunn en fortsatt god skatteinngang og tas derfor utgangspunkt i ytterligere 2,5 millioner i frie inntekter, utover rådmannens forslag.		

P17 Arbeid og inkludering

Verbalvedtak tidligere år

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Faste stillinger	Drammen	Under arbeid	Drammen kommune satser på at flest mulig ansatte skal kunne jobbe heltid, om det er det de

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	<i>Det legges inn en forventning om at alle nyansettelser i kommunen bygger opp under målet om 90 prosent av kommunens ansatte skal være heltidsansatte. Det rapporteres til hovedutvalget ved hvert møte.</i>		ønsker. Denne satsingen har pågått i flere år og tar blant annet for seg rekruttering og ansettelser. I 2021 har Drammen kommune opprettholdt samarbeidet «Helt fram», sammen med Fafo, Fredrikstad og bydel Østensjø i Oslo.
Kommunal vikarpool	Drammen <i>Kommunestyret ber rådmannen legge fram sak om opprettelse av kommunal vikarpool etter modell fra Bergen kommune.</i>	Ferdig	Rådmannen har innhentet erfaring fra Bergen kommune. Videre har rådmannen orientert hovedutvalg for helse, sosial og omsorg om arbeidet med vikarpool i møtet den 22.4.2021. Som del av arbeidet med Balanse 2021/22 i helse- og omsorgstjenestene er det etablert et ressurslag. Dette erstatter etablering av vikarpool.
Seriøst arbeidsliv	Drammen <i>Rådmannen bes fremme en egen sak for en Drammensmodell for et seriøst arbeidsliv. Det skal gjøres i et tett samarbeid med partene i arbeidslivet, politikere og administrasjon.</i>	Ikke startet	Rådmannen hadde forventet å kunne utrede og fremme sak i 2021, men dette var, av ulike grunner, ikke mulig. Arbeidet er derfor utsatt til høst 2022/vår 2023.
Åpenhetsreform	Drammen <i>Gjennomføre en åpenhets og ytringsfrihetskartlegging for ansatte i Drammen kommune som sikrer at alle ansatte i kommunen er trygge på sin grunnlovsgitte rett til å uttale seg.</i>	Under arbeid	I møte 4. mai 2021 behandlet kommunestyret sak om ytringskultur i Drammen kommune. I saken ble det vedtatt «kjøreregler» som skal ligge til grunn for kontakten mellom politikere og administrasjon. Kjørereglene er formidlet via digitale informasjonskanaler og i personalmøter i virksomhetene. Kontakten mellom politikere og administrasjon er tema i rådmannens utviklingssamtaler. Praksisen skal evalueres årlig. Med dette som utgangspunkt har rådmannen, så langt, ikke gjennomført en åpenhets- og ytringskartlegging for ansatte.

DRAMMEN
KOMMUNE